

Politechnika Łódzka

Body of European Regulators
for Electronic Communications

BEREC

**PROCES DECYZYJNY I ZARZĄDCZY
W UNII EUROPEJSKIEJ –
ZNACZENIE SYSTEMU AGENCYJNEGO**

**Marianna Greta
Jacek Otto**

Monografie PŁ
Łódź 2016

PROCES DECYZYJNY I ZARZĄDCZY W UNII EUROPEJSKIEJ - ZNACZENIE SYSTEMU AGENCYJNEGO
MARIANNA GRETA, JACEK OTTO

**Marianna Greta
Jacek Otto**

**Proces decyzyjny i zarządczy
w Unii Europejskiej
– znaczenie systemu agencyjnego**

**Monografie Politechniki Łódzkiej
Łódź 2016**

Recenzenci:
dr hab. inż. Magdalena Grębosz, prof. PŁ
dr hab. Krzysztof Lewandowski

Redaktor Naukowy
Wydziału Organizacji i Zarządzania
prof. dr hab. inż. Jerzy Lewandowski

Projekt okładki:
Dariusz Hryniewiecki, Alicja Musiał-Paczowska

Na okładce wykorzystano zdjęcie ze strony:
<http://www.berec.europa.eu/>
<https://www.easo.europa.eu/>
<http://fra.europa.eu/>
<https://euagencies.eu/>
<https://www.easa.europa.eu/>
<https://eit.europa.eu/>
<http://cdt.europa.eu/PL/Pages/Homepage.aspx>
<http://frontex.europa.eu/>
<http://eea.europa.eu/>

© Copyright by Politechnika Łódzka 2016

Reprodukcja z materiałów dostarczonych przez Autora/Autorów.

WYDAWNICTWO POLITECHNIKI ŁÓDZKIEJ
90-924 Łódź, ul. Wólczańska 223
tel. 42 631 29 52, 42 631-20-87
fax 42 631-25-38
e-mail: zamowienia@info.p.lodz.pl
www.wydawnictwa.p.lodz.pl

ISBN 978-83-7283-785-1

Nakład 50 egz. Ark druk. 11,0. Papier offset. 80 g 70 x 100
Druk ukończono w grudniu 2016 r.
Wykonano w Drukarni Quick-Druk, 90-562 Łódź, ul. Łąkowa 11
Nr 2191

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	8
1. Krótki zarys systemu instytucjonalnego Unii Europejskiej	11
1.1. Organy Unii Europejskiej – przedstawienie zagadnienia.....	11
1.2. Rada Europejska w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej.....	14
1.2.1. Komisja Europejska (KE) w trójkącie decyzyjnym	17
1.2.2. Parlament Europejski (PE) w trójkącie decyzyjnym	23
1.2.3. Rada Unii Europejskiej (RUE) w trójkącie decyzyjnym.....	26
1.3. Trybunały w funkcjonowaniu UE	30
1.3.1. Trybunał Sprawiedliwości (TS) w systemie instytucjonalnym UE	30
1.3.2. Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO) w systemie instytucjonalnym UE	32
1.4. Gremia doradcze w funkcjonowaniu UE	33
1.4.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) w funkcjonowaniu UE	33
1.4.2. Komitet Regionów (KR) w funkcjonowaniu UE	34
1.5. System agencyjny UE	36
2. Wspólnotowe agencje unii gospodarczej i walutowej – część pierwsza.....	39
2.1. Wykaz agencji wspólnotowych – część pierwsza	40
2.2. Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA) .	42
2.2.1. Geneza i struktura organizacyjna	42
2.2.2. Cel i zadania	43
2.3. Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO).....	44
2.3.1. Geneza i struktura organizacyjna.....	44
2.3.2. Cele i zadania.....	45
2.4. Europejskie Centrum Kontroli i Zapobiegania Chorobom (ECDC)	46
2.4.1. Geneza i struktura organizacyjna.....	46
2.4.2. Cel i zadania	47
2.5. Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (CEDEFOP).....	48
2.5.1. Geneza i struktura organizacyjna	48
2.5.2. Cele i zadania	49
2.6. Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA)	50
2.6.1. Geneza i struktura organizacyjna	50
2.6.2. Cel i zadania	51
2.7. Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn.....	52
2.7.1. Geneza i struktura organizacyjna (EIGE).....	52
2.7.2. Cel i zadania	53
2.8. Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA)	53
2.8.1. Geneza, cel i zadania	53
2.9. Europejska Agencja ds. leków (EMA).....	54

2.9.1. Geneza i struktura organizacyjna.....	54
2.9.2. Cel i zadania	55
2.10. Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA).....	56
2.10.1. Zadania i struktura organizacyjna.....	56
2.10.2. Cel i zadania	57
2.11. Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (EUROFOUND).....	58
2.11.1. Geneza i struktura organizacyjna	58
2.11.2. Cel i zadania	59
2.12. Europejska Fundacja Kształcenia (ETF).....	60
2.12.1. Geneza i struktura organizacyjna	60
2.12.2. Cel i zadania	62
2.13. Europejska Agencja Praw Podstawowych (FRA).....	62
2.13.1. Geneza i struktura organizacyjna	62
2.13.2. Cel i zadania	63
2.14. Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej (CdT)	65
2.14.1. Geneza i struktura organizacyjna	65
2.14.2. Cel i zadania	65
3. Agencje wspólnotowe unii gospodarczej i walutowej – część druga.....	68
3.1. Wykaz agencji wspólnotowych – część druga.....	68
3.2. Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER).....	70
3.2.1. Geneza, cel i zadania	70
3.3. Urząd Organu Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC).....	71
3.3.1. Geneza i struktura organizacyjna	71
3.3.2. Cel i zadania	72
3.4. Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin (CPVO).....	73
3.4.1 Geneza i struktura organizacyjna	73
3.4.2. Cele i zadania	74
3.5. Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA).....	74
3.5.1. Geneza i struktura organizacyjna	74
3.5.2. Cel i zadania	75
3.6. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA)	76
3.6.1. Geneza i struktura organizacyjna	76
3.6.2. Cel i zadania	76
3.7. Europejska Agencja Chemikaliów (ECHA).....	77
3.7.1. Geneza i struktura organizacyjna	77
3.7.2. Cel i zadania	78
3.8. Europejska Agencja Środowiska (EEA)	79
3.8.1. Geneza i struktura organizacyjna	79
3.8.2. Cel i zadania	80
3.9. Europejska Agencja Kontroli Rybołówstwa (EFCA)	81
3.9.1. Geneza, cel i zadania	81

3.10. Agencja Europejskiego GNSS (GSA).....	82
3.10.1. Geneza i struktura organizacyjna	82
3.10.2. Cel i zadania	83
3.11. Europejska Agencja Bezpieczeństwa na Morzu (EMSA).....	84
3.11.1. Geneza i struktura organizacyjna	84
3.11.2. Cel i zadania	84
3.12. Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA). 86	
3.12.1. Geneza i struktura organizacyjna	86
3.12.2. Cel i zadania	86
3.13. Europejska Agencja Kolejowa (ERA)	88
3.13.1. Geneza i struktura organizacyjna	88
3.13.2. Cel i zadania	88
3.14. Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA)	89
3.14.1. Geneza i struktura organizacyjna	89
3.14.2. Cel i zadania	90
3.15. Jednolita Rada Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (SRB).....	91
3.15.1. Geneza i struktura organizacyjna	91
3.15.2. Cel i zadania	91
3.16. Europejski Urząd ds. Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory) (OHIM).....	92
3.16.1. Geneza i struktura organizacyjna	92
3.16.2. Cel i zadania	93
4. Agencje Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (WPZiB).....	95
4.1. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa – krótkie wprowadzenie i znaczenie dla tworzenia struktur zdecentralizowanych	95
4.2. Wykaz agencji w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa	99
4.3. Instytut Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem.....	100
4.3.1. Geneza i struktura organizacyjna (ISS)	100
4.3.2. Cel i zadania	101
4.4. Centrum Satelitarne Unii Europejskiej (CSUE).....	102
4.4.1. Geneza i struktura organizacyjna	102
4.4.2. Cel i zadania	103
4.5. Europejska Agencja Obrony (EDA).....	104
4.5.1. Geneza i struktura organizacyjna	104
4.5.2. Cel i zadania	105
5. Agencje Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości	107
5.1. Sprawy Wewnętrzne i Wymiar Sprawiedliwości – krótkie wprowadzenie, znaczenie Europejskiej agendy bezpieczeństwa przyjętej na lata 2015-2020	107

5.2. Wykaz agencji w ramach Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości	110
5.3. Europejski Urząd Policji (EUROPOL).....	112
5.3.1. Geneza i struktura organizacyjna	112
5.3.2. Cel i zadania	113
5.4. Zespół ds. Współpracy Sądowej w Unii Europejskiej (EUROJUST)..	114
5.4.1. Geneza i struktura organizacyjna	114
5.4.2. Cel i zadania	115
5.5. Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL)	116
5.5.1. Geneza i struktura organizacyjna	116
5.5.2. Cel i zadania	117
5.6. Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej (FRONTEX).....	118
5.6.1. Geneza i struktura organizacyjna	118
5.6.2. Cel i zadania	119
5.7. Europejska Agencja ds. Zarządzania Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA).....	120
5.7.1. Geneza i struktura organizacyjna	120
5.7.2. Cel i zadania	121
5.8. Inne struktury unijne współpracujące z agencjami ds. wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości.....	122
6. Agencje Wykonawcze w Unii Europejskiej.....	124
6.1. Polityka w zakresie badań naukowych i rozwoju technologicznego (BRT) podstawą do tworzenia Agencji Wykonawczych.....	124
6.1.1. Krótka charakterystyka programów naukowych realizowanych w zjednoczonej Europie	124
6.1.2. Program „Horyzont 2020” wyzwaniem dla Agencji Wykonawczych	127
6.2. Wykaz Agencji Wykonawczych	129
6.3. Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT)	130
6.3.1. Geneza i struktura organizacyjna	130
6.3.2. Cel i zadania	131
6.4. Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Programu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej, Fuzja dla Energii (F4E)	132
6.4.1. Geneza i struktura organizacyjna	132
6.4.2. Cel i zadania	133
6.5. Agencja Wykonawcza ds. Konsumentów, Zdrowia, Rolnictwa i Żywności (CHAFEA).....	134
6.6. Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i sektora Audiowizualnego (EACEA).....	134

6.7. Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME).....	135
6.8. Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC)	135
6.9. Agencja Wykonawcza ds. Innowacyjności i Sieci (INEA).....	137
6.10. Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych (REA)	137
Zakończenie	140
Bibliografia.....	142
Spis rysunków	145
Spis tabel	145
Spis wykresów.....	147
Załączniki	148
Summary	170
Charakterystyka zawodowa autorów.....	171

Wprowadzenie

Kiedy w latach pięćdziesiątych sześć krajów założycielskich przystępowało do podpisywania traktatów rzymskich, na zgłiszczach pozostałych po II wojnie światowej rodziła się nowa nadzieja uwieńczona we Wspólnotach Europejskich (WE). Traktatem z Maastricht (1992/1993) wspólnoty wprowadzone zostały w etap rozwojowy unii gospodarczej i walutowej, funkcjonując jako Unia Europejska (UE), którą upodmiotowił Traktat Lizboński (2007/2009). Burzliwy bądź mniej burzliwy rozwój UE przez prawie sześćdziesiąt lat – wraz z towarzyszącymi jej procesami poszerzania i pogłębiania – nie byłby możliwy bez instytucji, które stanowią proces decyzyjny UE. Powszechnie znane instytucje UE to np. Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska, ale już mniej znane są trybunały czy gremia doradcze. Natomiast system agencyjny UE zwykle pozostaje na uboczu powszechnych zainteresowań, co świadczy o zupełnym ubóstwie literatury w tym względzie. A jednak agencje są ważnym elementem w funkcjonowaniu procesów integracyjnych i zarządzaniu nimi, zwłaszcza jeśli integracja wchodzi w zaawansowany wymiar unii gospodarczej i walutowej. Dlatego monografia ta wychodzi naprzeciw wyzwaniom i potrzebom, uzupełniając lukę literaturową w zakresie systemu agencyjnego UE.

Praca składa się z sześciu rozdziałów, opisujących przede wszystkim agencje, ich strukturę organizacyjną i powierzone im zadania. Aby jednak otrzymać pełen obraz, istotę i znaczenie agencji, szczegółową ich prezentację poprzedzono rozdziałem wprowadzającym, który zawiera ogólną charakterystykę całego systemu instytucjonalnego z podziałem na organy, gremia doradcze oraz system instytucji zdecentralizowanych, czyli agencje. Najwięcej miejsca poświęcono tu „trójkątowi decyzyjnemu”, gdyż to instytucje owego trójkąta, czyli Komisja Europejska, Parlament Europejski czy też Rada Unii Europejskiej wyznaczają „zapotrzebowanie” na agencje i to ów trójkąt jest uzupełniony w swym funkcjonowaniu właśnie działalnością agencji, jak również agencje są podporządkowane i odpowiadają przed Komisją Europejską.

Kolejne fragmenty pracy poświęcono opisowi rozbudowanego systemu agencyjnego z podziałem „naturalnym”, takim jaki jest przyjęty w systemie decyzyjnym i zarządczym UE, tj.:

- agencje wspólnotowe ds. unii gospodarczej i walutowej (filar I),
- agencje do spraw Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (filar II),
- agencje ds. współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych (filar III)¹;
- agencje wykonawcze powołane na czas określony do zarządzania jednym programem unijnym lub większą ich liczbą.

---

¹ Specyfikę podziału na filary oraz ich treść zamieszczono w załączniku 1, rysunek 1 w aneksie monografii.

Z uwagi na fakt, iż agencje wspólnotowe są najliczniejszą grupą agencji (28), dokonano ich prezentacji w dwóch rozdziałach. Jako podstawę podziału przyjęto charakter ich działalności. W rozdziale II (część pierwsza) próbowano uszeregować agencje dotyczące funkcjonowania gospodarki, infrastruktury, zagadnień finansowych, natomiast w rozdziale III (część druga) skoncentrowano się na tych agencjach, których zakres dotyczy kształcenia, bezpieczeństwa pracy, ochrony życia i zdrowia, poprawy warunków życia, zwalczania zjawisk patologicznych.

Kolejne fragmenty pracy mają swoją naturalną strukturę podziału, tj. w rozdziale IV omówiono agencje ds. Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, w rozdziale V – agencje Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości oraz w rozdziale VI – agencje wykonawcze. Przy omawianiu poszczególnych agencji przyjęto następujące uporządkowanie materiału według informacji dotyczących:

- genezy i struktury organizacyjnej,
- pełnionych funkcji.

Każdy rozdział poświęcony agencjom został poprzedzony ich prezentacją zbiorczą, zawierającą informacje o siedzibie, rozpoczęciu działalności, a także załączono doń adresy. Funkcjonowanie i działalność agencji, jak i rozdział I o systemie instytucjonalnym UE odnoszą się do 28 państw członkowskich, bez uwzględnienia Brexitu, gdyż w momencie powstawania monografii nie dokonał się on oficjalnie. Decyzję o wyjściu Wielkiej Brytanii z UE podjęło jej społeczeństwo 23 czerwca 2016 roku, jednakże oficjalne wyjście i opuszczenie instytucji UE to proces wielofazowy:

- faza 1 – okres po ogłoszeniu wyniku referendum, przed notyfikacją zamiaru Wielkiej Brytanii wystąpienia, zgodnie z art. 50 T UE;
- faza 2 – okres po notyfikacji zamiaru wystąpienia Wielkiej Brytanii z UE, rozpoczęcie formalnych negocjacji, celem zawarcia umowy z Wielką Brytanią, określającą warunki wystąpienia;
- faza 3 – wejście w życie umowy w sprawie wystąpienia z UE i równoległe przeprowadzenie dostosowania w traktatach, które są podstawą UE odnośnie zakresu terytorialnego².

Na obecnym etapie Wielka Brytania nie notyfikowała jeszcze zamiaru wystąpienia z UE, a zapowiada ten fakt na początek 2017 roku. Oznacza to zatem, iż Wielka Brytania znajduje się w pierwszej fazie tego procesu i zachowuje prawo udziału i głosu w strukturach instytucjonalnych.

Z uwagi na fakt, iż do tej pory agencje nie doczekały się kompleksowych i szerszych publikacji książkowych, monografia powyższa oparta jest głównie na materiale elektronicznym, pochodzącym ze stron internetowych poszczególnych agencji. Jednakże materiał ów został odpowiednio opracowany i „przetworzony”, a z ledwo sygnowanych informacji dokonano szczegółowej analizy i interpretacji.

---

² Suwara E., *BREXIT a funkcjonowanie unijnych instytucji – problemy praktyczne*, „Prawo Europejskie”, nr 8/2016, s. 41.

Monografia stanowi zatem uzupełnienie wiedzy o systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej w jej najsłabszym ogniwie w rozumieniu opracowań książkowych.

1. Krótki zarys systemu instytucjonalnego Unii Europejskiej

Uwagi wstępne

Unia Europejska jako struktura państwowa, aby sprawnie funkcjonować i podejmować decyzje dla swoich państw członkowskich i ich obywateli, musi posiadać konstrukcję instytucjonalną. A ponadto, z uwagi na fakt, iż opiera się ona na rządach prawa, to podstawą jej wszystkich działań są traktaty, przyjęte dobrowolnie i demokratycznie przez wszystkie państwa członkowskie.

Ta część opracowania koncentrować się będzie na:

- przedstawieniu traktatów ugrupowania integracyjnego, które określają funkcjonowanie instytucji UE, by dalej opisać zarys systemu instytucjonalnego,
- ogólnych informacjach o systemie instytucjonalnym UE, w skład którego wchodzi: organy, gremia doradcze oraz instytucje zdecentralizowane i finansowe (banki),
- przedstawieniu struktury organizacyjnej UE po Maastricht, gdyż ta jest podstawą funkcjonowania instytucji zdecentralizowanych (autonomicznych), a więc systemu agencyjnego UE, który stanowi główny temat niniejszego opracowania.

Wprowadzenie takie pozwoli umieścić system agencyjny UE w kontekście całego układu instytucjonalnego i z pewnością pozwoli zrozumieć celowość powoływania agencji przez UE. Zamieszczone schematy przybliżają obraz systemu instytucjonalnego UE.

1.1. Organy Unii Europejskiej – przedstawienie zagadnienia

Wśród organów UE wyróżniamy następujące:

- **Radę Europejską** – jako organ reprezentacyjny, określający strategię funkcjonowania UE i przestrzegającą jej wykonania,
- **Komisję Europejską** – jako stróża prawa europejskiego i wspólnych wartości,
- **Parlament Europejski** – jako głos obywateli (ponad 500 mln z 28 państw członkowskich),
- **Radę Unii Europejskiej** – jako głos państw członkowskich suwerennych i niezależnych, które, by zyskać na sile i spójności integracyjnej, połączyły niektóre fragmenty swojej suwerenności, czyli przeniosły część swoich kompetencji decyzyjnych na instytucje;

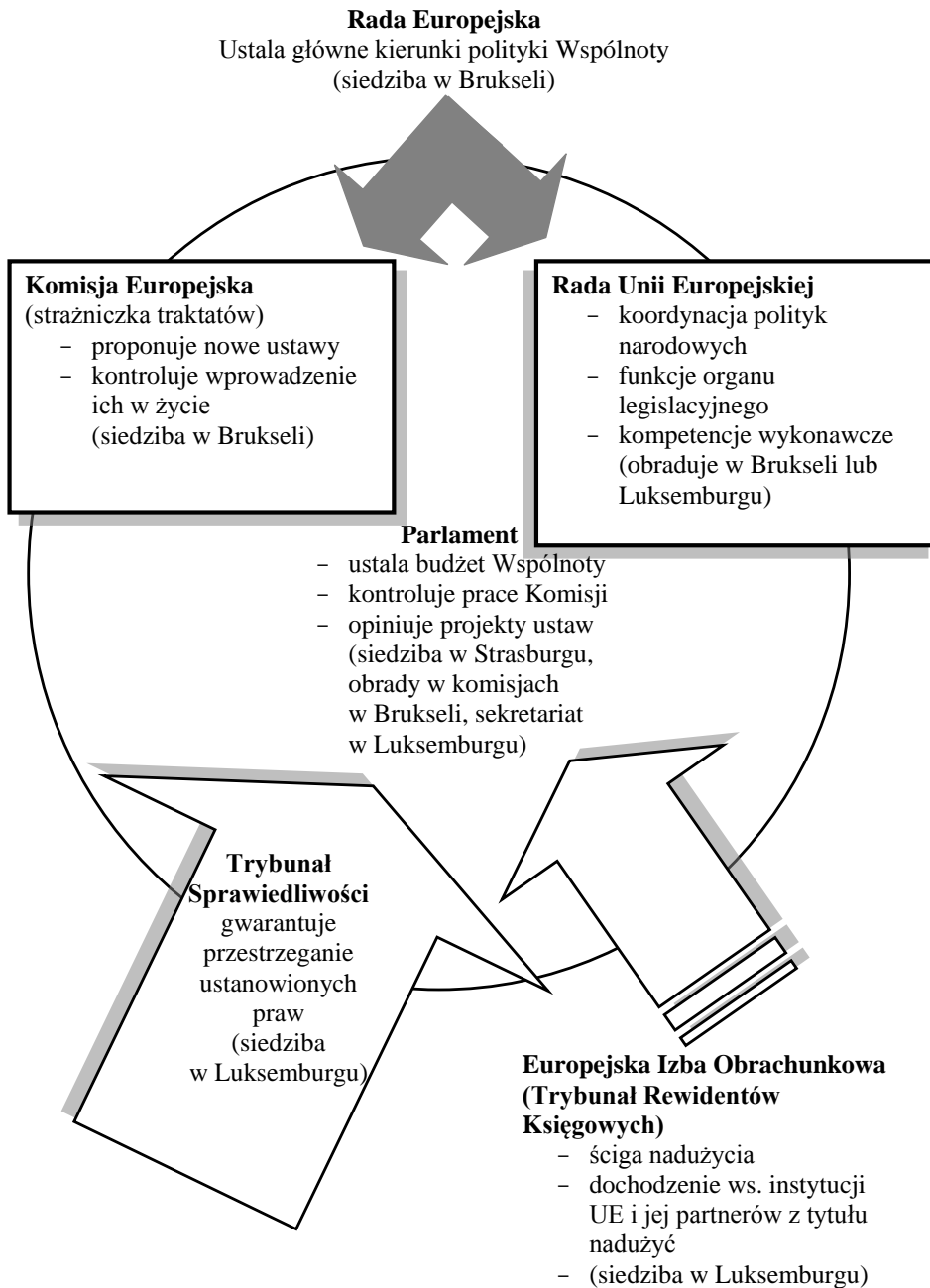
- **Trybunał Sprawiedliwości** – jako stróża prawa, aby przepisy unijne były interpretowane jednakowo przez wszystkie kraje członkowskie,
- **Trybunał Obrachunkowy** – jako stróża pieniędzy unijnych i doskonalenia zarządzania finansami.

Ilustrację systemu instytucjonalnego UE zawierają rysunki 1 i 2. Ponadto dołączono też wykaz traktatów, w oparciu o które funkcjonuje UE i jej instytucje.

Gremia Doradcze	Organy	Instytucje autonomiczne (zdecentralizowane)
	- Rada Europejska (RE)	Instytucje finansowe
	- Komisja Europejska (KE)	System agencyjny UE: - Agencje w ramach unii gospodarczej i walutowej (I filar)
- Komitet Ekonomiczno-Społeczny (KES)	- Parlament Europejski (PE)	- Agencje w ramach Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (II filar)
	- Rada Unii Europejskiej (RUE)	- Agencje w ramach Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości (III filar)
- Komitet Regionów (KR)	- Europejski Trybunał Sprawiedliwości (ETS)	
	- Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO)	
		- Agencje Wykonawcze

Rys. 1. Instytucje Unii Europejskiej – ujęcie pierwsze

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 2. Instytucje Unii Europejskiej – drugie ujęcie

Źródło: Greta M., Kasperkiewicz W., *Integracja europejska od Traktatu Rzymskiego do Amsterdamskiego*, Wyd. Absolwent, Łódź 1999, s. 34; Informacje z Urzędu Publikacji UE w Luksemburgu z 2014 roku.

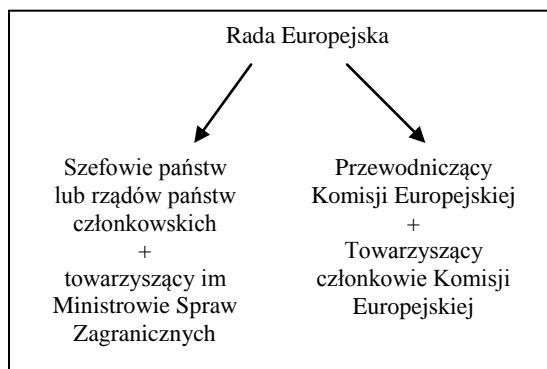
Tabela 1. Traktaty – zapis umów między krajami członkowskimi

Traktat	Data podpisania	Data wejścia w życie	Zawartość
Traktat Paryski	18.04.1951 r.	25.07.1952 r.	Powołał EWWiS. Został zawarty na 50 lat. Cel: stworzenie wspólnego rynku dla produktów przemysłu węglowego i stalowego.
Traktat Rzymski	25.03.1957 r.	01.01.1958 r.	Powołał EUROATOM. Cel: wspólne wykorzystanie energii jądrowej.
Traktat Rzymski	25.03.1957 r.	01.01.1958 r.	Powołał EWG. Cel: stworzenie unii celnej i wspólnego rynku.
Traktat Brukselski (fuzyjny)	08.04.1965 r.	01.07.1967 r.	Zobowiązał kraje członkowskie do stworzenia wspólnych instytucji: Komisji Wspólnot i Rady Ministrów Wspólnot. Ustanowił wspólny budżet.
Traktat JAE	28.02.1986 r.	01.07.1987 r.	Stworzył podstawy prawne dla wspólnego rynku. Częściowo zreformował system instytucjonalny.
Traktat z Maastricht	07.02.1992 r.	01.11.1993 r.	Stworzył podstawy prawne dla UGiW. Ustanowił UE opartą na trzech filarach.
Traktat z Amsterdamu	02.10.1997 r.	01.05.1999 r.	Określał strategię wzmocnienia i poszerzenia UE. Usprawnił strukturę instytucjonalną.
Traktat z Nicei	26.02.2001 r.	01.02.2003 r.	Przygotował instytucje do rozszerzenia. Dalsza reforma instytucjonalna.
Traktat z Lizbony (reformujący)	13.12.2007 r.	01.01.2009 r.	Nadanie UE osobowości prawnej. Kontynuacja reform instytucji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Jak działa Unia Europejska. Przewodnik po instytucjach europejskich, Urząd Publikacji UE, Luksemburg 2014, s. 4.

1.2. Rada Europejska w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej

Rada Europejska jest organem reprezentacyjnym UE, określającym kierunki i priorytety polityki UE. Stanowi ona rodzaj spotkania na szczycie, w którym uczestniczą szefowie państw lub rządów krajów członkowskich, według poniższego rysunku (rys. 3).

Rys. 3. Struktura organizacyjna Rady Europejskiej
 Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://ec.europa.eu>

Rada Europejska, jako najwyższy organ współpracy politycznej między państwami członkowskimi, spotyka się w randze prezydentów i premierów, przewodniczącego Komisji Europejskiej i przewodniczącego Rady Europejskiej co najmniej cztery razy w roku, tj. na początek i koniec półrocznej, rotacyjnej prezydentury państwa członkowskiego. Treścią spotkań jest strategia rozwojowa UE. Aktualnie strategię tę wyznaczają następujące grupy problemów:

– **sprawy horyzontalne** – to głównie realizacja Strategii Europa 2020 w jej trzech wymiarach: wzrostu inteligentnego, zrównoważonego oraz integracji społecznej. Rozpatrując powyższe trzy obszary bardziej szczegółowo, to widać wyraźnie, iż priorytetami są tu zarówno polityka regionalna, energetyczna, klimatyczna, społeczna w szerokim w znaczeniu, polityka innowacyjna i technologiczna wraz z rozwojem sektora MSP, jak również poprawa otoczenia legislacyjnego dla wzrostu efektywności rynku wewnętrznego i redukcji kosztów administracyjnych;

– **obszar wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości** – zdominowały takie zagadnienia, jak migracje i problemy z tym związane, przestępczość i walka z nią, bezpieczeństwo obywateli w różnych płaszczyznach, w tym ochrona danych osobowych. Zjawisko migracji oraz uchodźców stały się problemem równie powszechnym, jak i groźnym. W związku z tym nie da się ustrzec od wypracowania globalnego podejścia do migracji, w tym m.in.: pogłębiania partnerstwa z krajami emigracyjnymi i tranzytu, wspierania legalnych kanałów migracyjnych, uwzględniania związków między migracją a różnymi płaszczyznami życia społeczno-gospodarczego i politycznego (np. migracje – opieka zdrowotna, migracje – usprawnienia rynku pracy), odniesienia się do problemu uchodźców oraz wspierania działań kontrolnych w południowej części granicy morskiej UE, a także wprowadzenia zintegrowanego systemu zarządzania zewnętrznymi granicami UE. Skutkiem podjętych już działań jest wprowadzenie nowej europejskiej agendy bezpieczeństwa, w której Komisja Europejska ustanawia unijną strategię postępowania w przypadkach zagrożeń dla bezpieczeństwa UE w okresie 2015-2020. Społeczeństwom całej Europy coraz częściej zagrażają dziś terroryzm,

przestępczość zorganizowana i cyberprzestępczość, a UE – dodatkowo niestabilna sytuacja polityczna w jej bezpośrednim sąsiedztwie. Środowisko mieszkańców europejskich radykalizuje się, a w sytuacji kryzysu i konfliktów w Syrii, Iraku i Libii wzrasta zastraszająco liczba obywateli europejskich przyłączających się do grup terrorystycznych. Coraz częstszym celem przestępców i terrorystów staje się środowisko internetowe. Wprawdzie za bezpieczeństwo wewnętrzne są odpowiedzialne państwa członkowskie, ale już dziś w pojedynkę nie są w stanie wypełniać tej roli. Tak więc bezpieczeństwo poszczególnych krajów, bezpieczeństwo UE i bezpieczeństwo globalne stają się współzależne i wzajemnie powiązane, a obszar wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości stał się priorytetem UE pod przewodnictwem Rady Europejskiej;

– **stosunki zewnętrzne** – w tym zakresie UE ma trzy priorytetowe kierunki współpracy:

- 1) region Morza Śródziemnego i strategia poszerzeniowa o kraje bałkańskie oraz dialog polityczny z krajami afrykańskimi;
- 2) stosunki transatlantyckie, w tym m.in. pogłębianie współpracy ze Stanami Zjednoczonymi, a ponadto dialog polityczny z Brazylią oraz pogłębianie współpracy i ożywienie negocjacji z Ameryką Łacińską i Środkową w ramach funkcjonujących na tych obszarach ugrupowań integracyjnych (m.in. z MeCoSur i Wspólnotą Andyjską);
- 3) partnerstwo strategiczne z takimi partnerami strategicznymi, jak: Chiny, Indie, Ukraina (aktualnie już po podpisaniu umowy handlowej) oraz próba wypracowania stosunków z Rosją;

– **strefa euro** – oprócz spotkań ogólnych dla wszystkich szefów państw lub rządów, szefowie państw lub rządów strefy euro spotykają się dodatkowo przynajmniej dwa razy w roku. Są to tzw. szczyty strefy euro, w których również bierze udział przewodniczący Komisji Europejskiej, zapraszany jest też prezes Banku Centralnego oraz może być zaproszony przewodniczący Parlamentu Europejskiego. Na tych posiedzeniach omawiane są kwestie związane z zarządzaniem strefą euro oraz główne kierunki reform polityki gospodarczej, a przewodniczy im przewodniczący Rady Europejskiej, który jest zarazem przewodniczącym szczytu strefy euro. W niektórych przypadkach w dyskusjach szczytu strefy euro biorą też udział przywódcy państw spoza strefy euro, które ratyfikowały pakt fiskalny, ale nie używają wspólnej waluty jako swojej. Jeżeli zaistnieje sytuacja, że te państwa nie mogą w danym szczycie brać udziału, to wówczas przewodniczący szczytu strefy euro przekazuje im szczegółowe informacje o ustaleniach podczas szczytu.

Rada Europejska podejmuje większość decyzji w drodze konsensusu, a w niektórych przypadkach stosuje większość kwalifikowaną. Oto te przypadki:

- wybór przewodniczącego RE³,
- powoływanie specjalnych komisji,

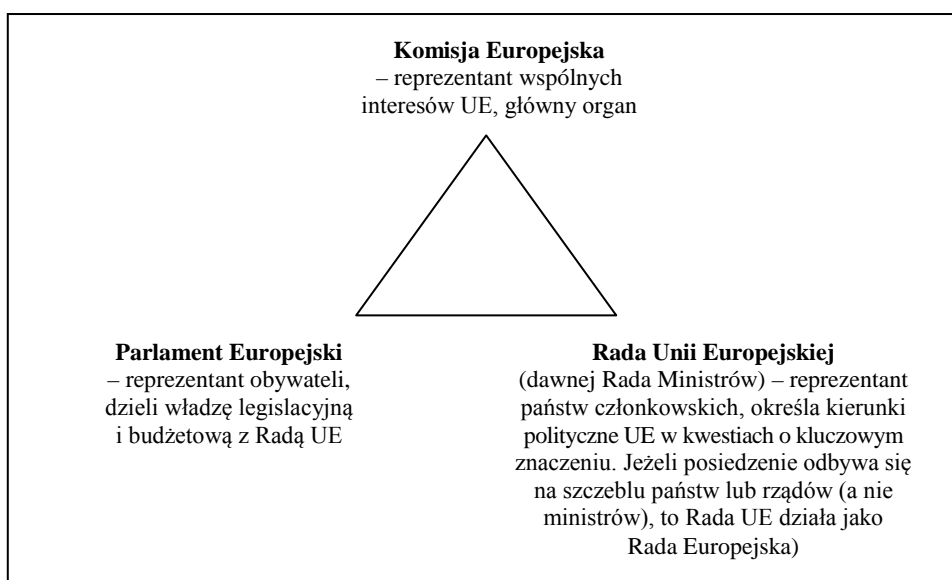
---

³ Donald Tusk od grudnia 2014 r.

- mianowanie Wysokiego Przedstawiciela UE⁴ do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa. W głosowaniach RE mogą uczestniczyć jedynie szefowie państw lub rządów.⁵

1.2. Trójkąt decyzyjny w Unii Europejskiej: Komisja Europejska, Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej

Prawo unijne pierwotne i wtórne oraz zasady polityki UE są wynikiem decyzji podjętych przez tzw. trójkąt decyzyjny: Komisję Europejską, Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej, który przybliży poniższy rysunek (rys. 4).

Rys. 4. Trójkąt decyzyjny: KE – PE – RUE

Źródło: opracowanie własne.

1.2.1. Komisja Europejska (KE) w trójkącie decyzyjnym

Komisja Europejska, stanowiąc siłę napędową całego systemu instytucjonalnego, jest politycznie niezależną instytucją, reprezentującą i chroniącą interesy całej UE. Podstawę jej funkcjonowania stanowi kolegium komisarzy, po jednym z każdego państwa członkowskiego. Oprócz kolegium, w KE wydzielone są dyrekcje generalne (dyrektoriaty generalne), dyrekcje (dyrektoriaty) oraz wydziały (bliższe informacje o tym zagadnieniu przedstawiono w załączniku 2,

⁴ Federica Mogherini od grudnia 2014 r.

⁵ Opracowania tego fragmentu dokonano wykorzystując materiały urzędu Publikacji w Luksemburgu oraz materiały ze strony <http://www.euopan-counail.europa.eu>

tabela 1 dołączonego aneksu, zaś w załączniku 2, tabela 2 przedstawiono kolejnych przewodniczących KE od początku powstania Wspólnot Europejskich).

Kolegium komisarzy w kadencji 2014-2019, wraz z krótką informacją o komisarzach, prezentuje tabela 2.

Tabela 2. Kolegium komisarzy w kadencji 2014-2019

Lp.	Nazwisko i imię oraz kraj członkowski, który komisarz reprezentuje	Obszar odpowiedzialności	Wykształcenie, kwalifikacje komisarza
1	Jean Claude Juncker, Luksemburg	Przewodniczący KE, odpowiadający za całość kształt jej funkcjonowania	Luksemburski polityk i prawnik, nieprzerwanie od 1995 r. do 2013 r. premier Luksemburga, a od 1984 r. do 2013 r. członek rządu luksemburskiego. Studia prawnicze ukończył w Strasburgu (więcej – życiorys – załącznik 2 w aneksie)
2	Frans Timmermans, Holandia	Pierwszy wiceprzewodniczący, lepsze stanowienie prawa, stosunki międzyinstytucjonalne, praworządność i Karta Praw Podstawowych	Dyplomata, urzędnik, skończył filologię, a na studiach podyplomowych prawo europejskie i literaturę francuską, pracował m.in. w ambasadzie Holandii w Moskwie, a od 2012 r. był Ministrem Spraw Zagranicznych Holandii
3	Federica Magherini, Włochy	Wiceprzewodnicząca KE, Wysoka Przedstawicielka UE ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa	Politolog, studiowała w Rzymie na Uniwersytecie La Sapienza, także we Francji, zajmowała się islamizmem, była Ministrem Spraw Zagranicznych Włoch
4	Kristalina Georgieva, Bułgaria	Wiceprzewodnicząca KE, Budżet i zasoby ludzkie	Magister ekonomii i socjologii, studiowała na Uniwersytecie im. K. Marksa w Sofii, obroniła doktorat w USA z zakresu ochrony środowiska naturalnego i wzrostu gospodarczego, była wiceprezesem Banku Światowego
5	Andrus Ansip, Estonia	Wiceprzewodniczący, Jednolity rynek cyfrowy	Z wykształcenia jest chemikiem, studiował też zarządzanie w Kanadzie, był premierem Estonii w latach 2005-2014, a wcześniej Ministrem Gospodarki
6	Maroš Šefčovič, Słowacja	Wiceprzewodniczący, Unia energetyczna	Studiował w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Bratysławie oraz Moskiewskim Państwowym Instytucie Stosunków Międzynarodowych, jest doktorem prawa Uniwersytetu w Bratysławie, pracował w ambasadach, m.in. w Iranie
7	Valdis Dombrovskis, Łotwa	Wiceprzewodniczący KE, Euro i dialog społeczny	Studiował na Wydziale Matematyczno-Fizycznym, także w Niemczech fizykę, obronił doktorat z inżynierii elektrycznej w USA, był w swoim kraju posłem na sejm, Ministrem Finansów, był też eurodeputowanym do PE, a w latach 2009-2014 premierem Łotwy

8	Jyrki Katainen, Finlandia	Wiceprzewodniczący KE, Miejsca pracy, wzrost, inwestycje i konkurencyjność	Magister w zakresie nauk społecznych, był wicepremierem, Ministrem Finansów, a w latach 2011-2014 premierem Finlandii
9	Günter Oettinger, Niemcy	Gospodarka cyfrowa i społeczeństwo cyfrowe	Skończył prawo i ekonomię, pracował jako prawnik, doradca podatkowy, był posłem do Landtagu w latach 1984-2010
10	Johannes Hahn, Austria	Europejska polityka sąsiedztwa i negocjacje w sprawie rozszerzenia	Skończył prawo i filozofię, pełnił liczne funkcje polityczne i rządowe we własnym kraju, w 2007 r. był Ministrem Nauki i Badań
11	Cecilia Malmström, Szwecja	Handel	Skończyła literaturę na Sorbonie, jest doktorem politologiem, wykładała na Wydziale Nauk Politycznych w Göteborgu, była europosłanką (w dwóch kadencjach), była też w swoim kraju Ministrem ds. Europejskich
12	Neven Mimica, Chorwacja	Współpraca międzynarodowa	Ekonomista, dr nauk ekonomicznych, dyplomata, pracował m.in. w ambasadach w Kairze i w Ankarze, był wicepremierem Chorwacji
13	Miguel Arias Cañete, Hiszpania	Polityka klimatyczna i energetyczna	Skończył prawo w Madrycie, studiował też w Irlandii, był europosłem, a we własnym kraju Ministrem Rolnictwa i Rybołówstwa
14	Karmenu Vella, Malta	Środowisko, gospodar- ka morska i rybołów- stwo	Inżynier, architekt, w Anglii skończył zarządzanie i turystykę, we własnym kraju był posłem na sejm oraz dyrektorem banków
15	Vytenis Andriukaitis, Litwa	Zdrowie i bezpieczeń- stwo żywności	Urodził się na Syberii, z wykształcenia jest lekarzem chirurgiem, studiował w Kownie, był Ministrem Zdrowia we własnym kraju
16	Dimitris Avramopoulos, Grecja	Migracja, sprawy we- wnętrzne, obywatelstwo	Prawnik, w latach 1995-2002 był burmistrzem Aten, a potem Ministrem Turystyki i Zdrowia, następnie Ministrem Spraw Zagranicznych i Obrony Narodowej
17	Marianne Thyssen, Belgia	Zatrudnienie, sprawy społeczne, umiejętności i mobilność pracowni- ków	Prawnik, wywodzi się ze środowisk chadec- kich (była przewodniczącą Chadecji), a w pięciu kadencjach była wybierana do Europarlamentu
18	Pierre Moscovici, Francja	Sprawy gospodarcze i finansowe, podatki i cła	Z pochodzenia Żyd rumuński, działacz partyjny i wieloletni europoseł, socjalista, politolog, był też we Francji Ministrem Gospodarki i Finansów
19	Christos Stylianides, Cypr	Pomoc humanitarna, zarządzanie kryzysowe	Z wykształcenia statystyk, rzecznik prasowy rządu Cypru, urzędnik, parlamentarzysta i europarlamentarzysta
20	Phil Hogan, Irlandia	Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich	Wykształcenie z zakresu pedagogiki, dyplomata, był Ministrem Środowiska i Wspólnot Lokalnych
21	Jonathan Hill, Wielka Brytania	Stabilność finansowa, usługi finansowe i unia rynków kapitałowych	Historyk, arystokrata, pełnił różne funkcje polityczne, m.in. w rządzie M. Thatcher, był Przewodniczącym Izby Lordów oraz Ministrem Edukacji
22	Violeta Bulc, Słowenia	Transport	Informatyk, studiowała w Słowenii w Lubljanie oraz w San Francisco, prowadziła własną firmę, była też krótko wicepremierem rządu Słowenii

Tabela 2 (cd.)

23	Elżbieta Bienkowska, Polska	Rynek wewnętrzny, przemysł, przedsiębior- czość i MŚP	Skończyła orientalistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz podyplomowe studia ekonomiczne w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, była Ministrem Rozwoju Regionalnego
24	Věra Jourová, Czechy	Sprawiedliwość, konsumenci i równouprawnienie płci	Prawnik, prowadziła własną działalność gospodarczą, pracowała też dość długo w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego Czech, w 2006 r. była aresztowana za korupcję, potem postępowanie umorzono
25	Tibor Navracsics, Węgry	Edukacja, kultura, młodzież i sport	Prawnik i politolog, doktor nauk politycznych, sędzia, pracował w Kancelarii Premiera Węgier, był parlamentarzystą we własnym kraju, w latach 2010-2014 był Ministrem Sprawiedliwości i Administracji Publicznej Węgier, a potem bardzo krótko Ministrem Spraw Zagranicznych
26	Corina Cretu, Rumunia	Polityka regionalna	Studiowała na Wydziale Planowania i Cybernetyki Ekonomicznej Akademii Studiów Ekonomicznych w Bukareszcie, od wejścia Rumunii do UE (od 2007 r.) aż do wyboru na komisarza, była europosłanką
27	Margrethe Vestager, Dania	Konkurencja	Politolog, studiowała w Kopenhadze, działała w parlamencie duńskim, była Ministrem Edukacji, a także Ministrem Gospodarki
28	Carlos Moedas, Portugalia	Badania, nauka i innowacje	Skończył m.in. inżynierię oraz prestiżowe studia dotyczące przedsiębiorczości

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://ec.europa.com/commission/2014-2019_pl

Zupełną nowością w strukturze organizacyjnej KE, przyjętą dopiero w kadencji 2014-2019, jest jej merytoryczny podział na tematyczne grupy klastrowe. Wyodrębnienia tych grup dokonano uwzględniając priorytety rozwojowe UE. Podział ten ilustruje tabela 3.

Tabela 3. Grupy klastrowe KE (2014-2019)

Lp.	Nazwa tematyczna grupy klastrowej	Komisarz kierujący daną grupą, tj. wiceprzewodniczący	Komisarze (skład osobowy) pracujący w danym klastrze
1	Rynek wewnętrzny	Andrus Ansip, Estonia, odpowiada w kolegium komisarzy za jednolity rynek cyfrowy	Elżbieta Bienkowska Corina Cretu Phil Hogan Věra Jourová Pierre Moscovici Günther Oettinger Marianne Thyssen Vytenis Andriukaitis Jonathan Hill Carlos Moedas Tibor Navracsics Karmenu Vella Margrethe Vestager

2	Euro i dialog społeczny	Valdis Dombrovskis, Łotwa, odpowiada w kolegium komisarzy za Euro i dialog społeczny	Elżbieta Bienkowska Corina Cretu Věra Jourová Jonathan Hill Pierre Moscovici Tibor Navracsics Marienne Thyssen
3	Miejsca pracy, wzrost, inwestycje, konkurencja	Jyrki Katainen, Finlandia, odpowiada w kolegium komisarzy za miejsca pracy, wzrost, inwestycje, konkurencyjność	Elżbieta Bienkowska Miguel Arias Cañete Corina Cretu Jonathan Hill Pierre Moscovici Günther Oettinger Violeta Bulc Marienne Thyssen Vytenis Andriukaitis Dimitris Avramopoulos Johannes Hahn Phil Hogan Věra Jourová Cecilia Malmström Carlos Moedas Tibor Navracsics Karmenu Vella Margrethe Vestager
4	Unia energetyczna i klimatyczna	Maroš Šefčovič, Słowacja, odpowiada w kolegium komisarzy za unię energetyczną	Elżbieta Bienkowska Miguel Arias Cañete Corina Cretu Phil Hogan Karmenu Vella Carlos Moedas Violeta Bulc Věra Jourová Cecilia Malmström Günther Oettinger Pierre Moscovici Margrethe Vestager
5	Polityka zagraniczna i bezpieczeństwo	Federica Mogherini, Włochy, w kolegium komisarzy jest Wysokim Przedstawicielem UE ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa	Johannes Hahn Cecilia Malmström Neven Mimica Christos Stylianides Dimitris Avramopoulos Miguel Arias Cañete Violeta Bulc
6	Lepsze stanowienie prawa, stosunki międzyinstytucjonalne, praworządność i Karta Praw Podstawowych	Frans Timmermans, Holandia, w kolegium komisarzy odpowiada za lepsze stanowienie prawa, stosunki międzyinstytucjonalne, praworządność i Kartę Praw Podstawowych	W tym klastrze pracuje całe kolegium komisarzy KE

Tabela 3 (cd.)

7	Budżet i ludzkie zasoby	Kristina Georieva, Bułgaria, w kolegium komisarzy odpowiada za budżet i zasoby ludzkie	W tym klastrze pracuje całe kolegium komisarzy KE
---	-------------------------	--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://publications.europa.eu/code/pl/pl-390600.htm> oraz aktualności: <http://ec.europa.eu>

Utworzeniem grupy klastrow objęto siedem obszarów tematycznych o kluczowym znaczeniu dla UE, a są to problemy gospodarcze, społeczne, finansowe i prawne. W przypadku budżetu i zasobów ludzkich oraz stanowienia prawa i podstawowych praw obywateli, do pracy w klastrze zaangażowane jest całe kolegium komisarzy KE. Wyodrębnienie problemów w klastrach wymaga zintensyfikowania współpracy i podejmowania decyzji na forum całej UE, stąd też tworzenie agencji (o czym mowa w dalszej części opracowania) jako służb pomocniczych w powyższych obszarach problemowych jest uzasadnione, jak i konieczne.

Procedura mianowania do Komisji Europejskiej odbywa się w następujący sposób:

- rządy państw członkowskich przedstawiają kandydata na przewodniczącego KE, który następnie musi być wybrany przez Parlament Europejski,
- zatwierdzony już przewodniczący w porozumieniu z rządami państw członkowskich wybiera pozostałych członków Komisji, przedstawia ich nowemu PE, a ten wydaje opinie o komisarzach z poszczególnych państw, którzy utworzą kolegium komisarzy.

Komisja Europejska w swej „przywódczej” roli w systemie instytucjonalnym UE pełni funkcje, które można pogrupować następująco:

1. **funkcja prawotwórcza** – KE przedkłada wnioski ustawodawcze w trójkącie decyzyjnym, tzn. Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Unii Europejskiej i jako jedyna jest odpowiedzialna za opracowywanie nowych wniosków prawa europejskiego, których celem jest ochrona UE i jej obywateli, a nie konkretnych państw bądź gałęzi gospodarki;
2. **funkcja opiniowania i przestrzegania prawa unijnego** – KE jest strażnikiem prawa unijnego i, wraz z Trybunałem Sprawiedliwości, odpowiada za przestrzeganie przepisów prawnych w państwach członkowskich. W przypadku gdy uzna, iż państwo członkowskie tego prawa nie przestrzega, to podejmuje kroki naprawcze. Najpierw przesyła oficjalne wyjaśnienia państwu członkowskiemu, a jeżeli to pozostaje bez odzewu i rezultatu to wówczas przekazuje sprawę do Trybunału Sprawiedliwości, który jest uprawniony do nakładania kar i wiążących wyroków;
3. **funkcja zarządcza** – KE jako organ wykonawczy odpowiada za wykonanie budżetu i zarządzanie polityką oraz programami przyjętymi przez PE i RUE, w tym ich realizację. Wprawdzie większość prac i wydatków leży w gestii władz krajowych i lokalnych, ale KE odpowiada

za nadzorowanie tych wydatków. Budżet KE wykonuje pod kontrolą Trybunału Obrachunkowego, a następnie PE udziela Komisji Absolutorium z wykonania budżetu w momencie, kiedy zaakceptuje roczne sprawozdanie Trybunału Obrachunkowego;

4. **funkcja reprezentacyjna** – współpracując z Radą Europejską, za sprawy zagraniczne odpowiada Wysoki Przedstawiciel ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, ale w kwestiach handlu czy pomocy humanitarnej – decyzje podejmuje cała KE. W ten sposób realizowana jest funkcja reprezentacyjna, w której KE występuje jako rzecznik UE na forum międzynarodowym, a cała UE przemawia wówczas za pośrednictwem Komisji jednym głosem^{6, 7, 8}.

1.2.2. Parlament Europejski (PE) w trójkącie decyzyjnym

Parlament Europejski jest organem demokratycznym reprezentującym obywateli UE. Od 1979 r. europosłowie są wybierani na kadencję pięcioletnią w poszczególnych krajach w wyborach bezpośrednich, przez obywateli krajów członkowskich, którzy ukończyli 18 lat (w Austrii od 16 lat). Liczba wprowadzanych eurodeputowanych do PE zależy od potencjału demograficznego kraju członkowskiego. Posłowie pracują w dwudziestu komisjach tematycznych i reprezentują różne frakcje polityczne. Szczegółową informację o frakcjach politycznych, liczbie eurodeputowanych z poszczególnych krajów, jak też komisjach roboczych zawiera załącznik 3 w aneksie opracowania.

Oficjalna siedziba PE znajduje się w Strasburgu (Francja), ale Parlament ma trzy miejsca pracy. Na co dzień posiedzenia robocze odbywają się w Brukseli, gdzie europosłowie pracują w komisjach parlamentarnych. Sesje plenarne odbywają się w Strasburgu raz w miesiącu, zaś w Luksemburgu pracuje sekretariat PE.

Parlament Europejski jest organem zbudowanym z różnych elementów składowych. Jego strukturę organizacyjną przedstawiono na zamieszczonym niżej rysunku (rys. 5).

Na czele Parlamentu stoi przewodniczący, który kieruje całością prac, przewodniczy posiedzeniom plenarnym i reprezentuje PE, w tym w kontaktach międzynarodowych, a także bierze czynny udział w posiedzeniach RUE. W załączniku 3 o PE, w zestawieniu 3 przedstawiono wszystkich przewodniczących PE.

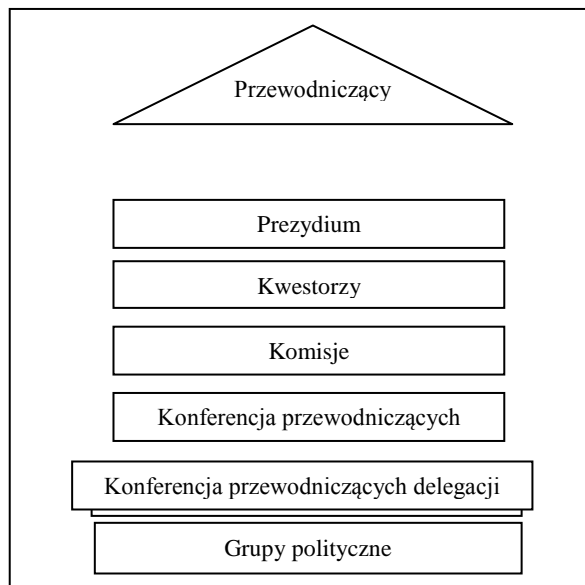
---

⁶ Opracowano na podstawie: <http://publications.europa.eu/code/pl/pl-390600.htm>.

⁷ Noble A., *Przewodnik po Unii Europejskiej*, Wyd. KiW, Warszawa 2000, s. 93.

⁸ Cini M., *Unia Europejska, Organizacja i Funkcjonowanie*, PWE, Warszawa 2007, ss. 71-78.

Rys. 5. Struktura Parlamentu Europejskiego
Źródło: opracowanie własne.

Spośród siebie, tj. składu eurodeputowanych, wybierają oni przewodniczących PE i kwestorów i wówczas tworzone jest prezydium PE (przewodniczący + wiceprzewodniczący + kwestorzy). Prezydium odpowiada za kwestie administracyjne, kadrowe, organizacyjne, odpowiada za wstępny preliminarz budżetu i jest ustawowym organem zarządzającym. Natomiast kwestorzy są odpowiedzialni za sprawy administracyjno-finansowe posłów i warunki ich pracy.

Przewodniczący PE i przewodniczący poszczególnych frakcji politycznych (informacja o frakcjach politycznych w załączniku 3, zestawieniu 1) oraz dwaj przedstawiciele niezależni bez prawa głosu tworzą Konferencję Przewodniczących. Konferencja ta wykonuje następujące zadania:

- decyduje o organizacji prac PE i jego organów,
- koordynuje współpracę z innymi instytucjami oraz podmiotami narodowymi,
- konsultuje w kwestiach planowania prac legislacyjnych,
- przedstawia Prezydium PE propozycje dotyczące spraw administracyjnych i budżetowych w odniesieniu do frakcji politycznych.

Posiedzenia Konferencji Przewodniczących odbywają się na ogół dwa razy w miesiącu i są niejawne, a protokoły obrad tłumaczone na wszystkie języki urzędowe, drukowane i dostarczane europosłom. Konferencja Przewodniczących może powoływać tzw. Komisje Tymczasowe, których okres funkcjonowania nie może przekraczać 12 miesięcy (np. komisje śledcze na wniosek jednej czwartej PE) i kończyć się przesłaniem raportu do PE.

Przewodniczący wszystkich Komisji Stałych (wykaz Komisji Stałych w załączniku 2, zestawienie 2) oraz Tymczasowych tworzą Konferencję

Przewodniczących Komisji, która przekazuje Konferencji Przewodniczących informacje o pracach w komisjach.

W strukturze organizacyjnej PE wyodrębniona też jest Konferencja Przewodniczących Delegacji, która w swym składzie gromadzi przewodniczących wszystkich stałych delegacji międzyparlamentarnych, wybranych podczas pierwszej lub drugiej sesji nowo wybranego PE. Zadaniem tej konferencji jest podtrzymywanie kontaktów z parlamentami narodowymi państw pozaunijnych oraz dialog i wymiana informacji z organizacjami regionalnymi.

Sprawami administracyjnymi zajmuje się Sekretariat Generalny, kierowany przez Sekretarza Generalnego, który jest powoływany przez Prezydium PE,

Funkcje Parlamentu europejskiego można przedstawić następująco:

1. **funkcja legislacyjna** – to udział PE w tworzeniu prawa europejskiego realizowany w ramach czterech procedur:

- konsultacji,
- zgody,
- współpracy,
- współdecydowania.

Podkreślić jednak należy, iż dominujące znaczenie ma obecnie procedura współdecydowania, zwana też współdecyzyjną. W jej ramach PE i RUE są równorzędnymi partnerami, a akty prawodawcze aktami wspólnymi PE i RUE. Współdecyzyją objęte są m.in. prawa konsumentów, ochrona środowiska naturalnego i transport.

2. **funkcja budżetowa** – uległa umocnieniu i rozszerzeniu po Traktacie Lizbońskim, który upoważnił PE do zabierania też głosu w sprawach wydatków obowiązkowych. W tej funkcji PE wspólnie z RUE przyjmuje roczny budżet, a budżet nie może wejść w życie bez podpisu Przewodniczącego PE. Wydatki budżetowe monitoruje parlamentarna Komisja Kontroli Budżetowej, PE „udziela absolutorium” w zakresie budżetu.

3. **funkcja kontrolna** – PE sprawuje działania kontrolne (nadzór demokratyczny) nad pozostałymi instytucjami europejskimi, a czyni to na wiele sposobów:

- prowadzi przesłuchanie wszystkich komisarzy przy powoływaniu nowej Komisji Europejskiej, a także jej przewodniczącego, który jest mianowany przez państwa członkowskie za zgodą PE,
- może udzielić wotum nieufności Komisji Europejskiej,
- bada i analizuje sprawozdania przedkładane przez KE za pomocą ustnych bądź pisemnych zapytań poselskich oraz sprawozdania Trybunału Obrachunkowego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Europejskiego Banku Centralnego,
- Komisarze biorą udział w sesjach plenarnych PE,
- PE prowadzi dialog z prezesem Europejskiego Banku Centralnego na temat polityki pieniężnej,
- ściśle współpracuje z RUE i Radą Europejską,
- rozpatruje petycje od obywateli oraz powołuje komisje śledcze,

- bierze udział w szczytach Rady Europejskiej, podczas których Przewodniczący PE wyraża opinie Parlamentu o porządku obrad Rady i o aktualnych problemach.
4. **funkcja kreacyjna** – polega na tym, iż PE bierze czynny udział przy powoływaniu osób na pewne stanowiska, a mianowicie:
    - Przewodniczącego Komisji Europejskiej,
    - Wysokiego Komisarza ds. Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa,
    - Rzecznika Praw Obywatelskich,
    - wydaje opinie w sprawie składu Trybunału Obrachunkowego,
    - powołuje Prezesa i Wiceprezesa oraz członków Zarządu Europejskiego Banku Centralnego.
  5. **funkcja w zakresie współpracy z parlamentami narodowymi państw członkowskich i państw trzecich** – w 1989 r. do celów współpracy PE z parlamentami narodowymi państw członkowskich powołano Konferencję Komisji Wyszczególnionych w Sprawach Wspólnotowych (CO-SAC) jako forum współpracy umożliwiające regularną wymianę poglądów. W forum tym ze strony PE zwykle uczestniczy dwóch wiceprzewodniczących PE, przewodniczący Komisji Parlamentarnej ds. Konstytucyjnych oraz trzech posłów wskazanych przez komisje parlamentarne, zaś skład delegacji państwa członkowskiego jest każdorazowo określany przez to państwo.
  6. **ochrona praw człowieka** – jest to raczej priorytet PE niż funkcja. Co roku PE przedstawia sprawozdanie na temat ochrony praw człowieka w Europie i na świecie. Od roku 1988 jest przyznawana przez europosłów Nagroda im. Sacharowa, stanowiąca wyróżnienie dla osób i organizacji aktywnych na polu obrony praw człowieka i podstawowych wolności (załącznik 3, zestawienie 4, dotyczące laureatów nagrody). PE powołuje też niezależną „instytucję” odpowiadającą przed nim, a mianowicie Rzecznika Praw Obywatelskich, który jest pośrednikiem między obywatelami i władzami UE jako instancja właściwa dla przyjmowania i badania skarg obywateli, firm i organizacji z terenu UE⁹.

1.2.3. Rada Unii Europejskiej (RUE) w trójkącie decyzyjnym

Rada Unii Europejskiej (RUE) – przed Maastricht Rada Ministrów – jest głównym organem decyzyjnym UE. Obradom Rady przewodniczy każdy kraj członkowski, który w danym półroczu sprawuje prezydencję. Zaś w obradach uczestniczy jeden minister z każdego państwa, w zależności od tematu wpisane-go do porządku obrad, np. sprawy zagraniczne, rolnictwo, transport, ochrona

---

⁹ Fragment dotyczący Parlamentu Europejskiego opracowano na podstawie: <http://www.europarl.eu>; <http://www.bookshop.europa.eu>; <http://www.europedirect.europa.eu>; Barcz J., Górka M., Wyzomska A., *Instytucje i Prawo Unii Europejskiej*, Lexis Nexis, Warszawa 2012, ss. 106-108; Barcz J., Kawecka-Wyrzykowska E., Michałowska-Gorywoda K., *Integracja europejska w świetle Traktatu z Lizbony. Aspekty ekonomiczne*, PWE, Warszawa 2012, ss. 102-104.

środowiska. Prezydencje w RUE w okresie 2014-2020 przedstawia poniższa tabela (tabela 4).

Tabela 4. Prezydencje w RUE w okresie 2014-2019

Lp.	Rok	Kraj – półrocze przewodniczenia styczeń-czerwiec	Kraj – półrocze przewodniczenia lipiec-grudzień
1	2014	Grecja	Włochy
2	2015	Łotwa	Luksemburg
3	2016	Niderlandy (Holandia)	Słowacja
4	2017	Malta	Wielka Brytania*
5	2018	Estonia	Bułgaria
6	2019	Austria	Rumunia
7	2020	Finlandia	–

* przewodnictwo Wielkiej Brytanii w UE zostanie ostatecznie przyjęte bądź zniesione po ostatecznym rozstrzygnięciu Brexitu na forum UE

Źródło: Jak działa Unia Europejska. Przewodnik po instytucjach europejskich, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg 2014, s. 15.

Natomiast tabelę ilustrującą liczbę ludności stanowiącej podstawę głosowania w RUE zamieszczono w załączniku 4, tabeli 1, zaś rozkład głosów w RUE w załączniku 4, tabeli 2.

Odnosząc się do różnych tematów obrad RUE, to składa się ona z dziesięciu różnych składów, czyli – mówiąc innymi słowy – obraduje w dziesięciu konfiguracjach jako:

- Rada ds. Zagranicznych,
- Rada ds. Ogólnych,
- Rada ds. Gospodarczych i Finansowych,
- Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych,
- Rada ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumenta,
- Rada ds. Konkurencyjności (Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Badań i Przestrzeni Kosmicznej),
- Rada ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii,
- Rada ds. Rolnictwa i Rybołówstwa,
- Rada ds. Środowiska,
- Rada ds. Młodzieży, Edukacji i Kultury¹⁰.

Na posiedzeniu RUE ministrowie są upoważnieni do podejmowania zobowiązań w imieniu swojego rządu, w stosunku do ustaleń, które miały wówczas miejsce. Zwykle są wtedy dyskutowane akty prawne, koordynowana polityka UE, w tym przede wszystkim określana jest polityka zagraniczna. Jeżeli na posiedzeniach priorytetem jest np. ochrona środowiska naturalnego, to zajmuje się nim Rada ds. Środowiska i obraduje pod przewodnictwem kraju – prezydenta, który w danym półroczu tę funkcję pełni (tabela 4). Natomiast posiedzeniom

¹⁰ www.ec.europa.eu/publications

Rady ds. Zagranicznych zawsze przewodniczy Wysoki Przedstawiciel Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (nie zaś państwo-prezydent, jak w posiedzeniach pozostałych Rad). Aby zapewnić spójność i ciągłość prac Rady Unii Europejskiej państwa-prezydenci współpracują ze sobą tzw. trójką np. rok 2016, drugie półrocze: współpracują Niderlandy z pierwszego półrocza 2016, aktualny prezydent z drugiego półrocza 2016, tj. Słowacja oraz jej następcą z pierwszego półrocza 2017 – Malta.

Decyzje w RUE zapadają w drodze głosowania i zazwyczaj wymagana jest kwalifikowana większość głosów. Polega ona na podwójnej większości, uwzględniającej zarówno liczbę państw członkowskich, jak i liczbę ludności UE (załącznik 4, tabela 1), czyli oddane głosy muszą pochodzić co najmniej z:

- 55% państw członkowskich (tj. z 16 na 28),
- 65% ludności zamieszkującej UE (tj. od 329 mln obywateli unijnych na ogólną populację 506 mln).

Aby decyzję zablokować, zagłosować muszą co najmniej cztery państwa, w których zamieszkuje ponad 35% ogółu unijnej populacji. Do listopada 2014 r. stosowano inny system, w którym każde państwo miało określać liczbę głosów (informację o liczbie głosów każdego państwa w głosowaniu zawarto w załączniku 4, tabeli 1).

RUE spełnia następujące funkcje:

- **przyjmuje akty prawa europejskiego** – RUE przyjmuje przepisy wspólnie z PE, a działania te prowadzone są na wniosek Komisji Europejskiej, która odpowiada za właściwe stosowanie prawodawstwa unijnego,
- **wspólnie z Parlamentem Europejskim przyjmuje budżet UE** – przez odpowiednie procedury i kolejne czytania w PE, RUE przyjmuje tzw. budżet generalny (tj. roczny) razem z Parlamentem, którego przewodniczący złożonym podpisem ostatecznie informuje o przyjęciu. Wprawdzie nie od razu obydwie instytucje mogą być zgodne, co do jego przyjęcia. W razie braku takiej zgody prowadzone są odpowiednie procedury pojednawcze,
- **koordynuje politykę państw członkowskich** – integracja europejska w ramach UE odbywa się na etapie unii gospodarczej i walutowej, w której uczestniczą wszystkie państwa członkowskie, mimo iż nie wszystkie są w Eurolandzie. Realizacja założeń tego etapu integracji wymaga koordynacji polityk narodowych państw członkowskich, co „czyni” Rada ds. Gospodarczych i Finansowych, w której biorą udział ministrowie gospodarki i finansów. Kontynuacja owych polityk jest kluczem do osiągnięcia spójności społeczno-gospodarczej, a ta jest podstawą funkcjonowania ugrupowania integracyjnego w pogłębionej formie rozwoju procesów integracyjnych,
- **realizuje Wspólną Politykę Zagraniczną i Bezpieczeństwa** – Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa (WPZiB) jako polityka obrony wspólnych interesów i niezależności UE oraz bezpieczeństwa we wszystkich jego formach, zachowania pokoju i rozbudowywania demokracji należy do priorytetów UE. Określanie i wdrażanie tej polityki leży w sferze wy-

łącznych kompetencji Rady Europejskiej (mowa o tym w punkcie 1.1 rozdziału I niniejszej monografii) oraz RUE, które stanowią w zakresie WPZiB jednomyślnie. Polityka ta jest realizowana przez Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (w okresie 2014-2019 jest nim Federica Mogherini) oraz państwa członkowskie na posiedzeniach Rady ds. Zagranicznych,

- **jest uprawniona do zawierania umów międzynarodowych** – w tej funkcji RUE oficjalnie podpisuje umowy pomiędzy UE a państwami trzecimi oraz organizacjami międzynarodowymi. Umowy takie mogą obejmować bardzo szerokie bądź bardzo szczegółowe obszary. Do tych pierwszych należą umowy dotyczące handlu oraz szeroko pojętej współpracy i rozwoju. Do drugich zaś umowy np. z zakresu nauki, włókiennictwa, rybołówstwa, transportu. W przypadku gdy ww. umowy (w danych dziedzinach) wymagają zgody PE, to taką zgodę Parlament obowiązany jest wyrazić, gdyż posiada uprawnienia do współdecydowania.

Bardzo istotne kompetencje Parlamentu dotyczą WPZiB, w ramach której jednym z aspektów jest bezpieczeństwo i obrona. Chodzi tu m.in. o różnego rodzaju misje humanitarne, misje zaprowadzania lub utrzymania pokoju, które mają charakter wojskowy bądź cywilny. Celem udziału w takich operacjach państwa członkowskie udostępniają UE część swoich sił zbrojnych, a działania są zawsze koordynowane z ramienia NATO. Prace w tym zakresie koordynują następujące struktury UE:

- **Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa**, który monitoruje sytuację międzynarodową oraz analizuje możliwości UE w danej sytuacji kryzysowej,
- **Komitet Wojskowy UE**, który kieruje działaniami wojskowymi i doradza w kwestiach wojskowych, a składa się z szefów Sztabu Generalnego ze wszystkich państw członkowskich,
- **Sztab Wojskowy UE**, który wspiera Komitet Wojskowy UE, składa się z ekspertów wojskowych, którzy pracują w stałym dowództwie wojskowym w Brukseli¹¹.

Należałoby jeszcze wspomnieć, iż w strukturach RUE funkcjonuje Europejska Służba Działań Zewnętrznych, która stanowi ministerstwo spraw zagranicznych i służbę dyplomatyczną UE. Na czele tej struktury stoi Wysoki Przedstawiciel, składa się ona z wysoko wykwalifikowanego personelu przeniesionego z RUE, państw członkowskich i KE. W większości państw świata UE ma przedstawicielstwa, będące częścią Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, które w zakresie WPZiB współpracują z ambasadami państw członkowskich UE¹².

---

¹¹ <http://www.consilium.europa.eu>

¹² Fragment dotyczący RUE opracowano na podstawie: *Jak działa Unia Europejska. Przewodnik po instytucjach europejskich*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg 2014, ss. 14-16; Flisek A., *Prawo Unii Europejskiej z wprowadzeniem*, C.H. Beck, Warszawa 2010, ss. 23-27; Kuś A., *Prawo Unii Europejskiej z uwzględnieniem Traktatu z Lizbony*, Red. Wydawnictwa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2010, ss. 125-131; <http://www.consilium.europa.eu>; <http://www.odm.gov.pl>

1.3. Trybunały w funkcjonowaniu UE

1.3.1. Trybunał Sprawiedliwości (TS) w systemie instytucjonalnym UE

Trybunał Sprawiedliwości (TS) jest najwyższym organem sądowym UE i działa jako:

- **sąd konstytucyjny**, czyli rozstrzyga w sprawach praw i obowiązków organów europejskich oraz stosunków prawnych między państwami europejskimi a UE, jest organem kontrolującym prawa pochodnego (wtórnego) z prawem traktatowym (pierwotnym),
- **sąd administracyjny**, czyli rozpatruje skargi osób fizycznych i prawnych przeciwko UE oraz skargi funkcjonariuszy unijnych wynikające z ich stosunku służbowego,
- **sąd cywilny**, czyli stwierdza odpowiedzialność pozatraktatową i kontroluje roszczenia o odszkodowania,
- **sąd rozjemczy**, czyli na mocy porozumienia stron może zyskać właściwości instancji rozjemczej¹³.

TS ma siedzibę w Luksemburgu, składa się z 28 sędziów (po jednym z każdego kraju członkowskiego) na kadencję sześcioletnią. Językiem urzędowym jest język francuski. W ten sposób reprezentowane są wszystkie krajowe systemy prawne. Pracę sędziów wspiera dziewięciu rzeczników generalnych, którzy, podobnie jak sędziowie, są mianowani. Mianowanie odbywa się drogą specjalnych porozumień i muszą to być prawnicy o uznanych i najwyższych kompetencjach. Spośród siebie sędziowie wybierają na okres trzech lat prezesa TS (mandat jest odnawialny), który kieruje pracą i administracją Trybunału oraz przewodniczy posiedzeniom i obradom w największych składach orzekających. Natomiast rzecznicy generalni przedstawiają w sposób niezależny i bezstronny opinie prawną określaną jako „opinia rzecznika generalnego” w sprawach, które zostaną im powierzone. Z upoważnienia prezesa TS powoływany jest sekretarz generalny, który kieruje administracją.

Trybunał rozpatruje sprawy podczas sesji plenarnych, w izbach o pełnym składzie jako izba składająca się z 28 lub 13 sędziów albo w izbach składających się z pięciu lub trzech sędziów¹⁴.

Sesje odbywają się, gdy tak zdecyduje Trybunał, np. gdy należy:

- zdyscyplinować Rzecznika Praw Obywatelskich,
- odwołać członka KE,
- bądź gdy wniesiona sprawa jest dużej wagi.

Ponadto sesje odbywają się, gdy do TS zgłosi się państwo bądź instytucja wnosząca sprawę.

Trybunał orzeka w sprawach, które zostały przez niego wniesione, a najbardziej powszechne są cztery rodzaje spraw:

---

¹³ Weidenfeld W., Wessels W., *Europa od A do Z*, Wyd. Wokół nas, Gliwice 1995, s. 329.

¹⁴ 60% wszystkich spraw jest rozpatrywana przez izby złożone z pięciu sędziów, a 25% przez izby złożone z trzech sędziów – na podstawie: <http://curia.europa.eu>

- 1. orzekania w trybie prejudycjalnym** – kompetencja ta polega na tym, iż TS współpracuje z sądami wszystkich państw członkowskich, które to w zakresie prawa wspólnotowego pełnią rolę sądów powszechnych. Podstawą stosowania prawa wspólnotowego i jego harmonizacji w państwach członkowskich jest unikanie rozbieżności w tym zakresie oraz skuteczne i jednolite jego stosowanie. Jeżeli sąd krajowy ma jakiegokolwiek wątpliwości co do interpretacji bądź ważności unijnego aktu prawodawczego, to może, a nawet czasami musi zwrócić się o poradę do TS o dokonanie wykładni prawa. W ten sposób dokonywana jest weryfikacja zgodności ustawodawstwa krajowego ze wspólnotowym. Jednakże TS nie ogranicza się tu tylko do wydawania opinii, ale jego odpowiedź może mieć postać wyroku lub postanowienia z uzasadnieniem. Ponadto porada w formie wiążącego „orzeczenia w trybie prejudycjalnym” jest dla obywateli ważnym sposobem ustalenia za pośrednictwem sądów krajowych zakresu, w jakim dotyczą ich przepisy unijne;
- 2. postępowanie w sprawie uchybienia obowiązkowi państwa członkowskiego** – TS sprawuje kontrolę nad wypełnieniem przez państwa członkowskie zobowiązań na nich ciążących z mocy prawa wspólnotowego. W sytuacji gdy państwo członkowskie nie wypełnia należycie tych zobowiązań, o czym Trybunał został poinformowany przez inne państwo członkowskie lub KE, to bada zarzuty i wydaje orzeczenie. Państwo z takim zarzutem ma prawo poprzedzić postępowanie odpowiedzią na zarzuty, czyli może położyć kres uchybieniu. Jeśli to nie skutkuje, wówczas następuje wniesienie skargi o uchybienie właśnie przez KE lub inne państwo członkowskie. Jeśli TS stwierdzi, iż zarzut jest zasadny to państwo z takim zarzutem musi jak najszybciej położyć mu kres, gdy tego nie zrobi wówczas KE ponawia skargę, a TS może nałożyć nań karę w postaci ryczałtu lub okresową karę pieniężną;
- 3. skarga o stwierdzenie nieważności** – skargę o stwierdzenie nieważności może wnieść do TS państwo członkowskie, KE, PE lub RUE, jeśli uważają, iż dany akt prawny UE nie jest zgodny z prawem. Skargę taką może również wnieść osoba fizyczna (w sprawie nieważności konkretnego aktu), gdy akt ten ma bezpośrednio dla niej niekorzystne skutki;
- 4. skargi na zaniechanie działania** – dotyczy kontroli legalności zaniechania działania przez instytucje wspólnotowe, gdyż traktaty zobowiązują instytucje (KE, PE, RUE) do określonych decyzji w określonych warunkach. Gdy ww. instytucje tego nie czynią, wówczas państwo członkowskie, inne instytucje UE, a także pod pewnymi warunkami osoby fizyczne lub przedsiębiorstwa mogą wnieść do TS skargę. Jeżeli zaniechanie jest oficjalnie stwierdzone, wówczas instytucja zostaje wezwana bezzwłocznie do położenia jemu kresu¹⁵.

---

¹⁵ Fragment dotyczący Trybunału Sprawiedliwości opracowany został na podstawie: <http://curia.europa.eu>; Michałowska-Gorywoda K., *Unia Europejska*, PWN, Warszawa 2007,

1.3.2. Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO) w systemie instytucjonalnym UE

Trybunał Obrachunkowy jest niezależną instytucją kontrolną UE w kwestiach wykorzystania środków finansowych. Ustanowiono go w 1975 r.¹⁶, z siedzibą w Luksemburgu, a w jego składzie są członkowie z państw akcesyjnych, po jednym z każdego, których mianuje RUE po konsultacjach z PE na sześcioletnią kadencję. Praca członków ETO jest pełnoetatowa, a spośród siebie wybierają prezesa na trzy lata. Kadencyjność, zarówno w ETO, jak i na stanowisku prezesa, są odnawialne. ETO, jako organ kontrolny, niezależnie podejmuje następujące decyzje:

- swobodnie wybiera przedmiot i szczegółowy zakres inspekcji,
- podejście, jakie ma być stosowane,
- decyduje o miejscu i czasie przedstawienia wyników kontroli,
- decyduje o stopniu nagłośnienia swoich sprawozdań i opinii.

ETO jest podzielony na izby przygotowujące sprawozdania i opinie, pracę których wspierają wykwalifikowani pracownicy, zaś ETO współpracuje ściśle z najwyższymi organami w państwach członkowskich. Wprawdzie ETO nie ma uprawnień sądowych, ale dzięki swoim działaniom zwraca uwagę na nieprawidłowości i przypadki nadużyć finansowych, umożliwiając innym strukturom organizacyjnym w UE, np. Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) podejmowanie odpowiednich działań.

Zadania ETO mają charakter typowo kontrolny i dają się sprowadzić do następujących:

- kontrolowanie właściwego wykonania budżetu UE, tj. sprawdzenie czy dochody budżetu generalnego zostały właściwie otrzymane, zaś wydatki poniesione prawidłowo i zgodnie z prawem oraz czy należycie przebiega zarządzanie finansami,
- w związku z powyższym ETO przeprowadza szczegółowe kontrole wszystkich dochodów i wydatków UE na wszystkich szczeblach administracji funduszy UE,
- przygotowywanie rocznych sprawozdań lub sprawozdań specjalnych, w których ETO informuje KE oraz państwa członkowskie o stwierdzonych błędach czy niedociągnięciach i możliwościach ich usunięcia bądź nawet uniknięcia, sprawozdania te wykorzystuje PE przy udzielaniu absolutorium KE z wykorzystania budżetu,
- wydawanie opinii w sprawie nowych lub zmienionych rozporządzeń UE mających skutki finansowe,
- konsultacje w przypadku jakichkolwiek działań przeciw nadużyciom¹⁷.

---

ss. 84-89; Wojtaszczyk K.A. (red.), *System instytucjonalny Unii Europejskiej*, Wyd. Instytut Nauk Politycznych Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2007, ss. 273-285.

¹⁶ Został powołany Traktatem Brukselskim w 1975 r., ale rozpoczął pracę od 1977 r.

¹⁷ Art. 248 TWE, Fragment dotyczący ETO opracowano na podstawie: <http://eca.europa.eu>; Wojtaszczyk K.A., *Integracja europejska*, Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2006, ss. 116-119.

1.4. Gremia doradcze w funkcjonowaniu UE

1.4.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) w funkcjonowaniu UE

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny reprezentuje organizacje społeczeństwa obywatelskiego i jest pomostem łączącym UE z jej obywatelami. Liczy 353 członków mianowanych przez RUE z państw członkowskich w liczbie uzależnionej od potencjału demograficznego tych krajów, na okres pięcioletniej kadencji (możliwość powtórzenia kadencji) i ma siedzibę w Brukseli. Działa od powstania Wspólnot Europejskich, powołany traktatami rzymskimi (informacje o liczbie reprezentantów z poszczególnych krajów zawarto w załączniku 4, tabeli 2).

Członkowie EKES reprezentują wszystkie środowiska społeczne i zawodowe, i są zorganizowani w trzech grupach:

- **pracodawców**, do której należą członkowie wywodzący się z prywatnych i państwowych sektorów przemysłu, MŚP, izb handlowych, bankowości, ubezpieczeń, transportu, rolnictwa,
- **pracowników**, do której należą reprezentanci wszystkich grup pracowników oraz członkowie wywodzący się z krajowych organizacji związkowych,
- **innych podmiotów**, do których należą organizacje pozarządowe, organizacje rolników i rzemieślników, wolne zawody, spółdzielnie i organizacje nienastawione na zysk, organizacje ekologiczne, organizacje konsumenckie, kręgi i stowarzyszenia naukowe i akademickie, reprezentujące rodzinę, kobiety, niepełnosprawnych.

Podział na powyższe grupy umożliwia faktyczne odzwierciedlenie interesów gospodarczych i społecznych obywateli UE.

Pośród swoich członków EKES wybiera przewodniczącego i dwóch wiceprzewodniczących na dwupółletnią kadencję (z możliwością ponowienia) i spotyka się dziewięć razy w roku w Brukseli na sesjach plenarnych. Na sesjach tych formułowane i zatwierdzane są opinie zwykłą większością głosów, a sesje przygotowuje sześć następujących sekcji oraz komisja tematyczna:

- Sekcja ds. Unii Walutowej i Gospodarczej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej (ECO),
- Sekcja ds. Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji (INT),
- Sekcja ds. Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego (TEN),
- Sekcja ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa (SOC),
- Sekcja ds. Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego (NAT),
- Sekcja ds. Stosunków Zewnętrznych (REX),
- Komisja Konsultacyjna ds. Przemian w Przemysle (CCMI).

Powyższe sekcje i komisja kierowane są przez członków EKES przy wsparciu Sekretariatu Generalnego Komitetu. Członkowie nie przebywają cały czas

w Brukseli (oprócz sesji plenarnych), ale pracują w swoim kraju i są w stałym kontakcie z obywatelami.

Zadania Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego sprowadzają się do trzech grup zagadnień:

- opinie i doradzanie PE, RUE i KE,
- przekazywanie stanowiska organizacjom społeczeństwa obywatelskiego,
- wspieranie i wzmacnianie zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w UE i poza nią.

Wśród fachowych opinii wydawanych przez EKES są trzy ich rodzaje:

- opinie obligatoryjne na wniosek i zlecenie KE, PE, RUE – są one obojętne, przewidziane traktatami,
- opinie własne, jeżeli EKES uzna za stosowne formułowanie opinii dla obrony interesów społeczeństwa obywatelskiego,
- opinie rozpoznawcze, to jest wyprzedzające, uwzględniające wskazania perspektywiczne (np. odnośnie podejmowanych strategii rozwojowych, jak np. Strategia Europa 2020).

EKES, jako jedyne w swoim rodzaju forum konsultacji, dialogu, opiniowania i poszukiwania konsensusu, utrzymuje ścisłe kontakty z krajowymi i regionalnymi radami gospodarczymi oraz społecznymi¹⁸.

1.4.2. Komitet Regionów (KR) w funkcjonowaniu UE

Komitet regionów reprezentuje samorząd terytorialny zjednoczonej Europy. Liczy 353 członków wskazanych przez rządy krajów członkowskich, a następnie mianowanych przez RUE. Liczba mianowanych członków z poszczególnych krajów zależy od potencjału demograficznego tych krajów i jest identyczna jak w EKES. KE powstał, na podobieństwo organizacyjne EKES, powołany Traktatem z Maastricht (1992/1993) i dopiero Traktat Amsterdamski (1997/1999) uniezależnił KR od wspólnych uregulowań prawo-administracyjnych z EKES. KR ma siedzibę w Brukseli, jego członkowie są mianowani na kadencję pięcioletnią z możliwością jej ponowienia. Informację o liczbie reprezentantów z poszczególnych krajów zawarto w załączniku 4, tabeli 2.

Członkowie KR mieszkają i pracują w swoich ojczystych regionach, a w Brukseli spotykają się na pięciu sesjach plenarnych. Na sesjach tych określana jest polityka i przyjmowane są opinie przygotowane przez następujące komisje specjalistyczne, składające się z członków KR:

- Komisja Polityki Spójności regionalnej (COTER),
- Komisja Polityki Gospodarczej i Społecznej (ECOS),
- Komisja Edukacji, Młodzieży, Kultury i Badań Naukowych (EDUC),
- Komisja Środowiska, Zmiany Klimatu i Energii (ENVE),
- Komisja Obywatelstwa, Sprawowania Rządów, Spraw Instytucjonalnych i Zewnętrznych (CIVEX),

---

¹⁸ Fragment dotyczący EKES opracowano na podstawie: <http://www.ecsc.europa.eu>; Borchardt K.D., *ABC prawa wspólnotowego*, Wyd. Wspólnoty Europejskie, Warszawa 2004, ss. 51-56.

- Komisja Zasobów Naturalnych (NAT),
- Komisja ds. Finansowych i Administracji (CAFA).

Ponadto członkowie KR grupują się w ramach tzw. delegacji krajowych (po jednej delegacji na każde państwo członkowskie), a także istnieją grupy międzyregionalne dla wspierania współpracy transgranicznej oraz cztery frakcje polityczne¹⁹. Spośród swoich członków na okres dwóch i pół lat (możliwość ponowienia) KR wybiera przewodniczącego, kierującego całością prac.

KR jako czynnik rozwoju demokracji i kontroli demokratycznej w UE opiera się na trzech zasadach funkcjonowania:

- **subsydialności**, tj. podejmowania decyzji najbliżej obywatela,
- **bliskości geograficznej**, tj. wszystkie poziomy władzy są blisko obywatela,
- **partnerstwa**, tj. ścisła integralność czterech poziomów władz (poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny).

Komitet Regionów ma powierzone cztery grupy kompetencji²⁰:

1. **kompetencje obligatoryjne** – to tzw. traktatowe, w myśl których KR ma obowiązek formułować opinie, które wciąż ulegają poszerzeniu w kolejnych latach funkcjonowania KR, co świadczy o potrzebie jego obecności w systemie instytucjonalnym UE. I tak, Traktatem z Maastricht KR upoważniony został do podejmowania działań w następujących dziedzinach: edukacja i młodzież, kultura, ochrona zdrowia, sieci transeuropejskie, spójność społeczno-ekonomiczna. Traktat Amsterdamski poszerzył kompetencje obligatoryjne KR, dołączając do ww. następujące: polityka zatrudnienia i socjalna, ochrona środowiska, transport, kształcenie zawodowe. Gdyby w powyższych obszarach tematycznych nie zwrócono się o zaopiniowanie przez KR, wówczas przepisy prawne byłyby przyjęte z naruszeniem procesu legislacyjnego;

2. **kompetencje fakultatywne** – polegają na tym, że organy współzrządzające i współdecydujące, tj. KE, PE czy RUE konsultują z KR wszystkie te obszary tematyczne, zagadnienia i problemy, które dotyczą problemów regionalnych, lokalnych i samorządności terytorialnej;

3. **kompetencje własne zależne** – mają miejsce wówczas, gdy inne gremium doradcze, tj. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny jest proszony o opinię obligatoryjną lub fakultatywną, wówczas Komitet Regionów zostaje o tym poinformowany. W sytuacji gdy KR uzna, że określony akt wspólnotowy dotyczy interesów regionalnych bądź wpłynie na ich funkcjonowanie, to powinien wypowiedzieć się w tej kwestii;

4. **kompetencje własne** – realizuje KR z własnej inicjatywy, jeśli w jego ocenie są one stosowne i potrzebne²¹.

¹⁹ Frakcje polityczne w KR to: Partia Europejskich Socjalistów, Europejska Partia Ludowa, Europejska Partia Liberalów, Demokratów i Reformatorów, Unia na rzecz Europy Narodów.

²⁰ Art. 198 a-c ustanawiającego Wspólnotę Europejską, a obecnie art. od 263 do 265 TWE.

²¹ Fragment dotyczący KR opracowano na podstawie: <http://www.cor.europa.eu>; Greta M., *Euroregiony polskie w procesie integracji europejskiej oraz w przezwyciężaniu peryferyjności i dysproporcji regionalnej*, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013, ss. 69-72; Wojtaszczyk K.A., *System instytucjonalny Unii Europejskiej*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2005, ss. 369-381; Wierzchowska A., *System instytucjonalny Unii Europejskiej*, Wydawnictwa

1.5. System agencyjny UE

System agencyjny UE zaczął się formułować już w latach siedemdziesiątych, kiedy powstawały pierwsze agencje, których funkcjonowanie dotyczyło głównie spraw społecznych, takich jak: zatrudnienie, wykształcenie, bezpieczeństwo w pracy. Od tego czasu zaczęły rozwijać się różnokierunkowo jako ściśle powiązane z politykami wspólnotowymi, wspomagając i podkreślając ich znaczenie w ugrupowaniu integracyjnym. Są one formą władzy publicznej, ustanowioną według prawa europejskiego, quasi-autonomiczną wobec organów UE oraz posiadającą osobowość prawną. Do powołania agencji wystarczy akt prawa wtórnego, a nie traktat, jak to jest w przypadku organów. Agencje UE, jako instytucje zdecentralizowane, zajmują się określoną, wydzieloną i niewielką sferą z zakresu polityk wspólnotowych (I filar), Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (II filar), Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (III filar). Spełniają one w stosunku do instytucji i obywateli funkcje doradcze i informacyjne i każda z agencji ma skonkretyzowane zadania techniczne, naukowe lub w dziedzinie zarządzania. Można je uporządkować na różne sposoby. Standardowy sposób pozwala wyróżnić stałe i czasowe, odpowiadające filarom określonym Traktatem z Maastricht (filary przedstawiono w załączniku 1, rys. 1), a więc będą to:

- agencje unii gospodarczej i walutowej,
- agencje Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa,
- agencje Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych,
- agencje czasowe, tzw. Wykonawcze, związane najczęściej z realizacją określonych programów naukowo-badawczych, zajmują się one praktycznym zarządzaniem programami UE, obsługą wniosków o dotacje z budżetu UE.

Każda agencja jest niepowtarzalna i pełni specyficzne funkcje określone w momencie jej tworzenia, które potem mogą ulegać zmianie. Mimo to można jednak dokonać pewnej ogólnej charakterystyki, dotyczącej tak organizacji agencji, jak i pełnionych przez nie funkcji. Każda agencja ma zarząd, dyrektora wykonawczego oraz specjalistyczne komitety naukowe lub techniczne. Informacje dotyczące ogólnej struktury organizacyjnej zawiera poniższa tabela.

Tabela 5. Struktura organizacyjna agencji UE

Element struktury organizacyjnej	Charakterystyka
Zarząd	Członkami zarządu są zawsze przedstawiciele państw członkowskich i KE, mogą też być osoby mianowane przez PE lub przedstawiciele partnerów społecznych, a w niektórych przypadkach przedstawiciele innych agencji. Jako obserwatorzy mogą uczestniczyć w zarządzie przedstawiciele państw spoza UE
Dyrektor wykonawczy	Jest to prawny przedstawiciel agencji, zaś podział kompetencji między zarządem a dyrektorem wykonawczym jest określony w rozporządzeniu ustanawiającym agencję i może być zapisany w regulaminie wewnętrznym
Komitety techniczne lub naukowe	Składają się z wyspecjalizowanych w danej dziedzinie ekspertów i wspierają zarząd (np. odnośnie budżetów) lub dyrektora wykonawczego (np. sporządzając odpowiednie opinie) albo działają też w charakterze przekaznika informacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/agencies/index_pl.htm

Mimo iż każda agencja ma specyficzne zadania do wykonania, to jednak dają się one w pewnym sensie przedstawić ogólnie, jako następujące:

- podejmowanie działań decentralizacyjnych w skali całej UE,
- integrowanie różnych grup interesów, aby ułatwić dialog na szczeblu europejskim,
- opracowywanie naukowego lub technicznego know-how w określonych, precyzyjnie zdefiniowanych dziedzinach.

Agencje podlegają audytowi zewnętrznemu i wewnętrznemu. Audyt zewnętrzny wykonuje Trybunał Obrachunkowy, zaś audyt wewnętrzny kontroler finansowy Komisji Europejskiej lub – jeśli tak stanowi regulamin wewnętrzny – audytor wyznaczony przez agencję.

Systemowi agencji są poświęcone szczegółowo kolejne rozdziały monografii, dlatego powyżej dokonano jedynie ogólnego wprowadzenia do zagadnienia²².

Uwagi końcowe

Unia Europejska jest „nowym tworem”, gdyż nie można jej zaszeregować wprost jako konfederacji krajów czy państwa federalnego. Stanowi więc szeroko pojętą wspólnotę integracyjną. Opiera swoje funkcjonowanie na prawie pierwotnym, czyli traktatach, na bazie których tworzy przepisy prawa wtórnego. Są to rozporządzenia, dyrektywy i zalecenia przyjmowane przez instytucje, a mające wpływ na codzienne życie obywateli UE.

²² Opracowano na podstawie: http://europa.eu/agencies/index_pl.htm

Instytucje „spajają” integrację, tworząc proces decyzyjny i zarządczy w ugrupowaniu integracyjnym. Bez systemu instytucjonalnego nie funkcjonuje zorganizowana struktura integracyjna, gdyż nie ma mowy o jej uporządkowaniu i spójności. Stąd tak istotne jest wypracowanie harmonijnego systemu instytucjonalnego. Wprawdzie podstawowe decyzje zapadają w „trójkącie decyzyjnym” (KE – PE – RUE), ale wszystkie typy instytucji są na swój sposób „potrzebne” i włączają się w proces decyzyjny.

Dzięki sprawnie funkcjonującemu systemowi instytucjonalnemu UE może:

- stawiać czoła wyzwaniom globalizacji przy zachowaniu różnorodności, tak charakterystycznej dla narodów Europy,
- kontynuować wspólne europejskie wartości, takie jak: trwały rozwój i środowisko naturalne, poszanowanie praw człowieka,
- stwarzać odpowiednie warunki, aby narody Europy mogły żyć w poczuciu bezpieczeństwa i stabilizacji.

Dla zapewnienia tak wzrostu gospodarczego, jak i rozwoju społecznego podstawowy system instytucjonalny musi być wspierany przez inne struktury, w tym m.in. przez agencje, które będą przedmiotem dalszych szczegółowych rozważań.

2. Wspólnotowe agencje unii gospodarczej i walutowej – część pierwsza

Uwagi wstępne

Rozwój procesów integracyjnych w UE wymaga ciągłego udoskonalania i wzbogacania procesów decyzyjnych i zarządczych w UE, m.in. o funkcje informacyjne, doradcze, naukowe i techniczne. Rolę tę przejęły do pełnienia tzw. instytucje zdecentralizowane, inaczej zwane instytucjami autonomicznymi albo agencjami. Pierwsze agencje zaczęły powstawać w połowie lat siedemdziesiątych, po tzw. traktacie fuzyjnym, kiedy dla wszystkich trzech wspólnot obowiązywać zaczęły wspólne instytucje, a proces integracyjny wszedł w fazę przygotowawczą do wspólnego rynku. Dotyczyły one głównie problemów związanych z zasobami siły roboczej, ich rozwojem, kształceniem, bezpieczeństwem żywności. Z czasem wzbogacono tego typu system agencyjny o agencje dotyczące praw podstawowych, czyli np. kwestii emerytalnych, ubezpieczeniowych itp., a nawet zwalczania chorób czy azylu. Znalazły się one w kategorii tzw. agencji wspólnotowych, czyli tzw. I filaru (choć takie uporządkowanie obowiązuje dopiero po Maastricht).

W tym fragmencie pracy dokonano przedstawienia agencji stałych, wspólnotowych, dotyczących ww. problemów. Aby zwiększyć czytelność podzielono agencje filaru pierwszego na dwie części. W części pierwszej rozdziału II – opisano trzynaście agencji, przedstawiając ich strukturę organizacyjną, choć ogólną, ale specyficzną dla każdej z agencji oraz zadania, które wypełniają. Tak więc fragment ten koncentruje się na następujących zagadnieniach:

- opisie genezy i struktury organizacyjnej,
- zestawieniu zadań,
- tam gdzie to możliwe przedstawiono możliwości i obszary współpracy w szerszym wymiarze z innymi instytucjami UE, jak i na forum europejskim czy międzynarodowym.

2.1. Wykaz agencji wspólnotowych – część pierwsza

Tabela 6. Wykaz agencji wspólnotowych – część pierwsza

Lp.	Nazwa agencji wraz z adresem	Siedziba agencji	Powstanie lub rozpoczęcie działalności
1	Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EABiZwP) European Agency for Safety and Health at Work (EU-OSHA) Adres: 12 Santiago de Compostela Edificio Miribilla 5 th Floor E48003 Bilbao Spain	Bilbao (Hiszpania)	1994
2	Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu European Asylum Support Office (EASO) (EUWA) European Asylum Support Office (EASO) MTC Block A Winemakers Wharf Grand Harbour Valletta MRS 1917, Malta	Valletta, Malta	2011
3	Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (EC ds. ZiKCh) European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC) Adres: Stadshusyången 2 Tonntebodåvegen 11A Solna, Szwecja, Sverige	Sztokholm (Szwecja)	2004; działa od 2005
4	Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (ECRKZ) European Centre For the Development of Vocational Training (CEDEFOP) Adres: 123 Europe GR 57001 Thessaloniki (Pylea)	Saloniki (Grecja) od 1995, wcześniej siedzibą był Berlin. Agencja ma w Brukseli swoje biuro łącznikowe	1975
5	Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EUDŻ) European Food Safety Authority (EFSA) Adres: Palazzo Ducale Parco Ducale n. 3 I 43100 Parma	Parma (Włochy)	2002
6	Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIRKIM) Adres: The European Institute for Gender Equality Gedimino pr. 16 LT-01103 Vilnius, Lietuva	Wilno (Litwa)	2007

7	<p>Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów (ENUNIPPE) European Insurance and Occupational Persons Authority</p> <p>Adres: CS 60747 103 rue de Grenelle 75345 Paris Cedex 07, France</p>	Paryż (Francja)	2011
8	<p>Europejska Agencja ds. leków (EA ds. L) European Medicines Agency (EMA)</p> <p>Adres: 30 Churchill Place Canary Wharf London E14 5EU United Kingdom</p>	Londyn (Wielka Brytania)	1995
9	<p>Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (ECMNiN) European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA)</p> <p>Adres: Praça Europa 1 Cais do Sodré P-1249-289 Lisboa Portugal</p>	Lizbona	1993/1995
10	<p>Europejska Fundacja na rzecz poprawy warunków Życia i Pracy (EFPWŻiP) European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (EUROFOUND)</p> <p>Adres: Wyattville Road Loughlistown IRL-Dublin 18 Éire/Ireland</p>	Dublin (Irlandia)	1975
11	<p>Europejska Fundacja Kształcenia (EFK) European Training Foundation (ETF)</p> <p>Adres: Villa Gualino Viale Settimo Severo 65 I-10133 Torino, Italia</p>	Turyń (Włochy)	1994
12	<p>Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (APPUE) The European Union Agency for Fundamental Rights (FRA)</p> <p>Adres: Schwarzenbergplatz 11 A-1040 WIEN, Österreich</p>	Wiedeń (Austria)	2007
13	<p>Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej (CT dla OUE) Translation Centre for the Bodies of the European Union (CdT)</p> <p>Adres: Bâtiment Drosbach 12E rue Guillaume Kroll L-1882 Luxembourg</p>	Luksemburg (Luksemburg)	1994

Źródło: opracowanie własne na podstawie stron internetowych agencji.

2.2. Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA)

2.2.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy została powołana Rozporządzeniem Rady EU nr 2062/94 z 18 lipca 1994 r. (Dz.U. L 216 20.08.1994) zmieniona rozporządzeniem w 1995 r. dla zagadnień i problemów związanych z bezpieczeństwem i ochroną zdrowia w miejscu pracy. Europa staje przed tymi nader skomplikowanymi problemami, których nie da się rozwiązać bez wyspecjalizowanych struktur rozpowszechniających wiedzę i informacje oraz nowe praktyki z zakresu BHP. Naprzeciw tym wyzwaniom wychodzi EU-OSHA, a której potrzebę funkcjonowania uzasadnia ponad dwadzieścia lat funkcjonowania w zjednoczonej Europie.

Struktura organizacyjna agencji ma charakter trójstronny, co oznacza, iż grupuje ona następujące członkostwo:

- przedstawicieli rządów,
- organizacje pracodawców i pracowników,
- przedstawiciela(i) KE.

Ponadto w organizacji agencji występują:

- dyrektor,
- zarząd,
- biuro,
- Krajowe Punkty Centralne,
- grupy ekspertów,
- centra tematyczne.

Dyrektor wyznacza strategię rozwojową i cele agencji, kieruje na bieżąco agencją, wszystkimi jej sprawami administracyjnymi, kadrowymi i finansowymi. Jest jej oficjalnym przedstawicielem, kadencja dyrektora trwa pięć lat i może być odnawialna, a on sam odpowiada przez trójstronnym zarządem.

Trójstronny zarząd (przedstawiciele państw członkowskich UE, pracodawców i pracowników, KE), w pracach którego uczestniczy także czterech obserwatorów (w tym dwóch z Fundacji Dublińskiej oraz po jednym z Konfederacji Związków Zawodowych i Zrzeszenia Przemysłowców i Pracodawców w Europie), jest powoływany na trzyletnią kadencję, ale co roku spośród składu członkowskiego wybierany jest przewodniczący i trzech wiceprzewodniczących. Zarząd mianuje dyrektora, przyjmuje program roboczy, roczne sprawozdanie i budżet oraz upoważnia dyrektora do administrowania budżetem, a obraduje dwa razy do roku.

Dziesięć osób z zarządu tworzy biuro (przewodniczący, wiceprzewodniczący, przedstawiciele pracodawców i pracowników oraz KE i rządu Hiszpanii), które nadzoruje operacyjne funkcjonowanie agencji i obraduje cztery razy w roku.

Krajowe Punkty Centralne są wyznaczane przez rząd jako oficjalny przedstawiciel agencji w danym kraju i są krajowym organem władzy w sprawach

BHP. Odpowiadają za organizację sieci krajowych oraz biorą udział w przygotowaniu i wdrożeniu programu roboczego agencji, dostarczają informacji, opinii i komentarzy na temat inicjatyw i produktów agencji. Punkty pełnią funkcję doradczą w zakresie działalności informacyjnej na poziomie krajowym, zarządzają krajowymi stronami internetowymi.

Krajowe Punkty Centralne powołują grupy ekspertów, które udzielają specjalistycznych porad agencji. Natomiast centra tematyczne są konsorcjami krajowych instytucji bezpieczeństwa i higieny pracy, mającymi gromadzić i analizować dane krajowe oraz wspierać główne obszary programu prac agencji.

Należy jeszcze podkreślić iż w Krajowych Punktach Centralnych oraz w grupach ekspertów są włączani jako obserwatorzy eksperci z EFTA i z krajów kandydujących. Ogólna liczba zatrudnionych w agencji wynosi 67 osób.

2.2.2. Cel i zadania

Poprawa bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy od zawsze była istotna, a obecnie stanowi kluczowy problem polityki społecznej i bezpieczeństwa. Znajduje to wyraz w instytucjonalizacji owych problemów, uwzględnieniu ich aż w dwóch zespołach klastrowych KE, tj. Euro i Dialog Społeczny oraz Budżet i Zasoby Ludzkie. W świetle tych przedsięwzięć nabiera znaczenia cel funkcjonowania EU-OSHA i zadania, które wykonuje. Blizsze informacje na ten temat zawiera tabela 7.

Tabela 7. Cel i zadania Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

Cel	Zadania
<p>Poprawa bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy oraz produktywności miejsc pracy dla przedsiębiorstw i pracowników UE, jak również propagowanie kultury zapobiegania ryzyku aby poprawiać ogólne warunki pracy. Działania prewencyjne nade wszystko</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zbieranie, analizowanie, opracowywanie i rozpowszechnianie informacji na temat poprawy bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy w Europie, - prowadzenie informacyjnych kampanii, w tym także drogą internetową, o bezpieczeństwie i zdrowiu, - przeglądy BHP dotyczące konkretnych tematów w celu ustalenia priorytetów, - tworzenie sieci umożliwiających wymianę informacji, w tym tzw. sieci strategicznych polegających na współpracy z rządami, pracodawcami i pracownikami, - współpraca z innymi organizacjami na wszystkich szczeblach: krajowym, europejskim i światowym, - publikacje różnorodnych materiałów, specjalistycznych raportów, biuletynów, faktografii obejmujących szeroki wachlarz zagadnień BHP.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Z uwagi na fakt, iż Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy identyfikuje i bada nowe zagrożenia dla bezpieczeństwa, zdrowia i higieny w miejscu pracy, rozpowszechnia informacje na rzecz zdrowych miejsc pracy w całej Europie i musi przy tym dysponować wiedzą kompleksową, to współdziała z wieloma innymi agencjami UE z zakresu szkoleń, poprawy warunków pracy czy chronienia przed niebezpieczeństwami. Są to następujące agencje:

- Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (EUROFOUND),
- Europejska Fundacja Kształcenia (ETF),
- Europejskie Centrum Szkolenia Zawodowego (CEDEFOP),
- Agencja Praw Podstawowych (FRA),
- Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EGJE),
- Europejska Agencja Chemikaliów (ECHA).

Oprócz tego agencja współpracuje z głównymi organami UE, przedsiębiorcami i federacjami branżowymi, inspektorami pracy, służbami odpowiedzialnymi za profilaktykę, organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi. Takie współdziałanie jest korzystne, a funkcjonowanie agencji nieodzowne, gdyż zakres i różnorodność tematyki zdrowia i bezpieczeństwa przekraczają środki i możliwości pojedynczych państw²³.

2.3. Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO)

2.3.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu funkcjonuje jako agencja regulacyjna od 2011 roku, aby wdrażać przyjęte unijne instrumenty w zakresie azylu. W strukturze organizacyjnej EASO funkcjonują;

- Zarząd,
- dyrektor wykonawczy,
- biuro,
- zespół wsparcia w dziedzinie azylu.

Zarząd agencji składa się z członków państw członkowskich (po jednym przedstawicielu), ponadto w jego skład wchodzi dwóch przedstawicieli z KE, ale jeden członek bez prawa głosu, który jest przedstawicielem komisarza odpowiedzialnego za problemy migracji. Kadencja zarządu trwa trzy lata i jest odnawialna, a zarząd odpowiada za planowanie i monitorowanie działalności urzędu.

Spośród kandydatów wybranych w drodze procedury otwartej zarząd powołuje dyrektora wykonawczego na pięć lat z możliwością przedłużenia tej kadencji o trzy lata. Jest on przedstawicielem prawnym agencji odpowiedzialnym za zarządzanie.

---

²³ Opracowano na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

W strukturze agencji działa też biuro, które odpowiada za przygotowanie rocznych sprawozdań na temat sytuacji azylowej w Europie. Przygotowuje ono także dokumenty techniczne, wytyczne oraz podręczniki postępowania związane z wdrażaniem unijnych instrumentów azylowych.

Zarząd może ustanowić komitet wykonawczy, a jeżeli tak to czyni, wówczas struktura powyższa składa się z ośmiu członków wybieranych spośród członków zarządu, w tym jednego przedstawiciela z KE. Zadaniem takiego komitetu jest pomoc i doradztwo dyrektorowi wykonawczemu.

W sytuacji nadzwyczajnej, gdy kraj członkowski UE, jeden lub więcej, znajduje się pod szczególną presją azylową, wówczas agencja może delegować na ten czas jeden lub wiele zespołów wsparcia w dziedzinie azylu, koordynując ich pracę. Zespoły takie mają za zadanie zapewnić pomoc techniczną, w tym w zakresie tłumaczeń ustnych, informacji o krajach pochodzenia uchodźców, rozpatrywania spraw azylowych i zarządzania nimi. W tym celu rząd powyższy ustanawia rezerwę interwencyjną na potrzeby tworzenia zespołów wsparcia w dziedzinie azylu oraz wykaz tłumaczy ustnych, a kraje członkowskie uczestniczą w mianowaniu tłumaczy, udostępnianiu ekspertów z rezerw krajowych oraz opracowywaniu planu operacyjnego dla kraju presji azylowej. W związku z sytuacją szczególną dla UE i Europy, jaką wywołuje fala „niekontrolowanych” uchodźców, postuluje się ustanowienie krajowych punktów kontaktowych odpowiedzialnych za komunikację z zespołami w dziedzinie azylu.

2.3.2. Cele i zadania

W obliczu narastającej fali zagrożeń, jakie dotyczą tak UE, jak i całej Europy, Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu staje się agencją UE, która odgrywa kluczową rolę w rozwoju wspólnego europejskiego systemu azylowego. Nakłada to na agencję czynne wypełnianie zadań, które opisano w tabeli 8.

Tabela 8. Cele i zadania Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu

Cel	Zadania
Praktyczna współpraca w dziedzinie azylu i pomocy azylowej	<ul style="list-style-type: none"> – wdrażanie europejskiego systemu azylowego i koordynacja wymiany informacji między zainteresowanymi stronami z zakresu dorobku UE odnoszących się do instrumentów w dziedzinie azylu, – tworzenie baz danych w dziedzinie instrumentów dotyczących azylu na szczeblu krajowym, europejskim i międzynarodowym, – zbieranie informacji dotyczących rozpatrywania wniosków o azyl, ustawodawstw krajowych i przepisów ogólnounijnych, – ośrodek wiedzy fachowej w dziedzinie azylu, – wsparcie państw członkowskich, których systemy przyjmowania i azylu znajdują się pod szczególną presją

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://easo.europa.eu/about-us/what-we-do>

Migracje są zjawiskiem nieuniknionym, a wynika to nie tylko z poszerzania i pogłębiania procesów integracyjnych, ale także z tendencji podyktowanych przyczynami ogólnoswiatowymi. Wiąże się z tym ściśle polityka azylowa, która

może być zagrożeniem, ale tendencje migracyjne i azyl mogą także, przy odpowiednim zarządzaniu, przynieść wymierne korzyści dla państwa przyjmującego. Polityka migracyjna i azylowa UE przechodzi poważną transformację, a nowy jej wymiar wymaga także profesjonalnej instytucjonalizacji, w czym kluczową rolę może odegrać system agencyjny UE²⁴.

2.4. Europejskie Centrum Kontroli i Zapobiegania Chorobom (ECDC)

2.4.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejskie Centrum Kontroli i Zapobiegania Chorobom zostało powołane na podstawie Rozporządzenia nr 851/2004 PE i RUE z dnia 2 kwietnia 2004 r., a rozpoczęło działalność w maju 2005 r., aby ochraniać przed chorobami zakaźnymi, m.in. grypą, SARS oraz HIV/AIDS. We współczesnym świecie, w warunkach jego globalizacji, kiedy rozpowszechnianie się chorób może przyjąć galopujące tempo, to właśnie natychmiastowe reagowanie na choroby zakaźne jest sprawą kluczową.

Stąd funkcjonowanie takiej zorganizowanej jednostki wydaje się być wielce zasadne. Do jej struktury organizacyjnej należą:

- dyrektor i jednostki podlegające (działy),
- zarząd (rada zarządzająca),
- forum doradcze.

Dyrektor wchodzi w skład tzw. organów zarządzających, uczestniczy w posiedzeniach zarządu, ale bez prawa głosu. Jemu podlegają następujące działy:

- wsparcia naukowego,
- wsparcia nadzoru i reagowania,
- zdrowia publicznego, kontroli i komunikacji,
- zarządzania zasobami i ich koordynacji,
- technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

W zarządzie zasiadają przedstawiciele państw członkowskich (po jednym z każdego kraju), dwóch przedstawicieli PE i trzech przedstawicieli KE. Zadania zarządu koncentrują się na:

- przyjęciu regulaminu agencji, przepisów finansowych i rocznego planu pracy,
- zagwarantowaniu wypełniania nałożonych (zgodnie z rozporządzeniem założycielskim) na agencję zadań.

Zarząd ma także w swojej gestii mianowanie i odwoływanie dyrektora agencji.

Forum doradcze złożone jest z członków pochodzących z krajów członkowskich, gdzie ci członkowie pełnią funkcje podobne do nałożonych agencji, tj. związane z ochroną przed chorobami zakaźnymi. Przy czym nie mogą to być ci

---

²⁴ <http://easo.europa.eu/about-us/what-we-do>

sami członkowie z krajów członkowskich co delegowani do zarządu. Forum zajmuje się wymianą informacji o zagrożeniach dla zdrowia. Ponadto w jego kompetencjach znajdują się:

- wspieranie dyrektora w zapewnieniu wysokiego poziomu naukowego, niezależności działań i opinii,
- zapewnienie współpracy agencji z właściwymi organami w państwach członkowskich.

Cały personel pracowniczy liczy 290 pracowników i pod tym względem agencja należy do najliczniej obsadzonych.

2.4.2. Cel i zadania

Jak już wspomniano, zagrożenie chorobami różnego pochodzenia, w tym tymi najgroźniejszymi z grupy zakaźnych, jest dziś wszechobecne i bardzo niebezpieczne mimo nowych metod leczenia. Metody leczenia bowiem udoskonalały się wolniej niż rozpowszechnianie się chorób i ich „uodparnianie” na te metody. W tej sytuacji sprawdza się stare porzekadło „lepiej zapobiegać niż leczyć”. A zatem przed Europejskim Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób stoją ważne zadania. Opisuje je tabela 9.

Tabela 9. Cele i zadania Europejskiego Centrum Kontroli i Zapobiegania Chorobom

Cel	Zadania
Ochrona przez chorobami zakaźnymi, nadzór epidemiologiczny i wczesne ostrzeżenie	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy Europejskiego Systemu Nadzorowania (European Surveillance System – TESSy), agencja analizuje i interpretuje dane z krajów UE dotyczące 52 rodzajów chorób zakaźnych, - rozpoznaje, ocenia i informuje o zagrożeniach przez choroby zakaźne, wcześniej je wykrywa i ostrzega, - pomaga krajom członkowskim, na wypadek, gdy już choroba zaczyna się rozwijać, - w przypadku, gdy ogniska chorobowe pojawiają się w Europie bądź w odpowiedniej bliskości kontynentu i zagrażają rozprzestrzenianiem się, agencja działa samodzielnie (bez żadnych poleceń), do czasu ustalenia źródła i pochodzenia choroby, - udziela porad naukowych krajom członkowskim, organizuje coroczne konferencje naukowe na temat epidemiologii stosowanej chorób zakaźnych, - koordynuje europejski program szkolenia w zakresie epidemiologii interwencyjnej oraz europejski program szkolenia w zakresie mikrobiologii w zdrowiu publicznym, - uczestniczy w światowym systemie kontroli zagrożeń i wczesnego ostrzeżenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://easo.europa.eu/about-us/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Jak wynika z tabeli 9 zadania agencji można zakwalifikować do trzech grup:

- rozpatrywanie,

- ostrzeżenie,
- badania naukowo-szkoleniowe.

Aby je skutecznie wypełniać, agencja prowadzi zakrojoną na szeroka skalę współpracę na poziomie europejskim i międzynarodowym. Na poziomie europejskim współpracuje m. in. z innymi unijnymi agencjami, tj. Europejską Agencją Leków oraz Europejskim Urzędem ds. Bezpieczeństwa Żywności. Na poziomie światowym głównym partnerem współpracy agencji jest Światowa Organizacja Zdrowia (WHO).

Agencja korzysta z trzech systemów kontroli chorób:

- powiadamiania o wykryciu zagrożeń (EWRS),
- zwiadu epidemiologicznego (EPIS),
- nadzoru nad chorobami (TESSy).

Daje jej to szerokie możliwości we włączeniu się do wykrywania chorób zakaźnych i skutecznego wywiązywania się z celu jakiemu służy²⁵.

2.5. Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (CEDEFOP)

2.5.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego jest jedną z najstarszych agencji UE, powołaną Rozporządzeniem RUE nr 337/75 jako niedochodowa organizacja mająca promować edukację i kształcenie zawodowe. W traktatach założycielskich jest zagwarantowana odpowiedzialność państw członkowskich za kształcenie zawodowe oraz odpowiedzialność ugrupowania integracyjnego za wspieranie i uzupełnianie działań w tym względzie swoich państw członkowskich. Statystyki unijne podają, iż blisko jedna trzecia mieszkańców UE (tj. około 75 mln osób) posiada zbyt niskie kwalifikacje zawodowe bądź ich w ogóle nie posiada, co wydatnie zmniejsza ich szanse na zatrudnienie. Około połowa pracujących zawodowo Europejczyków (UE) umiejętności potrzebne do rozpoczęcia pracy uzyskuje właśnie dzięki kształceniu zawodowemu. Druga zaś połowa kształci się zawodowo i doskonali już w trakcie pracy. Stąd też działalność CEDEFOP ożywa wciąż na nowo, zważywszy na fakt, iż w najnowszej strategii rozwojowej UE, tj. Strategii Europa 2020, położono mocny nacisk na podnoszenie kwalifikacji i kształcenie przez całe życie.

Struktura organizacyjna agencji obejmuje wyróżnienie następujących struktur:

- stanowisko dyrektora i wicedyrektora,
- Zarządu (rady zarządzającej),
- zespołów i jednostek roboczych.

Dyrektor oraz wspomagający go wicedyrektor, są odpowiedzialni za zarządzanie działalnością agencji oraz personelem administracyjnym.

---

²⁵ http://easo.europa.eu/about-us/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Zarząd agencji ma konstrukcję trójstronną i składa się z przedstawicieli: rządów krajowych, organizacji pracodawców i związków zawodowych oraz KE. Jest on strukturą decyzyjną.

Zespołom i jednostkom roboczym przynależą zadania bieżące, koncentrujące się na rynku pracy i kształceniu zawodowym. W zadania te włączają się pomocowo pracownicy administracyjni odpowiedzialni za kwestie komunikacji, gdyż agencja współpracuje z różnymi strukturami organizacyjnymi i organizacjami. Administracja zajmuje się też umowami, usługami prawnymi, sprawami kadrowymi i finansowymi.

Jako obserwatorzy przy agencji występują:

- Europejska Konferencja Pracodawców,
- Europejska Konferencja Pracowników,
- Norwegia i Islandia, jako kraje z Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG).

W agencji pracuje ogółem 98 pracowników i jest ona miejscem, gdzie teoria ściśle wiąże się z praktyką, tj. w formie koordynacji oświaty z rynkiem pracy, a jej osiągnięcia i informacje są wykorzystywane w europejskiej polityce społecznej.

2.5.2. Cele i zadania

Ważne i wciąż rosnące znaczenie w obszarze szeroko pojętej polityki społecznej, a – zawężając – w edukacji i poprawie jakości zasobów ludzkich, nakłada na Europejskie Centrum Rozwoju Szkolenia Zawodowego istotne zadania, które opisuje tabela 10.

Tabela 10. Cele i zadania Europejskiego Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego

Cel	Zadania
<p>Kształtowanie i realizacja unijnej polityki edukacyjnej, monitorowanie tendencji na rynkach pracy i dostosowywanie oferty szkoleniowej do potrzeb rynku pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje wpływ tendencji społeczno-gospodarczych i demograficznych na popyt na pracę i zatrudnienie oraz na procesy dostosowawcze w zakresie kształcenia zawodowego i potrzeb rynku pracy, - propaguje stosowanie w UE ram kwalifikacji dla ich porównania i uznania, kiedy zostały zdobyte w różnych krajach i w różnych systemach edukacji; propaguje także walidację kształcenia nieformalnego; odpowiada więc za jakość i przejrzystość kwalifikacji, - przegląda modeli uczenia się w krajach członkowskich, - fachowe doradztwo krajom członkowskim, aby ograniczyć przedwczesne kończenie nauki, bezrobocie i przeciwdziałać zakłóceniom równowagi na rynkach pracy, - prowadzi własne badania, a poprzez swoją sieć badawczą tworzy płaszczyznę wymiany informacji i doświadczeń dla swoich partnerów i podmiotów odpowiedzialnych za kształcenie zawodowe, - uczestniczy w wystawach i konferencjach, upowszechniając działalność promocyjną i tłumaczeniową, - informuje państwa członkowskie o kształceniu zawodowym, systemach szkoleń i reform oraz problemach w tej dziedzinie

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-us/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Zadania agencji skupiają się zarówno na aspekcie badawczo-analitycznym, doradczo-technicznym, jak i szkoleniowo-promocyjnym. W poprzednich okresach programowania na lata 2000-2006 i 2007-2013 agencja koncentrowała się głównie na zwiększaniu dostępu do kształcenia i podnoszeniu jego wartości oraz na mobilności i integracji społecznej. Natomiast aktualnie, na lata 2014-2020, koncentracja działań obejmuje:

- modernizację systemów kształcenia i szkolenia zawodowego,
- kształcenie ustawiczne,
- kształcenie dorosłych,
- uczenie się przez praktykę,
- analizowanie potrzeb w zakresie kwalifikacji.

Agencja ściśle współpracuje z innymi agencjami dbającymi o rozwój zasobów ludzkich, jak np.:

- Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy,
- Europejska Fundacja Kształcenia,
- Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy.

Agencja pomaga różnym kategoriom podmiotów, w tym m.in. ludziom młodym w ich starcie na rynku pracy, osobom przedwcześnie kończącym naukę w ich powrocie do kształcenia lub szkoleń, zaś bezrobotnym, bądź zatrudnionym poniżej swoich kwalifikacji – w powrocie do edukacji i poprawie sytuacji zawodowej²⁶.

2.6. Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA)

2.6.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) został powołany Rozporządzeniem RUE nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r. (Dz.U. L 01.02.2002) w związku z koniecznością wprowadzenia zasad i wymagań odnośnie prawa żywnościowego w obliczu pojawiających się zagrożeń nawet dla życia ludzi, zwierząt i roślin, związanych z brakiem ustalenia odpowiedzialności w łańcuchu żywności za jej bezpieczeństwo. Na strukturę organizacyjną agencji składają się elementy typowe dla innych struktur tego rodzaju, ale też występują elementy specjalistyczne. Są to:

- dyrektor wykonawczy,
- zarząd,
- komitet naukowy i panele naukowe,
- forum doradcze.

Dyrektor wykonawczy, wybierany na okres pięciu lat, z możliwością przedłużenia kadencji, odpowiada przed zarządem. Do jego obowiązków należą:

---

²⁶ http://europa.eu/about-us/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

- kwestie organizacyjne,
- sprawy personalne,
- roczny program prac i jego wykonanie, który zostaje ustalony w porozumieniu z KE, PE i krajami członkowskimi UE.

W skład zarządu wchodzi 15 członków, którzy działają w interesie publicznym i nie reprezentują żadnych władz, organizacji czy sektorów przemysłu. Zarząd odpowiada za całokształt ogólnego funkcjonowania agencji, przygotowanie projektu budżetu i programu prac oraz mianuje członków komitetu naukowego i paneli naukowych.

Komitet naukowy i panele naukowe udzielają różnym podmiotom porad naukowych, które dotyczą bezpieczeństwa żywności i pasz, zdrowia, dobrostanu zwierząt i ochrony roślin. Ta struktura agencji składa się z niezależnych naukowców, wysoko kwalifikowanych ekspertów, rekrutowanych w ramach otwartej procedury naboru.

Forum doradcze służy jako struktura pomocnicza i doradza dyrektorowi, a składa się z przedstawicieli pochodzących z krajów członkowskich i reprezentujących tam takie organy, które pokrywają się ze specjalizacją agencji (po jednym ze wszystkich 28 krajów). Forum składa się też z obserwatorów z Islandii, Norwegii, Szwajcarii oraz z KE. Forum doradcze jest pomostem łączącym agencję z urzędami krajowymi działającymi na rzecz bezpieczeństwa żywności.

Agencja zatrudnia łącznie 435 pracowników.

2.6.2. Cel i zadania

Bezpieczeństwo żywności, dobrostan zwierząt i ochrona roślin są podstawą trwania życia na ziemskim globie, dlatego też w funkcjonowanie Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności wpisane są tak ważne cele i zadania, o których informuje tabela 11.

Tabela 11. Cele i zadania Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności

Cel	Zadania
Zwiększenie bezpieczeństwa żywności, zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów, przywrócenie i utrzymanie zaufania do bezpieczeństwa żywności w UE	<ul style="list-style-type: none"> - porady w zakresie bezpiecznego żywienia ludności połączone z prawodawstwem oraz doradztwo naukowe odnośnie zagrożeń związanych z żywnością, - opinie o zagrożeniach związanych z żywnością i przyczyniające się do ochrony konsumentów, - ocena ryzyka i informacje o zagrożeniach żywności, pasz, zdrowia dobrostanu zwierząt i zdrowia roślin, gromadzenie i identyfikacja pojawiających się zagrożeń, - wsparcie naukowe udzielone KE, szczególnie w przypadku kryzysu żywnościowego oraz pomoc KE w opracowywaniu podstaw prawnych, - współpraca z krajami UE i organizacjami międzynarodowymi

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności jest organem doradczym, opiniodawczym, oceniającym i w ten sposób włącza się do współtworzenia prawa w zakresie bezpieczeństwa żywności, które pozostaje w gestii KE. Jeśli zachodzi potrzeba bardziej specjalistyczna to agencja może powoływać dodatkowe i specjalne grupy robocze składające się z ekspertów wewnętrznych agencji, jak też ekspertów zewnętrznych. EFSA współpracuje z innymi agencjami unijnymi, tj. z:

- Europejską Agencją Leków,
- Europejską Agencją Chemikaliów,
- Europejskim Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób,
- Europejską Agencją Środowiska.

Ponadto prowadzi również współpracę w wymiarze międzynarodowym. W ten sposób konsumenci z UE są najlepiej chronionymi i uświadomionymi na świecie w kwestiach dotyczących zagrożeń związanych z łańcuchem żywnościowym²⁷.

2.7. Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn

2.7.1. Geneza i struktura organizacyjna (EIGE)

Równe traktowanie kobiet i mężczyzn w różnych obszarach życia społecznego jest priorytetem UE od samego początku sformułowania zasad polityki społecznej i przyjęcia Karty Praw Podstawowych oraz od początku realizowania innych wspólnotowych polityk. Jak jest to ważny problem dla UE, niech świadczy fakt przyjęcia w strategii rozwojowej sformułowanej w Strategii Europa 2020 tzw. wzrostu integracji społecznej dla zapobiegania wszelkim przejawom marginalizacji i osiągnięcia spójności społecznej w skali całego ugrupowania. Naprzeciw tym wyzwaniom stoi Europejski Instytut Równości Kobiet i Mężczyzn. Jest to nowa struktura instytucjonalna dla rozwiązywania starych problemów.

Od początku powstania instytut został objęty strukturą organizacyjną, w której skład wchodzi:

- dyrektor i pracownicy,
- zarząd,
- forum ekspertów.

Dyrektor i pracownicy pełnią rolę wykonawczą, gdyż dyrektor jest prawnym przedstawicielem agencji, odpowiadającym za bieżące zarządzanie i wdrażanie prac.

Zarząd jest organem podejmującym decyzje, dlatego przyjmuje roczny i średnioterminowy program prac agencji, jak również odpowiada za budżet.

W funkcji doradczej działa forum ekspertów, wspierając pracę dyrektora agencji.

---

²⁷ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

2.7.2. Cel i zadania

EIGE powstała w sytuacji dużego europejskiego zapotrzebowania na rozwiązywanie problemów społecznych, gdyż mimo znaczących rozwiązań, zwłaszcza w zakresie przepisów prawnych, pozostaje jeszcze wiele do zrobienia. Konieczne jest więc wciąż uwzględnianie i podkreślanie równości kobiet i mężczyzn już nie tylko w życiu społecznym, ale i politycznym, stąd tak ważne są zadania agencji dla wzmocnienia pozycji kobiet, które zestawiono w tabeli 12.

Tabela 12. Cel i zadania Instytutu Równości Kobiet i Mężczyzn

Cel	Zadania
Równość kobiet i mężczyzn jako jedno z podstawowych praw – jego uświadamianie, wdrażanie i przestrzeganie dla osiągnięcia spójności społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – nauczanie i propagowanie wśród społeczeństwa zasad przestrzegania równości kobiet i mężczyzn, – zbieranie danych dotyczących powyższego tematu równości i ich naukowe opracowanie oraz porównywanie w różnych przekrojach czasowych, podmiotowych i przedmiotowych, – opracowywanie skutecznych metod włączania problematyki równości do wszystkich dziedzin życia gospodarczego, społecznego i politycznego, – dialog między stronami i wymiana sprawdzonych rozwiązań

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Zadania tej specyficznej i stosunkowo nowej agencji mają charakter głównie informacyjny, opracowujący dane, mediacyjny i dydaktyczno-wychowawczy, aby równość kobiet i mężczyzn nie stanowiła problemu do rozstrzygnięcia, lecz była moralnym elementem funkcjonowania współczesnych społeczeństw²⁸.

2.8. Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA)

2.8.1. Geneza, cel i zadania

Europejski Urząd Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) jest niezależnym organem o charakterze doradczym dla współzrządzających i współdecydujących trzech organów UE (KE, RUE, PE) w sprawach stabilności systemu finansowego, ubezpieczeń i programów emerytalnych. Agencja powstała w wyniku reformy sektora finansowego i jego nadzoru, którą zainicjowała KE. Agencja jest jedną z trzech części Europejskiego Systemu Organów Nadzoru Finansowego. Oto te części:

- organ dla sektora ubezpieczeń i pracowniczych programów emerytalnych,

²⁸ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

- organ dla sektora bankowego,
- organ dla sektora papierów wartościowych.

A zatem pozostaje w ścisłym związku tak z sektorem bankowym, jak i sektorem papierów wartościowych, tworząc spójną całość szeroko pojętego europejskiego nadzoru finansowego.

Tabela 13. Cel i zadania Europejskiego Urzędu Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych

Cel	Zadania
Wspieranie stabilności systemu finansowego i produktów finansowych, przejrzystość rynków oraz ochrona ubezpieczonych członków funduszu emerytalnego i beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działań w kierunku odbudowy zaufania do systemu finansowego, - lepsza ochrona konsumentów, - wprowadzenie metod spójnej regulacji i nadzoru w warunkach zróżnicowanych interesów państw członkowskich i różnego charakteru instytucji finansowych w nich działających, - harmonizacja przepisów prawnych w całej UE, a dotyczących instytucji i rynków finansowych, - harmonizacja nadzoru nad grupami transgranicznymi, - monitorowanie i identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i słabości płynących z poziomu mikroostrożnościowego ponad granicami i ponad sektorami

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://europa.eu/about-eiopa/missions-and-tasks>

Można powiedzieć, że właściwie wszystkie zadania sprawdzają się, bo służą odbudowie zaufania do systemu finansowego²⁹.

2.9. Europejska Agencja ds. Leków (EMA)

2.9.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejska Agencja ds. Leków powołana została Rozporządzeniem Rady WE z dnia 23 lipca 1993 r. (nr 2309/93), a obecnie funkcjonuje na podstawie Rozporządzenia WE nr 726/2004. Jest zdecentralizowanym organem UE, utworzonym, aby zapewnić koordynację oceny i nadzoru produktów leczniczych na terenie UE, a stosowanych u ludzi oraz do celów weterynaryjnych. Natomiast swoją działalność rozpoczęła w 1995 r. wraz z wprowadzeniem europejskiego systemu wydawania licencji dla produktów leczniczych, systemu obejmującego procedurę scentralizowaną i wzajemnego uznawania.

W strukturze organizacyjnej agencji wyróżnia się następujące organy:

- dyrektor wykonawczy,
- zarząd,
- biuro,
- komitety w ramach procedury scentralizowanej i wzajemnego uznawania,
- sekretariat.

²⁹ <http://eiopa.europa.eu/about-eiopa>

Zarząd jest tu organem nadzorczym i odpowiedzialnym szczególnie za sprawy związane z budżetem. W 2005 r. wydzielone zostało biuro świadczące specjalną pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw.

W ramach procedury scentralizowanej i wzajemnego uznawania funkcjonują następujące komitety:

- Komitet ds. Produktów Leczniczych Stosowanych u Ludzi,
- Komitet ds. Weterynaryjnych Produktów Leczniczych,
- Komitet ds. Sierocych Produktów Leczniczych,
- Komitet ds. Ziołowych Produktów Leczniczych,
- Komitet Pediatryczny.

Komitet ds. Produktów Leczniczych Stosowanych u Ludzi i Komitet ds. Weterynaryjnych Produktów Leczniczych dokonują oceny wniosków oceniających jakość, bezpieczeństwo i skuteczność danego produktu leczniczego i jeżeli jest to opinia pozytywna, wówczas przekazuje się ją do KE w celu przyznania licencji handlowej ważnej na terytorium całej UE. Od 2001 r. działa Komitet ds. Sierocych Produktów Leczniczych, który rozpatruje wnioski na tzw. leki sieroce, czyli przeznaczone do leczenia rzadkich chorób. Od 2004 r. działa Komitet ds. Ziołowych Produktów Leczniczych, który rozpatruje wnioski na leki ziołowe. W 2007 r. utworzono Komitet Pediatryczny, który opiniuje produkty lecznicze przeznaczone dla dzieci do siedemnastego roku życia.

Sekretariat agencji zajmujący się jej obsługą zatrudnia blisko 500 osób, co świadczy o ogromie prac spoczywających na EMA, wyrażających się w wykonywaniu zadań.

2.9.2. Cel i zadania

Już przegląd struktury organizacyjnej i funkcjonujących w jej ramach jednostek specjalistycznych daje pewną orientację o celu i zadaniach agencji. Są one dość rozbudowane i dotyczą takich płaszczyzn, jak:

- zatwierdzanie leków,
- bezpieczeństwo leków,
- innowacje i badania.

Ich bliższą prezentację zawiera tabela 14.

Tabela 14. Cel i zadania Europejskiej Agencji ds. Leków

Cel	Zadania
Ochrona i promowanie oraz nadzór nad zdrowiem ludzi i zwierząt przez ocenę produktów leczniczych użytkowanych przez ludzi i przeznaczonych do celów weterynaryjnych	<p>Zadania w zakresie zatwierdzania leków i ich bezpieczeństwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zatwierdzanie w drodze procedury scentralizowanej (była o tym mowa przy funkcjonowaniu komitetów agencji), - kontrolowanie i monitorowanie bezpieczeństwa leków dla ludzi i zwierząt przez sieć nadzoru nad bezpieczeństwem farmakoterapii oraz ustanowienie bezpiecznych limitów pozostałości w żywności pochodzenia zwierzęcego w przypadku leków weterynaryjnych, - informowanie użytkowników produktów leczniczych o nowych lekach

Tabela 14 (cd.)

	<p>Zadania w zakresie naukowo-badawczym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – promowanie działalności innowacyjnej i badawczej w przemyśle farmaceutycznym i zwiększanie konkurencyjności tegoż przemysłu na forum UE, – porady naukowe i pomoc w opracowywaniu nowych produktów leczniczych w kwestiach regulacyjnych, – publikacje naukowe zawierające wytyczne dotyczące wymogów testowania w zakresie jakości produktów leczniczych oraz bezpieczeństwa i skuteczności ich stosowania, – pomoc specjalna dla sektora MŚP, – uruchamianie i koordynacja unijnych zasobów badawczych dla profesjonalnej oceny jakości produktów leczniczych, – doradztwo w zakresie programów badawczych
--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Koronnym zadaniem Europejskiej Agencji ds. Leków jest oczywiście dopuszczanie leków do obrotu według procedury scentralizowanej, badania nad ich bezpieczeństwem i informowanie użytkowników leków, pacjentów o lekach nowych. Przy czym zaznaczyć należy, iż jeżeli przy zatwierdzaniu leków według procedury scentralizowanej, nie mieszczą się one w żadnej kategorii, wówczas firmy produkujące mogą składać do EMA wnioski o pozwolenie dopuszczenia do obrotu w ramach procedury scentralizowanej pod warunkiem, że ów produkt leczniczy zaliczyć można do innowacyjnego.

Praktyka funkcjonowania agencji świadczy o jej rozwoju, zwłaszcza w kierunku badań dostępu pacjentów do nowych leków, jak również na polu szerokiej informacji i działań naukowo-badawczych. Aktualnie agencja skupia struktury naukowe właściwych organów krajowych z krajów członkowskich oraz z krajów EFTA-EOG, a także tysiące ekspertów europejskich. Za pośrednictwem współpracy z Europejską Farmakolpeą, Światową Organizacją Zdrowia (WHO) i udziałem w konferencjach uaktywniania się również na płaszczyźnie międzynarodowej. Bierze też udział w trójstronnym programie badawczym VICH (UE, Japonia, Stany Zjednoczone)³⁰.

2.10. Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA)

2.10.1. Zadania i struktura organizacyjna

Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA) powołane zostało Rozporządzeniem Rady WE nr 302/93 z dnia 8 lutego 1993 r. (Dz.U. L 36, 12.02.1993) i zmienione Rozporządzeniem Rady WE

³⁰ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

nr 3294/94 z dnia 22 grudnia 1994 r. (Dz.U. L 341, 30.12.1995). Agencja ta ma charakter ośrodka informacyjnego o narkotykach w UE, a dalej dane te służą do opracowywania efektywnej strategii dotyczącej narkotyków i narkomanii. Wprowadzie centrum nie może zaproponować samego modelu takiej strategii, ale bierze w tej propozycji udział poprzez instrumenty, którymi dysponuje oraz normy, które stosuje. Centrum, jako zorganizowana struktura, pomaga więc decydentom, naukowcom i specjalistom w walce z tym globalnym problemem. W strukturze organizacyjnej agencja ma następujące elementy:

- dyrektor wykonawczy i dyrektor ds. jakości,
- zarząd,
- komitet koordynacyjny ds. zarządzania,
- komitet naukowy,
- cztery zespoły robocze.

Głównym organem decyzyjnym agencji jest zarząd z następującym składem: po jednym przedstawicielu z każdego państwa członkowskiego UE, dwóch przedstawicieli z KE oraz dwóch ekspertów naukowców legitymujących się szczególną wiedzą o narkotykach, których deleguje PE. Ze składu zarządu na okres trzyletni wybierany jest prezes. Zarząd może zapraszać na posiedzenia przedstawicieli korzystających ze statusu obserwatora, a są to przedstawiciele ze Światowej Organizacji Zdrowi (WHO), z Rady Europy (tzw. Grupa Pompidou, która zajmuje się zwalczaniem narkotyków), z Interpolu czy Europolu, a także z Norwegii.

Dyrektor lub zarząd w sprawach naukowych zwracają się do komitetu naukowego, który służy specjalistyczną wiedzą, radą i wsparciem oraz zapewnia integralność naukową agencji.

Specjalistyczne zespoły robocze zajmują się monitorowaniem, w czterech obszarach zagadnień:

- profilaktyka, leczenie, skala i sposoby używania narkotyków, dostępność narkotyków i pojawianie się nowych syntetycznych narkotyków,
- problemy związane z narkotykami i działania w tej dziedzinie,
- przestępczość oraz postawy społeczne wobec narkotyków i narkomanii,
- polityka i strategia w UE i w jej poszczególnych krajach członkowskich.

Monitorowanie i zbieranie ww. informacji i materiału roboczego są podstawą do opracowywania corocznych raportów wykorzystywanych dalej do wnioskowania i szukania metod w polityce antynarkotykowej.

2.10.2. Cel i zadania

Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCD-DA) jest specyficzną instytucją UE o charakterze ośrodka informacyjnego. Ta specyficzność znajduje też swój wyraz w zadaniach, które agencja wykonuje. Dzielą się one na dwie grupy, tj. przyjęte w statucie oraz podejmowane jako priorytety. Ich opis zawiera tabela 15.

Tabela 15. Cel i zadania Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii

Cel	Zadania
<p>Zebranie jak najszerszych informacji o narkotykach, aby zwiększyć porównywalność tych informacji w Europie dla wypracowania odpowiednich metod i narzędzi zapobiegawczych</p>	<p>Zadania statutowe: zadania tego typu polegają na zbieraniu danych o narkotykach i ich rozpowszechnianiu oraz porównywaniu danych i analiz przy udoskonalaniu metod, a także na współpracy europejskiej i międzynarodowej w ograniczaniu tego szkodliwego zjawiska i problemu, który stał się szkodliwym na bardzo szeroka skalę. W ramach zadań statutowych agencja bada popyt na narkotyki i tendencje zmian, jak również prowadzi kontrolę handlu narkotykami, substancjami psychotropowymi i prekursorami. Zajmuje się też konsekwencjami dla krajów producentów, odbiorców, tranzytu.</p> <p>Zadania priorytetowe: zadania priorytetowe są o charakterze prewencyjnym i mają zapobiegać;</p> <ul style="list-style-type: none"> - inicjacji narkotykowej dzieci i młodzieży, - przejściu od fazy eksperymentu do używania, - utracie zdrowia i życia, - przestępczości narkotykowej oraz praniu brudnych pieniędzy. <p>A także pomagać w wyjściu z nałogu oraz w integracji „rekonwalescentów” z „czystym” społeczeństwem.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Zadania zapisane w statucie polegają na zbieraniu, analizie, upowszechnianiu informacji o narkotykach i narkomanii, natomiast priorytety dotyczą zwalczania tego problemu. Tak więc w sumie są to zadania informacyjno-zapobiegawcze. Skoro w części swej działalności agencja informuje o narkotykach i narkomanii, to naturalnie się pyta o narzędzia i metody o charakterze monografii, podręczników, raportów informacyjnych i oceniających zagrożenia³¹.

2.11. Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (EUROFOUND)

2.11.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy powołana została w 1975 r. na mocy Rozporządzenia Rady UE nr 1365/75 z 26 maja 1975 r. (Dz.U. L 139, 30.05.1975), aby włączyć się w nurt wsparcia lepszych warunków do pracy i życia w Europie. Strukturę organizacyjną EUROFOUND tworzą:

- dyrektor i jego zastępca,
- trójstronna rada zarządzająca,
- rada wykonawcza (prezydium).

³¹ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Dyrektor i jego zastępca zdają sprawozdanie z pracy agencji radzie zarządzającej. Z listy przedstawionej przez radę są mianowani dyrektorzy przez KE.

Trójstronna rada zarządzająca liczy 87 członków, z tej liczby 84 to przedstawiciele trójstronni, a zatem – rządów krajów członkowskich, pracowników i pracodawców. Zaś trzech przedstawicieli w radzie pochodzi z KE. W radzie zasiadają też przedstawiciele EFTA jako obserwatorzy. Członkowie rady spotykają się raz do roku i zatwierdzają program prac oraz roczny budżet agencji.

Dla ułatwienia prac rady zarządzającej wydzielono z jej składu radę wykonawczą, zwaną też prezydium, która spotyka się częściej niż rada zarządzająca i zajmuje się tymi samymi kwestiami.

Na wiosek KE, Rada UE może mianować 15 członków i utworzyć Komitet Ekspertów. Dla skuteczniejszego przeprowadzania badań przez agencję oraz dla zaznaczenia jej roli w systemie instytucjonalnym UE i wpływu na podejmowane decyzje EUROFOUND utrzymuje Biuro Łącznikowe w Brukseli. Ponadto w niektórych krajach uruchomiono Krajowe Centra Łącznikowe o charakterze pilotażowo-informacyjnym.

Łącznie agencja zatrudnia 99 pracowników.

2.11.2. Cel i zadania

„Terenem” działań Europejskiej Fundacji na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy jest problematyka społeczna, a więc m.in. warunki pracy i jakości życia obywateli zjednoczonej Europy, stąd też wynika jej duże znaczenie jako zorganizowanej struktury, tym bardziej, iż problematyka społeczna stała się także priorytetem Strategii Europa 2020. Jest ona również jedną z najstarszych agencji, co potwierdza fakt iż problematyka społeczna od samego początku powstania WE była priorytetem. Wraz z ewolucją zagadnień społecznych ewaluowały też zadania agencji. Opisuje je tabela 16.

EUROFOUND prowadzi szeroką działalność badawczą w dziedzinie zasobów ludzkich jakości ich życia i warunków pracy oraz stosunków międzyludzkich. Informacje z badań naukowych rozpowszechnia dla dalszego ich wykorzystywania. W tym celu ściśle współpracuje m.in. z pozostałymi unijnymi agencjami o pokrewnej i uzupełniającej tematyce, jak:

- Europejskie Centrum Kształcenia Zawodowego,
- Europejska Fundacja Kształcenia,
- Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy,
- Agencja Praw Podstawowych,
- Europejski Instytut Równości Kobiet i Mężczyzn.

Tabela 16. Cel i zadania Europejskiej Fundacji na rzecz Poprawy warunków Życia i Pracy

Cel	Zadania
<p>Pomoc w kształtowaniu europejskiej polityki społecznej i zatrudnienia oraz pomoc w planowaniu i wdrażaniu metod poprawy warunków pracy w Europie</p>	<p>Zadania dotyczące badań warunków życia i pracy w trzech dziedzinach zagadnień:</p> <ul style="list-style-type: none"> – warunki pracy (czas pracy w miejscu pracy i jego elastyczność, monitorowanie zmian tych warunków), – warunki życia (czynniki wpływające na te warunki, badanie równowagi między życiem zawodowym a rodzinnym, pomoc społeczna i pomoc przy włączaniu w rynek pracy), – dialog społeczny (zmiany w miejscu pracy i restrukturyzacja, udział pracowników w podejmowaniu decyzji, praktyki stosowane przez przedsiębiorców). <p>Rozpowszechnianie wyników powyższych badań za pośrednictwem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – publikacji i internetu, – szkoleń i konferencji. <p>Realizacja rocznych programów prac w ramach przyjętej długookresowej strategii czteroletniej; Włączanie się informacyjne w nurt badań naukowych prowadzonych w UE, a dotyczących zasobów ludzkich</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Fundacja kieruje pracami dwóch obserwatoriów, które zbierają informacje odnośnie życia zawodowego i zmian w zatrudnieniu. Z jej inicjatywy utworzone zostało również Europejskie Centrum Monitorowania Zmian (ECCM) dla prognozowania zmian, jakie zachodzą w stosunkach przemysłowych w przedsiębiorstwach. Ich opracowywanie służy polityce społecznej oraz wnioskowi dla postępu społeczno-gospodarczego³².

2.12. Europejska Fundacja Kształcenia (ETF)

2.12.1. Geneza i struktura organizacyjna

Dynamicznie rozwijające się gospodarki i społeczeństwa wymagają umożliwienia ludziom zdobywania wiedzy, umiejętności i różnych kompetencji. A zatem istnieje potrzeba ciągłego reformowania systemu edukacyjnego, którego integralną częścią jest kształcenie i szkolenie zawodowe. Naprzeciw tym wyzwaniom wychodzi Europejska Fundacja Kształcenia (ETF) powołana Rozporządzeniem Rady WE nr 1360/90 z dnia 7 maja 1990 r. (Dz.U. L 131, 23.05.1990), potem wielokrotnie zmienianym³³, a czynnie zaczęła funkcjonować od 1994 r. i tę datę podają źródła za rok utworzenia. Agencja działa w ponad czterdziestu krajach, wspólnie z krajami sąsiadującymi z UE realizuje różne

³² http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

³³ Rozporządzenie Rady WE 2063/94 z dnia 27 lipca 1994 r.; Rozporządzenie Rady WE 1572/98 z dnia 17 lipca 1998 r.; Rozporządzenie Rady WE 2666/00 z dnia 5 grudnia 2000 r.; Rozporządzenie Rady WE 1648/03 z dnia 18 czerwca 2003 r.

programy współpracy, dotyczące procesów rozszerzania, partnerstwa, polityki sąsiedztwa. Wykaz tych krajów współuczestniczących w różnych programach zawiera tabela 17.

Tabela 17. Programy współpracy i kraje uczestniczące w programach

Lp.	Program współpracy	Kraje – uczestnicy programu współpracy
1	Proces rozszerzenia UE	Albania, Bośnia i Hercegowina, Macedonia, Kosowo, Czarnogóra, Serbia, Islandia, Turcja
2	Europejska Polityka Sąsiedztwa	Alergia, Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Egipt, Gruzja, Izrael, Jordania, Libia, Liban, Maroko, Mołdawia, Syria, Tunezja, Ukraina
3	Partnerstwo strategiczne UE – Rosja	Rosja
4	Kraje Azji Środkowej	Kazachstan, Kirgistan, Tadżykistan, Turkmenistan, Uzbekistan

Źródło: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

W związku z rozbudowaną siecią współpracy, ETF ma zróżnicowaną i również rozbudowaną strukturę organizacyjną. Tworzą ją:

- dyrektor,
- rada zarządzająca oraz forum doradcze,
- dwie jednostki, tj. planowania i monitoringu,
- cztery departamenty wykonawcze,
- służba administracyjna.

Statutowymi organami ETF są rada zarządzająca i forum doradcze. Rada zarządzająca zbiera się dwa razy do roku, przyjmuje projekt rocznego programu prac i budżet. W jej skład wchodzi przedstawiciele krajów członkowskich (po jednym z każdego kraju), przedstawiciele KE oraz obserwatorzy z krajów kandydujących.

Forum doradcze ma charakter doradczy przy przygotowywaniu rocznych programów pracy oraz wymiany dobrych praktyk w kształceniu zawodowym na forum międzynarodowym. W jej skład wchodzi specjaliści z zakresu kształcenia zawodowego, którzy pochodzą:

- z krajów członkowskich UE i z KE,
- z krajów partnerskich UE i z organizacji międzynarodowych.

Departamenty wykonawcze agencji to:

- Departament Regionu Śródziemnomorskiego,
- Departament Europy Wschodniej i Azji Środkowej,
- Departament Rozszerzenia i Południowo-Wschodniej Europy,
- Departament Tempus³⁴.

W skład służby administracyjnej wchodzi zespoły: zarządzania, prawny, finansowy oraz techniczno-informatyczny.

³⁴ www.ec.europa.eu

2.12.2. Cel i zadania

Specyfika agencji i jej otwarty charakter poza UE powodują, że zakres zadań jest też szczególnie, informuje o nim zawartość poniższej tabeli.

Tabela 18. Cel i zadania Europejskiej Fundacji Kształcenia

Cel	Zadania
Szkolenie i kształcenie zawodowe, wymiana doświadczeń między różnymi regionami i kulturami Europy, poprawa warunków życia, aktywne obywatelstwo w państwach demokratycznych	<ul style="list-style-type: none"> – ocena postępu w zakresie reform kształcenia zawodowego i powiązań z rozwojem społeczno-gospodarczym, – opracowywanie i opiniowanie projektów edukacyjnych na wniosek KE, – udział w propozycjach modernizacji kształcenia i szkolenia zawodowego, – udział w realizacji projektów m.in. doskonalenia zawodowego nauczycieli, uczenia się przedsiębiorczości, zapewnienia jakości i ram kwalifikacji, uczenia się przez całe życie, umiejętności przyczyniających się do zmniejszania ubóstwa, dotyczących profitów kwalifikacji migrantów, – wspieranie podmiotów w krajach partnerskich, z którymi realizuje programy współpracy (tabela 17) w zakresie szeroko pojętych zasobów ludzkich, umożliwia im także pomoc unijną, – wspieranie sieci współpracy z krajami partnerskimi, wymiany informacji, doświadczeń i dobrych praktyk, – promowanie dostępu do europejskiej wiedzy i praktyki, zwłaszcza w strategii zatrudnienia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Szeroki zakres działań, otwarcie na bogatą współpracę z różnymi krajami, przyczyniają się również do nawiązywania współpracy z licznymi podmiotami. W wymiarze europejskim są to m.in. pozostałe agencje, jak Europejskie Centrum Kształcenia Zawodowego (CEDEFOP), z którym EFT stanowi uzupełniającą się strukturę. Ponadto ETF współpracuje z Europejską Fundacją na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (EUROFOUND) oraz z organizacjami darczyńców krajów UE. Na forum międzynarodowym współpraca dotyczy Banku Światowego, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), ONZ i Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP). Wykonywanie swoich działań agencja dopełnia wydawaniem i rozpowszechnianiem szeregu publikacji i dokumentów, w tym dostępnych w wersji elektronicznej i bezpłatnej³⁵.

2.13. Europejska Agencja Praw Podstawowych (FRA)

2.13.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejska Agencja Praw Podstawowych powołana została Rozporządzeniem Rady WE nr 168/2007 z dnia 15 lutego 2007 r., aby oferować doradztwo, instytucjom UE i rządów krajowym, dotyczące praw podstawowych. Agencja

³⁵ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

zastąpiła działającą od 1997 r. inną agencję, tj. Europejskie Centrum Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii (European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia – EUMC). Poprzednia agencja (EUMC) koncentrowała się głównie na zbieraniu obiektywnych i wiarygodnych danych na temat rasizmu, ksenofobii i antysemityzmu w UE, prowadziła prace badawcze analizujące przyczyny, przejawy i skutki postaw antyspołecznych w kierunku ich minimalizacji. Nowa agencja FRA, jako prawna następczyni EUMC, rozszerzyła zakres swoich działań (o czym mowa w dalszej części monografii przy opisywaniu zadań agencji) w kierunku poszanowania praw podstawowych, wolności i wartości wspólnych dla wszystkich państw członkowskich UE.

Struktura organizacyjna agencji, na bazie poprzedniczki, w pewnym stopniu została też zmodyfikowana i dostosowana do nowych wyzwań.

W strukturze organizacyjnej FRA występują:

- Dyrektor,
- rada wykonawcza,
- komitet naukowy,
- pięć oddziałów.

Dyrektor odpowiada za bieżące zarządzanie agencją, przygotowanie i wykonanie rocznego programu jej prac oraz mianowanie pracowników. Jest on wspomagany przez zarząd, który określa priorytety działalności agencji, monitoruje jej prace i zatwierdza budżet. Zarząd złożony jest z ekspertów wyznaczonych przez rządy krajowe, a ponadto jego skład dopełniają dwaj przedstawiciele z KE i jeden z Rady Europy. Zarząd wspiera rada wykonawcza, przygotowując jego decyzje.

Komitet naukowy FRA tworzy jedenastu niezależnych członków, którzy dbają o zachowanie wysokich standardów naukowych w działalności agencji. Ponadto agencja posiada pięć specjalistycznych oddziałów, które zajmują się m.in.:

- udzielaniem stosownych porad, opartych na wiążących przepisach prawnych,
- współpracą z zainteresowanymi stronami.

Agencja liczy 105 pracowników i swym zasięgiem obejmuje 28 państw członkowskich, ale w jej pracach mogą też uczestniczyć państwa kandydujące do członkostwa w UE. Decyzje w tej sprawie podejmuje odpowiednia rada stowarzyszenia, która określa i precyzuje zakres, sposób i charakter tego uczestnictwa. Na wniosek rady stowarzyszenia do uczestnictwa w pracach agencji mogą też być zaproszone kraje, które z UE zawarły układy o stabilizacji i stowarzyszeniu.

2.13.2. Cel i zadania

Poprzednia, wspomniana tu agencja, tj. Europejskie Centrum Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii, była głównie ośrodkiem informacyjno-analitycznym, wykorzystującym także w dużej mierze informacje pochodzące z Europejskiej

Sieci Informacji o Rasizmie i Ksenofobii (RAXEN). Sieć ta gromadziła informacje na szczeblu krajowym, a Europejskie Centrum Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii badało zakres i rozwój rasizmu i ksenofobii, jak też opracowywało strategie zwalczania tych zjawisk, propagując przykłady dobrych, sprawdzonych rozwiązań w tym zakresie. Była to więc trochę rola zależna od RAXEN. W nowej formule, tj. Europejskiej Agencji Praw Podstawowych, agencja znacząco zaktywizowała swoje działania, które precyzuje poniższa tabela.

Tabela 19. Cel i zadania Europejskiej Agencji Praw Podstawowych

Cel	Zadania
<p>Propagowanie praw podstawowych i ich skuteczna ochrona w całej UE</p>	<ul style="list-style-type: none"> – gromadzenie samodzielne, rejestrowanie, analiza, rozpowszechnianie informacji, w tym także pochodzących z krajów członkowskich, które te kraje przekazują, także wykorzystywanie danych pochodzących z instytucji europejskich UE, ośrodków badawczych i organizacji międzynarodowych, – doradztwo instytucjom UE i rządów krajowym w kwestiach dotyczących praw podstawowych, w następujących dziedzinach: <ul style="list-style-type: none"> – dyskryminacja, rasizm, ksenofobia, – prawa dzieci, prawa ofiar przestępstw, – ochrona danych i dostęp do wymiaru sprawiedliwości, – prowadzenie badań naukowych i sondaży dla organów współdecydujących w UE oraz ciągle doskonalenie metodologii w tej dziedzinie, – konsultacje z zainteresowanymi stronami, aby wypełnić konkretne luki i zaspokoić realne ich potrzeby, – formułowanie wniosków, ocen, opinii dla instytucji wdrażających prawo unijne, – opracowywanie i publikacja sprawozdań z uwzględnieniem przykładów wzorcowych, – opracowywanie strategii komunikacyjnych i dialog ze społeczeństwem obywatelskim w kwestiach praw podstawowych

Źródło: praca własna na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Aktywizacja „nowej” agencji spowodowała, iż włączyła się ona aktywnie w nurt kształtowania unijnej polityki społecznej, gdyż czerpie z samodzielnie gromadzonych danych oraz znacząco rozszerzyła badania naukowe. Obecnie spoczywają na niej nowe wyzwania wynikające z rozszerzania procesów integracyjnych i pojawiających się problemów imigrantów, mniejszości etnicznych i religijnych. Jednakże agencja nie może rozpatrywać skarg indywidualnych, ani nie podejmuje decyzji o charakterze regulacyjnym.

Doskonaląc swoją działalność i rozszerzając oddziaływanie wniosków, które opracowuje, agencja współpracuje z wszelkimi pokrewnymi w działaniach instytucjami UE, w krajach członkowskich posiada sieć punktów kontaktowych (np. w Polsce jest to Helsińska Fundacja Praw Człowieka), współpracuje z Radą Europy, ONZ i OBWE³⁶.

³⁶ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

2.14. Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej (CdT)

2.14.1. Geneza i struktura organizacyjna

Centrum Tłumaczeń dla Organów UE ustanowione zostało Rozporządzeniem Rady WE nr 2965/94 z dnia 28 listopada 1994 r. (Dz.U. L 314, 17.11.1994)³⁷ dla zaspokojenia potrzeb tłumaczeniowych organów UE. Znaczenie centrum stale wzrasta, w związku z pogłębianiem i poszerzaniem procesów integracyjnych. Obecnie na 28 krajów członkowskich są w użyciu aż 24 języki. Świadcząc płatne usługi na rzecz agencji unijnych, urzędów i instytucji, agencja posiada własne zasoby finansowe. W ten sposób jest jednostką w pełni samofinansującą się oraz posiada (jak każda inna agencja) osobowość prawną.

W jej strukturze organizacyjnej występują:

- dyrektor,
- rada zarządzająca,
- departamenty.

Podział kompetencji w ramach tych struktur ustalają statut założycielski oraz regulamin wewnętrzny agencji, przy czym głównym organem kolegialnym i decyzyjnym jest rada zarządzająca. Radę tę tworzą:

- reprezentanci krajów członkowskich (po jednym z każdego kraju),
- dwóch reprezentantów KE,
- wszyscy reprezentanci partnerów agencji (po jednym), a partnerami są inne służby tłumaczeniowe unijne i międzynarodowe za pośrednictwem Międzyinstytucjonalnego Komitetu ds. Tłumaczeń Pisemnych i Ustnych, za pośrednictwem międzynarodowych corocznych spotkań na temat ustaleń językowych, dokumentacji i publikacji (IAMLADP) oraz za pośrednictwem międzyinstytucjonalnego wspólnego spotkania na temat tłumaczenia i terminologii wspomnianych maszynowo (JIAMCATT).

W agencji zatrudnionych jest 200 osób, w tym około 100 tłumaczy.

2.14.2. Cel i zadania

Rozszerzający się zakres działań UE w związku z pogłębianiem integracji oraz rozwojem różnych form współpracy (Partnerstwo Wschodnie, Partnerstwo Śródziemnomorskie, EOG, współpraca transatlantycka) powoduje zwiększające się zapotrzebowanie na usługi dotyczące fachowych tłumaczeń, tak pisemnych, jak i ustnych. W tej sytuacji umacnia i rozszerza się zakres działań CdT, o czym informuje poniższa tabela.

---

³⁷ Rozporządzenie Rady WE zostało zmienione kolejnym Rozporządzeniem Rady WE 1645/2003 z dnia 18 czerwca 2003 r.

Tabela 20. Cel i zadania Centrum Tłumaczeń dla Organów UE

Cel	Zadania
Usługi językowe (tłumaczenia pisemne i ustne) oraz udział w unijnej strategii wielojęzyczności)	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczenia i weryfikacja tłumaczeń, - edycja tekstów, terminologii, napisów do filmów video, - pomoc działom tłumaczeniowym innych instytucji UE (jeżeli są przeciążone lub na ich prośbę), - ujednocnianie procedur stosowanych przez różne unijne służby tłumaczeniowe, - współpraca nad projektami na dużą skalę (jak np. projekt IATE – unijna baza terminologiczna), - usługi zewnętrzne przy pomocy specjalnego systemu online, - obsługa tekstów specjalistycznych agencji unijnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Szczególnym zadaniem CdT jest obsługa tekstów specjalistycznych dla całej sieci agencji unijnych. Jak widać z prezentacji w niniejszej monografii, wszystkie one mają różne powiązania ze strukturami zewnętrznymi europejskimi i międzynarodowymi. Warto także zwrócić uwagę na współpracę przy projektach tworzenia bazy terminologicznej UE. Jest to działanie znaczące i przyszłościowe oraz o dużym znaczeniu praktycznym. CdT wydaje różne dokumenty i publikacje dotyczące programów pracy, sprawozdań z działalności oraz także biuletyn kwartalny³⁸.

Uwagi końcowe

Najstarsze omawiane agencje wspólnotowe w systemie agencyjnym to:

- Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego,
- Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy.

Pierwsza z nich odegrała, jak i odgrywa do dziś, znaczącą rolę w zapobieganiu przedwczesnemu kończeniu procesu edukacyjnego, pomaga ograniczać bezrobocie i zapobiegać zakłóceniom na rynku pracy. Z kolei ta druga badała i bada warunki pracy (m.in. czas pracy), warunki życia (tu m.in. równowagę między życiem zawodowym a rodzinnym) oraz problemy społeczne, jak np. udział pracowników w procesach decyzyjnych. Ich działalność jest wysoko oceniana z perspektywy wielu lat funkcjonowania, zaś przydatność na dziś wyznaczają m.in. wyzwania Strategii Europa 2020.

Najmłodsze agencje tu opisywane powstały po roku 2000, a są to:

- Agencja Praw Podstawowych UE,
- Europejski Instytut Równości Kobiet i Mężczyzn,
- Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych.

³⁸ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Agencja Praw Podstawowych UE doradza tak UE, jak i jej państwom członkowskim, w zakresie ważnych problemów praw podstawowych, a dotyczących się m.in. dyskryminacji, praw dzieci czy dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

Bardzo specyficzną i nową strukturę agencyjną stanowi Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn, który zabiega o niedyskryminację płci. Specyfika Instytutu wiąże się z jego dydaktycznym i mediacyjnym charakterem.

Z kolei bardzo młoda agencja (2011 r.), tj. Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych, wychodząc naprzeciw potrzebom obywateli Zjednoczonej Europy, odbudowuje zaufanie do systemu finansowego i bierze czynny udział w doradztwie przy harmonizacji przepisów w tym zakresie.

3. Agencje wspólnotowe unii gospodarczej i walutowej – część druga

Uwagi wstępne

Fragment ten stanowi kontynuację poprzedniego rozdziału i również dotyczy agencji wspólnotowych, czyli stałych, które po Traktacie z Maastricht znalazły swoje określenie jako agencje filaru I, a więc dotyczące unii gospodarczej i walutowej. W odróżnieniu jednak od poprzedniego fragmentu, podjęto tu próbę zebrania tych struktur, które dotyczą m.in. problematyki rozwoju przemysłu i innych sektorów gospodarki, obszarów infrastrukturalnych, ochrony środowiska naturalnego, jak również dotyczących sektora finansowego. Główna uwaga koncentruje się wokół problemów i pytań:

- jakie jest miejsce tego typu struktur w systemie decyzyjnym i zarządzania UE,
- jaka jest ich specyficzna struktura organizacyjna (odróżniająca od ogólnych standardów w organizacji agencji),
- jakie są zadania takich agencji i ich przydatność praktyczna.

3.1. Wykaz agencji wspólnotowych – część druga

Tabela poniższa prezentuje agencje wspólnotowe omawiane w tej części opracowania, podając ich nazwę, adres, siedzibę i daty powstania lub rozpoczęcia działalności.

Tabela 21. Wykaz agencji wspólnotowych – część druga

Lp.	Nazwa agencji wraz z adresem	Siedziba agencji	Powstanie lub rozpoczęcie działalności
1	Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (A ds. w ORE) Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER) Adres: Trg republice 3 1000 Ljubljana, Slovenija	Ljubljana (Słowenia)	2011
2	Urząd Organów Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (UOERŁE) Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC) Adres: Zigfrīda Annas Meierovica bulvāris № 14, 2 nd floor LV-1050 Rīga Republic of Latvia	Ryga (Łotwa)	2010

3	Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin (WUOOR) Community Plant Variety Office (CPVO) Adres: BP 62141 3, Boulevard Foch F 49101 Angers Cedex 02, France	Angers (Francja)	Utworzony w 1995 r., działa od 1997 r.
4	Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego (EABZ) European Aviation Safety Agency (EASA) Adres: Ottolpatz 1 D 50679 Köln, Niemcy BRD	Köln (Niemcy)	2002
5	Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (AUNB) European Banking Authority (EBA) Adres: One Canada Square (Floor 46) Canary Wharf London E14 5AA UK	Londyn (Wielka Brytania)	2011
6	Europejska Agencja Chemikaliów (EACH) European Chemicals Agency (ECHA) Adres: Annankatu 18 00120 Helsinki, Finlandia	Helsinki (Finlandia)	2007
7	Europejska Agencja Środowiska (EAŚ) Environment Agency (EEA) Adres: Kongens Nytorv 6 DK 1050 Copenhagenk, Danmark	Kopenhaga (Dania)	1993
8	Europejska Agencja Kontroli Rybołówstwa (EFCA) European Fisheries Control Agency Adres: Edificio Odriozola Avenida Garcíā Barbōn 4 E36201 Vigo, Hiszpania	Vigo (Hiszpania)	2005
9	Agencja Europejskiego GNSS (AE GNSS) Glo- balnego Systemu Nawigacji Satelitarnej European GNSS Supervisory Authority Adres: Janovskeho 438/2 170 00 Prague 7, Českā Republika	Praga (Czechy)	2004
10	Europejska Agencja Bezpieczeństwa na Morzu (EABnaM) European Maritime Safety Agency (EMSA) Adres: Praça Europa 4 1249-206 Lisbon, Portugal	Od maja 2006 r. siedziba mieści się w Lizbonie (Portugalia)	2002
11	Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (EAdSBSiI) European Network and Information Security Agency (ENISA)	Siedziba główna: Heraklion (Grecja); Biuro: Ateny (Grecja)	2004

	Adres: Science and Technology Park of Crete (ITE) Vassiliaka Voluton 700 13 Haraklion Grecja		
12	Europejska Agencja Kolejowa (EAK) European Railway Agency (ERA) Adres: 120 rue Marc lefrancq F-59300 Valenciennes France	ma dwie siedziby, obydwie we Francji: – centrala operacyj- na mieści się w Valenciennes; – międzynarodowe spotkania i konfe- rencje odbywają się w Lille	2004
13	Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (EUNGiPW) European Securities and Markets Authority (ESMA) Adres: 103 rue de Grenelle 75345 Paris Cedex 07, France	Paryż (Francja)	2011
14	Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (Jr ds. RUL) Single Resolution Board (SRD) Adres: Rue de la Science 27 1049 Brussels, Belgium	Bruksela (Belgia) – siedzi- ba tymczasowa	2015
15	Europejski Urząd ds. Harmonizacji Rynku We- wnętrznego (znaki towarowe i wzory) (UHRW) Office for Harmonisation in the Internal Market (OHIM) ³⁹ – od marca 2016 – Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (UUEdsWI) European Union Intellectual Property Office (EUIPO) Adres: Avenida de Europa 4, E-03008 Alicante, Hiszpania	Alicante (Hiszpania)	1994

Źródło: opracowanie własne na podstawie stron internetowych agencji

3.2. Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER)

3.2.1. Geneza, cel i zadania

Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki utworzono na mocy trzeciego pakietu energetycznego (dyrektywy i rozporządzenia), który wszedł w życie w 2011 roku oraz Rozporządzenia dotyczące Integralności i Przejrzystości

³⁹ Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2424 z dnia 16 grudnia 2015 r., z dniem 23 marca 2016 r., Europejski Urząd ds. Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory) zmienia nazwę na: Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO).

Rynku Energetycznego (REMIT). Misja tej agencji polega na wspieraniu i koordynacji krajowych organów regulacji energii, aby wypełniać wymogi unijne w tym względzie. Cel i zadania agencji zostały opisane w tabeli 22.

Tabela 22. Cel i zadania Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki

Cel	Zadania
Zagwarantowanie funkcjonowania jednolitego rynku gazu i energii, współpraca w tym celu krajowych organów państw członkowskich ds. energetyki	<ul style="list-style-type: none"> – monitorowanie wewnętrznych rynków energii elektrycznej i gazu ziemnego, ich koordynowanie oraz wspomaganie krajowych organów regulacyjnych, – porady dla instytucji unijnych odnośnie energii elektrycznej i gazu ziemnego oraz pomoc w opracowywaniu unijnych przepisów dotyczących funkcjonowania wytycznych, jako podstawy dla ogólnounijnych kodeksów sieci, które obowiązują wszystkich uczestników z krajów członkowskich, – opiniowanie długoletnich planów rozwojowych sieci w celu integracji rynku energetycznego i zapewnienia zgodności z priorytetami unijnymi, – podejmowanie wiążących indywidualnych decyzji w sprawie zasad i warunków dostępu do infrastruktury transgranicznej i bezpiecznej jej eksploatacji, – monitorowanie hurtowych rynków energii w celu wykrywania ewentualnych nadużyć

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Jak widać z powyższego zestawienia, zakres zadań agencji jest wieloaspektowy gdyż włącza się ona zarówno w sprawy prawno-regulacyjne dotyczące rynku energetycznego i opracowywanie przepisów w tym względzie, jak też czuwa nad bezpieczeństwem energetycznym i odpowiednim gospodarowaniem energią i gazem ziemnym. W tym celu agencja prowadzi zakrojoną na szeroką skalę współpracę z instytucjami unijnymi. Należy tutaj wspomnieć m.in. współpracę z Komisją Europejską, w ramach której w najnowszej kadencji działa też struktura klastrowa – Unia Energetyczna, której przewodniczy komisarz Maroš Šefčovič ze Słowacji. Ponadto współpraca ta prowadzona jest z krajowymi organami regulacyjnymi i europejskimi sieciami operatorów systemów przesyłowych (ENTSO), dla osiągnięcia w pełni jednolitego unijnego rynku energii⁴⁰.

3.3. Urząd Organu Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC)

3.3.1. Geneza i struktura organizacyjna

Agencja BEREC powstała w 2010 r., aby zapewnić wsparcie administracyjne i merytoryczne Organowi Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej. Agencja rozpoczęła działalność na miejscu dotychczasowej Europejskiej Grupy

⁴⁰ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Regulatorów. Ta grupa pośredniczyła krajowym organom regulacyjnym, aby one mogły się dzielić wiedzą i dobrymi praktykami oraz wyrażać opinie odnośnie funkcjonowania unijnego rynku telekomunikacji. Agencja jednak przyjęła na siebie formę bardziej aktywnych działań (nie tylko pośrednictwa i opiniowania), co wynikało z potrzeby poprawy funkcjonowania jednolitego rynku, a co znalazło swój wyraz w zadaniach/funkcjach jakie BEREC aktualnie pełni.

W strukturze organizacyjnej agencji działa Rada Organów Regulacyjnych oraz Komitet. Radę Organów Regulacyjnych tworzą szefowie 28 krajowych Organów Regulacyjnych oraz Urząd, który zapewnia obsługę specjalistyczną i administracyjną. Z kolei Komitet agencji jest taką strukturą, która zarządza Urzędem. W Komitecie są reprezentowane wszystkie Krajowe Organy Regulacyjne (po jednym członku z każdego kraju), jak również KE (jeden członek ją reprezentujący). Oprócz tego BEREC zatrudnia 27 pracowników.

Bardzo istotne znaczenie w funkcjonowaniu agencji ma Komitet, który zapewnia jej m.in. wsparcie fachowe (specjalistyczne) oraz administracyjne, aby ta mogła włączyć się aktywnie w powierzone jej zadania. Ponadto Komitet BEREC gromadzi informacje i rozpowszechnia najlepsze praktyki w krajach członkowskich wśród Krajowych Organów Regulacyjnych oraz ustanawia eksperckie grupy robocze, udzielając im stosownego wsparcia. Zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami organizacyjnymi agencji europejskich, także BEREC ma swojego dyrektora, który czuwa nad całokształtem zadań powierzonych agencji.

3.3.2. Cel i zadania

Rozwój procesów integracyjnych i wymogów funkcjonowania jednolitego rynku europejskiego w różnych jego obszarach spowodował, że dotychczasowe struktury regulacyjne odnośnie jednolitego rynku telekomunikacji należy rozwijać i reformować. Z taką też wizją i misją powoływano Urząd Organu Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej. Cel i zakres działalności tego urzędu/agencji opisano w tabeli 23.

Tabela 23. Cel i zadania Urzędu Organu Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej

Cel	Zadania
Sprawne działanie unijnego jednolitego rynku łączności elektronicznej	<ul style="list-style-type: none"> – promowanie spójnego wdrażania regulacji unijnych w zakresie jednolitego rynku łączności elektronicznej, – pomoc KE oraz odpowiednim Krajowym Organom Regulacyjnym we wdrażaniu unijnych regulacji komunikacji elektronicznej, – doradzanie współzrządzającym organom UE, tj. PE i Radzie UE w wyżej omawianych kwestiach, – wspieranie na ogólnounijnym poziomie europejskim tych zadań, które są w gestii krajowych organów regulacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Zgodnie z wcześniejszą analizą tej agencji, przejęła ona nie tylko bierne zadania jakie wcześniej wypełniała Europejska Grupa Regulatorów, ale też czynne, gdyż BEREK czynnie włącza się w prace KE, PE i Rady UE na polu komunikacji elektronicznej, która jest podstawą sprawnego funkcjonowania całej unii gospodarczej i walutowej przyjętej jako tzw. Filar I po podpisaniu Traktatów z Maastricht. Działa na rzecz instytucji unijnych i krajowych, zajmujących się łącznością elektroniczną, na rzecz firm, w tym konsultingowych, stowarzyszeń branżowych, konsumentów, ośrodków analitycznych i pracowników naukowych⁴¹.

3.4. Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin (CPVO)

3.4.1. Geneza i struktura organizacyjna

Rozporządzeniem Rady WE nr 20100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. ustanowiono wspólnotowy system ochrony odmian roślin, którym zarządza powyższa agencja CPVO. System ten jest formą praw własności do nowych odmian roślin, a zatem agencja zarządza prawami własności do nowych odmian roślin, które są ważne w państwach członkowskich przez okres 25 lat oraz przez okres 30 lat w przypadku gatunków ziemniaków, winorośli oraz drzew.

W strukturze organizacyjnej agencji wyodrębniono następujące elementy składowe:

- prezes agencji i jej wiceprezes,
- trzy działy: prawny, administracyjno-finansowy i techniczny wspierane przez serwisy informatyczny i kadrowy,
- Rada Administracyjna,
- Izby Odwoławcze.

Prezesa oraz wiceprezesa mianuje Rada UE, a wybiera ich Rada Administracyjna spośród swoich członków. Sprawują oni całościowy zarząd nad funkcjonowaniem agencji.

Rada Administracyjna jest organem nadrzędnym agencji, w skład której wchodzi przedstawiciele wszystkich krajów członkowskich (po jednym przedstawicielu), przedstawiciele KE oraz obserwatorzy, doradcy i rzeczoznawcy. Rada wybiera spośród członków przewodniczącego i jego zastępcę, kadencja rady trwa trzy lata z możliwością reelekcji. Rada jest też władzą budżetową agencji, gdy CPVO należy (jako jedna z nielicznych agencji) do struktur samofinansujących się. Z uwagi na ten fakt Rada Administracyjna zbiera się co najmniej raz w roku, aby przedyskutować roczny budżet i program prac monitorujących na bieżąco funkcjonowanie CPVO, zatwierdza protokoły badań technicznych odmian roślin i informuje o tym krajowe organy realizujące badania odmian roślin. Personel agencji liczy 45 osób.

---

⁴¹ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

3.4.2. Cele i zadania

Powstaniu każdej agencji towarzyszy konkretny cel oraz zadania, aby go wypełnić. O celu i zadaniach informuje poniższa tabela.

Tabela 24. Cel i zadania Wspólnotowego Urzędu Ochrony Odmian Roślin

Cel	Zadania
Zarządzanie unijnym systemem praw do odmian roślin	<ul style="list-style-type: none"> – przyznaje unijne prawa do odmian roślin, pomaga w zakresie ich wykorzystania zainteresowanym podmiotom, – ochrona nowych odmian oraz zagwarantowanie zainteresowanym podmiotom, że ich inwestycje w innowacje są opłacalne, – publikuje, przynajmniej co dwa miesiące, informacje o wpisach do rejestrów, a raz do roku sporządza sprawozdanie z wykazem posiadaczy ważnych wspólnotowych praw odmian roślin, – rejestruje daty przyznania i wygaśnięcia praw oraz uznane nazwy odmian, – sporządza roczne raporty z działalności, komunikaty i artykuły, wydaje także oficjalną tematyczną gazetę

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin stoi na straży praw do odmian roślin i je przyznaje. Dzięki jego działalności unijny system ochrony odmian roślin jest uznawany za najbardziej kompleksowy i profesjonalny na świecie. Od początku swojej działalności do chwili obecnej (1997-2016) urząd przeanalizował 51 tys. wniosków i wydał 41 tys. wspólnotowych praw do ochrony odmian roślin.⁴² Urząd prowadzi zakrojoną na szeroką skalę współpracę z różnymi podmiotami w UE, w krajach członkowskich, jak również z organizacjami międzynarodowymi, czy też uczelniami i naukowcami specjalizującymi się w hodowli i plantacji różnych odmian roślin. W UE bardzo istotnym partnerem CPVO są inne agencje, tj. Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego, który zajmuje się wzorami i znakami towarowymi oraz Europejski Urząd Patentowy. Trzon współpracy unijnej stanowi też KE, a w jej ramach Dyrekcja Generalna ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności⁴³.

3.5. Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA)

3.5.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego jest agencją UE powołaną na mocy Rozporządzenia PE i Rady UE nr 1592/2002 z dnia 15 lipca 2002 r. (Dz.U. L 240, 7.09.2002), a jej działalność znowelizowano i rozszerzono Rozpo-

⁴² http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

⁴³ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

rządzeniem PE i Rady UE nr 216/2008 z dnia 20 lutego 2008 r. Ustanowiona została dla realizacji zadań nadzorczych i wykonawczych w zakresie bezpieczeństwa lotniczego.

Strukturę organizacyjną agencji tworzą:

- rada zarządzająca (zarząd),
- dyrektor wykonawczy oraz cztery dyrekcje,
- komitet doradczy,
- komisja odwoławcza.

W skład zarządu wchodzi przedstawiciele państw członkowskich oraz KE i jest on odpowiedzialny za nadzór nad działaniami agencji, określeniem jej priorytetów oraz uchwalaniem budżetu. Zarząd wybiera dyrektora wykonawczego, który jest przedstawicielem prawnym agencji i podejmuje decyzje dotyczące bezpieczeństwa.

W składzie organizacyjnym są też cztery dyrekcje: prawna, certyfikacji, jakości i normalizacji oraz administracyjna.

Nadzór nad poprawnością stosowania w agencji prawa europejskiego przez dyrektora wykonawczego sprawuje komisja odwoławcza, zaś komitet doradczy wspiera zarząd. Ma on w swym składzie różne organizacje, które reprezentują:

- personel lotniczy,
- producentów,
- operatorów lotnictwa ogólnego i biznesowego,
- sektor naprawczy i szkoleniowy,
- sektor sportów lotniczych.

3.5.2. Cel i zadania

Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego została powołaną w ściśle określonym celu, do wykonywania którego upoważniono ją przez podejmowanie sformułowanych zadań. Informacje na ten temat zebrano w tabeli 25.

Tabela 25. Cel i zadania Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego

Cel	Zadania
<p>Wprowadzanie i utrzymywanie wysokiego jednolitego poziomu bezpieczeństwa cywilnego oraz ochrony środowiska w Europie i tworzenie ogólnej strategii UE w tym względzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc KE w przygotowywaniu przepisów w zakresie bezpieczeństwa lotniczego oraz pomoc techniczna przy zawieraniu umów międzynarodowych, - promowanie w świecie wspólnotowych zasad dotyczących bezpieczeństwa transportu lotniczego, - certyfikacja produktów lotniczych, zaangażowanie w ich produkcję i konserwację zapewnienie ze zgodnością do lotu oraz normami ochrony środowiska; agencja przyznaje certyfikaty produktom z zakresu całego lotnictwa cywilnego, w tym ogólnego i biznesowego, - umożliwianie urzeczywistnienia swobód rynku wewnętrznego w zakresie przepływu towarów, osób i usług

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Chociaż, jak wynika z powyższej tabeli, agencja ma dość szerokie kompetencje zwłaszcza w procesach regulacyjnych i certyfikacji, to jednak swym zakresem uprawnień nie obejmuje środków ochrony i bezpieczeństwa na pokładach (w przypadku nielegalnych działań przeciwko lotnictwu cywilnemu, jak uprowadzenia czy porwania). Ta kwestia jest bowiem regulowana przez prawo wspólnotowe stosowane przez państwa członkowskie. Jednakże kompetencje agencji będą w przyszłości rozszerzone na inne dziedziny bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego, a w szczególności na operacje lotnicze i udzielanie licencji członkom załóg lotniczych⁴⁴.

3.6. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA)

3.6.1. Geneza i struktura organizacyjna

UE w swej strategii rozwojowej w ramach pogłębionych procesów integracyjnych musi uwzględniać ujednoczenie przepisów i przyjmowanie wspólnych standardów w wielu obszarach, w tym także w zakresie bankowości, stąd też podjęto decyzję o utworzeniu Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego. Urząd ten zatrudnia 154 pracowników, a w jego strukturze organizacyjnej występują:

- przewodniczący Europejskiego Organu Nadzoru Bankowego i Rada Organów Nadzoru,
- dyrektor naczelny,
- zarząd,
- komitet ds. restrukturyzacji i uporządkowania likwidacji.

Przewodniczący Europejskiego Organu Nadzoru Bankowego przewodniczy dyskusjom na posiedzeniach Rady Organów Nadzoru, w skład której wchodzi organy nadzoru z każdego państwa członkowskiego. Rada ta podejmuje decyzje odnośnie polityk agencji.

Dyrektor naczelny nadzoruje działalność operacyjną, zaś zarząd czuwa nad tym, aby agencja właściwie wywiązywała się z nałożonych zadań i zgodnie z kompetencjami realizowała swój program prac.

Natomiast komitet ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, jak sama nazwa wskazuje, podejmuje wiążące decyzje odnośnie restrukturyzacji banków, jak również ich likwidacji.

3.6.2. Cel i zadania

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego jest bardzo specjalistyczną agencją w ściśle ukierunkowanych zadaniach, które opisuje tabela 26.

---

⁴⁴ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Tabela 26. Cel i zadania Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego

Cel	Zadania
<p>Ujednoczenie standardów technicznych (BTS) i wytycznych dla stworzenia jednolitego zbioru przepisów w zakresie bankowości, który dalej ma zapewnić zharmonizowane przepisy dla wszystkich instytucji finansowych UE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie jednolitego zbioru przepisów z zakresu bankowości, - pomoc w tworzeniu równych szans oraz zapewnienie ochrony deponentom, inwestorom i konsumentom, - promowanie konwergencji praktyk nadzorczych w celu zapewnienia jednolitego stosowania przepisów ostrożnościowych, - ocena zagrożeń i słabych punktów w unijnym sektorze bankowym, - zwiększenie przejrzystości, dyscypliny rynkowej i stabilności finansowej w UE, - badania w zakresie nieprawdziwego bądź niewystarczającego stosowania prawa UE (w bankowości) w krajach UE, - jest organem doradczym dla PE, Rady UE i KE w zakresie czterech swobód całego rynku wewnętrznego, - opracowywanie do tworzenia jednolitych przepisów (BTS), które następnie zatwierdza KE, - sporządzanie regularnych raportów, ocen ryzyka i testów warunków ogólnoeuropejskich, - jeżeli banki prowadzą działalność w więcej niż jednym kraju, to wówczas agencja jest mediatorem i wspiera współpracę organów krajowych w zakresie nadzoru nad tymi bankami

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/eba/index_pl.htm

Agencja, w razie potrzeby, dla wykonywania swoich zadań współpracuje z innymi organami krajowymi, unijnymi czy też międzynarodowymi. Zaś wszystkie wyniki działalności EBA są omawiane na forum technicznych grup roboczych i stałych komitetów, w ramach których wszystkie kraje mogą wyrazić swoje opinie⁴⁵.

3.7. Europejska Agencja Chemikaliów (ECHA)

3.7.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejska Agencja Chemikaliów rozpoczęła swoją działalność stosunkowo niedawno, bo od 2007 r. Jej powołanie okazało się nakazem czasu, gdyż substancje chemiczne aktualnie są wszędzie, są niezbędne dla gospodarki, mają bezpośredni wpływ na życie i zdrowie ludzi, a stwarzane przez nie zagrożenia nie są do tej pory należycie rozpoznane.

W skład struktury organizacyjnej agencji wchodzi:

- dyrektor wykonawczy,
- zarząd,
- komitety,
- forum wymiany.

⁴⁵ http://europa.eu/about-eu/agencies/eba/index_pl.htm

Dyrektor wykonawczy zarządza bieżącą działalnością agencji i podlega bezpośrednio jej zarządowi. W skład zarządu wchodzi przedstawiciele krajów członkowskich UE, KE i PE, a jako obserwatorzy zasiadają w nim przedstawiciele z Norwegii, Islandii i Lichtensteinu (czyli krajów członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego – EOG). W zarządzie pracują też trzej członkowie będący przedstawicielami związków zawodowych i organizacji pozarządowych.

Strukturę organizacyjną agencji tworzą następujące komitety:

- komitet państw członkowskich,
- komitet ds. oceny ryzyka,
- komitet ds. analiz społeczno-ekonomicznych,
- forum wymiany przeznaczone dla krajowych organów wykonawczych.

Działając na rzecz bezpiecznego stosowania chemikaliów, agencja zatrudnia 600 osób i pod względem liczebności personelu należy do jednej z bardziej rozbudowanych struktur tego typu.

3.7.2. Cel i zadania

Bezpieczne stosowanie substancji chemicznych łączy się z koniecznością poszerzania wiedzy na temat chemikaliów, stąd też Europejska Agencja Chemikaliów ma szczególne i ważne zadania do wypełnienia w UE, a z których korzysta cała Europa. Zadania te opisano w poniższej tabeli.

Tabela 27. Cel i zadania Europejskiej Agencji Chemikaliów

Cel	Zadania
Bezpieczne stosowanie chemikaliów i przyczynienie się do poprawy zdrowia, ochrony środowiska oraz pobudzania innowacyjności i konkurencyjności w produkcji bezpiecznych chemikaliów	<ul style="list-style-type: none"> – informowanie na temat chemikaliów i ich bezpiecznego stosowania za pośrednictwem bezpłatnej bazy danych, – stymulowanie innowacyjności w przemyśle chemicznym do zastępowania substancji najbardziej niebezpiecznych innymi, – zapewnienie spójnego wdrażania ustawodawstwa unijnego dotyczącego chemikaliów lub produktów biobójczych (chodzi tu o: rozporządzenie REACH, klasyfikację, oznakowanie i pakowanie), – przetwarzanie dokumentów od producentów celem sprawdzenia, czy substancje są zgodne z przepisami, – koncentracja na najbardziej niebezpiecznych substancjach i zarządzanie ryzykiem w tym względzie, aby chronić ludzi i środowisko naturalne, – wydaje samodzielne decyzje w ramach opisanych tu zadań, bądź wydaje opinie i udziela porad, na podstawie których decyzje wiążące podejmuje KE

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Europejska Agencja Chemikaliów prowadzi szeroką akcję informacyjną o substancjach chemicznych, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które wzbudzają obawy, pomaga podmiotom gospodarczym przestrzegać przepisów i wspiera bezpieczne stosowanie chemikaliów. W tym celu współpracuje z KE i krajami członkowskimi, a także organizacjami międzynarodowymi, aby

identyfikować substancje najbardziej niebezpieczne. ECHA współpracuje z ponad stu akredytowanymi organizacjami z całej UE i udziela w ramach swoich kompetencji wsparcia sektorowi MŚP. Służy społeczeństwu jako konsumentom i użytkownikom chemikaliów, służy producentom, bo pomaga przestrzegać unijne przepisy oraz krajom rozwijającym się, którym dostarcza informacji jak bezpiecznie posługiwać się niebezpiecznymi chemikaliami. W rezultacie ECHA wpisuje się w aktywne uczestnictwo na rzecz ochrony środowiska naturalnego i zapobiegania jego degradacji⁴⁶.

3.8. Europejska Agencja Środowiska (EEA)

3.8.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejska Agencja Środowiska (EEA) powołana została Rozporządzeniem Rady UE nr 1210/90 wraz z jednoczesnym powołaniem Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET), aby współuczestniczyć w europejskiej polityce ochrony środowiska i dostarczenia obiektywnych informacji na ten temat. Nowelizacją rozporządzenia z 1999 r. (933/1999) wzmocniono rolę agencji. W pracach agencji, jako jej pełnoprawni członkowie, współuczestniczą 33 kraje, tj. 28 krajów członkowskich oraz Islandia, Lichtenstein, Norwegia Szwajcaria i Turcja. Za strukturę organizacyjną EEA tworzą:

- dyrektor wykonawczy,
- zarząd,
- biuro,
- komitet naukowy,
- zespoły merytoryczne i centra tematyczne.

Agencją kieruje dyrektor wykonawczy, który przed zarządem odpowiada za realizację programów i bieżące administrowanie agencją. Jej organem decyzyjnym jest zarząd, stanowiący kolegialne ciało, złożone z przedstawicieli każdego kraju członkowskiego agencji (tj. 33 przedstawicieli po jednym z każdego kraju), dwóch członków reprezentujących KE i dwóch naukowców z branży wybranych przez PE, jako obserwator wchodzi też do zarządu przewodniczący komitetu naukowego. Zarząd spotyka się 3-4 razy w roku, zatwierdza budżet agencji, przyjmuje wieloletnie i roczne programy prac oraz roczne sprawozdania.

Spośród członków zarządu wybiera się biuro, które organizuje i przygotowuje posiedzenia zarządu, spotkania robocze z Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim oraz wspólnie z przewodniczącym zarządu podejmuje ważne decyzje operacyjne.

Ciałem doradczym dyrektora i zarządu jest komitet naukowy, składający się z europejskich autorytetów naukowych. Liczy on maksymalnie 20 naukowców

---

⁴⁶ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

wyznaczonych przez zarząd, a jego przewodniczący jako obserwator (o czym mowa była powyżej) wchodzi do zarządu.

Wewnętrzna struktura EEA opiera się na czterech zespołach merytorycznych, których zadaniem jest opracowywanie poszczególnych dokumentów w zakresie:

- planowania i koordynacji sieci EIONET,
- zintegrowanych ocen,
- technologii informatycznych i serwisów informatycznych.

W celu gromadzenia i analizy danych dotyczących wody, powietrza, zmian klimatu, bioróżnorodności, zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz wykorzystania terenu i przestrzeni, EEA utworzyła europejskie centra tematyczne.

Agencja zatrudnia około 130 osób, wśród których liczącą się grupę stanowią eksperci krajowi oddelegowani z krajów członkowskich, na kontrakty trwające od pół roku do trzech lat z możliwością dalszego ich przedłużenia. Otrzymują oni wynagrodzenie w kraju pochodzenia, zaś dietę i świadczenia socjalne w agencji.

3.8.2. Cel i zadania

Problemy związane z ochroną środowiska naturalnego i zapobieganiem jego degradacji dla zdrowia i życia ludzkości są dziś problemem tak światowym, jak i europejskim. W tej sytuacji UE przekształca się coraz bardziej w centralnego koordynatora polityki ochrony środowiska w Europie. Podjęła ona działania we wszystkich istotnych dla środowiska zakresach, w tym głównie w kwestiach klimatu i zniszczenia warstwy ozonowej, co znajduje wyraz w realizacji założeń wzrostu zrównoważonego Strategii Europa 2020. W kształtowanie europejskiej polityki ochrony środowiska wpisuje się Europejska Agencja Środowiska, której zadania przedstawiono w tabeli 28.

Tabela 28. Cel i zadania Europejskiej Agencji Środowiska

Cel	Zadania
<p>Pomoc UE i państwowym członkowskim w podejmowaniu świadomych decyzji dla polepszenia stanu środowiska naturalnego przez dostarczanie informacji o środowisku ośrodkom decyzyjnym i społeczeństwu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dostarczanie UE i jej krajom członkowskim obiektywnych informacji niezbędnych dla planowania i wdrażania właściwej polityki ochrony środowiska naturalnego, - dostarczanie KE niezbędnych informacji dla stanowienia prawa w zakresie ochrony środowiska, gdyż sama agencja takiego prawa stanowić nie może, - rejestrowanie, zestawianie i ocena danych o środowisku i sporządzanie specjalistycznych raportów na temat jego jakości oraz harmonizowanie metod pomiarowych dla spójnej oceny, - włączanie danych europejskich do międzynarodowych programów monitoringu środowiska, głównie do programów przygotowywanych przez specjalistyczne agendy ONZ, - przewidywanie przyszłych trendów i prognozowanie zjawisk oraz problemów dla ochrony ludzi i środowiska przez zagrożeniami nadzwyczajnymi, - opracowywanie metod oceny kosztów szkód w środowisku i kosztów prowadzenia polityki zapobiegania zanieczyszczeniom,

	<ul style="list-style-type: none"> – wymiana informacji o najlepszych dostępnych technologiach zapobiegania szkodom lub minimalizacji tych szkód, – sporządzanie różnego rodzaju raportów o środowisku, jak np. raporty zintegrowanej oceny stanu środowiska, raporty wskaźnikowe koncentrujące się na wybranych problemach, raporty sektorowe poświęcone analizie przyczynowo-skutkowej, raporty poświęcone doświadczeniom i praktykom, raporty techniczne zawierające wytyczne metodyczne oraz o charakterze poradnikowym, – koordynacja działań sieci EIONET
--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Zadania, na których koncentruje się agencja mają charakter badawczo-informacyjny oraz pośredniczący w tworzeniu prawa przez dostarczanie niezbędnego materiału KE, a produktem jej prac są różnego rodzaju raporty (o których mowa też w tabeli 28). Aktualnie agencja włącza się w zagadnienia wzrostu zrównoważonego Strategii Europa 2020 i jako priorytety wyróżnia takie obszary tematyczne, jak: zmiany klimatyczne, ochrona bioróżnorodności, ochrona zdrowia ludzkiego i podnoszenie jakości życia.

Zarówno celowość działań agencji, jak i jej skuteczność uzasadnia i wzmacnia szeroka współpraca europejska, np. z innymi agencjami z UE, w tym z Europejską Agencją Przestrzeni Kosmicznej i z Radą Europy. Natomiast w wymiarze międzynarodowym agencja jest ważnym partnerem współpracy na forum ONZ i Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz OECD⁴⁷.

3.9. Europejska Agencja Kontroli Rybołówstwa (EFCA)

3.9.1. Geneza, cel i zadania

W związku z reformą wspólnej polityki rybackiej, która miała miejsce w 2002 r., w kwietniu 2005 r. na mocy Rozporządzenia Rady UE powołano Europejską Agencję Kontroli Rybołówstwa. Jest ona nową strukturą instytucjonalną UE, której organizacja i profesjonalizacja postępuje wraz z ewolucją wspólnej polityki rybackiej. Toteż od początku swojej działalności przyjęła prostą konstrukcję organizacyjną, z dyrektorem wykonawczym jako prawnym jej przedstawicielem odpowiadającym za wszystkie działania i programy pracy agencji. Zaś agencją kieruje zarząd, ustalając ogólne wytyczne oraz zatwierdzając program pracy agencji zgodnie z dostępnymi środkami i priorytetami. Bliższe informacje odnoszące się do konkretnych zadań EFCA zawiera tabela 29.

---

⁴⁷ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Tabela 29. Cel i zadania Europejskiej Agencji Kontroli Rybołówstwa

Cel	Zadania
<p>Promowanie stosowania najwyższych wspólnych norm w zakresie kontroli, inspekcji i nadzoru w ramach wspólnej polityki rybackiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – przestrzeganie stosowania przepisów wynikających ze wspólnej polityki rybackiej UE, – zapewnienie równych szans wszystkim przedstawicielom rybołówstwa niezależnie od miejsca prowadzenia działalności, – działania na rzecz zrównoważonego rybołówstwa, ochrona zasobów rybnych i zarządzanie nimi, zabezpieczenia przed degradacją środowiska wodnego, – współpraca operacyjna między krajami UE, w tym koordynacja i organizowanie krajowych działań w zakresie kontroli i inspekcji w rybołówstwie, – prowadzenie profesjonalnych szkoleń dla inspektorów i kontrolerów zgodnie z unijną strategią (są to tzw. zadania horyzontalne)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Polityka rybacka UE stała się priorytetem w strategii kierunków rozwojowych Zjednoczonej Europy, którym przewodniczy RE, stąd też obecność powyższej agencji w strukturach decyzyjnych i zarządczych jest nader istotna. Podkreślić też należy, iż działa ona na rzecz zrównoważonego rozwoju, promowania akwakultury i ochrony środowiska morskiego dla dobrostanu człowieka⁴⁸.

3.10. Agencja Europejskiego GNSS (GSA)

3.10.1. Geneza i struktura organizacyjna

Agencja Europejskiego GNSS (Globalnego Systemu Nawigacji Satelitarnej) jest wysoce wyspecjalizowaną strukturą, bardzo młodą (2004 r.), którą powołano w związku z realizacją europejskich programów badawczych pozycjonowania i nawigacji satelitarnej, tj. programu Galileo i EGNOS. Zwykle do zrealizowania programu badawczego powoływana jest agencja wykonawcza, tak też było i w tym przypadku. Jednakże z uwagi na fakt, jak duże znaczenie ma tematyka i efekty badań dla praktyki, gdyż są one fundamentem światowego systemu radionawigacji i pozycjonowania, utworzono stałą agencję, którą zorganizowano w typowy i prosty sposób, tj. na jej czele stanął dyrektor wykonawczy podporządkowany rządowi.

W skład zarządu weszli

- przedstawiciele wszystkich krajów członkowskich,
- przedstawiciel KE oraz PE (ten bez prawa głosu),
- dwaj obserwatorzy: jeden reprezentujący Europejską Agencję i jeden reprezentujący Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa.

⁴⁸ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Obok dyrektora wykonawczego i zarządu w strukturze organizacyjnej istnieje też rada akredytacyjna w zakresie bezpieczeństwa, o składzie takim, jak zarząd. Liczba pracowników agencji wynosi 121 osób.

3.10.2. Cel i zadania

Agencja Europejskiego GNSS została powołana Rozporządzeniem Rady WE nr 131/2004 z dnia 12 lipca 2004 r. Ma ona charakter naukowo-badawczy i wysoce specjalistyczny – zarządzający europejskimi systemami wspomagania satelitarne, w ramach realizowanych konkretnych programów badawczych (EGNOS i Galileo), toteż cel jej działalności i zadania są ściśle skonkretyzowane, odniesione do powyższych programów, o czym informuje tabela 30.

Tabela 30. Cel i zadania Agencji Europejskiego GNSS

Cel	Zadania
Wspomaganie w badaniach systemu nawigacji satelitarnej i w uzyskaniu wysokiego zwrotu inwestycji w formie: – zwiększenia konkurencyjności europejskiej; – wzrostu gospodarczego	– wsparcie innowacji i organizowanie prac badawczych dotyczących konkretnych programów naukowo-badawczych oraz zarządzania nimi, – penetracja rynku w zakresie potrzeb i usług związanych z systemem nawigacji satelitarnej oraz zachęcanie do stosowania rozwiązań i osiągnięć w stosownych branżach, – certyfikowanie komponentów systemu nawigacji satelitarnej, – monitorowanie bezpieczeństwa realizowanych programów EGNOS i Galileo i zapewnienie ich operacyjności, – przygotowanie komercjalizacji i wykorzystania systemu nawigacji satelitarnej oraz zapewnienie ciągłości usług dla użytkowników, – dbanie, aby europejskie usługi systemu nawigacji satelitarnej były dostępne, niezawodne i bezpieczne

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

W wykonywaniu powyższych zadań agencja ściśle współpracuje z KE, od której otrzymuje polecenia dotyczące zakresu odpowiedzialności i obowiązków związanych z konkretnymi programami. Ważnym partnerem współpracy jest też Europejska Agencja Kosmiczna. Dzięki harmonijnej współpracy oraz własnym wysokim kompetencjom, wiedzy i doświadczeniu GSA pomaga Europie w pełni wykorzystać możliwości systemów EGNOS i Galileo, a w przyszłości może przejąć podobne zadania, jeśli prowadzone będą kolejne programy badawcze związane z pozycjonowaniem i nawigacją satelitarną. W ten sposób GSA włącza się w badania globalnego systemu satelitarne.

Z uwagi na fakt strategicznego charakteru obydwu programów (EGNOS i Galileo) konieczna jest zarówno obrona, jak i reprezentowanie interesów publicznych w tym sektorze. W związku z tym ustanowiono Organ Nadzoru Europejskiego Systemu Nawigacji Satelitarnej (GNSS). Organ ten pełni następujące zadania:

- zarządza europejskimi programami nawigacji satelitarnej, koordynacją badań i środkami finansowymi,

- odpowiada za kwestie prawne związane z korzystaniem z częstotliwości do funkcjonowania systemu,
- wydaje licencje koncesjonariuszom odpowiedzialnym za działanie systemu Gallileo i świadczenie usług,
- - czuwa nad przestrzeganiem warunków umów⁴⁹.

3.11. Europejska Agencja Bezpieczeństwa na Morzu (EMSA)

3.11.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejska Agencja Bezpieczeństwa na Morzu jako struktura zwiększania bezpieczeństwa na morzu i zmniejszania zanieczyszczeń pochodzących od statków oraz zmniejszania ilości katastrof, powstała po katastrofie tankowców Erica (1999 r.) i Prestige (2002 r.) (Rozporządzenie Rady WE i Parlamentu Europejskiego nr 1406/2002). Poprzez swoje działania wspiera ona KE i państwa członkowskie w prowadzeniu polityki bezpieczeństwa na morzu. Aby czynić to sprawnie, od samego początku przyjęła postać zorganizowaną, a w jej strukturze pracują:

- dyrektor wykonawczy,
- rada administracyjna.

Dyrektor wykonawczy agencji, któremu podlega sześć specjalistycznych jednostek oraz rada administracyjna odpowiada za formułowanie i realizowanie strategicznych celów agencji oraz za współpracę z odpowiednimi dyrekcjami KE i państwami członkowskimi.

Rada administracyjna ma następujący skład:

- 28 reprezentantów państw członkowskich (po jednym z każdego kraju),
- 4 przedstawicieli KE,
- 4 ekspertów z sektorów odpowiadających charakterowi pracy agencji,
- przedstawicieli z Norwegii i Islandii, gdyż agencja swoim zakresem działań obejmuje państwa członkowskie oraz wymienione tu dwa z tzw. EOG.

3.11.2. Cel i zadania

Zadania, które realizuje agencja dotyczą:

- działań operacyjnych związanych z reagowaniem na zanieczyszczenia,
- działań informacyjnych związanych z gromadzeniem i analizą danych,
- działań technicznych związanych z różnego rodzaju ocenami,
- działań prewencyjnych związanych z zapobieganiem,
- działań w przestrzeni prawa.

Ich bliższą i bardziej szczegółową prezentację zawiera tabela 31.

---

⁴⁹ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Tabela 31. Cel i zadania Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa na Morzu

Cel	Zadania
<p>Zwiększenie bezpieczeństwa na morzu, minimalizowanie i zapobieganie katastrofom morskim, skażeniom i ofiarom w ludziach</p>	<p>Działania operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usuwanie wszelkich zanieczyszczeń, w tym wycieków i plam ropy (w tym celu agencja wyczarterowała statki usuwające zanieczyszczenia, jak również stosuje urządzenie Clean Sea Net i dzięki zdjęciom satelitarnym szybko reaguje i informuje o przewożonych niebezpiecznych odpadach u wybrzeży danego kraju) <p>Działania informacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – satelitarne monitorowanie wycieków ropy (Clean Sea Net) i informowanie o tym, – tworzenie wspólnego banku danych o statkach pływających pod banderą UE (Wspólny Bank Danych EULRIT) i wymiana tych danych w międzynarodowej skali, organizowanie warsztatów, – inspekcje przeprowadzane przez państwo portu (system informacyjny THETIS i udostępnianie tych informacji) <p>Działania techniczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przyjęcie różnych instytucji klasyfikacyjnych (pomoc przy ocenie towarów, wśród wielu przyjęto też polskie towarzystwo klasyfikacyjne, tj. Polski Rejestr Statków PRS S.A.), – współpraca z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Towarzystw Klasyfikacyjnych, – kontrola krajowych systemów monitorowania ruchu morskiego i urzędzeń portowych, – pomoc przy ocenie systemów edukacji morskiej (jej poziomu) oraz certyfikacji w państwach pozaunijnych, – szkolenia, wymiana doświadczeń i praktyk <p>Działania prewencyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizowanie eksperckich warsztatów, aby opracowywać metody i systemy zapobiegające skażeniom środowiska morskiego oraz katastrofom morskim <p>Działania prawne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomoc w harmonizowaniu przepisów prawnych w zakresie bezpieczeństwa morskiego, śledztw powypadkowych, – pomoc we wdrażaniu w krajach członkowskich ustawodawstwa wspólnotowego m.in. dyrektyw PE i Rady UE o wspólnotowym systemie monitorowania ruchu statków, o szkoleniach w zakresie kontroli państwa portu i inspekcji państwa bandery, – uczestnictwo w ocenie ustawodawstwa wspólnotowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Bezpieczeństwo na morzu i zapobieganie skażeniom wód morskich to bezpieczeństwo flory i fauny morskiej, która jest częścią całego środowiska naturalnego. W ten sposób EMSA swymi działaniami wpisuje się w szeroko pojętą wspólnotową politykę ochrony środowiska naturalnego, której efekty służą wzrostowi zrównoważonemu w ramach Strategii Europa 2020. Aby popularyzować wyniki swoich prac w służbie środowisku naturalnemu i życiu człowieka,

agencja publikuje miesięczne biuletyny informacyjne, komunikaty prasowe, a także roczne plany pracy i sprawozdania roczne z ich realizacji⁵⁰.

3.12. Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA)

3.12.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejska Agencja Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA) powołana została Rozporządzeniem Rady WE i PE nr 460/2004 z dnia 10 marca 2004 r. (Dz.U. L 77, 13.03.2004) jako centrum specjalistycznych ekspertyz na temat bezpieczeństwa sieci i informacji oraz identyfikowania problemów i możliwości ich rozwiązywania. Jej strukturę tworzą:

- dyrektor wykonawczy (naczelny),
- rada zarządzająca,
- grupa stałych udziałowców.

Obowiązkiem i zadaniem dyrektora wykonawczego (naczelnego) jest tworzenie grupy stałych udziałowców, która składa się z reprezentantów przemysłu technologii informatycznych, ekspertów ze środowisk akademickich specjalizujących się w dziedzinie bezpieczeństwa sieci i informacji oraz grup konsumentskich. Dyrektora zarówno powołuje, jak i odwołuje rada zarządzająca. Jej zadania koncentrują się ponadto na przyjmowaniu programu prac agencji, określaniu procedur działania dla należytego wywiązywania się z realizowanych przez agencję zadań. Ważnym obszarem działań agencji są sprawy finansowe, a więc agencja ustala budżet i kontroluje jego wykonanie oraz przyjmuje odpowiednie zasady finansowe. Agencja liczy 65 pracowników.

3.12.2. Cel i zadania

Ważnymi elementami życia ludzkości stały się telefony komórkowe, operacje bankowe przez internet czy komputery, a trend w tej dziedzinie jest nieodwracalny. W ten sposób powstało społeczeństwo informacyjne, które stanowi podstawę współczesnej gospodarki cyfrowej. A zatem należy instytucjonalizować ten obszar życia ludzkiego, aby wyjść naprzeciw bezpieczeństwu sieci i informacji oraz zagrożeniom, jakie w związku z tym mogą wystąpić i zakłócić rozwój gospodarczy oparty na cyfryzacji i informatyzacji. W aspekcie sygnalizowanej tu perspektywy funkcjonowanie Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji wydaje się być znaczące, a jej zadania opisuje tabela 32.

---

⁵⁰ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Tabela 32. Cel i zadania Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji

Cel	Zadania
Bezpieczeństwo cybernetyczne w Europie, pomoc UE i krajom członkowskim w tym względzie	<ul style="list-style-type: none"> - gromadzenie i analizowanie danych odnośnie zagrożeń bezpieczeństwa sieci i informacji, - publikacja badań dotyczących: <ul style="list-style-type: none"> - bezpieczeństwa w chmurze i ochrony danych, - technologii stosowanych dla ochrony prywatności, - identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w środowisku cyfrowym - organizowanie ogólnoeuropejskich ćwiczeń, które przygotowują do odpowiedniego reagowania w przypadkach kryzysowych, - opracowywanie krajowych strategii cyberbezpieczeństwa, - wspieranie i koordynacja współpracy przeciw zagrożeniom komputerowym, - techniczna pomoc dla KE przygotowującej ustawodawstwo wspólnotowe bezpieczeństwa sieci i informacji, - publikacja biuletynów i raportów oraz pomoc w stałym dostępie do wszelkich dokumentów zdeponowanych w bibliotece

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

ENISA współpracuje z wieloma podmiotami sektora publicznego i prywatnego na rzecz:

- fachowej wiedzy odnośnie radzenia sobie w świecie cyfrowym,
- pomocy we wdrażaniu strategii spełniającej wymogi prawne i regulacyjne krajowego bezpieczeństwa informacyjnego,
- wspierania Europy w budowaniu nowoczesnych sieci i zdolności bezpieczeństwa cybernetycznego,
- społeczeństwa informacyjnego.

ENISA współpracuje z EUROPOLEM i z Europejskim Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością w dziedzinie badań naukowych i komunikacji. Zaś innym europejskim agencjom pomaga w bezpieczeństwie cybernetycznym, a są to:

- Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL),
- Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC),
- Europejska Agencja ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA),
- Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA).

Agencja pracuje na rzecz ogółu społeczeństwa, ale jej rezultaty wykorzystują głównie przedsiębiorstwa (małe), sektor technologii informacyjnych i komunikacyjnych, tj. telekomunikacja, firmy informatyczne dostawcy usług internetowych oraz specjaliści ds. sieci i informacji (zespoły reagowania na incydenty komputerowe), a także środowisko akademickie⁵¹.

⁵¹ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

3.13. Europejska Agencja Kolejowa (ERA)

3.13.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejska Agencja Kolejowa (ERA) powołana została Rozporządzeniem Rady WE i PE nr 881/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r., aby pełnić rolę europejskiego regulatora rynku kolejowego w zakresie technicznym, a krajom członkowskim zapewnić bezpieczeństwo transportu kolejowego, przestrzeganie właściwych norm i kontrolę ich przestrzegania oraz interdyscyplinarność.

W strukturze organizacyjnej agencji występują następujące elementy:

- dyrektor wykonawczy,
- biuro dyrektora wraz z jednostkami specjalistycznymi,
- rada zarządzająca.

W zarządzie agencji, który zarządza i nadzoruje prace, zasiadają przedstawiciele wszystkich państw członkowskich (po jednym), są więc także przedstawiciele Cypru i Malty, chociaż kraje te nie mają kolei. Ponadto skład zarządu stanowią czterej reprezentanci KE i sześciu specjalistów z sektora kolejnictwa bez prawa głosu. Grupa tych sześciu osób reprezentuje przewoźników kolejowych, zarządców infrastruktury, przemysł kolejowy, związki zawodowe, pasażerów oraz klientów przewozów towarowych.

Biuro dyrektora wykonawczego, nad którym sprawuje on pieczę, ma w swym składzie jednostki specjalizujące się w różnych zakresach zagadnień i za pomocą których agencja realizuje powierzone sobie zadania. Jednostki te są następujące:

- księgowość,
- komunikacja i public relations,
- jednostka ds. interdyscyplinarności,
- jednostka ds. przepisów prawnych,
- jednostka ds. ekonomicznych,
- jednostka ds. administracyjnych,
- jednostka ERTMS (Europejski System Zarządzania Ruchem Kolejowym).

3.13.2. Cel i zadania

Mając na uwadze cel i zadania, jakie wykonuje Europejska Agencja Kolejowa wpisuje się ona w funkcjonowanie wspólnej polityki transportowej UE, a informacje o jej działaniach na rzecz tej polityki opisuje tabela 33.

Zadania powierzone ERA mają charakter współtworzący, nadzorujący, współpracujący i sprawozdawczy w celach stworzenia zintegrowanej przestrzeni kolejowej jako elementu funkcjonowania wspólnej polityki transportowej w ramach pogłębionych procesów gospodarczych jako unia gospodarcza⁵².

---

⁵² http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Tabela 33. Cel i zadania Europejskiej Agencji Kolejowej

Cel	Zadania
Integracja europejskich systemów kolei żelaznych dla zwiększenia bezpieczeństwa pociągów i zapewnienia ciągłości obsługi na trasach międzynarodowych, integracja na płaszczyźnie prawnej i technicznej	<ul style="list-style-type: none"> - ustalanie norm w dziedzinie bezpieczeństwa transportu kolejowego i interdyscyplinarność, - przewodniczenie działaniom na rzecz stworzenia jednolitych norm sygnalizacji kolejowej w całej UE, - nadzór i kontrola tych norm przez państwa członkowskie, - negocjowanie i uczestnictwo w podpisywaniu umów z krajami pozaunijnymi, które przyjmą wspólnotowe normy i dyrektywy (a to istotne, gdyż ERA działa na rzecz bezpieczeństwa i interdyscyplinarności transportu w całej Europie), - inicjowanie współpracy z całym sektorem kolei europejskich i związanych z nim organizacjami, a nie tylko ograniczenie się do pracy własnego personelu, - tworzenie grup roboczych z przedstawicielami organizacji sektora kolejowego oraz odpowiednimi krajowymi organami, - przygotowywanie sprawozdań na temat bezpieczeństwa w UE

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

3.14. Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA)

3.14.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) jest strukturą zdecentralizowaną działającą w obszarze systemu finansowego i rynku kapitałowego, która powołana została w wyniku reformy nadzoru finansowego. Reforma ta spowodowała, iż ESMA zastąpił dotychczasowy Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR) działający w latach 2001-2011. Wspomniany tu komitet wydawał niewiążące wytyczne i rekomendacje oraz doradzał KE przy opracowywaniu aktów prawnych. Prace jego jednak okazały się niewystarczające dla zachowania stabilności finansowej oraz właściwego wdrażania przepisów sektora finansowego.

Nowa agencja, jaką jest Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych, jest zorganizowana i posiada w swym składzie następujące struktury:

- dyrektor wykonawczy,
- zarząd,
- tzw. Rada Organów Nadzoru,
- Komisja Odwoławcza – wspólna dla wszystkich trzech instytucji Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego.

Zarząd, który z jego przewodniczącym, który stoi na straży wypełniania zadań i obowiązków agencji, ma następujący skład:

- przedstawiciele krajowych organów nadzoru,
- przedstawiciele KE.

Wszystkie działania polityczne, jak również zatwierdzające działalność urzędu podejmuje Rada Organów Nadzoru o następującym składzie:

- szefowie 28 organów krajowych (z każdego kraju członkowskiego),
- przedstawiciele: Europejskiego Organu Nadzoru Bankowego (EBA), Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA), Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ERRS) – po jednym przedstawicielu z każdej struktury,
- obserwatorzy z KE,
- obserwatorzy z Islandii, Lichtensteinu i Norwegii.

Komisja odwoławcza jest wspólna dla wszystkich trzech instytucji Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego, które powstały na miejsce byłych trzech komitetów, a są to:

- właśnie Europejski Urząd Giełd i Papierów Wartościowych,
- a poza tym Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) i Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA).

W ESMA zatrudnionych jest 200 pracowników.

3.14.2. Cel i zadania

Konieczność reformy systemu nadzoru finansowego dla zapewnienia stabilności finansowej oraz zaufania do systemu jako całości spowodowały, iż urzędowi powstającym w miejsce komitetów, w tym również prezentowanej tu agencji (wspomniano o tym przy omawianiu struktury organizacyjnej) powierzono bardziej odpowiedzialne i ważne zadania. Zadania te opisuje tabela 34, a dotyczą one ochrony inwestorów, funkcjonowania rynków i stabilności finansowej.

Tabela 34. Cel i zadania Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych

Cel	Zadania
<p>Ochrona interesów i promowanie sprawnych, stabilnych rynków finansowych, ochrona konsumentów usług finansowych, zaufanie do systemu finansowego</p>	<p>Ochrona inwestorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lepsze zaspokojenie potrzeb inwestorów i potrzeb konsumentów usług finansowych, - poszerzenie praw i obowiązków inwestorów, udostępnianie im informacji za pośrednictwem rejestrów i baz danych, także ostrzeżenie <p>Funkcjonowanie rynków finansowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie infrastruktury rynkowej dla uczciwości, przejrzystości, sprawności i właściwego ich funkcjonowania, - usprawnianie jednolitego rynku finansowego przez opracowywanie przepisów i norm technicznych przy współudziale organów rządzących w UE, - prace nad standaryzacją metod nadzoru (praca nad ulepszeniem i oceną skuteczności sprawdzonych, tworzeniem nowych przy współudziale krajowych organów nadzoru, ze strony Polski jest to Komisja Nadzoru Finansowego) <p>Stabilność finansowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnianie systemu finansowego dla wzrostu gospodarczego, w tym celu m.in. nadzór bezpośredni nad instytucjami finansowymi, tj. agencjami ratingowymi i repozytoriami transakcji

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Z wykonywanych zadań i rezultatów korzysta wiele podmiotów, przede wszystkim są to inwestorzy oraz konsumenci usług finansowych, a tym samym można powiedzieć, iż cała gospodarka i ogół społeczeństwa⁵³.

3.15. Jednolita Rada Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (SRB)

3.15.1. Geneza i struktura organizacyjna

Jednolita Rada Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji jest nową agencją unii bankowej, dopiero w fazie powstawania, dlatego też otrzymała (jak to jest zazwyczaj) tymczasową siedzibę w Brukseli. Nie ma jeszcze jasno sformułowanej konstrukcji w postaci struktury organizacyjnej, ale budując tę strukturę i będąc w fazie rozruchu ma szeroko rozbudowane partnerstwo, w tym z:

- Komisją Europejską,
- Europejskim Bankiem Centralnym,
- Europejskim Urzędem Nadzoru Bankowego,
- krajowymi organami ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji.

Agencja pracuje sesyjnie, w ramach dwóch sesji, tj. wykonawczej i plenarnej. Podczas sesji wykonawczej podejmowane są decyzje przygotowawcze i operacyjne odnośnie restrukturyzacji banków. W sesjach tych uczestniczą:

- przewodniczący wraz z wiceprzewodniczącym agencji,
- czterech stałych członków,
- przedstawiciele administracji kraju, w którym znajduje się zagrożony bank.

Działania restrukturyzacyjne czy też uporządkowanej likwidacji są podejmowane przy użyciu środków z funduszu agencji do wysokości 5 mld euro.

Podczas sesji plenarnych zapadają wiążące decyzje o celowości i możliwości przekroczenia w danym konkretnym przypadku pułapu funduszu agencyjnego ponad 5 mld euro. Docelowo ma pracować w agencji maksymalnie 300 osób (od początku 2017 roku).

3.15.2. Cel i zadania

Zadania, które stawia się nowopowstającej agencji opisano w tabeli 35.

---

⁵³ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Tabela 35. Cel i zadania Jednolitej Rady Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji

Cel	Zadania
Uporządkowana restrukturyzacja i likwidacji upadających banków przy minimalnym negatywnym wpływie na gospodarkę krajów UE i spoza UE (krajów partnerów współpracy)	<ul style="list-style-type: none"> – podejmowanie uzasadnionych decyzji o restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w ramach unii bankowej, – ustalanie konkretnych rozwiązań, standardowych zasad i procedur restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków, – zapewnienie bezpieczeństwa systemu bankowego w Europie, usuwanie przeszkód dla restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, – minimalizacja kosztów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz zapewnienie korzyści podatnikom, bankom i posiadaczom depozytów, – zapewnienie i promowanie stabilności gospodarczej w całej UE

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Praktycznie rzecz biorąc powyższa agencja dopiero formuje podstawowe zasady swojej obecności w procesie decyzyjnym, nie ma również pełnej obsady personalnej, którą planuje uzyskać na styczeń 2017 r. Jednakże jej znaczenie w procesie likwidacji upadających banków jest bezsporne i wpisuje się w funkcjonowanie strefy euro⁵⁴.

3.16. Europejski Urząd ds. Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory) (OHIM)

3.16.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejski Urząd ds. Harmonizacji Rynku Wewnętrznego ustanowiony został Rozporządzeniem Rady WE nr 40/94 z dnia 20 grudnia 1993 r. w sprawie wspólnego znaku towarowego (Dz.U. L 11, 14.01.1994)⁵⁵. Od 2003 r. jest także urzędem w sprawie zarejestrowanych wzorów wspólnotowych. Znaki towarowe i wzory przemysłowe należą do prawa spółek. OHIM jest agencją UE ds. własności przemysłowej wraz z funkcją techniczną w tym zakresie, tj. rejestracją praw własności przemysłowej. Taka rejestracja przyczynia się niewątpliwie do harmonizacji i rozwoju jednolitego rynku europejskiego, zapewniając ochronę prawną autorom, twórcom, konsumentom oraz wszelkim podmiotom biorącym

⁵⁴ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol/

⁵⁵ Rozporządzenie Rady WE nr 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r. modyfikowały jego obszar działań, a Rozporządzeniem PE i Rady UE nr 215/2424 z dnia 16 grudnia 2015 r. zmienia się nazwa Urzędu na: Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO). Zmiana ta związana jest z reformą unijnego (jednolitego) prawa znaków towarowych. I tak dotychczasowa nazwa „wspólnotowy znak towarowy” zmienia się na nazwę „znak towarowy Unii Europejskiej” lub „unijny znak towarowy” – źródło i szerzej:

<http://www.nestoruk.pl/prawo-wlasnosci-intelektualnej/urzed-harmonizacji-w-ramach-rynku-wewnetrznego-uhrw-staje-sie-urzedem-unii-europejskiej-ds-wlasnosci-intelektualnej-euipo/>;
<http://bridge.gov.pl/aktualnosc/pokaz/znika-urzed-harmonizacji-rynku-wewnetrznego-uhrw-i-wspolnotowy-znak-towarowy/>

udział w wymianie dóbr i usług w obrębie tegoż rynku. Stworzenie takiego systemu rejestracji jest wygodną i łatwą ścieżką pozwalającą na znaczącą redukcję kosztów w porównaniu z ogólnymi kosztami rejestracji krajowej w poszczególnych krajach członkowskich UE.

Do swoich działań agencja ma przystosowaną strukturę organizacyjną, w skład której wchodzi:

- rada administracyjna,
- zarząd i komitet budżetowy,
- sekretariat,
- izby odwoławcze.

Rada UE wybiera, spośród trzech kandydatów, zaproponowanych przez radę administracyjną, dyrektora agencji. Dyrektor ma dwóch zastępców: ds. prawnych i ds. administracyjno-technicznych. Zastępcom podlegają wyspecjalizowane wydziały ds. prawnych i administracyjno-technicznych.

Zarząd i komitet budżetowy kierują pracami i zadaniami agencji. W skład każdej z tych struktur wchodzi:

- po jednym przedstawicielu z kraju członkowskiego,
- jeden przedstawiciel PE,
- dwaj przedstawiciele KE.

Rada administracyjna pełni funkcję pomocniczą w funkcjonowaniu agencji, a sekretariat zajmuje się organami rozpatrującymi odwołania od decyzji podjętych w toku postępowania w sprawie praw własności intelektualnej.

Agencja zatrudnia 775 pracowników i posiada autonomię prawną, administracyjną, finansową oraz w sprawach kadrowych.

3.16.2. Cel i zadania

Prawa własności znaków towarowych i wzorów użytkowych mają dużą wartość i znaczenie dla ich właścicieli oraz dla rozwoju gospodarczego. W związku z tym zadania jakie pełni agencja mają również znaczenie dla rozwoju gospodarczego. Zakres tych zadań opisuje tabela 36.

Europejski Urząd ds. Harmonizacji Rynku Wewnętrznego jest agencją usługową, która harmonizuje ten rynek w sprawach dotyczących postępowań odnośnie wspólnotowych znaków towarowych i zarejestrowanych wzorów wspólnotowych oraz rejestracji praw własności. Właśnie to wspólnotowy znak towarowy i zarejestrowany wzór wspólnotowy są drogą do jednolitego rynku, który jest celem integracji w jej pogłębionym wymiarze. Aby rozszerzyć wiedzę o ochronie praw własności do znaków towarowych i wzorów użytkowych OHIM prowadzi szeroką współpracę z różnymi organizacjami na forum europejskim i międzynarodowym. Są to m.in.:

- Europejski Urząd Patentowy (EPO),
- Światowa Organizacja Własności Intelektualnej (WIPO).

Tabela 36. Cel i zadania Europejskiego Urzędu ds. Harmonizacji Rynku Wewnętrznego

Cel	Zadania
<p>Zarządzanie prawami związanymi ze znakami towarowymi i wzorami użytkowymi, tworzenie jednolitego centrum w tym względzie do osiągnięcia celów rynku wewnętrznego UE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – nadzorowanie działań związanych z ochroną znaków towarowych i wzorów użytkowych, które są obecne na unijnym rynku, – przyjmowanie i rozpatrywanie zgłoszeń znaków towarowych i wzorów użytkowych oraz rejestracja wspólnotowych tytułów własności, – zapewnienie klientom zgłaszającym znaki towarowe i wzory użytkowe do agencji centralnego miejsca i gwarantowanie fachowej obsługi po możliwie najniższej cenie, – harmonizacja praktyk krajowych urzędów ds. własności intelektualnej, – podnoszenie wiedzy społeczeństwa na temat naruszeń praw własności intelektualnej, – dostęp cyfrowy do informacji o dziełach literackich, filmowych, obrazach i fotografiach, – realizacja projektów z partnerami zagranicznymi, organizacja szkoleń

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Agencja publikuje informacje propagujące jej działalność w formie biuletynów i dzienników urzędowych oraz bieżących informacji drogą papierową lub elektroniczną w jedenastu językach.

Uwagi końcowe

Większość opisywanych w tym rozdziale agencji jest stosunkowo młoda i powstała po 2000 r., wspomagając unię gospodarczą i walutową. Najstarsze tu umieszczone agencje to:

- Wspólnotowy Urząd Ochrony Roślin (1997 r.),
- Europejska Agencja Środowiska (1993 r.).

Wspólnotowy Urząd Ochrony Roślin zarządza unijnym systemem praw do odmian roślin i jest uznawany za najbardziej profesjonalny na świecie, a ponadto służy ochronie zdrowia i bezpieczeństwa żywności.

Do jednych z najstarszych struktur agencyjnych należy Europejska Agencja Środowiska. Powołanie agencji było naturalnym następstwem wzrostu znaczenia unijnej polityki ochrony środowiska i jej realizacja w wymiarze polityk wspólnotowych. Nowego znaczenia i impulsu do działalności nabrała agencja w związku z realizacją Strategii Europa 2020.

W ostatnim czasie powstaje wiele agencji z zakresu nadzoru sektora bankowego, które włączają się aktywnie w harmonizację przepisów finansowych i bankowych, co służy przejrzystości i stabilizacji finansowej w UE oraz dyscyplinie rynkowej.

Niemniej ważne są agencje „przemysłowe”, wśród których wymienić należy np. Europejską Agencję Chemikaliów, która koncentruje się m.in. na najbardziej niebezpiecznych substancjach i zarządzaniu ryzykiem w tym względzie.

Oprócz bardziej ogólnych zestawionych tu agencji, istnieją też wysoce wyspecjalizowane, jak np. Agencja Europejskiego GNSS, która rozpoczęła swoją działalność w związku z realizacją programów badawczych pozycjonowania i nawigacji satelitarnej.

4. Agencje Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (WPZiB)

Uwagi wstępne

Na mocy traktatów rzymskich rozpoczął się proces zjednoczenia, powojennej Europy, na mocy traktatu z Maastricht powstała UE jako forma współpracy i integracji pogłębionej, którą upodmiotowił traktat lizboński. Chociaż od samego początku integracji, a nawet przed powołaniem Wspólnot Europejskich próbowano Europę jednoczyć obronnie i politycznie (Europejska Wspólnota Obronna, Europejska Wspólnota Polityczna)⁵⁶, to jednak próby te speliły na niczym. Integracja w sferze polityki zagranicznej i bezpieczeństwa wymaga odpowiedniego przygotowania fundamentów integracji w ramach unii gospodarczej. Dlatego też nowe nadzieje na integrację polityczną i obronną dawał traktat z Maastricht. Integracja taka jednak w praktyce budzi szereg wątpliwości wśród tworzących ją państw członkowskich. Stąd też rozwój Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (WPZiB) przebiega tak powoli, a każde poszerzenie jej kompetencji spotyka się z dyskusją, a nawet sprzeciwem państw członkowskich, zwłaszcza w kwestiach dotyczących obronności. Ponadto zawsze będzie się ona różnić od innych wspólnotowych polityk, gdyż łączy się z pewną kontrolą i ustalaniem bezpieczeństwa i obronności, a nie uwspólnotowaniem decyzji, jak np. w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.

Ważnym elementem przygotowawczym do prób tworzenia polityki obronnej i zagranicznej w skali ugrupowania jest tworzenie struktur instytucjonalnych będących swego rodzaju „forpocztą” do wprowadzenia WPZiB. Rolę taką odrywają agencje, dlatego w tym fragmencie opracowania skupiono się na:

- omówieniu trzech agencji działających w filarze unijnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa,
- powyższe omówienie poprzedzono krótkim wprowadzeniem na temat WPZiB i jej znaczenia w procesie integracji.

4.1. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa – krótkie wprowadzenie i znaczenie dla tworzenia struktur zdecentralizowanych

Genezy i korzeni Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa doszukiwać się należy w próbach politycznego jednoczonego Europy. Tu jednak chodzi o jej przedstawienie jako jednego z trzech równorzędnych filarów UE, co

---

⁵⁶ Były to pierwsze próby jednoczenia Europy w latach pięćdziesiątych, które dotyczyły polityki zagranicznej.

nastąpiło w wyniku podpisania, a potem realizacji traktatu z Maastricht. W preambule tegoż traktatu umieszczono stwierdzenie o gotowości państw członkowskich do realizacji WPZiB, która ma objąć: „ostateczne ukształtowanie wspólnej polityki obronnej, mającej doprowadzić w przyszłości do wspólnej obrony uwzględniając w ten sposób europejską tożsamość i niezależność, tak aby wspierać pokój, bezpieczeństwo i postęp w Europie i na świecie”⁵⁷.

Cele główne dotyczące WPZiB zawarte są w tytule V artykułu „J” traktatu z Maastricht, a dotyczą one:

- ochrony wspólnych wartości, podstawowych interesów i niezależności UE,
- umacniania bezpieczeństwa UE i jej państw członkowskich we wszystkich formach,
- zachowania pokoju i umacniania bezpieczeństwa międzynarodowego zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych, z Kartą Paryską oraz z Aktem Kończącym z Helsinek,
- popierania współpracy międzynarodowej,
- rozwijania oraz konsolidacji demokracji oraz rządów prawa, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności⁵⁸.

Cele powyższe UE realizuje m.in. poprzez:

- systematyczną współpracę między krajami członkowskimi w prowadzeniu tej polityki, tj. w obszarze spraw zagranicznych i bezpieczeństwa,
- stopniowe wprowadzanie wspólnych działań, w tych dziedzinach, w których państwa członkowskie mają znaczące interesy wspólne,
- kontrolę zbrojeń i budowę środków zaufania,
- bezpieczeństwo gospodarcze (dotyczy eksportu broni i transferu technologii militarnych).

Zgodnie z traktatem z Maastricht WPZiB to solidarność państw, systematyczna współpraca, wzajemne informowanie się i konsultowanie oraz koordynacja działań i stanowisk na konferencjach czy w organizacjach międzynarodowych. Na mocy traktatu z Maastricht UE, jako instytucja, jako konstrukcja ponadnarodowa i wielopaństwowa ma prawo do wspólnych stanowisk i wspólnego działania w zakresie WPZiB. W kolejnych traktatach, które znaczą zasady funkcjonowania UE, owe wspólne działania i stanowiska dotyczące WPZiB ulegają konkretyzacji i umacnianiu.

I tak np. traktat amsterdamski postanowił utworzenie stanowiska Wysokiego Przedstawiciela UE ds. WPZiB, który ma czynnie współuczestniczyć w formułowaniu, przygotowaniu i prowadzeniu WPZiB, prowadzić dialog polityczny z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi. Traktat amsterdamski wprowadził też tzw. „wspólne strategie” jako nowy instrument WPZiB, aby nadać tej polityce element długofalowości i przewidywalności⁵⁹.

---

⁵⁷ Preambula TUE [w:] Bokajło W., Poczęśniak A. (red.), *Podstawy europeistyki. Podręcznik akademicki*, Wyd. Alta 2, Wrocław 2009, s. 507.

⁵⁸ Tekst traktatu z Maastricht, Tytuł V, artykuł „J”.

⁵⁹ Traktat amsterdamski art. 43 TUE, cyt. za: Bokajło W., Poczęśniak A. (red.), *Podstawy europeistyki...*, op. cit, s. 510.

Traktat nicejski wprowadził reguły „wzmocnionej współpracy” dla potrzeb WPZiB, która mogła być stosowana jako ostateczność, gdy założonych celów nie można byłoby osiągnąć w zwykły sposób. Może ją zainicjować co najmniej osiem państw i powinna ona respektować prawo wspólnotowe, szczególnie pierwotne, tj. traktaty, ramy instytucjonalne UE i być otwarta dla państw członkowskich⁶⁰.

Ważnym wydarzeniem, które należałoby odnotować dla WPZiB był projekt Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa dla UE przedstawiony na Szczycie RE w Salonikach (czerwiec 2003 r.). W projekcie tym zdefiniowano UE jako podmiot bezpieczeństwa o charakterze globalnym i dokonano próby oceny zagrożeń strategicznych, do których zaliczono m.in. terroryzm międzynarodowy, rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia, jak też istnienie „państw upadłych”, czyli takich, w których ośrodki władzy tracą kontrolę nad własnym terytorium i ludnością na rzecz np. mafii czy terrorystów⁶¹. W maju 2004 r. KE opublikowała raport o Europejskiej Polityce Sąsiedztwa (EPS), współpracy z tymi krajami z Europy Wschodniej i basenu Morza Śródziemnego, które nie weszłyby do grona członków UE. Aktualnie te kraje z Europy Wschodniej i południowego Kaukazu objęte są tzw. Partnerstwem Wschodnim, tj. Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Mołdawia i Ukraina. Zaś basen Morza Śródziemnego ma następujący zasięg geograficzny: Izrael, Jordania, Maroko, Algieria, Egipt, Liban, Syria, Tunezja, Autonomia Palestyńska. I choć Europejska Polityka Sąsiedztwa dotyczy polityki zagranicznej UE, to obejmuje bardzo szeroki wachlarz zagadnień mieszczący się we wszystkich trzech filarach przyjętych w Maastricht. Tak więc EPS obejmuje:

- promowanie praw człowieka,
- dialog polityczny,
- promowanie demokracji i reform ekonomicznych,
- przekształcenia wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych,
- upowszechnianie europejskich standardów polityczno-gospodarczych.

Natomiast konkretna współpraca i jej formy dotyczą i rozwijane są w zakresie:

- unijnego rynku,
- energetyki i transportu,
- ochrony środowiska,
- programów edukacyjnych i badawczych,
- kontroli granic.

Dla realizacji założeń i celów EPS uruchomiono specjalny fundusz Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa, który zastąpił dwa wcześniejsze fundusze, tj. MEDA dla krajów basenu Morza Śródziemnego oraz TACIS przeznaczony dla krajów powstałych po rozpadzie ZSRR (tzw. postsowieckich).

---

⁶⁰ Traktat nicejski (TN), art. 27 i 47 TUE: Zielińska-Głębocka A., *Zasada ściślejszej współpracy w funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Sprawy Międzynarodowe*, 3/2001, ss. 50-64.

⁶¹ A secure Europe In a better World, European Strategy, Brussels, 12 December 2003, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg 2004, <http://europa.eu/publications/>

Traktat lizboński (2007/2009) nadał UE osobowość prawną międzynarodową i tym samym upoważnił ją do zawierania umów międzynarodowych, jak również wykreował Wysokiego Przedstawiciela UE ds. Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Ów Wysoki Przedstawiciel jest jednocześnie wiceprzewodniczącym KE i uczestniczy w prowadzeniu wspólnej polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obronnej. Zapleczem działań dla Wysokiego Przedstawiciela jest Europejska Służba Działań Zewnętrznych współpracująca z dyplomatami państw UE, także służby pomocnicze KE, w tym m.in. Europejski Ośrodek Strategii Politycznej, Wspólne Centrum Badawcze, Służba ds. Instrumentów Polityki Zagranicznej, Urząd Publikacji Unii Europejskiej. Ponadto w nurt działań WPZiB włączają się czynnie agencje zdecentralizowane, tzn. II filaru, a WPZiB ma przestrzegać tzw. Klauzuli solidarności⁶² – „Unia i Państwa Członkowskie działają wspólnie w duchu Solidarności, jeżeli Państwo Członkowskie stanie się ofiarą aktu terrorystycznego lub klęski żywiołowej, lub katastrofy spowodowanej przez człowieka.” Od 2014 roku Wysokim Przedstawicielem UE ds. Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa jest Federica Mogherini, z pochodzenia Włoszka, politolog, studiowała w Rzymie, a także we Francji. W dotychczasowej pracy zawodowej zajmowała się islamizmem, była też Ministrem Spraw Zagranicznych Włoch. W najnowszej kadencji funkcjonowania UE w ramach jej instytucji (od października 2014 r.) w strukturze KE wyodrębniono siedem tzw. grup klastrowych zajmujących się newralgicznymi problemami ugrupowania. Wśród nich jest grupa klastrowa Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa na czele z Federicą Mogherini, a w jej skład ponadto wchodzi następujący komisarze:

- Johannes Hahn – z Austrii, od Europejskiej Polityki Sąsiedztwa i negocjacji w sprawie rozszerzenia,
- Cecilia Malmström – ze Szwecji, od polityki handlowej,
- Neven Mimica – z Chorwacji, od spraw współpracy międzynarodowej i rozwoju,
- Christos Stylianides – z Cypru, od pomocy humanitarnej i zarządzania kryzysowego,
- Dimitris Avramopoulos – z Grecji, od migracji, spraw wewnętrznych i obywatelstwa,
- Miguel Arias Cañete – z Hiszpanii, od polityki klimatycznej i energetycznej,
- Violeta Bulc – ze Słowenii, od transportu⁶³.

Ta struktura organizacyjna jest absolutną nowością w dziejach funkcjonowania UE, zaś wyodrębnienie grupy klastrowej w zakresie WPZiB świadczy o wadze, jaką UE przywiązuje do polityki zagranicznej, obronnej i bezpieczeństwa w Europie oraz na świecie. Ponadto należy też zwrócić uwagę, że dzisiejsza polityka zagraniczna, bezpieczeństwa i obronności obejmuje szerokie kręgi zagadnień, stąd też w ww. grupie klastrowej są też komisarze i ich zaplecze

---

⁶² Art. I-43 i III-329 traktatu lizbońskiego, tekst za pośrednictwem Urzędu Publikacji Unii Europejskiej w Luksemburgu, <http://europa.eu/publications/>

⁶³ <http://bookshop.europa.eu>

merytoryczne od spraw np. transportu, klimatu, energii czy handlu. W tej sytuacji niewątpliwie ważne staje się uaktywnienie działań w ramach zdecentralizowanych agencji, które wypełniając swe funkcje, w myśl idei subsydiarności, wpisują się w politykę zagraniczną, obronność i bezpieczeństwo na Starym Kontynencie, któremu przewodzi Unia Europejska.

4.2. Wykaz agencji w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa

W ramach tzw. II Filaru z Maastricht dotyczącego Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (WPZIB) działają:

- Instytut Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem,
- Centrum Satelitarne Unii Europejskiej,
- Europejska Agencja Obrony,

i podlegają one Radzie Unii Europejskiej.

Szczegółowy wykaz powyższych agencji wraz z informacją adresową zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 37. Agencje Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa

Lp.	Nazwa agencji, adres	Siedziba	Rok rozpoczęcia działalności
1	Instytut Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem (IUESnB) European Union Institute for Security Studies (ISS) Adres: 100 avenue de Suffren F-75015 Paris, France	Paryż (Francja)	2002
2	Centrum Satelitarne Unii Europejskiej (CSUE) European Union Satellite Centre (SATCEN) Adres: Apdo de correos 511 Torrejón de Ardoz 28850 Madrid SPAIN	Torrjón de Ardoz (Hiszpania)	2002
3	Europejska Agencja Obrony (EAO) European Defence Agency (EDA) Adres: Rue des Drapies/Lakenweversstraat 17-23 B-1050 Bruxelles Belgique/België	Bruksela (Belgia)	2004

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/secu

Wszystkie te agencje powstały dopiero po roku 2000, kiedy WPZiB nabrała szczególnego znaczenia, co wiąże się bezpośrednio z wyzwaniem europejskimi i światowymi wynikającymi z zagrożeń, potrzeby wzmocnienia obronności, jak też z pogłębianiem procesów integracyjnych w kierunku tworzenia unii politycznej.

4.3. Instytut Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem (ISS)

4.3.1. Geneza i struktura organizacyjna

Instytut UE Studiów nad Bezpieczeństwem powołany został w 2002 r. na podstawie wspólnego działania Rady UE z dnia 20 lipca 2001 r. (Dz.U. L 200, 25.07.2001)⁶⁴, jako agencja ds. WPZiB, aby wziąć udział w rozwijaniu i kształtowaniu tej polityki, w dyskusjach nad europejskim bezpieczeństwem, a także, aby promować kulturę bezpieczeństwa w Europie. Niepewna sytuacja polityczna w Europie i na świecie oraz rozwój i pogłębianie procesów integracyjnych w kierunku unii politycznej uzasadniają konieczność i celowość funkcjonowania takiej struktury instytucjonalnej w ramach UE.

W strukturze organizacyjnej instytutu działają dwa organy, tj. zarząd oraz dyrektor. W zarządzie znajduje się przedstawiciel każdego państwa przez to państwo mianowany oraz jeden przedstawiciel mianowany przez KE. Zarząd ten zbiera się co najmniej dwa razy do roku albo na żądanie co najmniej jednej trzeciej członków i przyjmuje coroczny i długoterminowy program pracy agencji oraz budżet. Zarządowi przewodniczy Wysoki Przedstawiciel UE ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, który pełni funkcje Sekretarza Generalnego (w przypadku jego nieobecności wyznacza on na posiedzenie swojego przedstawiciela). Również członek zarządu (po jednym z kraju członkowskiego i jeden z KE) może być reprezentowany przez wyznaczonego zastępcę lub występować w jego asyście. Potrzebne jest wówczas sporządzenie pism mianujących zatwierdzonych odpowiednio przez państwo członkowskie lub KE, które następnie są kierowane do Wysokiego Przedstawiciela/Sekretarza Generalnego. Zarząd może podjąć decyzje o utworzeniu i powołaniu ad hoc grup roboczych lub stałych komitetów, które zajmują się określonymi tematami i problemami w ramach ogólnych kompetencji zarządu i pod jego nadzorem.

Zarząd instytutu mianuje dyrektora spośród obywateli państw członkowskich. Dzieje się to w ten sposób, iż państwa członkowskie przedstawiają swoje kandydatury wysokiemu przedstawicielowi, a ten przekazuje owe informacje zarządowi. Zarząd wybiera i mianuje dyrektora na okres trzech lat z możliwością przedłużenia na okres dwóch kolejnych lat. Dyrektor pełni następujące zadania:

---

⁶⁴ Zmiany w sprawie instytutu określa działanie Rady z dn. 30 grudnia 2006 r., Dziennik Urzędowy UE, L 409, dn. 30 grudnia 2006 r.

- odpowiada za rekrutację personelu agencji,
- odpowiada za profesjonalizm i efektywność w wykonywaniu zadań przez agencję,
- przygotowuje roczny program prac agencji,
- zarządza agencją, w tym jej sprawami personalnymi,
- przygotowuje sprawozdania odnośnie budżetu agencji,
- jest odpowiedzialny za kontrakty i współpracę na forum UE oraz z odpowiednimi strukturami organizacyjnymi w krajach członkowskich,
- przygotowuje roczne sprawozdanie z działalności agencji.

A zatem można wnioskować, iż cały ciężar prac agencji „spoczywa na barkach” dyrektora, który kieruje, nadzoruje, zarządza, kontroluje.

Należy także wspomnieć iż oprócz ww. struktur organizacyjnych, w pracy instytutu/agencji uczestniczy także personel złożony z naukowców i pracowników administracyjnych, rekrutowanych spośród obywateli państw członkowskich. Naukowcy są tu przyjmowani w drodze procedur konkursowych na podstawie wiedzy i kompetencji w zakresie WPZiB. Mogą też być do personelu delegowani naukowcy z państw pozaczłonkowskich jako tzw. naukowcy wizytujący.

Budżet instytutu musi być zrównoważony, a jego dochody pochodzą ze składek krajów członkowskich zgodnie ze skalą ich produktu narodowego brutto (PNB). Natomiast za zgodą dyrektora mogą być przyjmowane dodatkowo wpłaty z krajów członkowskich lub pochodzące z innych źródeł. Projekt rocznego budżetu dyrektor przedkłada zarządowi i ten udziela dyrektorowi absolutorium z wykonania budżetu. Są w nim uwzględnione wydatki administracyjne i operacyjne oraz przewidywane przychody na następny rok budżetowy. W przypadkach szczególnych i nieprzewidywalnych okoliczności może być sporządzony budżet korygujący, który zatwierdza zarząd po ocenie wagi i pilności sprawy.

4.3.2. Cel i zadania

Instytut UE Studiów nad Bezpieczeństwem powołano dla wspomagania wspólnotowej europejskiej polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obronnej, wykorzystując doświadczenie struktur Unii Zachodnioeuropejskiej (UZE), która od 1948 roku funkcjonuje w Europie jako strażnik obronności przed zbrojną agresją z zewnątrz. Zgodnie z zamysłem powstania instytutu określono jego cel i zadania/funkcje, które ma spełniać w zjednoczonej Europie. Informacje na ten temat zebrano w tabeli 38.

Jak więc wynika z powyższego zestawienia, wachlarz zadań jest szeroki, gdyż obejmuje on działania dotyczące europejskiego bezpieczeństwa, jak też współpracę międzynarodową, w tym m.in. tak bardzo istotny dla Europy dialog transatlantycki w kontekście znaczenia światowego. Instytut prowadzi też działalność naukową włączając się do organizowania konferencji, imprez popularyzatorskich czy też stypendiów. Przedstawione tu zadania/funkcje instytut wypełnia nie tylko teoretycznie w odniesieniu do zapisu papierowego, ale jest

aktywny praktycznie, właśnie poprzez konferencje i inne formy wymiany doświadczeń, a ponadto wydaje liczne publikacje dotyczące międzynarodowej współpracy i wspólnoty strategicznej. Ważnym aspektem działalności instytutu jest przygotowywanie analiz i prognoz dla Komitetu Politycznego Bezpieczeństwa oraz dla Wysokiego Przedstawiciela UE ds. Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (wiceprzewodniczącego KE). W konferencjach i szkoleniach organizowanych przez instytut biorą udział eksperci unijni, krajowi oraz przedstawiciele środowisk naukowych i organizacji pozarządowych z całego świata.

Tabela 38. Cel i zadania Instytutu Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem

Cel	Zadania
Wspomaganie i umacnianie WPZiB, tworzenie wspólnej europejskiej kultury bezpieczeństwa, łącznik między decydentami europejskimi a ekspertami zewnętrznymi, organizator strategicznych debat w zakresie bezpieczeństwa i obronności	<ul style="list-style-type: none"> – bada istotne z punktu widzenia UE zagadnienia związane z bezpieczeństwem i stanowi forum w tym względzie, – organizuje badania i debaty kluczowe dla problemów obronności i bezpieczeństwa UE, – zapewnia szeroko zakrojoną współpracę między naukowcami, ekspertami i decydentami z państw UE oraz spoza UE (np. USA, z Kanady) w celu dostarczania analiz perspektywicznych z zakresu obronności, – rozwój dialogu transatlantyckiego w sprawie obronności w Europie, USA i w Kanadzie i podniesienia rangi tego dialogu dla obronności i bezpieczeństwa światowego, – przyznawanie stypendiów naukowo-badawczych dla rozszerzenia i zacieśniania kontaktów z krajowymi ekspertami

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Wspólne działanie rady z dnia 20 lipca 2001 roku w sprawie ustanowienia Instytutu Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem (2001/554/WPZiB), pełny tekst znajduje się w załączniku nr 5.

Owe wydarzenia są okazją do rozlicznych i fachowych dyskusji, zwłaszcza istotnych dziś, kiedy obronność i bezpieczeństwo światowe jest tak kruche, a zagrożenie staje się przedmiotem dnia codziennego. Mając na uwadze rosnące znaczenie i pole do działania instytutu, tak w wymiarze europejskim (co jest oczywiste), jak i światowym, dołączono do opracowania załącznik 5, który dostarcza bardzo szczegółowych informacji o powołaniu i funkcjonowaniu Instytutu UE Studiów nad Bezpieczeństwem, gdyż jest aktem prawnym stanowiącym umocowanie dla powyższej struktury instytucjonalnej UE.

4.4. Centrum Satelitarne Unii Europejskiej (CSUE)

4.4.1. Geneza i struktura organizacyjna

Centrum Satelitarne Unii Europejskiej powstało na podstawie wspólnego działania Rady UE z dnia 20 lipca 2001 r. (Dz.U. L 200, 25.07.2001) na bazie Centrum Satelitarnego Unii Zachodnioeuropejskiej dla wspomaganie, poprzez cel i nałożone zadania, wspólnotowej polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obronności i rozpoczęło swoją działalność wraz z początkiem 2002 r. W odróżnieniu od Instytutu Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem,

centrum ma bardziej praktyczny charakter dla wspomagania WPZiB. Jest bowiem instytucją ostrzegawczą i wywiadowczą.

Podobnie jak omówiony instytut, centrum w swojej strukturze organizacyjnej ma również zarząd oraz dyrektora. W skład zarządu wchodzi po jednym przedstawicielu z kraju członkowskiego oraz jeden członek delegowany przez KE, a jego zebrania odbywają się co najmniej dwa razy w roku oraz zawsze na żądanie co najmniej jednej trzeciej jego członków. Zarząd uchwała roczne i długoterminowe programy pracy, plany budżetowe, omawia kwestie personalne, a także związane z funkcjonowaniem i wyposażaniem centrum. Na czele zarządu stoi wysoki Przedstawiciel UE ds. Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa lub nominowany przez niego przedstawiciel, który udziela zarządowi wytycznych co do kierunków działania i zleca wykonywanie odpowiednich prac. W ten sposób zapewniona jest spójność działań w zakresie WPZiB na forum UE.

Dyrektor centrum podlega zarządowi i wykonuje zadania mu zleczone, zaś partnerami współpracy centrum są m.in. Europejska Służba Działań Zewnętrznych, KE, Europejska Agencja Obrony, Europejska Agencja Kosmiczna i organizacje międzynarodowe, jak np. ONZ, OBWE, NATO.

4.4.2. Cel i zadania

Centrum Satelitarne UE, jako struktura zdecentralizowana, od 2002 r., wypełnia swoje funkcje w ramach obszaru polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obronności, zgodnie z przyjętym celem. Owe funkcje/zadania zebrano w poniższej tabeli.

Tabela 39. Cel i zadania Centrum Satelitarnego Unii Europejskiej (CSUE)

Cel	Zadania
<p>Generalnie chodzi o wspomaganie WPZiB i wspieranie unijnego procesu decyzyjnego, a także zapewnienie produktów i usług opartych na wykorzystaniu potencjału kosmicznego i danych dodatkowych, w tym zdjęć satelitarnych i lotniczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wczesne ostrzeganie polityków przed możliwymi kryzysami, – umożliwianie im podejmowania w odpowiednim czasie działań dyplomatycznych, gospodarczych i humanitarnych, a także planowanie odpowiednich działań, – wywiad geoprzestrzenny, – analiza infrastruktury krytycznej, potencjału wojskowego i broni masowego rażenia, – ogólny nadzór w dziedzinie przestępczości i bezpieczeństwa, – wspieranie misji w zakresie pomocy humanitarnej, – organizowanie specjalistycznych szkoleń w zakresie analizy obrazów, – rozpoznawanie obrazowe i obrazowanie przy użyciu radaru z syntetyczną aperturą (SAR), – analiza obrazowa jądrowego cyklu paliwowego i obiektów związanych z bronią jądrową, – kursy terenowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/secu

Jak już wspomniano, a z zestawionych funkcji to wynika, Centrum Satelitarne UE jest bardziej ukierunkowane na działania praktyczne w wymiarze polityki

zagranicznej, bezpieczeństwa i obronności. Owo „przeznaczenie” centrum sugeruje już przyjęta nazwa, jako nadzorowanie i prowadzenie działań satelitarnych, co przynosi korzyści Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, instytucjom UE, krajom członkowskim UE oraz krajom spoza UE i organizacjom międzynarodowym, z którymi Unia współpracuje.

4.5. Europejska Agencja Obrony (EDA)

4.5.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejska Agencja Obrony została powołana tzw. wspólnym działaniem Rady UE z dnia 12 lipca 2004 r., aby wzmacniać zdolność obronną UE i jej państw członkowskich, zarządzać na wypadek kryzysu oraz wzmacniać WPZiB. Do tej agencji należą wszystkie państwa członkowskie oprócz Danii, zaś z Norwegią agencja jest powiązana porozumieniem administracyjnym, co daje jej możliwość uczestniczenia w większości prac agencji. Agencja ta, tak jak i wcześniej prezentowane z zakresu WPZiB podlega Radzie UE i działa pod jej politycznym nadzorem.

W zakresie struktury organizacyjnej, to na jej czele (podobnie jak przy dwóch pozostałych) stoi Wysoki Przedstawiciel UE ds. WPZiB, który pełni raczej funkcję reprezentacyjną i nadzorującą, zaś agencja ma w strukturze organizacyjnej dyrektora wykonawczego oraz tzw. Radę Sterującą. Głównym organem agencji jest Rada Sterująca, która jest podzielona (tak też się zbiera i pracuje) na cztery następujące formacje:

- ministrowie obrony państw członkowskich,
- zebrania dyrektorów departamentów zbrojeń,
- formacja badań i rozwoju,
- formacja planowania obrony.

Rada Sterująca posiada rozbudowany wachlarz kompetencji, w tym. m.in.:

- zatwierdza projekty i roczny program prac oraz budżetu,
- mianuje dyrektora wykonawczego,
- przyjmuje regulamin wewnętrzny agencji.

Dyrektor wykonawczy pełni rolę pełnomocnika agencji, a jego podstawowe zadania sprowadzają się do:

- odpowiedzialności za bieżące funkcjonowanie agencji,
- odpowiedzialności za wykonanie rocznego programu prac,
- współpracy z Radą UE i jej strukturami organizacyjnymi,
- współpracy w ramach systemu instytucjonalnego UE.

Agencja działa na polu tworzenia zdolności obronnych, współpracując z wieloma podmiotami w ramach UE i poza nią. W ramach UE są to m.in. pozostałe agencje funkcjonujące w obszarze WPZiB, KE, Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa, Komitet Wojskowy UE i Sztab Wojskowy UE. Zaś poza UE współpraca dotyczy m.in. relacji z NATO.

4.5.2. Cel i zadania

Zgodnie z aktem prawnym, na podstawie którego została powołana Europejska Agencja Obrony, ma ona wytyczony cel działania, a w jej ramach przydzielone funkcje/zadania, nad wykonaniem których czuwają odpowiednie struktury organizacyjne. Opis celu i funkcji/zadań prezentuje poniższa tabela.

Tabela 40. Cel i zadania Europejskiej Agencji Obrony (EDA)

Cel	Zadania
<p>Cel nadrzędny – wzmacnianie WPZiB realizowany jest tu przez cele cząstkowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa i rozwój zdolności obronnych oraz potencjału obronnego, – popieranie i promowanie badań w rozwój technologii obronnych, – wzmacnianie europejskiego przemysłu obronnego, – tworzenie konkurencyjnego europejskiego rynku uzbrojenia, – współpraca w zakresie wspólnych programów zbrojeniowych i zakupów uzbrojenia 	<p>Zadania agencji, w zasadzie są wpisane w cele i cele te można potraktować jako zadania/funkcje. Jednakże, ściślej określając, to sprowadzają się one do następujących:</p> <ul style="list-style-type: none"> – współpraca między państwami członkowskimi w dziedzinie uzbrojenia, – wypracowanie spójnego podejścia przy definiowaniu WPZiB, – wspieranie rozwoju i restrukturyzacji europejskiego przemysłu obronnego, – promowanie prac badawczych i innowacji w dziedzinie obrony w UE przy uwzględnieniu priorytetów politycznych ugrupowania integracyjnego, – ściśle współpracowanie z KE, zwłaszcza z klastrem Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa na rzecz konkurencyjnego, wobec wyzwań światowych, europejskiego rynku uzbrojenia, – zdolność do realizacji powyższych zadań jednocześnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/seku

Europejska Agencja Obrony, wspierając WPZiB, zajmuje się przede wszystkim europejskim przemysłem obronnym i jego restrukturyzacją. W tym celu ściśle współpracuje z organami UE, w tym m.in. z KE, aby zapewnić, wobec wyzwań światowych, konkurencyjny europejski rynek uzbrojenia.

Uwagi końcowe

Działające w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa agencje, tj. Instytut Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem, Centrum Satelitarne Unii Europejskiej i Europejska Agencja Obrony są strukturami dla których fundament organizacyjny stanowiła Unia Zachodnioeuropejska, zaś wyzwaniem było pogłębianie integracji do unii politycznej, jak również wyzwania wynikające z procesów zachodzących w gospodarce światowej w obszarze bezpieczeństwa i obronności. Agencje te uzupełniają się wzajemnie, działając w wymiarze bardziej teoretycznym bądź praktycznym. I tak – Instytut UE Studiów nad Bezpieczeństwem ma przede wszystkim wymiar teoretyczny, zapewniając współpracę między naukowcami i ekspertami, bardzo istotny dialog

transatlantycki, organizując konferencje, szkolenia oraz zapewniając stypendia w zakresie studiów nad bezpieczeństwem.

Pozostałe dwie agencje mają wymiar bardziej praktyczny, w ramach którego Centrum Satelitarne UE ma za zadanie rozpoznawanie niebezpieczeństwa, zagrożeń, agresji i przestępczości oraz w miarę wczesne ostrzeżenie przed możliwymi kryzysami. Centrum uczestniczy także w misjach w zakresie pomocy humanitarnej.

Natomiast Europejska Agencja Obrony zajmuje się zwłaszcza europejskim przemysłem obronnym, jego restrukturyzacją i unowocześnianiem, aby dotrzymać kroku wymogom światowym, kiedy obronność jest podstawą wobec narastającej fali agresji i przestępczości, mających różne podłoże i przyczyny. Agencja ta nadzoruje prowadzenie badań w zakresie rozwoju nowoczesnych technologii obronnych.

5. Agencje Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości

Uwagi wstępne

Polityka spraw wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości należy do tzw. strategii UE, obok działań horyzontalnych i partnerstwa zewnętrznego. UE i jej państwa członkowskie stają wobec poważnych wyzwań w dziedzinie bezpieczeństwa, gdyż zagrożenia w coraz większym stopniu przybierają charakter międzynarodowy. Przestępczość i terroryzm wychodzą poza granice UE, zaś bezpieczeństwo wewnętrzne UE i bezpieczeństwo globalne stają się współzależne i wzajemnie powiązane. W tej sytuacji nowego i coraz większego znaczenia nabierają agencje spraw wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości. I właśnie ten rozdział koncentruje się wokół powyższych zagadnień. Osią rozważań są tu następujące kwestie:

- przedstawienie wagi problemów związanych z szeroko pojętym bezpieczeństwem europejskim oraz – w tym kontekście – znaczenia nowej europejskiej agencji bezpieczeństwa działającej w okresie 2015-2020,
- opisanie agencji spraw wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości w świetle nowych wyzwań i zadań, kiedy zjednoczona Europa doświadcza skutków ubocznych niestabilnej sytuacji, a które szkodzą interesom bezpieczeństwa UE.

5.1. Sprawy Wewnętrzne i Wymiar Sprawiedliwości – krótkie wprowadzenie, znaczenie Europejskiej agencji bezpieczeństwa przyjętej na lata 2015-2020

Polityka spraw wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości UE wymaga coraz większej uwagi i uwspólnotowienia działań w obliczu narastającej przestępczości i napierającej fali migracji ostatnich czasów. Wprawdzie jej zręby zostały sformułowane jako tzw. trzeci filar w traktacie z Maastricht, co było następstwem urzeczywistnienia czterech swobód jednolitego rynku europejskiego, w tym głównie swobody przepływu osób. Wobec tego zwrócono szczególną uwagę na politykę azylową i migracyjną oraz zasady pobytu obywateli z państw trzecich na terytorium UE, a także walkę z narkomanią, terroryzmem i przestępczością zorganizowaną. Artykuł K1 TUE (traktatu z Maastricht)⁶⁵ informuje o współpracy policyjnej, celnej i sądowej, ale poszczególne państwa członkowskie zachowują w tej polityce daleko idącą samodzielność, jako aspekt narodowej

---

⁶⁵ Ruskowski J., Górnicz E., Żurek M., *Leksykon integracji europejskiej*, PWN, Warszawa 1998, s. 160.

suwerenności. Jednakże gdy pojedyncze działania państw członkowskich utrudniają osiągnięcie właściwych celów tejże polityki, wówczas włącza się z ramienia UE – Rada Europejska, jako forum konsultacyjno-koordynacyjne państw członkowskich, aby dalej tą współpracą kierowała Rada UE, prowadząc jednocześnie szeroką współpracę z innymi instytucjami UE, w tym także z agencjami spraw wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości. Jak ważny jest to obszar działań dla UE niech świadczy choćby fakt, iż w powyższym obszarze polityki przyjmuje się tzw. strategię bezpieczeństwa wewnętrznego, które wyznaczają priorytety i działania według ukierunkowanego planu. I tak na lata 2015-2020 przyjęto nową Europejską agendę bezpieczeństwa, w której KE ustanowiła unijną strategię postępowania w przypadkach zagrożeń dla bezpieczeństwa UE na najbliższy czas. Wśród wielu zagrożeń, na jakie narażone są państwa członkowskie, jak terroryzm czy przestępczość zorganizowana, do rangi wysokiej wagi urosła tzw. cyberprzestępczość, a środowisko internetowe staje się coraz częstszym celem terrorystów i przestępców.

Europejska agenda wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych pomaga policji i innym organom ścigania w różnych państwach członkowskich w skuteczniejszej wymianie oraz współpracy, zwłaszcza w zwalczaniu przestępczości transgranicznej. Priorytety agendy dotyczą trzech obszarów:

- terroryzmu,
- przestępczości zorganizowanej,
- cyberprzestępczości.

W tych obszarach UE, za pośrednictwem Europejskiej agendy bezpieczeństwa, ma wzmacniać odpowiednie narzędzia zwalczania zagrożeń. Bardziej szczegółowe omówienie priorytetów i działań opisuje poniższa tabela.

Tabela 41. Priorytety i działania Europejskiej agendy bezpieczeństwa na lata 2014-2020

Priorytety	Działania
Ułatwianie wymiany informacji między organizacjami ścigania i agencjami UE	<ul style="list-style-type: none"> - uelastyczenie systemu informacyjnego Schengen (SIS), stosowanie SIS wraz z bazą INTERPOL-u, - europejski system informacji z rejestrów karnych (ECRIS) i jego rozszerzenie w celu gromadzenia i wymiany danych dotyczących obywateli państw trzecich skazanych w UE
Zintensyfikowanie operacyjnej współpracy policyjnej	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie wspólnych zespołów dochodzeniowych (JIT), które gromadzą, na czas określony, oficerów policji z kilku państw członkowskich w celu prowadzenia dochodzeń w sprawach transgranicznych oraz angażowanie państw trzecich w JIT w sprawach o wymiarze międzynarodowym, - zaangażowanie agencji UE w szczególności EUROPOL-u i EUROJUST-u (Zespół ds. Współpracy Sądowniczej UE) we współpracę transgraniczną i dochodzenia; KE usprawnia koordynację pracy agencji, aby w pełni wykorzystać ich zdolności do wspierania państw członkowskich,
Promowanie szkoleń i współfinansowania w dziedzinie bezpieczeństwa na szczeblu UE	<ul style="list-style-type: none"> - utworzono Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego na lata 2014-2020, który dysponuje budżetem w kwocie 3,8 mld euro, który KE rozdysponowuje uwzględniając priorytety Europejskiej agendy bezpieczeństwa,

	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie możliwości działań CEPOL-u (Europejskiego Kolegium Policyjnego), aby przygotować oficerów policji do skuteczniejszej współpracy; Krajowe szkoły policyjne mają możliwość skorzystania z unijnego finansowania w celu włączenia współpracy transgranicznej jako standardowego elementu do pracy krajowej policji, – wzmocnienie uprawnień jednostek analityki finansowej, aby umożliwić skuteczniejsze śledzenie transakcji finansowych sieci przestępczości zorganizowanej i przepływów pieniężnych (<i>follow the money</i>)
Utworzenie Europejskiego centrum antyterrorystycznego jako ośrodka wymiany informacji	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie znaczenia EUROPOL-u i działającego przy tej agencji Europejskiego Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością, – wzmocnienie działań związanych ze zwalczaniem cyberprzestępczości, – zapobieganie radykalizacji w internecie, – znowelizowanie ram prawnych dotyczących broni palnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Materiałów KE, <http://ec.europa.eu>

Powyższa tabela nie wyczerpuje listy działań Europejskiej agencji bezpieczeństwa, która zastąpiła poprzednią z okresu 2010-2014. Przed agendą pojawiają się wciąż nowe działania, które wychodzą naprzeciw nowym zagrożeniom. Stąd też m.in. KE podejmuje decyzje i nakłada na agendę przede wszystkim inicjatywę legislacyjną, jaką jest wniosek w sprawie europejskiego systemu danych dotyczących przelotu pasażera (PNR). Należy przy tym dodać, iż bezpieczeństwo i poszanowanie praw podstawowych nie stoją ze sobą w sprzeczności, lecz są spójne i uzupełniają się celami polityki spraw wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości. Natomiast KE, wraz z podległą jej Europejską Agencją Spraw Podstawowych (FRA), stoi na straży, aby szanować i wspierać prawa podstawowe, uwzględnione w Europejskiej Karcie Praw Podstawowych.

Najważniejsze zadania przed którymi stoi UE dotyczą;

- walki z terroryzmem,
- przeciwdziałania handlowi ludźmi i przemytowi migrantów.

W zakresie walki z terroryzmem stosowane są takie instrumenty, jak:

- europejski nakaz aresztowania,
- europejski system przekazywania informacji z rejestrów karnych,
- mechanizmy wzajemnej pomocy prawnej stosowane w przypadku państw trzecich,
- upowszechnianie wiedzy o radykalizacji postaw,
- zapobieganie finansowaniu terroryzmu.

W zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi i przemytowi migrantów, od 2011 roku obowiązuje specjalna dyrektywa zapobiegająca temu procederowi oraz chroniąca ofiary, a ponadto prowadzona jest ścisła współpraca między różnymi agencjami UE i na różnych szczeblach rządowych.

Z uwagi na fakt, iż wyzwania związane z bezpieczeństwem UE mają swoje źródło poza nią, Europejska agenda bezpieczeństwa jako zadanie kluczowe postawiła sobie współpracę z państwami trzecimi. W ramach tejże podjęto m.in. takie działania, jak:

- powołano inicjatywę zwalczania terroryzmu na terenie Bałkanów Zachodnich dla poprawy współpracy regionalnej i wymiany informacji na temat walki z terroryzmem i dżihadyzmem w sąsiedztwie europejskim,
- zapoczątkowano nowy program (09.02.2015 r.) pod hasłem: „Zwalczanie radykalizacji i zagranicznych bojowników terrorystycznych”,
- przeznaczono 10 mln euro na przeciwdziałanie radykalizacji w regionie Sahelu i Maghrebu oraz powstrzymanie przepływu bojowników zagranicznych z Afryki Północnej, Bliskiego Wschodu i Bałkanów Zachodnich⁶⁶.

Omawiana tu Europejska agenda bezpieczeństwa jest wspólną strategią UE, na lata 2015-2020, w polityce spraw wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości w celu stworzenia przestrzeni bezpieczeństwa wewnętrznego UE. Natomiast KE stoi na straży, aby wszystkie instytucje UE – na czele z omawianymi w tym rozdziale agencjami – miały czynny udział we wdrażaniu tej strategii.

5.2. Wykaz agencji w ramach Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości

W ramach tzw. III Filaru z Maastricht, dotyczącego Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości (SWiWS), działają:

- Europejski Urząd Policji (EUROPOL),
- Zespół ds. Współpracy Sądowej UE (EUROJUST),
- Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL),
- Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich (FRONTEX),
- Europejska Agencja ds. Zarządzania Operacyjnego Wieloskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności Bezpieczeństwa i (eu-LISA).

Ponadto agencje te są wspomagane w swojej działalności przez takie struktury, jak:

- Europejska Prokuratura,
- Europejska Sieć Sądownicza ds. Karnych,
- Europejski Atlas Sądowniczy ds. Cywilnych i Handlowych.

Szczegółowy wykaz powyższych agencji, wraz z informacją adresową, zawarto w tabeli 42.

---

⁶⁶ www.pewp.pl

Tabela 42. Wykaz agencji w ramach Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości

Lp.	Nazwa agencji wraz z adresem	Siedziba	Rok rozpoczęcia działalności
1	Europejski Urząd Policji (EUROPOL) European Policy Office Adres: Eisenhowerlaan 73 NL-2517 KK Den Haag Nederland	Haga (Holandia)	1994/1999
2	Zespół ds. Współpracy Sądowej UE (EUROJUST) European Union's Judicial Cooperation Unit Adres: Maamwey 174 NL-2516 AB Den Haag Nederland	Haga (Holandia)	2002
3	Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL) European Police College Adres: 1903 Budapest Pf: 314 Hungary	Budapeszt (Węgry)	2005
4	Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich (FRONTEX) European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union Adres: Plac Europejski 6 00-844 Warszawa Polska	Warszawa (Polska)	2004
5	Europejska Agencja ds. Zarządzania Opera- cyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA) European Agency for the operational management of large-scale IT systems in the area of freedom, security and justice Adres: EU House Rävala pst 4 10143 Tallinn Estonia	Tallin (Estonia)	2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/index_pl.htm

Agencje te zaczęły powstawać (oprócz EUROPOL-u) po 2000 r., co związane jest z pogłębianiem integracji oraz pełniejszą realizacją czterech swobód jednolitego rynku europejskiego, w tym przede wszystkim swobody przepływu ludności i związanymi z tym konsekwencjami.

5.3. Europejski Urząd Policji (EUROPOL)

5.3.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejski Urząd Policji, powszechnie znany jako EUROPOL, został wzmiankowany, jako struktura konieczna dla wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, już w traktacie z Maastricht. Jednakże w pełni operacyjny stał się od 1 lipca 1999 r. po ratyfikacji konwencji o EUROPOL-u. Od tego czasu jest on pełnoprawną agencją o szerokim zakresie określonych dla niego kompetencji, związanych z zapobieganiem przestępczości zorganizowanej oraz każdej innej, a także naprzeciw terroryzmowi. Kompetencje te zostały zaktualizowane decyzją Rady UE z dnia 1 stycznia 2010 r. W ten sposób wspomaga politykę spraw wewnętrznych oraz wymiaru sprawiedliwości.

W strukturze organizacyjnej EUROPOL-u jest zarząd i dyrektor. Zarząd składa się z przedstawicieli państw członkowskich (po jednym z każdego państwa) oraz jednego przedstawiciela z KE. Na czele zarządu stoi przewodniczący wspomagany przez zastępcę, a organem pomocniczym jest sekretariat. Zadaniem zarządu jest opracowanie strategii agencji, jej przyjęcie oraz sprawozdawanie na temat działalności agencji.

Dyrektor jest mianowany przez Radę UE większością kwalifikowaną na wniosek zarządu, na czteroletnią kadencję. Jest on prawnym przedstawicielem EUROPOL-u, współpracującym ściśle z zarządem, a jego pracę wspomaga i uzupełnia trzech zastępców. Do głównych funkcji dyrektora należy czuwanie nad realizacją przyjętych zadań, odpowiedzialność za bieżącą administrację oraz wykonywanie budżetu agencji.

Ponadto elementem struktury organizacyjnej EUROPOL-u są tzw. jednostki krajowe, które tworzą i wyznaczają państwa członkowskie. Jednostki te odgrywają ważną funkcję pośrednika we współpracy EUROPOL-u z właściwymi organizacjami państw członkowskich. W Polsce taką jednostką krajową jest Komenda Główna Policji, gdzie Komendant Główny Policji pełni jednocześnie funkcję przewodniczącego tej jednostki. Oficer ten podlega prawu państwa członkowskiego, z którego został oddelegowany i reprezentuje interesy również swojego kraju. Zadaniem oficera łącznikowego jest wymiana informacji między EUROPOL-em, jednostką krajową i oficerami łącznikowymi z pozostałych państw członkowskich.

Zgodnie z oficjalnymi statystykami w EUROPOL-u pracuje od 800 do 900 osób, w tym 100 analityków i 145 oficerów łącznikowych.

5.3.2. Cel i zadania

Europejski Urząd Policji został powołany jako struktura organizacyjna odpowiedzialna za wywiad kryminalny w Europie i zapobieganie przestępczości w różnych jej formach, dla wspierania unijnej polityki spraw wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie z tą misją określone zostały dla agencji cel i zadania/funkcje. Ich bliższą prezentację zawiera poniższa tabela.

Tabela 43. Cele i zadania Europejskiego Urzędu Policji (EUROPOL)

Cele	Zadania
<ul style="list-style-type: none"> - wywiad kryminalny w Europie, poprawa skuteczności oraz współpraca w zapobieganiu przestępczości zorganizowanej i innej oraz przeciwko terroryzmowi, - egzekwowanie prawa dla zwiększenia bezpieczeństwa w Europie, - platforma wymiany informacji dotyczącej działalności przestępczej oraz centrum wiedzy specjalistycznej i umiejętności 	<p>Zadania w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości i terroryzmu dotyczą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - handlu narkotykami, - przemytu nielegalnych imigrantów, - rasizmu i ksenofobii, - handlu ludźmi, zabójstw, rozbojów, spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, - nielegalnego obrotu organami i tkankami ludzkimi oraz substancjami hormonalnymi, - pornografii dziecięcej, - nielegalnego handlu pojazdami i przestępstw związanych z pojazdami silnikowymi, - fałszerstwa dokumentów, pieniędzy i innych środków płatniczych, - oszustw, przywłaszczenia mienia, podrabiania produktów i piractwa, - nielegalnego handlu dobrami kultury, antykami i dziełami sztuki, - korupcji, - nielegalnego handlu bronią i materiałami wybuchowymi, - przestępstw przeciw środowisku naturalnemu, np. handel zagrożonymi gatunkami zwierząt i odmianami roślin, - przestępczości komputerowej, - zwalczania wszelkich form i przejawów terroryzmu <p>Zadania w zakresie pomocy państwom członkowskim dotyczą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ułatwiania wymiany informacji między państwami członkowskimi, przechowywania i przetwarzania tych informacji, - analizy operacyjne przy współdziałaniu z państwami członkowskimi, - pomoc w śledztwach i dochodzeniach w państwach członkowskich oraz zapewnienie wiedzy i wsparcia technicznego na potrzeby dochodzeń i działań, - strategiczne raporty, np. analizy zagrożeń, analizy przestępczości na podstawie informacji i danych wywiadowczych z państw członkowskich bądź innych źródeł, przygotowywanie ocen zagrożenia oraz sprawozdań, - występowanie do państw członkowskich (właściwych organów) z wnioskiem o przeprowadzenie śledztw lub dochodzeń bądź ich koordynację, a w miarę potrzeby propozycja i pomoc w tworzeniu wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych, - szkolenie kadry właściwych organów państw członkowskich, udzielanie im wsparcia technicznego, pomoc w organizacji i wyposażeniu tych organów oraz w metodach prewencji kryminalnej i w procedurach kryminalistycznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Szeroki wachlarz zadań EUROPOL-u sprowadza się do dwóch zasadniczych płaszczyzn dotyczących zwalczania wszelkich form przestępczości i terroryzmu oraz pomocy i współpracy w tym zakresie z państwami członkowskimi. Dotyczy on również różnych sposobów wykonywania tych zadań, zarówno szkoleniowo-badawczo-obsługowych, jak i praktycznych na wypadek zaistnienia zagrożenia spraw wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości. Ponadto należy wspomnieć, iż EUROPOL ma propagować specjalistyczną wiedzę o procedurach śledczych i dochodzeniowych, stać na straży skutecznego wykorzystania zasobów krajowych i unijnych do działań operacyjnych, dostarczać informacji o tych zasobach i nadzorować je. EUROPOL pełni też funkcję centralnego biura ds. zwalczania fałszowania euro, jak również jest odpowiedzialny za system komputerowy, wprowadzanie, udostępnianie i analizę odpowiednich danych. W strukturach agencji jest powoływany „organ” nadzorczy złożony z dwóch ekspertów ds. ochrony danych. W ten sposób zapewnia się ochronę wszelkich danych osobowych będących w posiadaniu EUROPOL-u. Nowoczesne formy działania EUROPOL-u, zwłaszcza od 2010 r., kiedy to UE ustanowiła wieloletni cykl polityki, aby zapewnić skuteczną współpracę między krajowymi i pozostałymi organami ścigania, przynoszą wymierne korzyści. Dotyczą one zwalczania poważnej przestępczości międzynarodowej i zorganizowanej i służą państwom członkowskim, które otrzymują wsparcie w trakcie dochodzeń, działań operacyjnych i zagrożeń kryminalnych, służą także resortom rządowym i prywatnym spółkom współpracującym z EUROPOL-em.

5.4. Zespół ds. Współpracy Sądowej w Unii Europejskiej (EUROJUST)

5.4.1. Geneza i struktura organizacyjna

Zespół ds. Współpracy Sądowej w UE utworzono na mocy decyzji Rady UE z dnia 28 lutego 2002 r. (Dz.U. L 63/1, 6.03.2002) zmienionej decyzją z dnia 18 czerwca 2003 r. (Dz.U. L 245/44, 29.09.2003). Na początku siedzibą agencji była Bruksela, a potem przeniesiono ją do Hagi. W 2004 r. EUROJUST i EUROPOL podpisały umowę o ścisłej współpracy. Misja EUROJUST-u jest związana z usprawnianiem ogólnoeuropejskiej współpracy wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych i partnerstwem w tym względzie z głównymi organami UE, tj. KE i PE. Jako wyspecjalizowana jednostka współpracy sądowej, w sprawach karnych EUROJUST ma charakter prokuratorski.

W agencji pracuje około 200 osób. Pochodzą one z państw członkowskich oraz tych pozaunijnych, które mają podpisaną umowę o współpracy. Każdy kraj członkowski deleguje do EUROJUST-u swojego przedstawiciela krajowego, legitymującego się odpowiednimi kompetencjami i długim doświadczeniem prawniczym w sprawach karnych, tworzą oni tzw. Kolegium EUROJUST-u. Przedstawiciele krajowi są wybierani spośród prokuratorów, sędziów lub służb policyjnych. Oprócz tych przedstawicieli głównych z państw członkowskich, w EUROJUST pracują ich zastępcy, asystenci i narodowi eksperci. Ponadto

w agencji pracują tzw. sędziowie łącznikowi, którzy wywodzą się z państw trzecich, które podpisały z EUROJUST-em stosowne umowy o współpracy. Aktualnie są to m.in. sędziowie z Norwegii i USA, a do niedawna byli to sędziowie z Chorwacji (przed akcesją tego kraju do UE – 2013 r.).

W strukturach EUROJUST-u funkcjonują też następujące sekretariaty:

- Europejskiej Sieci Sądowniczej,
- Sieci Wspólnych Zespołów Dochodzeniowo-Śledczych.

Zajmują się one ściganiem osób odpowiedzialnych za ludobójstwo, zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciw ludzkości.

Oprócz tych podstawowych elementów struktury organizacyjnej, tj. Kolegium i Sekretariatów, w jej składzie podstawowym funkcjonują takie struktury, jak dyrektor administracyjny zarządzający agencją oraz inspektor ochrony danych pełniący swoje obowiązki niezależnie od dyrektora administracyjnego.

Rocznie EUROJUST prowadzi przeciętnie około 1400 spraw oraz organizuje różnego rodzaju spotkania, tzw. koordynacyjne, których celem jest współpraca między organami sądowymi, śledczymi i dochodzeniowymi państw członkowskich i współpracujących krajów trzecich.

5.4.2. Cel i zadania

Zespół ds. Współpracy Sądowej UE, będąc stosunkowo młodą strukturą instytucjonalną, ma do spełnienia ważne funkcje, wynikające zarówno z wyzwań europejskich związanych z pogłębianiem procesów integracyjnych, jak i z sytuacją polityczną na Starym Kontynencie oraz z wyzwań międzynarodowych i sytuacji politycznej, która determinuje problemy i procesy ogólnoswiatowe. Opis celu działania EUROJUST-u oraz funkcje/zadania, które wykonuje opisane zostały w tabeli 44.

EUROJUST, wpisując się w politykę Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości, przejął na siebie zadania/funkcje dochodzeniowo-śledcze, aby ścigać winnych, a także rozwiązywać konflikty jurysdykcji. Ważną formą działania jest koordynacja współpracy, w ramach której następuje wymiana informacji na temat przestępczości zorganizowanej, dotyczącej więcej niż jednego kraju członkowskiego UE. Agencja jest strukturą otwartą na szeroką współpracę, a podejmuje ją zarówno ze strukturami wewnętrznymi, jak też międzynarodowymi. Są to m.in.:

- Europejski Urząd Policji (EUROPOL),
- Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF),
- Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich UE (FRONTEX),
- Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA),
- Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL),
- Europejska Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości (EJTN),
- Agencja Praw Podstawowych (FRA),

- Międzynarodowy Urząd Policyjny (INTERPOL),
- ONZ i właściwe wyspecjalizowane agendy,
- Międzynarodowa Organizacja Handlowa (WTO),
- Międzynarodowa Organizacja Celna (WCO),
- Międzynarodowa Organizacja Zdrowia (WHO).

Tabela 44. Cele i zadania Zespołu ds. Współpracy Sądowej w Unii Europejskiej

Cel	Zadania
<p>Działania na rzecz ułatwienia i przyspieszenia współpracy między właściwymi ministerstwami państw członkowskich, organami wymiaru sprawiedliwości oraz urzędami w sprawach ścigania i osądzania przestępstw, w tym zwłaszcza transgranicznych. W ten sposób EUROJUST włącza się Politykę Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości UE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zacieśnianie współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej na terytorium UE, - kooperowanie i koordynowanie dochodzeń i śledztw, w których uczestniczą co najmniej dwa kraje, - pomoc krajowym organom ścigania w doprowadzaniu winnych przed wymiar sprawiedliwości, - stosowanie tzw. Europejskiego Nakazu Aresztowania, - pomoc w rozwiązywaniu konfliktów prawnych oraz wdrażanie unijnych instrumentów prawnych, np. w nakazie aresztowań, konfiskaty i zamrożenia mienia, - ściganie osób odpowiedzialnych za zbrodnie wojenne i ludobójstwo, - organizowanie spotkań koordynacyjnych dotyczących m.in. takich problemów, jak: handel narkotykami, pranie pieniędzy, oszustwa finansowe, korupcja, terroryzm i przestępstwa wykorzystujące internet, - finansowanie wspólnych prac ekspertów dochodzeniowo-śledczych oraz zwracanie się do państw członkowskich o podjęcie wspólnych, konkretnych działań dochodzeniowo-śledczych, - wyznaczanie krajów o mocniejszych kompetencjach do prowadzenia czynności w postępowaniu przygotowawczym

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

5.5. Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL)

5.5.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejskie Kolegium Policyjne powstało na mocy decyzji Rady UE z dnia 20 września 2005 r. (2005/681/WSiSW, 20.09.2005), zaś skrót CEPOL pochodzi z języka francuskiego (College Européen de Police). Kolegium przyjęło formę sieci krajowych instytucji szkoleniowych, które zajmują się szkoleniami wyższych funkcjonariuszy policji. Każdego roku odbywają się, najczęściej w szkołach policyjnych, od 60 do 100 takich szkoleń i seminariów czy konferencji o różnej tematyce policyjnej i sądowniczej.

W strukturze organizacyjnej CEPOL-u są następujące organy:

- zarząd,
- dyrektor mianowany przez zarząd,
- sekretariat,

- cztery komitety, tj. Komitet Programowy, Komitet Administracyjno-Budżetowy, Komitet ds. Badań i Szkolenia, Komitet Strategii,
- grupy i podgrupy robocze.

Zarząd składa się z dyrektorów krajowych instytucji szkoleniowych (jednego lub większej liczby dyrektorów krajowych) którzy reprezentują delegacje krajowe, z których każda ma jeden głos. Na czele zarządu stoi przewodniczący, a funkcję tę pełni przedstawiciel tego państwa członkowskiego, które w danym półroczu sprawuje przewodnictwo w Radzie UE.

Zarząd większością dwóch trzecich głosów (z wyjątkiem stanowienia budżetu, kiedy musi być jednomyślny) przyjmuje programy, moduły szkoleniowe, wspólne metody nauczania oraz roczne sprawozdania z działalności agencji. W posiedzeniach zarządu mogą też brać udział jednostki zewnętrzne, dotyczy to głównie Sekretariatu Generalnego Rady UE, KE i EUROPOL-u, ale są one obserwatorami bez prawa głosu.

Z listy, przynajmniej trzech kandydatów, zarząd mianuje dyrektora, który odpowiada za bieżącą działalność agencji, koordynując prace CEPOL, a ponadto odpowiada za wykonanie budżetu i kontakty w państwach członkowskich. Dyrektor podlega regulaminowi pracownikemu urzędników UE i warunkom zatrudniania urzędników unijnych oraz zdaje sprawozdanie z nałożonych obowiązków przed zarządem.

Sekretariat wspiera CEPOL w sprawach administracyjnych i w wypełnianiu rocznego programu przyjętych zadań, a jego personel (podobnie jak dyrektor) podlega regulaminowi i warunkom zatrudniania pracowników w UE. Odpowiada za codzienną pracę agencji i zatrudnia od 25 do 30 osób przydzielonych do jednego z dwóch działów, tj. działu programowego oraz działu administracyjnego.

Prace komitetów, wspieranych grupami i podgrupami rocznymi jako strukturami eksperckimi, dotyczą (zgodnie z ich nazwami) zadań programowych, administracyjno-budżetowych, określania strategii rozwojowych oraz zadań badawczo-szkoleniowych. CEPOL finansowany jest, jak większość agencji unijnych, z budżetu generalnego UE.

5.5.2. Cel i zadania

Europejskie Kolegium Policyjne przejęło szereg zadań we współdziałaniu m.in. z EUROPOL-em. Ich prezentację zawarto w tabeli 45.

Jak więc widać z zestawienia w poniższej tabeli, CEPOL jest strukturą bardzo wyspecjalizowaną i ma charakter głównie szkoleniowy dla wyższych funkcjonariuszy. Stąd też wynika jego ścisły związek z pracami zwłaszcza EUROPOL-u, któremu dostarcza fachowców oraz ekspertyz naukowych. Dopiero powiązanie tych działań może dać spodziewane efekty.

Tabela 45. Cele i zadania Europejskiego Kolegium Policyjnego (CEPOL)

Cele	Zadania
Szkolenie wyższych funkcjonariuszy policji dla wspomagania europejskiego Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych	<ul style="list-style-type: none"> – organizowanie szkoleń, – organizowanie seminariów i konferencji (zwykle w szkołach policyjnych państw członkowskich), – realizacja konkretnych projektów badawczych mieszczących się w tematyce kolegium, – kontakty ze służbami policyjnymi w państwach członkowskich i koordynacja programu ich prac, – wypracowywanie nowych metod szkoleniowych i metod nauczania wychodzących naprzeciw wyzwaniom współczesności, – współpraca z innymi organami UE w zakresie sobie właściwym, głównie z EUROPOL-em, KE i Radą UE

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

5.6. Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej (FRONTEX)

5.6.1. GENEZA I STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich UE została powołana na mocy Rozporządzenia Rady UE z dnia 26 października 2004 r., a potem jej genezę i funkcjonowanie uzupełniono zmianami przyjętymi głównie 2011 r. dla wzmocnienia jej zdolności operacyjnych.

W ramach agencji funkcjonuje zarząd składający się z przedstawicieli państw członkowskich UE, po jednym z każdego kraju członkowskiego, ale jednocześnie należącego do strefy Schengen, czyli bez przedstawiciela z Wielkiej Brytanii i Irlandii. Ponadto takie kraje, jak Islandia, Lichtenstein, Norwegia i Szwajcaria również mają w zarządzie po jednym przedstawicielu, jako że przystąpiły do strefy Schengen, chociaż nie są członkami UE. W zarządzie jest także przedstawiciel KE. Oprócz zarządu agencja ma w swym składzie dyrektora wykonawczego, który czuwa nad spójnością funkcjonowania agencji.

Na wniosek państwa członkowskiego, które znajdzie się w sytuacji wyjątkowej, powodowanej nielegalnym napływem osób z państw trzecich, FRONTEX może oddelegować na czas określony jeden zespół lub nawet większą liczbę zespołów szybkiej interwencji na granice zagrożone. Agencja jest bowiem uprawniona (Rozporządzenie RUE i PE nr 863/2007) do tworzenia Zespołów Szybkiego Interweniowania Kryzysowego – RABIT, których celem jest zapewnienie wzmocnionej pomocy technicznej i operacyjnej. W skład takich zespołów wchodzi odpowiednio przygotowani i przeszkoleni eksperci z państw członkowskich, którzy mają pomagać funkcjonariuszom krajowej straży granicznej państwa wnioskującego o pomoc i wsparcie.

5.6.2. Cel i zadania

FRONTEX, jako agencja o charakterze kontrolno-policyjnym do zarządzania granicami zewnętrznymi UE, jest strukturą organizacyjną bardzo istotną dla bezpieczeństwa funkcjonowania UE, zwłaszcza dziś, kiedy nielegalne przekroczenia granic stały się normą. Obecnie zewnętrzne granice UE liczą 42 672 km długości, w tym około jednej piątej długości to granice na lądzie. W strefie Schengen swobodnie przemieszcza się blisko pół miliarda osób. W tej sytuacji, by zapewnić bezpieczeństwo, tak UE jako ugrupowaniu integracyjnemu, jak również jego elementom składowym, czyli państwom członkowskim, niezbędna jest odpowiednia i skuteczna ochrona granic zewnętrznych. Sprawia to, iż funkcjonowanie FRONTEX-u jest ważnym wyzwaniem, a zadania agencji i ich wykonywanie niezwykle istotne. Opis celu i zadań/funkcji agencji zawarto w tabeli 46.

Tabela 46. Cele i zadania Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej (FRONTEX)

Cele	Zadania
<p>Cel nadrzędny to zintegrowane zarządzanie zewnętrznymi granicami UE, ich ochrona oraz wydajna, ujednolicona kontrola graniczna na wysokim poziomie, a także koordynacja działań państw członkowskich dla realizacji powyższego celu.</p> <p>Powyższy cel nadrzędny jest wypełniany przez wsparcie techniczne i eksperckie zarządzania granicami zewnętrznymi oraz promowanie solidarności pomiędzy krajami członkowskimi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia narodowych straży granicznych, - analiza ryzyka związanego z napływem ludności do UE spoza jej granic, - bieżące obserwacje i badania w zakresie kontroli ruchu granicznego i ochrony granic zewnętrznych, - wspólne operacje i programy pilotażowe na granicach państwowych, - wspieranie państw członkowskich przez tworzenie Zespołów Szybkiego Interweniowania Kryzysowego (RABIT), - koordynacja działań między państwami członkowskimi w zakresie kontroli ruchu granicznego i ochrony granic, powrotów obywateli państw trzecich nielegalnie przebywających na terenie państw członkowskich UE

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Analizując zadania FRONTEX-u, które jednocześnie przyjmują formułę funkcji, stwierdzić należy, iż mają one charakter głównie praktyczny związany z tworzeniem Zespołów Specjalnego Interweniowania Kryzysowego dla ochrony granic. Po raz pierwszy tego typu zespoły zostały zaangażowane w 2010 r. na lądowej granicy grecko-tureckiej. Wówczas FRONTEX wysłał oddział składający się ze 175 oficerów z 25 państw członkowskich (w tym także z Polski), aby patrolować ten region i identyfikować imigrantów, wprowadzając ich dane do specjalnej europejskiej bazy. Misja ta trwała do marca 2012 r., ale już po kilku miesiącach napływu nielegalnych imigrantów zmniejszył się o 40%. W 2011 r. PE zreformował agencję, dzięki czemu uzyskała ona możliwość zakupu lub dzierżawy sprzętu do nadzoru granic, wzmocniono jej personel o dodatkowe ekipy, tzw. europejskie zespoły straży granicznej. Na mocy tej reformy agencja zobligowana została również do uwzględniania w swoich działaniach praw człowieka oraz

możliwości redystrybuowania środków pomocowych i udziału w projektach pomocy technicznej dla krajów trzecich.

Skuteczność działań FRONTEX-u podnosi prowadzona na szeroką skalę współpraca z innymi instytucjami UE, a także organizacjami międzynarodowymi, których działalność dotyczy bezpieczeństwa granic zewnętrznych, kwestii migracji i uchodźców. A zatem są to m.in.: EUROPOL, CEPOL, OLAF, INTERPOL. FRONTEX ma również podpisane umowy o współpracy z krajami trzecimi, głównie z Bałkanów i Europy Wschodniej, a także z Afryki, jak również ze Stanami Zjednoczonymi i z Kanadą. Współpraca ta dotyczy wymiany informacji o sytuacji na granicach, rozmieszczenia obserwatorów na granicach i w ramach wspólnych operacji oraz szkoleń.

Prace prowadzone przez agencję i ich wyniki, ocena ryzyka, nie są upubliczniane, ale jedynie przekazywane służbom granicznym państw członkowskich UE bądź innym instytucjom unijnym, ściśle współpracującym z FRONTEX-em, jak np. EUROPOL.

5.7. Europejska Agencja ds. Zarządzania Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA)

5.7.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejska Agencja ds. Zarządzania Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości jest jedną z najmłodszych struktur tego typu, a powstała, aby zapewnić obywatelom UE bezpieczeństwo i swobodę podróżowania po swoim zintegrowanym obszarze. Jej powołanie świadczy, jak ważnym priorytetem dla strategii rozwojowej UE jest obszar sprawiedliwości, wolności, bezpieczeństwa i umacnianie strefy Schengen.

Agencja ma prostą strukturę organizacyjną, w ramach której pracuje dyrektor wykonawczy, zarząd oraz grupy doradcze dla systemów, którymi agencja zarządza, a zarządza trzema systemami. Oto one:

- system informatyczny dotyczący wiz,
- system informatyczny dotyczący wniosków o azyl,
- system informatyczny dotyczący wymiany informacji gwarantującej bezpieczeństwo w strefie Schengen.

Odnośnie do tych trzech systemów, w agencji działają następujące grupy doradcze:

- wizowy system informacyjny (VIS),
- system informacyjny Schengen (SIS II),
- system Eurodac.

Agencja ściśle współpracuje ze wszystkimi państwami członkowskimi i instytucjami UE, w tym z organami decyzyjnymi, pozostałymi agencjami filaru Spraw

Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości. Natomiast spośród agencji wspólnotowych Eu-LISA prowadzi bezpośrednią i najściślejszą współpracę z:

- Agencją Praw Podstawowych (FRA),
- Europejskim Instytutem ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE),
- Europejskim Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA),
- Agencją Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Sieci Informacji (ENISA),
- Europejskim Urzędem Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO).

Szeroka współpraca umożliwia dobre i kompleksowe wykonywanie zadań, do których agencja została powołana. Ważnym podkreślenia jest fakt, iż wprowadzie agencja ma siedzibę w Tallinie, ale jej zarządzanie operacyjne mieści się w Strasburgu, zaś centrum wsparcia w Sankt Johann im Pangau (Austria). Od rozpoczęcia działalności w grudniu 2012 roku zatrudnia 137 pracowników.

5.7.2. Cel i zadania

Eu-LISA powstała z myślą o bezpieczeństwie Europejczyków, co znalazło wyraz w określonych dla niej zadaniach, a które prezentuje poniższa tabela.

Tabela 47. Cele i zadania Europejskiej Agencji ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (Eu-LISA)

Cele	Zadania
Bezpieczeństwo Europejczyków przy swobodzie przepływu osób związanych z realizacją założeń jednolitego rynku	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie wdrażania unijnej polityki w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych poprzez zarządzanie wielkoskalowymi systemami informatycznymi, zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego strefy Schengen i umożliwienie krajom członkowskim strefy Schengen wymiany danych wizowych oraz określenie, które państwo UE jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o azyl, - testowanie nowych technologii dla unowocześnienia systemu zarządzania granicami UE i podniesienia ich bezpieczeństwa; w ramach tego typu zadań agencja testowała projekt pilotażowy dotyczący inteligentnych granic, monitorowała wyniki i sporządzała sprawozdania

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Ta stosunkowo „młoda” agencja wpisała się w system zarządczy UE poprzez udział w unowocześnianiu systemu zarządzania granicami UE przy wykorzystaniu wielkoskalowych systemów informatycznych. Jest to ważne osiągnięcie UE, chociaż przy współczesnych zagrożeniach bezpieczeństwa wciąż potrzeba rozwiązań w tym zakresie. Agencja bowiem zapewnia ramy techniczne i operacyjne bezpieczeństwa obywateli, co powoduje, iż obywatele UE mogą podróżować i pracować w takich warunkach, do których są przyzwyczajeni i które odpowiadają im oczekiwaniom.

5.8. Inne struktury unijne współpracujące z agencjami ds. wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości

Agencje spraw wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości UE współpracują z Europejską Prokuratūrą, która prowadzi dochodzenia w sprawach związanych z niewłaściwym gospodarowaniem środkami unijnymi oraz we współpracy z krajowymi sądami wykrywa sprawców nadużyć finansowych. Wprawdzie w UE działa przy Komisji Europejskiej OLAF, czyli Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, ale liczne nadużycia finansowe, bądź podejrzenia o nie są podstawą do powołania tej nowej struktury, która w momencie przejęcia sprawy powoduje, iż OLAF nie będzie już prowadził dochodzeń administracyjnych w sprawie danych nadużyć finansowych w UE lub innych przestępstw przeciwko interesom finansowym, ale przejmie inne dochodzenia np. łamanie etyki zawodowej przez urzędników unijnych, które nie ma skutków finansowych.

Europejska Prokuratura włączona zostaje do krajowych systemów sądownictwa, a europejscy prokuratorzy prowadzą dochodzenia i ścigają winnych w poszczególnych krajach UE, realizując swoje zadania we współpracy z pracownikami krajowych systemów sądowych i zgodnie z krajowymi przepisami. Dzięki tej strukturze delegowani prokuratorzy krajowi wykonują swoje zadania według ujednoczonych zasad europejskich. Ten nowy niezależny urząd wypełnia lukę pomiędzy – z jednej strony różnymi systemami prawa karnego w poszczególnych państwach członkowskich, a z drugiej strony – organami unijnymi, które nie są uprawnione do prowadzenia dochodzeń w sprawach karnych. W systemie Prokuratury Europejskiej nie uczestniczy Dania, zaś Wielka Brytania i Irlandia zwlekają z decyzją w tej kwestii.

Dla poprawy efektywności międzynarodowej pomocy prawnej w postępowaniach karnych utworzona została Europejska Sieć Sądownicza ds. Karnych (działanie RUE z dnia 29 czerwca 1998 r., L 1917.7.1998 p. 0004-0007). Działalność jej polega na informacji o prawie, ustanawianiu punktów kontaktowych i wdrażaniu „dobrej praktyki”. W zależności od postanowień w państwie członkowskim w sieci uczestniczą prokuratorzy i sędziowie.

Natomiast, aby ułatwić i przyspieszyć przepływ dokumentów sądowych i pozasądowych dotyczących spraw cywilnych lub handlowych powołano Europejski Atlas Sądowniczy ds. Cywilnych (Rozporządzenie WE nr 1393/2007 PE i Rady UE). W atlasie, jako strukturze odpowiedzialnej za doręczanie dokumentów, znajdują się informacje na temat stosowania powyższego rozporządzenia oraz program online ułatwiający wypełnianie formularzy.

W celu uzupełniania mechanizmów pomocy prawnej oraz uczynienia ich bardziej efektywnymi utworzono także Europejską Sieć Sądowniczą ds. Cywilnych i Handlowych (Decyzja Rady UE z dnia 28 maja 2001 r., 201/470ICE).

Uwagi końcowe

Omówione w rozdziale agencje są powiązane ze sobą współpracą, od której zależy skuteczność i cały sens ich działania. W ten sposób stanowią one spójny fundament dla unijnych spraw wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości oraz harmonijności rozwoju procesów integracyjnych. Przy czym EUROPOL odpowiada za wywiad kryminalny w Europie, a poprzez swą działalność ma zapobiegać przestępczości i terroryzmowi. Tę przestępczość i terroryzm na granicach „wykrywa” i „wyłapuje” FRONTEX, który zarządza zewnętrznymi granicami UE, chroniąc i kontrolując je na wysokim poziomie. Z pomocą w zwalczaniu przestępczości i terroryzmu oraz ochrony granic zewnętrznych UE „przychodzi” CEPOL, szkoląc wyższych funkcjonariuszy policji dla europejskiego wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Nad wszystkim czuwa z prawnego punktu widzenia EUROJUST. Prowadzi działalność dochodzeniowo-śledczą i może wprowadzić tzw. Europejski Nakaz Aresztowania.

W sprawach karnych, cywilnych i handlowych wspomagają powyższe agencje Europejska Sieć Sądownicza ds. Karnych, Europejska Sieć Sądownicza ds. Cywilnych i Handlowych, zaś Europejski Atlas Sądowniczy ds. Cywilnych ułatwia przepływ odpowiednich dokumentów. Natomiast Europejska Prokuratura wykrywa nadużycia finansowe i defraudowanie środków z budżetu UE oraz ich sprawców.

Agencje Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości współpracują w stosowanych dla siebie obszarach działalności i wykonywanych zadań z innymi strukturami organizacyjnymi wewnątrzunijnymi, jak też z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi.

6. Agencje wykonawcze w Unii Europejskiej

Uwagi wstępne

Agencje Unii Europejskiej, jako forma władzy publicznej ustanowionej według prawa europejskiego, są związane bezpośrednio lub pośrednio ze wszystkimi praktycznie politykami wspólnotowymi. To samo dotyczy się agencji wykonawczych. Zasadnicza jednak różnica polega na tym, że są one powoływane na czas określony do zarządzania projektami europejskimi i w ten sposób włączają się w proces decyzyjny i zarządczy w UE. Jednakże jeżeli chodzi o ich ogólną strukturę organizacyjną, to jest ona tworzona na wzór agencji stałych (omówionych w rozdziałach II, III, IV i V), czyli zwykle powoływany jest zarząd, dyrektor wykonawczy oraz działają one przez komitety techniczne i naukowe. Chociaż przy agencjach czasowych niejednokrotnie struktura nie jest jasno określona, poza komitetami doradczymi działającymi jako eksperckie. Dlatego też m.in. nie każda agencja prezentowana w rozdziale VI będzie omówiona według schematu przyjętego przy omawianiu agencji stałych. Natomiast osiã rozważań będą tu następujące zagadnienia:

- przedstawienie istoty polityki badań, rozwoju i technologii (BRT) w poszczególnych programach ramowych, gdyż one były podstawą powołania agencji wykonawczych,
- przedstawienie programu „Horyzont 2020”, na rzecz którego działają aktualne agencje wykonawcze,
- aktualnie działające agencje wykonawcze⁶⁷.

6.1. Polityka w zakresie badań naukowych i rozwoju technologicznego (BRT) podstawã do tworzenia agencji wykonawczych

6.1.1. Krótka charakterystyka programów naukowych realizowanych w zjednoczonej Europie

Unia Europejska, a wcześniej Wspólnoty Europejskie, zawsze mobilizowały działania na rzecz wzrostu gospodarczego i konkurencyjności, gdzie ważnym czynnikiem rozwojowym była sfera B+R. Znalazło to wyraz m.in. w uruchamianiu ramowych programów naukowo-badawczych, w określonym czasie ze wskazanymi priorytetami, które finansowane były i są przez UE, zaś zarządzane przez KE. Z uwagi na fakt, iż złożoność i obszary badawcze w kolejnych podejmowanych programach ramowych zaczęły się rozrastać, zarządzanie nimi

---

⁶⁷ Agencje, które zakończyły swoją działalność zostały umieszczone w załączniku 6.

przejęły, pod kierunkiem KE, tzw. agencje wykonawcze powoływane na czas trwania projektu. Agencje te tworzone były głównie po 2000 r., a dziś towarzyszą m. in. programowi „Horyzont 2020”, który wychodzi naprzeciw wyzwaniom strategii „Europa 2020”, toteż jemu należy poświęcić nieco uwagi. Jednakże opis tego programu, na rzecz którego działa większość opisywanych w tym fragmencie opracowania agencji, poprzedzony zostanie informacją o programach ramowych UE od początku ich wdrażania, czyli od połowy lat osiemdziesiątych, a więc czasu kiedy Wspólnota Europejska weszła w pogłębiony etap integracji budowy rynku wewnętrznego. Syntetyczną prezentację owych programów ramowych wraz z ich priorytetami przedstawiono w tabeli 48.

Tabela 48. Programy ramowe realizowane przez Wspólnoty Europejskie, a potem przez Unię Europejską

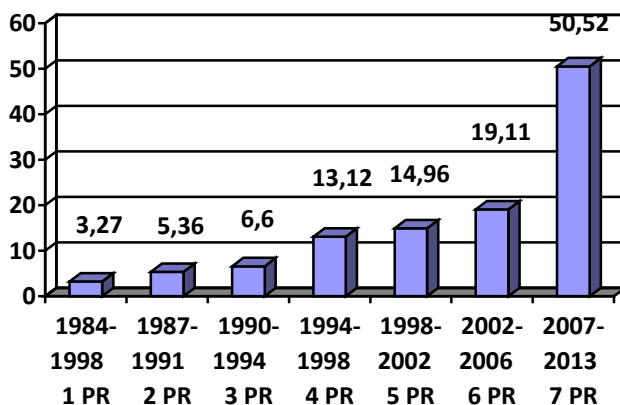
Lp.	Program ramowy i okres realizacji	Krótki opis – cele i priorytety w danym programie
1	Pierwszy Program Ramowy 1984-1987	Była to pierwsza próba koordynacji badań i naukowych i rozwoju technologicznego (BRT) dla społeczności europejskiej. Główne obszary priorytetowe objęły: przemysł, rolnictwo, energię, surowce, poprawę warunków życia i pracy, ochronę środowiska naturalnego
2	Drugi Program Ramowy 1987-1991, realizowany w ramach 22 programów szczegółowych	Celem był rozwój technologii dla przyszłości, jak również zidentyfikowanie ważniejszych programów Wspólnoty w obszarze technologii informacyjnych (ESPRIT), materiałów (EURAM), technologii przemysłowych (BRITE), zaawansowanych technologii telekomunikacyjnych (RACE). Priorytety koncentrowały się wokół technologii informatycznych, telekomunikacji i nowych usług dla ogółu potrzeb. Podjęto również wymianę i kooperację przez takie programy, jak: <ul style="list-style-type: none"> – SCIENCE – program ds. stymulacji międzynarodowej współpracy, – ERASMUS – na rzecz mobilności studentów, – COMETT – program współpracy szkół wyższych i przedsiębiorców, – MONITOR – prognoza przyszłych problemów polityki badawczej i technologii, – VALUE – program upowszechniania i wykorzystania badań naukowych i technicznych, – SPRINT – strategiczny program innowacji i transferu technologii
3	Trzeci Program Ramowy 1990-1994	Podążał w tym samym kierunku co Drugi Program Ramowy koncentrując się na mniejszej liczbie obszarów działania i na upowszechnianiu wyników badań. Główny element programu stanowiły technologie informacyjne i komunikacyjne, w dalszej kolejności znalazły się technologie przemysłowe, materiałowe, energia oraz ochrona środowiska i sfera określana hasłem: „Wykorzystanie zasobów duchowych”. Zwrócono uwagę na realizację programów: <ul style="list-style-type: none"> – EUREKA – inicjatywa sektora gospodarki prywatnej, – ESPRIT II – obejmujący badania podstawowe mikroelektroniki do systemów przetwarzających dane
4	Czwarty Program Ramowy 1994-1998	Celem głównym programu było polepszenie bazy naukowej i technicznej europejskiego przemysłu oraz standardu życia obywateli zjednoczonej Europy, a także rozpowszechnienie wyników badań, pomoc dla większego zaangażowania w sferę B+R w sektorze MŚP

Tabela 48 (cd.)

5	Piąty Program Ramowy 1998-2002	<p>Stanowił on odejście od dużych badań skoncentrowanych na wynikach na rzecz badań i innowacji skupionych na osiągnięciach założonych celów społeczno-ekonomicznych. W związku z tym zawierał trzy programy horyzontalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – utwierdzenie międzynarodowej roli badań, – promocja innowacji i badań dla sektora MŚP, – poprawa ludzkiego potencjału badawczego i socjoekonomicznej podstawy wiedzy. <p>W tym programie uczestniczyła także Polska, a współczynnik odniesionego sukcesu firm polskich, tj. procentowy stosunek ilości zaakceptowanych projektów do liczby złożonych wniosków wyniósł 23,7%</p>
6	Szósty Program Ramowy zwany Europejskim Programem Ramowym Badań i Rozwoju Technicznego i Prezentacji 2002-2006	<p>Najważniejszym celem programu stały się działania na rzecz tworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej (ERA) przez integrację i zarządzanie pracami badawczymi prowadzonymi w Europie, a także uczynienie gospodarki europejskiej konkurencyjną. Okres realizacji tego programu przypada na strategię lizbońską, która wyznaczyła jego cele, a ponadto wtedy zaczęto powoływać pierwsze agencje wykonawcze (których działalność już wygasła, o których mowa w załączniku 6).</p> <p>Cele szczegółowe programu dotyczyły:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnienia swobodnego przepływu badaczy, pomysłów i technologii masy krytycznej, – skoordynowania europejskich i krajowych programów polityk. <p>Do realizacji powyższych celów Szósty Program Ramowy wprowadził dwa nowe instrumenty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sieci doskonałości, zmierzające do zintegrowania zdolności badawczych partnerów, – projekty zintegrowane o znacznych rozmiarach, w ramach których dąży się do osiągnięcia masy krytycznej w działalności badawczej skoncentrowanej na celach naukowych i technologicznych.
7	Siódmy Program Ramowy 2007-2013: – strategia lizbońska, – strategia „Europa 2020”, – utworzenie Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii	<p>Realizował strategię lizbońską, której celem było stworzenie do 2010 r. w UE gospodarki opartej na wiedzy, dzięki nauce edukacji oraz rozwojowi społeczeństwa informacyjnego. Jest on złożony z następujących priorytetów i programów szczegółowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – współpraca – współpraca między środowiskiem akademickim a przemysłem w dążeniu do osiągnięcia pozycji lidera w strategicznych dziedzinach technologii, – pomysły – wspomaganie badań zasadniczych w prekursorskich dyscyplinach nauki, – możliwości – wspomaganie rozwoju możliwości niezbędnych Europie do uzyskania wysokiego poziomu rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, – ludzie – wspieranie mobilności i rozwoju kadry naukowej, kariery naukowców nie tylko w Europie, – badania jądrowe – rozszerzenie europejskich badań nad syntezą i rozszczepieniem jądrowym, realizacja międzynarodowego projektu ITER (międzynarodowy eksperymentalny reaktor termojądrowy) wraz ze Stanami Zjednoczonymi, Japonią, Rosją, Chinami i Koreą

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Weidenfeld W., Wessels W., Europa od A do Z, Wyd. Wokół nas, Gliwice 1995, ss. 266-270; Martinez O. (red.), Teksty informacyjne o Unii Europejskiej, Wydawnictwo parlamentu Europejskiego, Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, Luksemburg 2009, ss. 399-403; Janasz W. (red.), Innowacje w działalności przedsiębiorstw w integracji z Unią Europejską, Difin, Warszawa 2005, ss. 142-151.

Polityka WE, a obecnie UE, w zakresie badań i rozwoju oraz technologii, wciąż pozostaje w fazie rozszerzania, poszukiwań i rozwoju. Prezentowane w tabeli 47 programy ramowe są dowodem, jak ewoluje systematycznie ta polityka, poszukując właściwej drogi wiodącej do celu nowoczesności i konkurencyjności. Z każdym kolejnym okresem realizacyjnym w programach ramowych obejmuje się badaniami i wsparciem finansowym coraz to nowe obszary, umacniając też rozwój „starych”, już realizowanych i powiększając budżet na programy ramowe. O wielkości budżetów od pierwszego do siódmego programu ramowego informuje poniższy wykres.

Wykres 1. Budżety od 1 do 7 Programu Ramowego (w mld euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Martinez O. (red.), *Teksty informacyjne ... op. cit.* ss. 399-403; <http://europa.eu>

Porównując budżety przedstawione na wykresie widać ich szczególny wzrost w 7 PR. Jest on prawie szesnastokrotny w porównaniu do 1 PR, zaś porównując 6 PR z 7 PR też jest to wzrost trzykrotny, co niewątpliwie świadczy o znaczeniu, jakie do rozwoju sfery badawczo-rozwojowej i technologicznej przywiązuje obecnie UE. Ponadto zarówno 6 PR, jak i 7 PR przypada na realizację strategii lizbońskiej i strategii „Europa 2020”. W tym też czasie do zarządzania programami zostają powołane pierwsze agencje wykonawcze, których działalność już wygasła np. Europejska Agencja Odbudowy (EAR), czy Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności (EACI) oraz inne (pełna informacja w załączniku 6). Aktualnie realizowany jest program „Horyzont 2020”, o którym piszemy poniżej.

6.1.2. Program „Horyzont 2020” wyzwaniem dla agencji wykonawczych

W aktualnej perspektywie finansowej na lata 2014-2020 przyjęto realizację Programu „Horyzont 2020”, który jest największym – jak dotychczas – przedsięwzięciem finansowym oraz najbardziej kompleksowym, obejmującym różne obszary działań korespondujące z założeniami strategii „Europa 2020”,

w ramach wzrostu inteligentnego, zrównoważonego i integracji społecznej. W związku z powyższym jego realizacja ma przyczynić się do:

- tworzenia miejsc pracy,
- wzrostu gospodarczego i pakietu inwestycyjnego,
- tworzenia i rozwoju jednolitego rynku cyfrowego,
- unii energetycznej,
- przeciwdziałania zmianom klimatu,
- tworzenia rynku wewnętrznego z silniejszym przemysłem,
- wzmocnienia pozycji Europy na arenie międzynarodowej.

Założeniom tym i celom szczegółowym wychodzą naprzeciw różnorodne inicjatywy przekrojowe, a mianowicie:

- modernizacja europejskiego przemysłu wytwórczego,
- technologie i normy zautomatyzowanego prowadzenia samochodu,
- internet podmiotów, podejmujący zadanie digitalizacji europejskich gałęzi przemysłu,
- przemysł 2020 w gospodarce o obiegu zamkniętym w celu rozwinięcia silnej i zrównoważonej gospodarki,
- inteligentny i zrównoważony rozwój miast na rzecz lepszej integracji ochrony środowiska, transportu, energii oraz sieci cyfrowych w środowisku miejskim w UE,
- badania nad bezpieczeństwem granic zewnętrznych,
- opracowanie i zastosowanie nowych technologii do zapobiegania przestępczości i terroryzmowi,
- badania nad przyczynami i skutkami przepływów migracyjnych w Europie,
- badania w dziedzinie zdrowia (m.in. odkrycia związane z wirusem Ebola, a także przeciwdziałania występowaniu ognisk szkodnika drzew oliwnych *Xylella fastidiosa*),
- wsparcie sektora MŚP.

Program „Horyzont 2020” obejmuje łącznie ponad 600 tematów ukierunkowanych na poprawę warunków życia Europejczyków oraz innowacyjności sektora MŚP, który jest „kręgosłupem” unijnej gospodarki. Znaczenie programu „Horyzont 2020” podkreśla KE w stwierdzeniach jej komisarza ds. badań, innowacji i nauki Carlosa Modeasa: „Badania naukowe i innowacje są siłą napędową postępu w Europie i mają decydujące znaczenie dla rozwiązywania dzisiejszych pilnych wyzwań, takich jak: migracja, zmiana klimatu, czysta energia i zdrowie społeczeństwa”⁶⁸. Kluczową rolę w realizacji programu „Horyzont 2020” i zarządzaniu nim pełni Instytut Innowacji i Technologii (EIT) oraz Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych (REA), chociaż wszystkie pozostałe agencje wykonawcze, o których mowa w rozdziale VI monografii są ściśle powiązane, jeżeli nie bezpośrednio, to pośrednio, z celami i założeniami przedsięwzięć określonych w programie „Horyzont 2020”.

---

⁶⁸ Fragment ten opracowano na podstawie informacji KE, zaczerpniętych m.in. ze źródeł elektronicznych: www.pewp.pl; <http://europa.eu> oraz z Urzędu Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich w Luksemburgu, <http://bookshop.europa.eu>

6.2. Wykaz agencji wykonawczych

Jako czasowe agencje związane z realizacją BRT i programów w jej ramach działają agencje, które syntetycznie opisuje tabela 49.

Tabela 49. Wykaz agencji wykonawczych

Lp.	Nazwa agencji wraz z adresem	Siedziba agencji	Powstanie lub rozpoczęcie działalności
1	Europejski Instytut Innowacji I Technologii (IIiT) European Institute Innovation & Technology (EIT) Adres: Infopark 1/E 1117 Budapest Magyarország/Hungary	Budapeszt (Węgry)	2008
2	Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Programu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej. Fuzja dla Energii (F4E) Fusion for Energy (F4E) Adres: c/ Josep Pla, n° 2 Torres Diagonal Litoral Edificio B3 08019 Barcelona, Spain	Barcelona (Hiszpania)	2007 (mandat wygasa w 2042 r.)
3	Agencja Wykonawcza ds. Konsumentów, Rolnictwa, Zdrowia i Żywności (AWdsKRZiŻ) Consumers, Health and Food Executive Agency (CHEFEA) Adres: DROSBACH building 12, rue Guillaume Kroll L-1822 Luxembourg, Luxembourg	Luksemburg (Luksemburg)	2014 (mandat wygasa w 2024 r.)
4	Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (AWdsEKiSA) Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA) Adres: Rue Colonel Bourg/Kolonel Bourgstraat 135-139 B-1140 Bruxelles/Brussel Belgique/België	Bruksela (Belgia)	2006
5	Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (AWdsMŚP) Executive Agency for SMEs (EASME) Adres: Covent Garden Building Place Chaerle Rogie / Charles Rogierplein 16 B-1210 Bruxelles/Brussel Belgique/België	Bruksela (Belgia)	2014

Tabela 49 (cd.)

6	Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (AWERdsBN) European Research Council (ERC) Adres: Covent Garden Building Place Chaerle Rogie / Charles Rogierplein 16 B-1210 Bruxelles/Brussel Belgique/België	Bruksela (Belgia)	2007
7	Agencja Wykonawcza ds. Innowacyjności i Sieci (AWdsIiS) Innovation and Networks Executive Agency (INEA) Adres: Chaussée de Wavre/Waversesteenweg 910 B-1040 Bruxelles/Brussel Belgique/België	Bruksela (Belgia)	2014
8	Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych (AWds BN) Research Executive Agency (REA) Adres: Covent Garden Building Place Chaerle Rogie / Charles Rogierplein 16 B-1210 Bruxelles/Brussel Belgique/België	Bruksela (Belgia)	2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://europa.eu/agencies/index_pl.htm

6.3. Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT)

6.3.1. Geneza i struktura organizacyjna

Europejski Instytut Innowacji i Technologii powołany został jako organ autonomiczny, co znalazło wyraz m.in. w zarządzaniu, procesach wyboru, monitorowania, oceniania i finansowania. EIT zwiększa potencjał innowacyjny Europy i jej zdolności konkurencyjne na rynku światowym, a został zorganizowany następująco:

- dyrektor,
- rada zarządzająca,
- komitet wykonawczy,
- komórka audytu wewnętrznego.

Prawnym przedstawicielem agencji jest dyrektor, który składa radzie zarządzającej sprawozdania z zarządzania administracyjnego i finansowego. Zaś rada zarządzająca wyznacza główny kierunek działań Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii i składa się z członków wysokiego szczebla, wywodzących się ze środowiska naukowego i biznesu. Rada kieruje EIT, określa jego strategiczne priorytety i dziedziny tematyczne działania, bierze też udział przy wyznaczaniu i ocenianiu tzw. Wspólnot Wiedzy i Innowacji (WWiI).

Komitet wykonawczy decyduje o posiedzeniach rady zarządzającej i nadzoruje zarządzanie EIT. Z kolei komórka audytu wewnętrznego spełnia funkcje doradcze w stosunku do rady zarządzającej i dyrektora oraz kontroli finansowej i administracyjnej, w stosunku do całej agencji, jak też organizacji finansowo powiązanych z agencją, w tym ze Wspólnotami Wiedzy i Innowacji.

W ten sposób EIT ma zagwarantowaną spójność organizacyjną, a rada zarządzająca, jako kierująca EIT ma zagwarantowaną niezależność procesu podejmowania decyzji.

EIT zatrudnia 49 stałych pracowników.

6.3.2. Cel i zadania

Wspieranie procesów edukacyjnych na różnych jej poziomach stało się od dawna priorytetem rozwojowym UE, przybierając na szczególnym znaczeniu ostatnio, kiedy UE podjęła strategię rozwojową w ramach strategii „Europa 2020”. Toteż agencja ma również współdziałać w wypełnianiu strategii „Europa 2020”, co uwidacznia się zarówno w celu, jak i nałożonych zadaniach. Ich bliższą prezentację zawiera tabela 50.

Tabela 50. Cele i zadania Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT)

Cele	Zadania
Promowanie edukacji, szkolnictwa wyższego, badań i innowacji, wspieranie konwergencji trójkąta wiedzy: przedsiębiorstwo – szkolnictwo – badania naukowe	<ul style="list-style-type: none"> – określenie priorytetowych dziedzin dla trójkąta wiedzy i upowszechnianie w nim dobrych praktyk, – zapewnienie komplementarności i synergii między swoimi działaniami a innymi programami wspólnotowymi, – aktywny udział w tworzeniu dynamicznego partnerstwa przy współdziałaniu wielu krajów, są to tzw. Wspólnoty Wiedzy i Innowacji, – mobilizowanie funduszy ze źródeł publicznych i prywatnych oraz zarządzanie nimi, – działania zmierzające w kierunku osiągnięcia przez UE światowej klasy doskonałości, – promowanie stopni naukowych i dyplomów wydawanych przez EIT w krajach członkowskich

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/eit/index_pl.htm

W działalności EIT należy podkreślić jako szczególne osiągnięcie tworzenie Wspólnoty Wiedzy i Innowacji (bo w tym względzie agencja jest znana przede wszystkim). WWiI opracowują bowiem nowatorskie produkty i usługi, dają początek nowym firmom i szkolą nowe pokolenia przedsiębiorców. Toteż w przyjętym na lata 2014-2020 strategicznym planie działania agencji jako główne zadanie przyjęto konsolidację do tej pory utworzonych WWiI oraz tworzenie nowych w różnych obszarach. I tak w latach 2014-2015 WWiI tworzono w obszarach zdrowie i surowce, a następnie:

- w latach 2016-2017 – żywność i przemysł spożywczy,
- w latach 2017-2018 – mobilność w miastach,
- w latach 2019-2020 – regionalne systemy innowacji.

EIT pełni też kluczową rolę w ramach unijnego programu „Horyzont 2020”, zwłaszcza w obszarze zagadnień społecznych. Zaś jego współpraca z różnymi podmiotami trójkąta wiedzy nabiera coraz większego i bardziej profesjonalnego znaczenia.

6.4. Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Programu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej, Fuzja dla Energii (F4E)

6.4.1. Geneza i struktura organizacyjna

Powyższe przedsięwzięcie powołane zostało jako struktura organizacyjna na okres 35 lat dla nadzorowania i zarządzania wkładem UE w projekt ITER. Ów projekt badawczy dotyczy studiów naukowo-badawczych nad alternatywnym wykorzystaniem energii termojądrowej. W jego ramach prowadzone są badania syntezy termojądrowej, tj. procesu napędzającego słońce i gwiazdy, aby w ten sposób stworzyć bezpieczne, niewyczerpalne i przyjazne dla środowiska źródło energii. Poza UE, w projekcie uczestniczy sześć krajów, tj. Chiny, Japonia, Indie, Republika Korei, Federacja Rosyjska i USA. Przy czym UE pokrywa prawie połowę kosztów przedsięwzięcia, a projekt realizowany jest we Francji. W skład struktury organizacyjnej wchodzi wiele podmiotów, a oto one:

- EUROATOM – reprezentowany przez KE,
- kraje UE, które jednocześnie należą do EUROATOM-u,
- kraje spoza UE, które podpisały z EUROATOM-em umowy dotyczące syntezy jądrowej.

W strukturze organizacyjnej F4E występują:

- dyrektor i komitet wykonawczy,
- rada zarządzająca,
- panel doradców technicznych.

Przez dyrektora jest organizowana bezpośrednia działalność agencji. W Komitecie wykonawczym, na czele którego stoi dyrektor, skupionych jest trzynastu jego członków.

Rada zarządzająca jest najważniejszym organem zarządzającym przedsięwzięciem i zasiadają w niej wszyscy członkowie, a zbiera się co pół roku.

Bardzo istotną rolę w funkcjonowaniu Fuzji dla Energii ma panel doradców technicznych, który wskazuje komitetowi wykonawczemu kierunki działalności badawczej i technicznej, które mogą przyczynić się do realizacji celów przyjętych przez agencję. W związku z powyższym panel doradców technicznych składa się z naukowców o bardzo dużym doświadczeniu w zakresie budowy reaktora termojądrowego. W agencji pracuje łącznie 390 osób.

6.4.2. Cel i zadania

Pokojowe wykorzystanie energii termojądrowej ma ważne przyszłościowe znaczenie tak dla obywateli UE, jak i przemysłu europejskiego. W związku z tym realizacja celów i zadań przez F4E nabiera kluczowej wartości, a przybliża je tabela 51.

Tabela 51. Cele i zadania Europejskiego Wspólnotowego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji programu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej, Fuzja dla Energii (F4E)

Cele	Zadania
Budowa eksperymentalnego reaktora termojądrowego i w związku z tym realizacja europejskiej części projektu ITER	<ul style="list-style-type: none"> – współpraca z przemysłem, w tym m.in. z sektorem MŚP oraz z organizacjami naukowymi przy:<ul style="list-style-type: none"> – tworzeniu wielu składników technologii, – zapewnieniu usług z zakresu inżynierii i konserwacji, – zapewnieniu usług pomocniczych dla projektu ITER; – organizacja europejskiej części projektu ITER, – rozszerzenie współpracy EUROATOM – Japonia, – wykorzystanie doświadczeń zdobytych w realizacji projektów termojądrowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/euroatom_agencies/fusion-for-en

Szacuje się, iż europejski wkład w realizację projektu ITER wyniesie 4,7 mld euro, a pieniądze te wykorzystywane są m.in. przez europejskie firmy technologiczne na badania służące tworzeniu komponentów reaktora termojądrowego. Obecnie projekt jest w realizacji, a badania w toku, tak więc trudno odpowiedzieć jednoznacznie na pytanie, czy energetyka termojądrowa okaże się najlepszym rozwiązaniem energetycznym dla Europy. Niewątpliwie natomiast istnieją potrzeby energetyczne dla Europy zmierzające ku samowystarczalności w tym zakresie. Fakt, iż Europa przywiązuje do tego wielką wagę wyraża się w tworzeniu różnych struktur organizacyjnych, zmierzających do rozeznania problemu. I tak w nowym składzie KE wydzielono klaster Unia Energetyczna i Klimatyczna, któremu przewodzi komisarz Maroš Šefčovič ze Słowacji. Niezależnie od osiągnięć końcowych, projekt ITER ma z pewnością istotne znaczenie dla podniesienia innowacyjności i konkurencyjności europejskiej gospodarki. Jest on realizowany przy pomocy dwóch rodzajów umów, tj.:

- umów grantowych dotyczących bezpośredniego wsparcia finansowego badań naukowych,
- umów z zakresu zamówień publicznych – są to umowy handlowe na dostawę usług i towarów oraz robót na rzecz Fusion for Energy.

Zaś EUROSTAT odnotowuje wzrost gospodarczy przez stymulowanie innowacji za pomocą projektu ITER, rozpowszechnianie wiedzy i tworzenie miejsc pracy.

6.5. Agencja Wykonawcza ds. Konsumentów, Zdrowia, Rolnictwa i Żywności (CHAFEA)

CHAFEA w nowym wymiarze rozpoczęła działalność w 2014 r., jednakże nie jest to agencja zupełnie nowa, gdyż zastąpiła tę utworzoną w 2006 r., tj. Agencję Wykonawczą ds. Zdrowia i Konsumentów. Jak sama nazwa wskazuje „nowa” agencja znacząco rozszerzyła swoją działalność poprzez zarządzanie nie tylko programami dotyczącymi zdrowia i konsumentów, ale także programami z zakresu rolnictwa i żywności. Agencja wykonuje zadania powierzone (tak jak poprzedniczka) przez Dyрекcję Generalną KE ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności. Jednym z najważniejszych programów, jakimi agencja kieruje jest program pt. „Lepsze szkolenia na rzecz bezpieczeństwa żywności”, kontynuowany i rozszerzany od 2008 roku. W ramach programów z zakresu zdrowia, konsumentów, żywności i rolnictwa, kieruje około 400 projektami/umowami, współpracując z 2800 beneficjentami, a zatrudniając 50 osób.

Działalność CHAFEA objęła szeroki obszar rolnictwa, tak bardzo związany przez żywność z konsumentem i jego zdrowiem. Dopiero więc w „nowym” wydaniu agencja stała się strukturą kompleksową, obejmującą wszechstronne zagadnienia związane z poprawą jakości i bezpieczeństwem spożycia Europejczyków. Przez cały czas znajduje się w trakcie doskonalenia struktury organizacyjnej, mając znaczące plany perspektywicznej działalności.

6.6. Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (EACEA)

Zarówno polityka edukacyjna, jak i w zakresie kultury, stanowią bardzo istotne polityki wspólnotowe. Kształcenie młodych ludzi stanowi fundament społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy, zaś kultura stanowi fundament dla integracji. Powołanie ww. agencji ściśle wiąże się ze wskazanymi tu priorytetami. EACEA jako agencja wykonawcza wykonuje zadania powierzone przez dyrekcje generalne KE, a są to w omawianym przypadku następujące dyrekcje:

- DG ds. Edukacji i Kultury,
- DG ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych,
- DG ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii,
- DG ds. Pomocy Humanitarnej i Ochrony Ludności.
- a ponadto Biuro Współpracy Europe Aid.

Dyrekcje te oraz biuro odpowiadają za programowanie, ocenę i kształtowanie polityki edukacyjnej i kulturowej UE, zaś agencja nadzoruje, kieruje, monitoruje, zarządza różnymi programami bądź ich składowymi z dziedziny młodzieży, kultury i polityki audiowizualnej. W ten sposób staje się możliwa profesjonalna koordynacja różnych programów oraz zapewnienie beneficjentom szerokiego pakietu usług.

Agencja udziela informacji o możliwości przystąpienia do programu, pomaga przy wyborze projektów i składaniu wniosków, podpisywaniu umów, zarządzaniu finansami, jak też sporządzaniu sprawozdań okresowych i końcowych. W czasie realizacji projektów i trwania programu prowadzi też ich kontrolę i konsultacje z beneficjentami.

6.7. Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME)

Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich przedsiębiorstw powołana została w 2014 r. na miejsce działającej w latach 2005-2015 Agencji Wykonawczej ds. Konkurencyjności i Innowacji (EACI). Wykonuje ona zadania powierzone przez następujące dyrekcje generalne:

- DG ds. Badań Naukowych i Innowacji,
- DG ds. Rynku Wewnętrznego i Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP,
- DG ds. Energii,
- DG ds. Środowiska,
- DG ds. Działań w Dziedzinie Klimatu,
- DG ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii,
- DG ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa.

Agencja zarządza licznymi unijnymi programami o szerokim zasięgu i dużym znaczeniu dla gospodarki. Wśród najważniejszych wymienić należy następujące programy:

- Badania naukowe – „Horyzont 2020”,
- Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich firm – COSME,
- Środowisko i działania w dziedzinie klimatu – LIFE,
- Program „Inteligentna Energia dla Europy”,
- Inicjatywa „Ekoinnowacje”.

Zarządzając programami, EASME wychodzi naprzeciw współczesnym wyzwaniom, z którymi Europa musi się zmierzyć w zakresie innowacyjności i konkurencyjności sektora MŚP, w zakresie transportu, energii i ochrony środowiska.

6.8. Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC)

6.8.1. Geneza i struktura organizacyjna

Agencja wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC) powstała dla sprostania wyzwaniom globalnym współczesnego świata w zakresie społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy. W związku z tym umożliwia ona prowadzenie tzw. „badań pionierskich”, czyli przekraczających

granice aktualnego poziomu wiedzy. Badania te zapoczątkował 7 PR (Program Ramowy) „Pomysły”.

W strukturze organizacyjnej agencji wyodrębniono:

- niezależną radę naukową,
- agencję wykonawczą działającą w imieniu KE.

Obydwie te jednostki organizacyjne uzupełniają się wzajemnie, gdyż rada naukowa działa teoretycznie, a agencja wykonawcza praktycznie. I tak rada naukowa określa strategię naukową i metodologię, zaś agencja wykonawcza przekłada je na praktykę w ramach 7 PR, zajmuje się też prowadzeniem finansów programu, których budżet na okres finansowy 2007-2013 wynosił 7,5 mld euro.

6.8.2. Cele i zadania

Działalność badawczo-rozwojowa jest podstawą funkcjonowania każdej gospodarki. UE, mając to na względzie, wspiera inicjatywy badawczo-rozwojowe, a poprzez działalność ERC realnym staje się odkrywanie i uruchamianie oddolnych możliwości i kierunków badawczych oraz zapewnienie większej elastyczności w przekazywaniu finansowania na te nowe i obiecujące obszary badawcze. W związku z tym tak ważne zadania spoczywają na ERC, a ich zestawienie zawiera tabela 52.

Tabela 52. Cele i zadania Agencji Wykonawczej Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych

Cele	Zadania
Pobudzenie w Europie kreatywności, rozwoju pracy naukowej wysokiej jakości przez wspieranie najlepszych naukowców, inżynierów i pracowników akademickich, a tym samym rozpoznanie najlepszych umysłów i pomysłów	<ul style="list-style-type: none"> - przyznawanie grantów w drodze otwartego konkursu projektom kierowanym przez doświadczonych naukowców przy jednym kryterium wyboru, jakim jest doskonałość naukowa, - promowanie badań pionierskich, - finansowanie innowacyjnych wniosków ze względu na jakość projektu, a nie obszar badań, - zachęcanie organizacji badawczych do zwiększania inwestycji w nowe i obiecujące obszary badawcze oraz talenty, - wspieranie i ukierunkowywanie wykorzystania osiągnięć naukowych w przemyśle, co da impuls do tworzenia przedsiębiorstw o charakterze badawczym, a także ukierunkowanie badań na problemy trapiące społeczeństwo, - zapewnienie wnioskodawcom odpowiedniej informacji i wsparcia, - sporządzanie umów o dotacje i zarządzanie nimi według rozporządzeń finansowych UE, - wykonywanie rocznego programu określonego przez radę naukową agencji, a przyjętego przez KE oraz wspieranie rady naukowej ERC

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://europa.eu/glossary/term/257>;
<http://erc.europa.eu/about-erc>

Najważniejszym kierunkiem działalności ERC jest przyznawanie grantów naukowych o najwyższym poziomie, w ten sposób agencja zachęca do badań naukowych i poszukuje wartościowych talentów. Granty ERC mają za założenia

doprowadzić do nowych dokonań i nieprzewidywalnych odkryć naukowych i technicznych dających początek nowym gałęziom przemysłu, rynkom czy innowacjom społeczno-gospodarczym. Granty mają także zachęcać środowiska naukowe, w tym głównie akademickie, do doskonalenia strategii naukowej i zwiększania skuteczności działań naukowych na płaszczyźnie międzynarodowej.

6.9. Agencja Wykonawcza ds. Innowacyjności i Sieci (INEA)

Agencja Wykonawcza ds. Innowacyjności i Sieci jest stosunkowo nową strukturą, gdyż rozpoczęła swoją działalność wraz z początkiem 2014 r. Jednakże podjęła pracę na gruncie już rozpoznany, gdyż zastąpiła dotychczasową Agencję Wykonawczą ds. Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-TEA), która odpowiadała za realizację transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T).

W związku z wprowadzeniem nowego instrumentu finansowego „Łącząc Europę”, który w swych działaniach połączył trzy obszary, tj. transport, energię i telekomunikację, zaistniała konieczność powołania tej nowej agencji INEA o poszerzonym obszarze odpowiedzialności za realizowane projekty w ramach różnych programów. W szczególności nowa agencja zajmuje się następującymi programami:

- nadzoruje i zarządza instrumentem „Łącząc Europę”, który w kwocie 30 mld euro jest przeznaczany na transport, energię i telekomunikację cyfrową,
- nadzoruje i zarządza dwoma obszarami, na kwotę 7 mld euro, głównego unijnego programu „Horyzont 2020”, a są to:
  - inteligentny, ekologiczny i zintegrowany transport,
  - bezpieczna, czysta i efektywna energia⁶⁹.

W ten sposób agencja włącza się w realizację priorytetów UE w kontekście osiągnięcia spójności społeczno-ekonomicznej ugrupowania, gdyż takie założenia towarzyszą m.in. instrumentowi finansowemu „Łącząc Europę”.

6.10. Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych (REA)

Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych (REA) powołana została w 2007 r. by rozpocząć działalność w 2009 r. dla zarządzania wyznaczonymi dla niej obszarami z 7 Programu Ramowego (7 PR) oraz programu „Horyzont 2020”. W ramach 7 PR agencja zajmuje się badaniami i innowacjami. Natomiast od 2013 r. rozszerzono jej działalność na zarządzanie znaczącą częścią programu „Horyzont 2020”, który jest największym w historii UE programem w zakresie badań i innowacji, przyjętym do realizacji w siedmioletniej strategii rozwojowej ugrupowania na okres 2014-2020. W ramach zarządzania programem „Horyzont

---

⁶⁹ http://europa.eu/about-eu/agencies/executive_agencies/inea/index

2020” REA uczestniczy w czterech sekcjach, których bliższą charakterystykę zawiera niżej zamieszczona tabela 53.

Tabela 53. Sekcje w ramach programu „Horyzont 2020”, którymi zarządza Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych (REA)

Lp.	Sekcja	Badania i działania
1	Doskonała baza naukowa	– badania nad radioaktywnością projekt „Maria Skłodowska-Curie” (MSCA), – przyszłe i powstające technologie (FET-OPEN)
2	Wiodąca pozycja w przemyśle	– badania przestrzeni kosmicznej projekt Galileo
3	Wyzwania społeczne	– bezpieczeństwo żywnościowe, zrównoważone rolnictwo i leśnictwo, badania mórz i wód śródlądowych, biogospodarka, – innowacyjne, inteligentne i refleksyjne społeczeństwa, – bezpieczne społeczeństwa
4	Zagadnienia przekrojowe	– upowszechnianie doskonałości i rozszerzenia uczestnictwa, – nauka dla społeczeństwa i z jego udziałem

Źródło: http://europa.eu/about-eu/agencies/executive_agencies/rea/index_pl.htm

Jak wynika z powyższej tabeli, istnieje szeroki zakres badań, których projektami zarządza REA. Mają one znaczenie gospodarcze i społeczne, chociaż wszystkie służą przede wszystkim człowiekowi, jeżeli nie bezpośrednio to w sposób pośredni. Na uwagę zasługują tu m.in. (do których UE przywiązuje szczególną uwagę) badania dotyczące bezpieczeństwa żywnościowego, biogospodarki, bezpieczeństwa społeczeństw oraz wykorzystania nauki dla ich dobra. REA wykonuje swoje zadania podlegając dyrekcjom generalnym KE, w sposób następujący:

- od początku funkcjonowania REA są to:
  - DG ds. Badań i Innowacji,
  - DG ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP,
  - DG ds. Edukacji i Kultury;
- od stycznia 2014 r. są to ponadto:
  - DG ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich,
  - DG ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii.

Oprócz zadań ściśle powierzonych, agencja wspiera także logistycznie i administracyjnie inne projekty podporządkowane innym agencjom wykonawczym.

Uwagi końcowe

W strukturze systemu agencyjnego UE agencje wykonawcze zajmują szczególne miejsce, i choć wykazują wiele podobieństw do pozostałych agencji, to cechują się również pewną specyficznością i odmiennością od innych. Zajmują się bowiem praktycznym zarządzaniem programami oraz nie mają charakteru

stałego, a ich doradztwo, konkretne zadania i funkcje zarządcze są przewidziane na z góry określony czas, kiedy to m.in. zajmują się obsługą wniosków o dotacje z unijnego budżetu, chociaż nie tylko. Agencje Wykonawcze zaczęły funkcjonować i zarządzać na większą skalę 7 PR oraz programem „Horyzont 2020”, realizowanymi odpowiednio w okresie 2007-2013 i 2014-2020. Chociaż zaznały też swoją obecność przy 6 PR, gdzie „pomagały” przy koordynacji europejskich i krajowych polityk BRT. Ich kilkunastoletnie doświadczenia dowodzą, iż są ważnym elementem funkcjonowania UE, wyrazem decentralizacji działań oraz realizacji i urzeczywistnienia zasady subsydialności.

Obecnie na szczególne podkreślenie zasługuje funkcjonowanie Europejskiego Instytutu Innowacji Technologii (EIT), który, pełniąc kluczową rolę w programie „Horyzont 2020”, włączył się aktywnie w realizację założeń strategii „Europa 2020”. Nowatorstwo EIT polega na tworzeniu Wspólnot Wiedzy i Innowacji, które zajmują się rozwojem i promowaniem różnych priorytetowych dziedzin w funkcjonowaniu UE. O EIT można powiedzieć, iż jest w pewnym sensie agencją w skali makro, jako służącą innowacyjności i nowoczesnym europejskim technologiom w trójkącie wiedzy, tj. przedsiębiorstwo – szkolnictwo – badania naukowe i rozwój.

Natomiast wszystkie pozostałe agencje wykonawcze wpisują się w realizację takich priorytetów rozwojowych, jak:

- sfera B+R,
- edukacja, kultura, sektor audiowizualny,
- zdrowie,
- sektor MŚP,
- bezpieczeństwo i energia termojądrowa,
- ochrona środowiska i transport,
- zawieranie partnerstw badawczych z sektorem farmaceutycznym, lotniczym i kosmicznym oraz elektronicznym.

Dzięki agencjom wykonawczym możliwa jest m.in. synergia pomiędzy wszystkimi unijnymi programami, a ich wieloletnie funkcjonowanie stanowi podstawę do wyciągania wniosków przy doskonaleniu ich organizacji i wypełnianiu zadań.

Zakończenie

Pierwsze agencje, jako struktury zdecentralizowane będące wyrazem realizacji generalnych zasad, na których opiera się integracja europejska, tj. partnerstwa i subsydiarności, zaczęły funkcjonować stosunkowo wcześniej, bo w latach siedemdziesiątych. Wówczas miały one charakter pomocniczy, doradczy i zarządczy w ramach polityki społecznej, a zwłaszcza jej części dotyczącej podnoszenia kwalifikacji zasobów ludzkich oraz bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy. Takie bowiem były potrzeby „młodej” integracji europejskiej w powojennej rzeczywistości. Od tej pory agencje powoływano na konkretne potrzeby i działały one w dość zróżnicowanych warunkach, przejmując coraz więcej zadań i wyzwań.

Największy „wysyp agencyjny” zanotować można począwszy od Maastricht i wejścia UE w pogłębiony etap integracji gospodarczej i walutowej. Wtedy agencje objęły swym zasięgiem wszystkie wspólnotowe polityki gospodarcze (nieco później politykę walutową) i ich wdrażanie. Dokonano też sklasyfikowania na:

- agencje wspólnotowe,
- agencje wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa,
- agencje spraw wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości.

W ten sposób agencje zaczęły obsługiwać obszary ww. polityk, stając się nieodzownym elementem systemu decyzyjnego i zarządczego Wspólnot Europejskich/Unii Europejskiej oraz wyrazem pogłębiania i profesjonalizacji integracji.

Dalszy rozwój procesów integracyjnych i realizacja strategii rozwojowych (strategia lizbońska, a obecnie strategia „Europa 2020”) oraz podejmowanie różnych programów rozwojowych spowodowały konieczność powołania tzw. agencji wykonawczych dla zarządzania konkretnymi projektami w ramach ponadnarodowych programów operacyjnych. W ten sposób powstał czwarty rodzaj agencji, tj. wykonawcze, czasowe, których funkcjonowanie wyznaczał czas trwania określonego projektu.

Wzrost znaczenia agencji spowodował, iż w ostatnim czasie (od 2012 r.) dla tworzenia i funkcjonowania agencji przyjęto kompleksowe zasady przewodnie, oparte na tzw. wspólnym podejściu. Przedsięwzięcie powyższe zapewnia spójność systemu agencyjnego i jego skuteczność oraz zwiększa odpowiedzialność agencji za realizowane cele i podejmowane zadania.

Wieloletnie funkcjonowanie systemu agencyjnego i jego ocena określają znaczenie i korzyści agencji w procesie decyzyjnym UE, co w syntetycznym ujęciu można przedstawić następująco:

- agencje pomagają we wdrażaniu polityk wspólnotowych i zarządzaniu nimi,
- służą skuteczną pomocą KE w realizacji jednolitego rynku,
- reprezentują interesy europejskie w ściśle wyspecjalizowanych i niejednokrotnie wrażliwych dziedzinach,

- przyczyniają się do zwiększenia efektywności i legitymizacji procesów decyzyjnych w UE, znacząco te procesy usprawniają, a przez to włączają się w proces zarządczy integracji europejskiej,
- ułatwiają współpracę w obszarze: UE – władze krajowe państw członkowskich, dostarczają specjalistyczną wiedzę i doradztwo oraz pomagają w procesach decyzyjnych i zarządczych,
- są otwarte dla współpracy z krajami trzecimi.

Wskazane tu liczne pozytywy nie pozostawiają agencji bez krytyki, chociaż ta jest fragmentaryczna i dotyczy m. in. faktu, iż są one za mało zdefiniowane w kwestiach ponoszonych odpowiedzialności. Jednakże należy mieć na uwadze fakt, iż są to struktury pomocnicze pozostające w pewnej zależności od KE bądź Trybunału Obrachunkowego (w przypadku agencji wykonawczych), albo od PE i Rady UE (w przypadku budżetów agencji). Zawraca się też uwagę na fakt, iż agencje adoptują metody pracy KE. Tym niemniej wydaje się, iż krytyka jest dość powierzchowna, ale jej uwzględnienie umocniłoby system agencyjny, który – jak pokazuje praktyka – spełnia ważną rolę w systemie decyzyjnym i zarządczym UE i trudno sobie wyobrazić pogłębianie integracji i jej umacnianie bez systemu agencyjnego.

Bibliografia

Książki, artykuły, teksty źródłowe

1. A secure Europe in a better World, European Strategy, Brussels, 12 December 2003, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg 2004.
2. Barcz J., Górka M., Wyrozumski A., *Instytucje i Prawo Unii Europejskiej*, Lexis Nexis, Warszawa 2012.
3. Bokajło W., Poczęśniak A. (red.), *Podstawy europeistyki. Podręcznik akademicki*, Wyd. Alta 2, Wrocław 2009.
4. Borchardt K.D., *ABC prawa wspólnotowego*, Wyd. Wspólnoty Europejskiej, Warszawa 2004.
5. Bracz J., Kawecka-Wyrzykowska E., Michałowska-Gorywoda K., *Integracja europejska w świetle Traktatu z Lizbony*. Aspekty ekonomiczne, PWE, Warszawa 2012.
6. Cini M., *Unia Europejska, Organizacja i Funkcjonowanie*, PWE, Warszawa 2007.
7. Dziennik Urzędowy UE, L 409, dn. 30 grudnia 2006 r.
8. Flisek A., *Prawo Unii Europejskiej z wprowadzeniem*, C.H. Beck, Warszawa 2010.
9. Fontaine P., *Europa w 12 lekcjach*, Urząd Oficjalnych Publikacji wspólnot Europejskich, Luksemburg 2007.
10. Greta M., *Euroregiony polskie w procesie integracji europejskiej oraz w przewyciężaniu peryferyjności i dysproporcji regionalnej*, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013.
11. Jak działa Unia Europejska. Przewodnik po instytucjach europejskich, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg 2014.
12. Kuś A., *Prawo Unii Europejskiej z uwzględnieniem Traktatu z Lizbony*, Red. Wydawnictwa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2010.
13. Leonard D., *Przewodnik po Unii Europejskiej*, wyd. II, studio EMKA, Warszawa 2003.
14. Michałowska-Gorywoda K., *Unia Europejska*, PWN, Warszawa 2007.
15. Noble A., *Przewodnik po Unii Europejskiej*, Wyd. KiW, Warszawa 2000.
16. Publikacje Urzędu Oficjalnych Wspólnot Europejskich w Luksemburgu.
17. Rozporządzenie Rady WE 1572/98 z dnia 17 lipca 1998 r.
18. Rozporządzenie Rady WE 1648/03 z dnia 18 czerwca 2003 r.
19. Rozporządzenie Rady WE 2063/94 z dnia 27 lipca 1994 r.
20. Rozporządzenie Rady WE 2666/00 z dnia 5 grudnia 2000 r.
21. Rozporządzenie PE i Rady (UE) 2015/2424 z dnia 16 grudnia 2015 r.
22. Rozporządzenie Rady 1645/2003 z dnia 18 czerwca 2003 r.
23. Rozporządzenie rady WE nr 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r.
24. Ruskowski J., Górnicz E., Żurek M., *Leksykon integracji europejskiej*, PWN, Warszawa 1998.

25. Suwara E., *BREXIT a funkcjonowanie unijnych instytucji – problemy praktyczne*, „Prawo Europejskie”, nr 8/2016.
26. Traktat Lizboński: tekst za pośrednictwem Urzędu Publikacji Unii Europejskiej w Luksemburgu.
27. Traktat z Maastricht.
28. Weidenfeld W., Wessels W., *Europa od A do Z*, Wyd. Wokół nas, Gliwice 1995.
29. Wierzchowska A., *System instytucjonalny Unii Europejskiej*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008.
30. Wojtaszczyk K.A. (red.), *System instytucjonalny Unii Europejskiej*, Wyd. Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2007.
31. Wojtaszczyk K.A., *Integracja europejska*, W-ctwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2006.
32. Wojtaszczyk K.A., *System instytucjonalny Unii Europejskiej*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2005.
33. Zielińska-Głębocka A., *Zasada ściślejszej współpracy w funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, „Sprawy Międzynarodowe” 3/2001.

Źródła internetowe

1. <http://bookshop.europa.eu>
2. <http://bookshop.europa.eu/en/eu-agencies-working-for-you-pbTK>
3. <http://bridge.gov.pl/aktualnosc/pokaz/znika-urzed-harmonizacji-rynku-wewnetrznego-uhrw-i-wspolnotowy-znak-towarowy/>
4. <http://curia.europa.eu>
5. http://easo.europa.eu/about-us/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol
6. <http://easo.europa.eu/about-us/what-we-do>
7. http://ec.europa.eu/about/ds_pl.htm
8. <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/ear/home/default.htm>
9. http://ec.europa/commission/2014-2019_pl
10. <http://eca.europa.eu>
11. <http://eiopa.europa.eu/about-eiopa>
12. [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32006E1002R\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32006E1002R(01))
13. <http://europa.eu> oraz z, <http://bookshop.europa.eu>
14. <http://europa.eu>
15. http://europa.eu/about-eu/agencies/decentralised-agencies/index_pl.htm
16. http://europa.eu/about-eu/agencies/eba/index_pl.htm
17. http://europa.eu/about-eu/agencies/executive_agencies/linea/index
18. http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol
19. http://europa.eu/agencies/index_pl.htm
20. <http://europa.eu/publications/>
21. <http://juncker.epp.eu/node/50>
22. <http://odm.gov.pl>

23. <http://publications.europa.eu/code/pl/pl-390600.htm>
24. <http://www.europedirect.europa.eu>
25. <http://www.bookshop.europa.eu>
26. <http://www.cor.europa.eu>
27. <http://www.ecsc.europa.eu>
28. <http://www.euopan-counail.europa.eu>
29. <http://www.euoparl.eu>
30. http://www.euoparl.europa.eu/ftu/pdf/pl/FTU_1.3.3.pdf
31. <http://www.euoparl.europa.eu/sakharovprize/pl/laureates.html>
32. http://www.euoparl.pl/pl/poslowie_parlament_i_ty/partie_grupy.html%20
33. <http://www.nestoruk.pl/prawo-wlasnosci-intelektualnej/urzed-harmonizacji-w-ramach-rynku-wewnetrznego-uhrw-staje-sie-urzedem-unii-europejskiej-ds-wlasnosci-intelektualnej-euipo/>
34. https://europa.eu/european-union/about-eu/presidents_pl
35. www.ec.europa.eu
36. www.ec.europa.eu/publications
37. www.pewp.pl

Spis rysunków

Rys. 1. Instytucje Unii Europejskiej – ujęcie pierwsze	12
Rys. 2. Instytucje Unii Europejskiej – drugie ujęcie	13
Rys. 3. Struktura organizacyjna Rady Europejskiej	15
Rys. 4. Trójkąt decyzyjny: KE – PE – RUE.....	17
Rys. 5. Struktura Parlamentu Europejskiego.....	24

Spis tabel

Tabela 1. Traktaty – zapis umów między krajami członkowskimi	14
Tabela 2. Kolegium komisarzy w kadencji 2014-2019.....	18
Tabela 3. Grupy klastrowe KE (2014-2019).....	20
Tabela 4. Prezydencje w RUE w okresie 2014-2019	27
Tabela 5. Struktura organizacyjna agencji UE.....	37
Tabela 6. Wykaz agencji wspólnotowych – część pierwsza	40
Tabela 7. Cel i zadania Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy.....	43
Tabela 8. Cele i zadania Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu. 45	
Tabela 9. Cele i zadania Europejskiego Centrum Kontroli i Zapobiegania Chorobom.....	47
Tabela 10. Cele i zadania Europejskiego Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego.....	49
Tabela 11. Cele i zadania Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności	51
Tabela 12. Cel i zadania Instytutu Równości Kobiet i Mężczyzn.....	53
Tabela 13. Cel i zadania Europejskiego Urzędu Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych	54
Tabela 14. Cel i zadania Europejskiej Agencji ds. Leków	55
Tabela 15. Cel i zadania Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii.....	58
Tabela 16. Cel i zadania Europejskiej Fundacji na rzecz Poprawy warunków Życia i Pracy.....	60
Tabela 17. Programy współpracy i kraje uczestniczące w programach	61
Tabela 18. Cel i zadania Europejskiej Fundacji Kształcenia.....	62
Tabela 19. Cel i zadania Europejskiej Agencji Praw Podstawowych	64
Tabela 20. Cel i zadania Centrum Tłumaczeń dla Organów UE.....	66
Tabela 21. Wykaz agencji wspólnotowych – część druga	68
Tabela 22. Cel i zadania Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki	71
Tabela 23. Cel i zadania Urzędu Organu Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej	72
Tabela 24. Cel i zadania Wspólnotowego Urzędu Ochrony Odmian Roślin	74
Tabela 25. Cel i zadania Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego	75

Tabela 26. Cel i zadania Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego.....	77
Tabela 27. Cel i zadania Europejskiej Agencji Chemikaliów	78
Tabela 28. Cel i zadania Europejskiej Agencji Środowiska.....	80
Tabela 29. Cel i zadania Europejskiej Agencji Kontroli Rybołówstwa	82
Tabela 30. Cel i zadania Agencji Europejskiego GNSS	83
Tabela 31. Cel i zadania Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa na Morzu	85
Tabela 32. Cel i zadania Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji.....	87
Tabela 33. Cel i zadania Europejskiej Agencji Kolejowej.....	89
Tabela 34. Cel i zadania Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych.....	90
Tabela 35. Cel i zadania Jednolitej Rady Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji	92
Tabela 36. Cel i zadania Europejskiego Urzędu ds. Harmonizacji Rynku Wewnętrznego	94
Tabela 37. Agencje Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa	99
Tabela 38. Cel i zadania Instytutu Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem	102
Tabela 39. Cel i zadania Centrum Satelitarnego Unii Europejskiej (CSUE) ...	103
Tabela 40. Cel i zadania Europejskiej Agencji Obrony (EDA)	105
Tabela 41. Priorytety i działania Europejskiej agendy bezpieczeństwa na lata 2014-2020	108
Tabela 42. Wykaz agencji w ramach Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości	111
Tabela 43. Cele i zadania Europejskiego Urzędu Policji (EUROPOL)	113
Tabela 44. Cele i zadania Zespołu ds. Współpracy Sądowej w Unii Europejskiej.....	116
Tabela 45. Cele i zadania Europejskiego Kolegium Policyjnego (CEPOL)	118
Tabela 46. Cele i zadania Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej (FRONTEX).....	119
Tabela 47. Cele i zadania Europejskiej Agencji ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (Eu-LISA)	121
Tabela 48. Programy ramowe realizowane przez Wspólnoty Europejskie, a potem przez Unię Europejską.....	125
Tabela 49. Wykaz Agencji Wykonawczych	129
Tabela 50. Cele i zadania Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT).....	131
Tabela 51. Cele i zadania Europejskiego Wspólnotowego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji programu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej, Fuzja dla Energii (F4E).....	133
Tabela 52. Cele i zadania Agencji Wykonawczej Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych.....	136

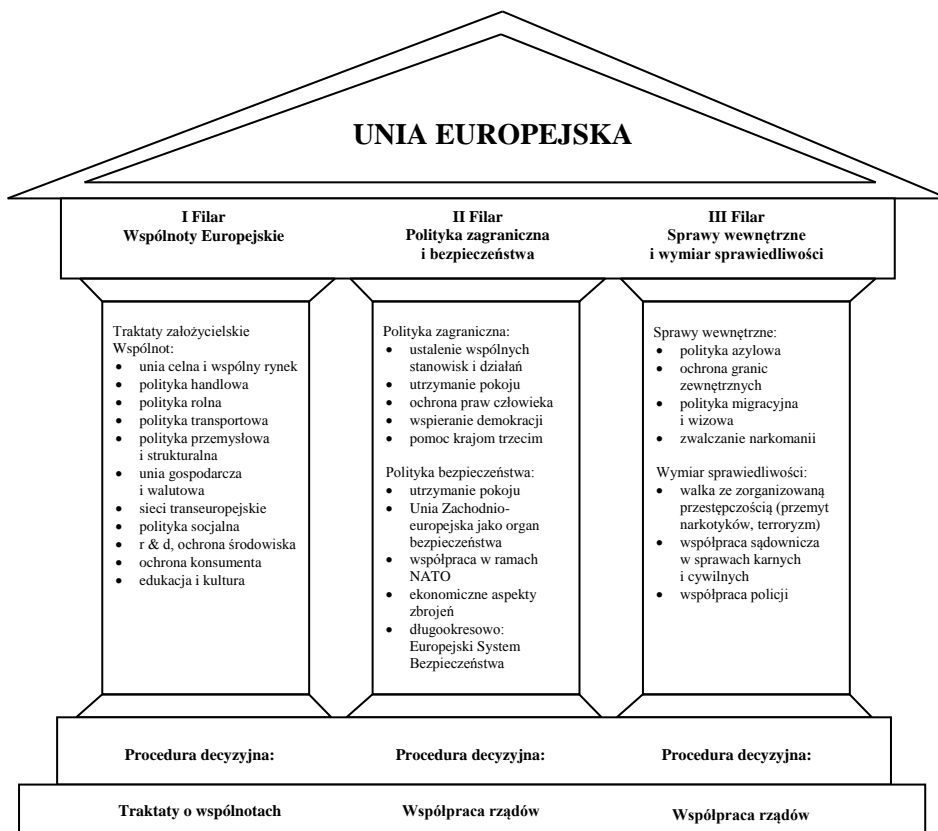
Tabela 53. Sekcje w ramach Programu „Horyzont 2020”,
którymi zarządza Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych (REA)..... 138

Spis wykresów

Wykres 1. Budżety od I do VII Programu ramowego (w mld euro)..... 127

Załączniki

Załącznik 1

Rys. 1. Unia Europejska wg filarów z Maastricht

Źródło: <http://europa.eu>

Załącznik 2 – Tabela 1 – Dyrekcje generalne oraz służby Komisji: oficjalne nazwy

**Kody literowe (do użytku wewnętrznego)
i kody cyfrowe (wyłącznie do celów informatycznych) – PL Wersja: 1.10.2016**

Pełna nazwa i porządek wymieniania	Nazwa skrócona	Skrót używany powszechnie	Kod literowy (1) (do użytku wewnętrznego)	Kod cyfrowy (2) (niewidoczny)	Zakres działania
Sekretariat Generalny		SG	SG	31	Sekretariat Generalny

Służba Prawna		SJ	SJ	32	Służba Prawna
Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji Społecznej	DG ds. Komunikacji Społecznej		COMM	61	Komunikacja społeczna
Europejski Ośrodek Strategii Politycznej		EOSP	EPSC	46	Europejski Ośrodek Strategii Politycznej
Grupa Zadaniowa ds. Przygotowania i Przeprowadzenia Negocjacji ze Zjednoczonym Królestwem na podstawie Art. 50 TUE	Grupa Zadaniowa ds. Negocjacji na podstawie Art. 50 TUE		TF50	36	Negocjacje na podstawie art. 50 TUE
Dyrekcja Generalna do Spraw Gospodarczych i Finansowych ³	DG do Spraw Gospodarczych i Finansowych		ECFIN	02	Sprawy gospodarcze i finansowe
Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP	DG ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP		GROW	62	Rynek wewnętrzny, przemysł, przedsiębiorczość i MŚP
Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji	DG ds. Konkurencji		COMP	04	Konkurencja
Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego	DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego		EMPL	05	Zatrudnienie, sprawy społeczne i włączenie społeczne
Dyrekcja Generalna ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich	DG ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich		AGRI	06	Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich
Dyrekcja Generalna ds. Energii	DG ds. Energii		ENER	27	Energia
Dyrekcja Generalna ds. Mobilności i Transportu	DG ds. Mobilności i Transportu		MOVE	7	Mobilność i transport
Dyrekcja Generalna ds. Działań w dziedzinie Klimatu	DG ds. Działań w dziedzinie Klimatu		CLIMA	87	Działania w dziedzinie klimatu
Dyrekcja Generalna ds. Środowiska	DG ds. Środowiska		ENV	11	Środowisko
Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych i Innowacji	DG ds. Badań Naukowych i Innowacji		RTD	12	Badania naukowe i innowacje

Załącznik 2 – Tabela 1 (cd.)

Wspólne Centrum Badawcze		JRC (4)	JRC	53	Wspólne Centrum Badawcze
Dyrekcja Generalna ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii	DG ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii		CNECT	13	Sieci komunikacyjne, treści i technologie
Dyrekcja Generalna ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa	DG ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa		MARE	14	Gospodarka morska i rybołówstwo
Dyrekcja Generalna ds. Stabilności Finansowej, Usług Finansowych i Unii Rynków Kapitałowych	DG ds. Stabilności Finansowej, Usług Finansowych i Unii Rynków Kapitałowych		FISMA	15	Stabilność finansowa, usługi finansowe i unia rynków kapitałowych
Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej	DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej		REGIO	16	Polityka regionalna i miejska
Dyrekcja Generalna ds. Podatków i Unii Celnej	DG ds. Podatków i Unii Celnej		TAXUD	21	Podatki i unia celna
Dyrekcja Generalna ds. Edukacji i Kultury	DG ds. Edukacji i Kultury		EAC	63	Edukacja i kultura
Dyrekcja Generalna ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności	DG ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności		SANTE	64	Zdrowie i bezpieczeństwo żywności
Dyrekcja Generalna ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych	DG ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych		HOME	65	Migracja i sprawy wewnętrzne
Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów	DG ds. Sprawiedliwości i Konsumentów		JUST	76	Sprawiedliwość i konsumenci
Służba ds. Instrumentów Polityki Zagranicznej			FPI	59 (5)	Służba ds. Instrumentów Polityki Zagranicznej
Dyrekcja Generalna ds. Handlu	DG ds. Handlu		TRADE	67	Handel
Dyrekcja Generalna ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia	DG ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia		NEAR	69	Polityka sąsiedztwa i negocjacje w sprawie rozszerzenia

Dyrekcja Generalna ds. Współpracy Międzynarodowej i Rozwoju	DG ds. Współpracy Międzynarodowej i Rozwoju		DEVCO	55	Współpraca międzynarodowa i rozwój
Dyrekcja Generalna ds. Prowadzonych przez UE Operacji Ochrony Ludności i Pomocy Humanitarnej (ECHO)	DG ds. Prowadzonych przez UE Operacji Ochrony Ludności i Pomocy Humanitarnej (ECHO)	ECHO	ECHO	51	Operacje ochrony ludności i pomocy humanitarnej prowadzone przez UE (ECHO)
Eurostat		Eurostat	ESTAT	34	Eurostat
Dyrekcja Generalna ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa	DG ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa		HR	09	Zasoby ludzkie i bezpieczeństwo
Dyrekcja Generalna ds. Informatyki	DG ds. Informatyki		DIGIT	50	Informatyka
Dyrekcja Generalna ds. Budżetu	DG ds. Budżetu		BUDG	19	Budżet
Służba Audytu Wewnętrznego			IAS	25	Służba Audytu Wewnętrznego
Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych		OLAF	OLAF	57	Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych
Dyrekcja Generalna ds. Tłumaczeń Ustnych	DG ds. Tłumaczeń Ustnych		SCIC	38	Tłumaczenia ustne
Dyrekcja Generalna ds. Tłumaczeń Pisemnych	DG ds. Tłumaczeń Pisemnych	DGT	DGT	47	Tłumaczenia pisemne
Urząd Publikacji Unii Europejskiej	Urząd Publikacji	OP	OP	43	Urząd Publikacji
Urząd ds. Infrastruktury i Logistyki w Brukseli			OIB	39	
Urząd Administracji i Wypłacania Należności Indywidualnych			PMO	40	
Urząd ds. Infrastruktury i Logistyki w Luksemburgu			OIL	41	
Urząd Doboru Kadr Wspólnot Europejskich	Europejski Urząd Doboru Kadr ⁽⁶⁾	EPSO	EPSO	42	
Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw		EASME	EASME	81	
Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego		EACEA	EACEA	82	

Załącznik 2 – Tabela 1 (cd.)

Agencja Wykonawcza ds. Konsumentów, Zdrowia, Rolnictwa i Żywności	Chafea	CHAFEA	83	
Agencja Wykonawcza ds. Innowacyjności i Sieci	INEA	INEA	84	
Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych	ERCEA	ERCEA	85	
Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych	REA	REA	86	
			89 ⁽⁷⁾	

(¹) Kod zastrzeżony wyłącznie do użytku wewnętrznego. We wszystkich dokumentach przeznaczonych do publikacji (na papierze lub w formie elektronicznej) należy używać standardowych skrótów i akronimów.

(²) W niektórych systemach komputerowych używa się kodu „60” na oznaczenie gabinetów.

(³) Uwaga: zakres odpowiedzialności komisarza nosi tytuł: „Sprawy gospodarcze i walutowe”.

(⁴) Nie należy używać skrótu WCB (JRC – Taki sam skrót we wszystkich językach).

(⁵) W niektórych systemach komputerowych używa się kodu „66” na oznaczenie FPI.

(⁶) Nazwa zwyczajowa. Pełną nazwę stosuje się wyłącznie w aktach prawnych dotyczących statutu EPSO.

(⁷) Kod „89” jest używany do Jednolitej Rady ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (zob. pkt 9.5.3, zdecentralizowane jednostki organizacyjne (agencje)).

Zmiany dot. wyd. 2011 (wersja podstawowa)

01.10.2016	SG / QABD 2181	nowa służba: Grupa Zadaniowa ds. Przygotowania i Przeprowadzenia Negocjacji ze Zjednoczonym Królestwem na podstawie Art. 50 TUE	
01.07.2016	SEC(2016) 252, PV(2016) 2170 final	Stara nazwa Dyrekcja Generalna ds. Pomocy Humanitarnej i Ochrony Ludności (ECHO) DG ds. Pomocy Humanitarnej i Ochrony Ludności (ECHO)	Nowa nazwa Dyrekcja Generalna ds. Prowadzonych przez UE Operacji Ochrony Ludności i Pomocy Humanitarnej (ECHO) DG ds. Prowadzonych przez UE Operacji Ochrony Ludności i Pomocy Humanitarnej (ECHO)
01.01.2015	SEC(2014) 572	Stara nazwa Dyrekcja Generalna ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu DG ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu ENTR	Nowa nazwa Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP DG ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP GROW
		Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego i Usług	Dyrekcja Generalna ds. Stabilności Finansowej,

		<p>DG ds. Rynku Wewnętrznego i Usług MARKT</p> <p>Dyrekcja Generalna ds. Zdrowia i Konsumentów DG ds. Zdrowia i Konsumentów SANCO</p> <p>Dyrekcja Generalna do Spraw Wewnętrznych DG do Spraw Wewnętrznych HOME</p> <p>Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości DG ds. Sprawiedliwości JUST</p> <p>Dyrekcja Generalna ds. Rozszerzenia DG ds. Rozszerzenia ELARG</p> <p>Dyrekcja Generalna ds. Rozwoju i Współpracy – EuropeAid DG ds. Rozwoju i Współpracy – EuropeAid DEVCO</p>	<p>Usług Finansowych i Unii Rynków Kapitałowych DG ds. Stabilności Finansowej, Usług Finansowych i Unii Rynków Kapitałowych FISMA</p> <p>Dyrekcja Generalna ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności DG ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności SANTE</p> <p>Dyrekcja Generalna ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych DG ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych HOME</p> <p>Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów DG ds. Sprawiedliwości i Konsumentów JUST</p> <p>Dyrekcja Generalna ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia DG ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia NEAR</p> <p>Dyrekcja Generalna ds. Współpracy Międzynarodowej i Rozwoju DG ds. Współpracy Międzynarodowej i Rozwoju DEVCO</p>
17.12.2014	decyzja wykonawcza Komisji 2014/927/UE	Stara nazwa Agencja Wykonawcza ds. Konsumentów, Zdrowia i Żywności	Nowa nazwa Agencja Wykonawcza ds. Konsumentów, Zdrowia, Rolnictwa i Żywności
01.11.2014	C(2014) 9001 final PV(2014)2104	Stara nazwa Biuro Doradców ds. Polityki Europejskiej BEPA 48	Nowa nazwa Europejski Ośrodek Strategii Politycznej EPSC 46

Załącznik 2 – Tabela 1 (cd.)

01.01.2014	decyzje wykonawcze Komisji 2013/770/UE, 2013/771/UE i 2013/801/UE	Stara nazwa Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacyjności (EACI) Agencja Wykonawcza ds. Zdrowia i Konsumentów (EAHC) Agencja Wykonawcza ds. Trans-europejskiej Sieci Transportowej (TEN-T EA)	Nowa nazwa Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME) Agencja Wykonawcza ds. Konsumentów, Zdrowia i Żywności (Chafea) Agencja Wykonawcza ds. Innowacyjności i Sieci (INEA)
01.10.2012	SEC(2012) 452 final SEC(2012) 458 final	Stara nazwa DG ds. Polityki Regionalnej	Nowa nazwa DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej
01.07.2012	SEC(2012) 266 SEC(2012) 269	Stara nazwa Dyrekcja Generalna ds. Społeczeństwa Informacyjnego i Mediów DG ds. Społeczeństwa Informacyjnego i Mediów INFSO	Nowa nazwa Dyrekcja Generalna ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii DG ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii CNECT

Źródło: <http://publications.europa.eu/code/pl/pl-390600.htm>

Załącznik 2 – Wydziały (DG)

- Badania naukowe i innowacje (RTD)
- Budżet (BUDG)
- Działania w dziedzinie Klimatu (CLIMA)
- Edukacja i Kultura (EAC)
- Energia (ENER)
- Eurostat (ESTAT)
- Gospodarka morska i rybołówstwo (MARE)
- Handel (TRADE)
- Informatyka (DIGIT)
- Komunikacja Społeczna (COMM)
- Konkurencja (COMP)
- Migracja i sprawy wewnętrzne (HOME)
- Mobilność i Transport (MOVE)
- Podatki i Unia Celna (TAXUD)
- Polityka regionalna i miejska (REGIO)
- Polityka sąsiedztwa i negocjacje w sprawie rozszerzenia (NEAR)
- Prowadzonych przez UE Operacji Ochrony Ludności i Pomocy Humanitarnej (ECHO)
- Rolnictwo i Rozwój Obszarów Wiejskich (AGRI)
- Rynek wewnętrzny, przemysł, przedsiębiorczość i MŚP (GROW)
- Sekretariat Generalny (SG)

- Sieci komunikacyjne, treści i technologie (CNECT)
- Sprawiedliwość i konsumenci (JUST)
- Sprawy Gospodarcze i Finansowe (ECFIN)
- Środowisko (ENV)
- Stabilność finansowa, usługi finansowe i unia rynków kapitałowych (FISMA)
- Służba ds. Instrumentów Polityki Zagranicznej (FPI)
- Tłumaczenia Pisemne (DGT)
- Tłumaczenia Ustne (SCIC)
- Wspólne Centrum Badawcze (JRC)
- Współpraca międzynarodowa i rozwój (DEVCO)
- Zasoby Ludzkie i Bezpieczeństwo (HR)
- Zatrudnienie, sprawy społeczne i włączenie społeczne (EMPL)
- Zdrowie i bezpieczeństwo żywności (SANTE)

Źródło: http://ec.europa.eu/about/ds_pl.htm

Załącznik 2 – Tabela 2 – Przewodniczący Komisji Europejskiej od początku WE do UE

Lp.	Okres przewodniczenia KE	Nazwisko i imię przewodniczącego KE, kraj pochodzenia
1	1958-1967	Walter Hallstein (Niemcy) – przewodniczący Komisji EWG
2	1967-1970	Jean Rey (Belgia) – pierwszy przewodniczący trzech Wspólnot
3	1970-1972	Franco Maria Malfatti (Włochy)
4	1972-1973	Sicco Mansholt (Holandia)
5	1973-1977	François-Xavier Ortoli (Francja)
6	1977-1981	Roy Jenkins (Wielka Brytania)
7	1981-1985	Gaston Thorn (Luksemburg)
8	1985-1995	Jacques Delors (Francja)
9	1995-1999	Jacques Santer (Luksemburg)
10	1999-2004	Romano Prodi (Włochy)
11	2005-2014	José Manuel Barroso (Portugalia)
12	2014-2019	Jean-Claude Juncker (Luksemburg)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://publications.europa.eu/code/pl/pl-390600.htm>, archiwum.

Załącznik 2 – Życiorys przewodniczącego KE

Jean-Claude Juncker (ur. 9 grudnia 1954 w Redange) – luksemburski polityk i prawnik, nieprzerwanie od 1995 do 2013 premier Luksemburga, a od 1984 do 2013 członek rządu luksemburskiego. Od 1 listopada 2014 przewodniczący Komisji Europejskiej.

Ukończył szkołę średnią Lycée Michel Rodange, następnie studia prawnicze na Uniwersytecie w Strasburgu. Uzyskał uprawnienia zawodowe w ramach krajowego samorządu prawniczego, zajął się jednak działalnością polityczną w ramach Chrześcijańsko-Społecznej Partii Ludowej (CSV). Był sekretarzem parlamentarnym tego ugrupowania. W 1984 po raz pierwszy uzyskał mandat posła do Izby Deputowanych. Od tego czasu skutecznie ubiegał się o reelekcję w kolejnych wyborach krajowych, w tym także w 2013.

Również od 1984 nieprzerwanie wchodzi w skład kolejnych rządów. W trzech gabinetach Jacques'a Santera pełnił funkcję ministra pracy, a następnie od lipca 1989 do stycznia 1995 ministra finansów i ministra pracy. W 1990 przejął kierownictwo partii chadeckiej, zastępując Jeana Spautza.

20 stycznia 1995 stanął na czele luksemburskiego rządu, kontynuując koalicję z Luksemburską Socjalistyczną Partią Robotniczą (LSAP), której jeden z liderów Jacques Poos pozostał wicepremierem. Jean-Claude Juncker kontynuował jednocześnie pracę jako minister finansów oraz pracy i zatrudnienia. W tym samym roku zrezygnował z przywództwa w CSV (funkcję tę przejęła Erna Hennicot-Schoepges). Po zwycięstwie chadeków w 1999 ponownie stanął na czele gabinetu (przy zachowaniu teki ministra finansów), tym razem współtworzonego przez Partię Demokratyczną (wicepremierem została Lydie Polfer). Doprowadził tym samym do zakończenia współpracy z LSAP trwającej łącznie 15 lat.

W 2004 po słabym wyniku wyborczym demokratów odnowił koalicję z socjalistami (na stanowisko zastępcy powołał Jeana Asselborna), po raz trzeci obejmując urząd premiera wraz z resortem finansów. W 2005 przed referendum dotyczącym tzw. eurokonstytucji publicznie zadeklarował rezygnację w przypadku jej odrzucenia (ostatecznie za jej przyjęciem opowiedziało się około 57% głosujących).

W wyborach w 2009 partia chrześcijańsko-społeczna odnotowała najlepszy wynik od 45 lat, Jean-Claude Juncker po raz czwarty został premierem, przejmując też ministerstwo skarbu. 11 lipca 2013 przedłożył swoją rezygnację wielkiemu księciu Henrykowi. Doszło do tego na skutek utraty poparcia ze strony koalicyjnych socjalistów Aleksa Bodry'ego w związku z ujawnionym w raporcie parlamentarnym skandalem korupcyjnym w służbach specjalnych Service de Renseignement de l'Etat i brak w ich ocenie wyciągnięcia przez premiera konsekwencji wobec kierownictwa SREL. Pozostał na czele rządu, rozpisując jednak przedterminowe wybory, w których CSV ponownie odniosła zwycięstwo.

Pomimo wygranej chadeków partia ta znalazła się w opozycji. Nową koalicję zawiązali demokraci, socjaliści i zieloni. 4 grudnia 2013 nowym premierem został Xavier Bettel.

7 marca 2014 na kongresie Europejskiej Partii Ludowej został oficjalnym kandydatem EPP na nowego przewodniczącego Komisji Europejskiej. 27 czerwca 2014 nominowany do objęcia tego stanowiska. 15 lipca 2014 Parlament Europejski wybrał go na ten urząd.

Źródło: <http://juncker.epp.eu/node/50>

Załącznik 3 – zestawienie 1 – Grupy polityczne w Parlamencie Europejskim

W Parlamencie Europejskim VIII kadencji przed jej rozpoczęciem powołano siedem grup politycznych:

- Grupa Europejskiej Partii Ludowej (Chrześcijańscy Demokraci) (EPP),
- Grupa Postępowego Sojuszu Socjalistów i Demokratów w Parlamencie Europejskim (S&D),
- Europejscy Konserwatyści i Reformatorzy (ECR),
- Grupa Porozumienia Liberalów i Demokratów na rzecz Europy (ALDE),
- Konfederacyjna Grupa Zjednoczonej Lewicy Europejskiej / Nordycka Zielona Lewica (EUL / NGL),
- Grupa Zielonych / Wolne Przymierze Europejskie (G / EFA),
- Europa Wolności i Demokracji Bezpośredniej (EFDD).

Nadto kilkudziesięciu eurodeputowanych nie przystąpiło do żadnej z grup politycznych, pozostając posłami niezrzeszonymi

Powołanie pierwszych sześciu frakcji nastąpiło wkrótce po wyborach – każda z nich zebrała wystarczającą liczbę przedstawicieli z kilkunastu różnych krajów^[3] (zgodnie z obowiązującymi wymogami do utworzenia grupy politycznej potrzeba co najmniej 25 posłów reprezentujących przynajmniej jedną czwartą – tj. siedem – państw członkowskich). Próbę powołania własnej grupy podjęły także dwa środowiska eurosceptyków – jedno skupione wokół brytyjskiej UKIP (ugrupowania dominującego we frakcji EFD w poprzedniej kadencji) i drugie zorganizowane wokół francuskiego FN (oraz europartii EAF). W pierwszym przypadku, mimo odejścia do innych frakcji lub porażek wyborczych większości dotychczasowych sojuszników, starania te zakończyły się sukcesem.

W drugim przypadku nie udało się znaleźć przedstawicieli wystarczającej liczby państw członkowskich, by doprowadzić do powołania odrębnej grupy w PE^[8], wobec czego posłowie Europejskiego Sojuszu na rzecz Wolności pozostali eurodeputowanymi niezrzeszonymi.

Przewodniczącymi grup poselskich zostali:

- EPP: Manfred Weber (Niemcy),
- S&D: Gianni Pittella (Włochy),
- ECR: Syed Kamall (Wielka Brytania),
- ALDE: Guy Verhofstadt (Belgia),
- EUL / NGL: Gabriele Zimmer,
- G / EFA: Rebecca Harms (Niemcy, współprzewodnicząca) i Philippe Lamberts (Belgia, współprzewodniczący),
- EFDD: David Borrelli (Włochy, współprzewodniczący) i Nigel Farage (Wielka Brytania, współprzewodniczący).

W październiku 2014 frakcja EFDD, licząca pierwotnie 48 posłów, przestała istnieć. Doszło do tego, gdy grupę opuścił jedyny przedstawiciel z Łotwy, wobec czego EFDD przestała spełniać warunek zrzeszania deputowanych z co najmniej siedmiu państw członkowskich. Kilka dni później frakcję reaktywowano po dołączeniu do pozostałych członków EFDD jednego z polskich eurodeputowanych.

W czerwcu 2015 niezrzeszeni eurodeputowani z sześciu państw wraz z jedną posłanką wykluczoną z UKIP powołali eurosceptyczną frakcję pod nazwą Europa Narodów i Wolności (ENL), skupiającą w dacie jej powstania łącznie 36 parlamentarzystów^[19]. Funkcję współprzewodniczących objęli Marine Le Pen i Marcel de Graaff.

Źródło: http://www.europarl.pl/pl/poslowie_parlament_i_ty/partie_grupy.html%20

Załącznik 3 – Tabela 1 – Liczba posłów do PE z podziałem na państwa członkowskie (2014 r.)

Państwo członkowskie	Liczba posłów do PE
Austria	18
Belgia	21
Bułgaria	17
Chorwacja	11
Cypr	6
Dania	13
Estonia	6
Finlandia	13
Francja	74
Grecja	21
Hiszpania	54
Irlandia	11
Litwa	11
Łotwa	8
Luksemburg	6
Malta	6
Niderlandy	26
Niemcy	96
Polska	51
Portugalia	21
Republika Czeska	21
Rumunia	32
Słowacja	13

Załącznik 3 – Tabela 1 (cd.)

Słowenia	8
Szwecja	20
Węgry	21
Włochy	73
Zjednoczone Królestwo	73
ogółem	751

Źródło: http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/pl/FTU_1.3.3.pdf

Załącznik 3 – zestawienie 2 – Komisje robocze w PE

1. Komisja ds. Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa
2. Komisja ds. rolnictwa i rozwoju wsi
3. Komisja ds. gospodarczo-walutowych
4. Komisja ds. Budżetu
5. Komisja ds. energetyki, badań naukowych i technologii
6. Komisja ds. zewnętrznych stosunków gospodarczych
7. Komisja ds. prawnych i praw obywatelskich
8. Komisja ds. społecznych, zatrudnienia i środowiska pracy
9. Komisja ds. polityki regionalnej, planowania regionalnego, kontaktów z władzami lokalnymi i regionalnymi
10. Komisja ds. transportu i turystyki
11. Komisja ds. ochrony środowiska, zdrowia publicznego i ochrony konsumentów
12. Komisja ds. kultury, młodzieży, edukacji i mediów
13. Komisja ds. rozwoju i współpracy
14. Komisja ds. wolności obywatelskich
15. Komisja ds. kontroli budżetowej
16. Komisja ds. instytucjonalnych
17. Komisja ds. rybołówstwa
18. Komisja ds. przepisów proceduralnych, weryfikacji dokumentów osobowych i immunitetów
19. Komisja ds. praw kobiet
20. Komisja ds. petycji

Załącznik 3 – zestawienie 3 – Przewodniczący Parlamentu Europejskiego

Lp.	Okres przewodniczenia PE	Nazwisko i Imię przewodniczącego KE, kraj pochodzenia
1	1952-1954	Paul-Henri Spaak, Belgia
2	1954	Alcide De Gasperi, Włochy
3	1954-1956	Giuseppe Pella, Włochy
4	1956-1958	Hans Furler, RFN
5	1958-1960	Robert Schuman, Francja
6	1960-1962	Hans Furler, RFN
7	1962-1964	Gaetano Martino, Włochy
8	1964-1965	Jean Duvieusart, Belgia
9	1965-1966	Victor Leemans, Belgia
10	1966-1969	Alain Poher, Francja
11	1969-1971	Mario Scelba, Włochy
12	1971-1973	Walter Behrendt, RFN

13	1973-1975	Cornelis Berkhouwer, Holandia
14	1975-1977	Georges Spénale, Francja
15	1977-1979	Emilio Colombo, Włochy
16	1979-1982	Simone Veil, Francja
17	1982-1984	Piet Dankert, Holandia
18	1984-1987	Pierre Pflimlin, Francja
19	1987-1989	Charles Henry Plumb, Wielka Brytania
20	1989-1992	Enrique Barón Crespo, Hiszpania
21	1992-1994	Egon Klepsch, Niemcy
22	1994-1997	Klaus Hänsch, Niemcy
23	1997-1999	José María Gil-Robles, Hiszpania
24	1999-2002	Nicole Fontaine, Francja
25	2002-2004	Pat Cox, Irlandia
26	2004-2007	Josep Borrell, Hiszpania
27	2007-2009	Hans-Gert Pöttering, Niemcy
28	2009-2012	Jerzy Buzek, Polska
29	2012-2014	Martin Schulz, RFN
30	2014-2017	Martin Schulz, RFN

Źródło: https://europa.eu/european-union/about-eu/presidents_pl

Załącznik 3 – zestawienie 4 – Laureaci Nagrody im. Sacharowa

Rok : laureat

- 1988: Nelson Mandela (RPA) i Anatolij Marczenko (Ukraina; pośmiertnie)
- 1989: Alexander Dubček (Słowacja)
- 1990: Aung San Suu Kyi (Birma)
- 1991: Adem Demaçi (Kosowo)
- 1992: Matki z Plaza de Mayo (Argentyna)
- 1993: dziennik „Oslobodenje” (Bośnia i Hercegowina)
- 1994: Taslima Nasrin (Bangladesz)
- 1995: Leyla Zana (Turcja)
- 1996: Wei Jingsheng (Chiny)
- 1997: Salima Ghezali (Algieria)
- 1998: Ibrahim Rugova (Kosowo)
- 1999: Xanana Gusmão (Timor Wschodni)
- 2000: ¡Basta Ya! (Hiszpania)
- 2001: Nurit Peled (Izrael), Izzat Ghazzawi (Palestyna), Zacarias Kamuenho (Angola)
- 2002: Oswaldo Payá (Kuba)
- 2003: ONZ
- 2004: Białoruskie Stowarzyszenie Dziennikarzy
- 2005: Kobiety w Bieli (Kuba), Reporterzy bez Granic i Hauwa Ibrahim (Nigeria; ex aequo)
- 2006: Alaksandr Milinkiewicz (Białoruś)
- 2007: Salih Mahmud Osman (Sudan)
- 2008: Hu Jia (Chiny)
- 2009: Memoriał (Rosja)
- 2010: Guillermo Fariñas (Kuba)
- 2011: Mohamed Bouazizi, Asmaa Mahfouz, Ahmed al-Senussi, Razan Zaitouneh i Ali Farzat – działacze związani z ruchem „arabskiej wiosny”
- 2012: Dżafar Panahi i Nasrin Sotudeh – irańscy działacze na rzecz praw człowieka

- 2013: Malala Yousafzai – pakistańska aktywistka, działająca na rzecz dostępu do edukacji oraz praw kobiet
- 2014: Denis Mukwege – dyrektor medyczny Szpitala Panzi w Bukavu we wschodniej części Demokratycznej Republiki Konga, wyróżniony za niezwykle wkład w ratowanie zdrowia i życia kobiet
- 2015: Raif Badawi – pochodzący z Arabii Saudyjskiej bloger, pisarz i aktywista oraz twórca portalu Free Saudi Liberals

Źródło: <http://www.europarl.europa.eu/sakharovprize/pl/laureates.html>

Załącznik 4 – Tabela 1 – Liczba ludności stanowiąca podstawę głosowania w Radzie Unii Europejskiej

Państwo członkowskie	Liczba ludności (x 1000)	Odsetek łącznej liczby ludności UE
Niemcy	80523,7	15,93
Francja	65633,2	12,98
Zjedn. Królestwo	63730,1	12,61
Włochy	59685,2	11,81
Hiszpania	46704,3	9,24
Polska	38533,3	7,62
Rumunia	20057,5	3,70
Niderlandy	16779,6	3,32
Belgium	11161,6	2,21
Grecja	11062,5	2,90
Rep. Czeska	10516,1	2,08
Portugalia	10487,3	2,07
Węgry	9908,8	1,96
Szwecja	9555,9	1,89
Austria	8451,9	1,67
Bułgaria	7284,6	1,44
Dania	5602,6	1,11
Finlandia	5426,7	1,07
Słowacja	5410,8	1,07
Irlandia	4591,1	0,91
Chorwacja	4262,1	0,84
Litwa	2971,9	0,59
Słowenia	2058,8	0,41
Łotwa	2023,8	0,40
Estonia	1324,8	0,26
Cypr	865,9	0,17
Luksemburg	537,0	0,11
Malta	421,4	0,08
ogółem	505572,5	100,00
Próg konieczny do uzyskania większości kwalifikowanej	328 622,1	65%

Źródło: *Jak działa Unia europejska, Przewodnik po instytucjach europejskich, Urząd Publikacji UE, Luksemburg 2014, s. 16.*

Załącznik 4 – Tabela 2 – Rozkład głosów w Radzie Unii Europejskiej przypadających poszczególnym krajom

Kraj	Liczba głosów
Francja, Niemcy, Włochy i Zjednoczone Królestwo	29
Hiszpania, Polska	27
Rumunia	14
Niderlandy	13
Belgia, Grecja, Portugalia, Republika Czeska, Węgry	12
Austria, Bułgaria, Szwecja	10
Dania, Finlandia, Irlandia, Litwa, Słowacja, Chorwacja	7
Cypr, Estonia, Łotwa, Luksemburg, Słowenia	4
Malta	3
razem	352

Źródło: Fontaine P., Europa w 12 lekcjach, Urząd Oficjalnych Publikacji wspólnot Europejskich, Luksemburg 2007, s. 18 (uzupełnienie o Chorwację).

Załącznik 5 – Wspólne Działanie rady z dn. 20 lipca 2001 r. w sprawie ustanowienia Instytutu Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem (2001/554/WPZiB)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 14,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W dniu 10 listopada 2000 r. Rada wyraziła ogólną zgodę na ustanowienia Instytutu Studiów nad Bezpieczeństwem, włączając istotne cechy charakterystyczne istniejących struktur Unii Zachodnioeuropejskiej (UZE).

(2) Ustanowienie Instytutu Studiów nad Bezpieczeństwem w ramach Unii Europejskiej będzie wspomagać wykonywanie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), w szczególności europejskiej polityki bezpieczeństwa i obronnej (EPBiO).

(3) Statut i struktura Instytutu powinny umożliwiać mu spełnianie wymagań Unii Europejskiej i Państw Członkowskich, a także wypełnianie swoich funkcji przy ścisłej współpracy ze Wspólnotą oraz krajowymi i międzynarodowymi instytucjami.

(4) Instytut Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem powinien posiadać osobowość prawną i funkcjonować w całkowitej niezależności intelektualnej, zachowując jednocześnie bliskie więzi z Radą i działając z należytym podejściem do ogólnych obowiązków politycznych Unii Europejskiej i jej instytucji,

PRZYJMUJE NINIEJSZE WSPÓLNE DZIAŁANIE:

Artykuł 1

Ustanowienie

1. Niniejszym zostaje ustanowiony Instytut Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem (IUESB), zwany dalej „Instytutem”. Rozpoczyna on swoje funkcjonowanie od dnia 1 stycznia 2002 r.

2. Instytut ma swoją siedzibę w Paryżu.

3. Pierwotna infrastruktura zostanie zapewniona przez UZE.

Artykuł 2

Zadania

Instytut przyczynia się do rozwoju WPZiB, włączając EPBiO, poprzez przeprowadzanie badań na poziomie akademickim i analizowanie właściwych dziedzin. W tym celu, między innymi, przeprowadza i zleca ad hoc badania, organizuje seminaria, wzbogaca dialog transatlantycki poprzez organizowanie działań podobnych do działań Forum Transatlantyckiego UZE, a także utrzymuje sieć wymiany z innymi instytutami i sztabami ekspertów, zarówno na, jak i poza terytorium Unii

Europejskiej. Działalność Instytutu angażuje się w tę sieć najszerzej, jak to możliwe. Wyniki pracy Instytutu rozpowszechnia się na jak najszerzą skalę, z wyjątkiem informacji poufnych, do których stosuje się przepisy Rady dotyczące bezpieczeństwa określone w decyzji 2001/264/WE [1].

Artykuł 3

Nadzór polityczny

Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa wykonuje, zgodnie z jego obowiązkami w stosunku do WPZiB, w szczególności EPBiO, nadzór polityczny nad działaniami Instytutu, bez naruszania jego intelektualnej niezależności w przeprowadzaniu badań i działalności dydaktycznej.

Artykuł 4

Osobowość prawna

Instytut posiada osobowość prawną konieczną do wykonywania jego funkcji i realizacji jego celów. Każde Państwo Członkowskie podejmuje kroki w celu przyznania mu koniecznej zdolności prawnej przyznawanej osobom prawnym, na podstawie swojego prawa; może on, w szczególności, nabywać lub zbywać mienie ruchome i nieruchome, a także być stroną postępowania sądowego. Instytut nie jest ukierunkowany na przynoszenie zysku.

Artykuł 5

Zarząd

1. Instytut ma zarząd, który zatwierdza coroczne i długoterminowe programy pracy i właściwy budżet. Zarząd jest forum dyskusyjnym w sprawach odnoszących się do funkcjonowania i personelu Instytutu.

2. Zarządowi przewodniczy sekretarz generalny/wysoki przedstawiciel lub, w przypadku jego nieobecności, jego przedstawiciel. Sekretarz generalny/wysoki przedstawiciel składa Radzie sprawozdanie z działalności zarządu.

3. Zarząd złożony jest z jednego przedstawiciela mianowanego przez każde Państwo Członkowskie i jednego mianowanego przez Komisję. Każdy członek zarządu może być reprezentowany przez zastępcę lub występować w jego asyście. Pisma mianujące, właściwie zatwierdzone, stosownie od przypadku, przez Państwo Członkowskie lub Komisję, przekazuje się do sekretarza generalnego/wysokiego przedstawiciela.

4. Dyrektor Instytutu lub jego przedstawiciel uczestniczy, co do zasady, w posiedzeniach zarządu. Dyrektor generalny personelu wojskowego i przewodniczący Komitetu Wojskowego lub ich zastępcy mogą także uczestniczyć w posiedzeniach zarządu.

5. Decyzje zarządu podejmowane są w drodze głosowania przedstawicieli Państw Członkowskich przy uzyskaniu kwalifikowanej większości; głosy ważone są zgodnie z art. 23 ust. 2 akapit trzeci Traktatu, bez uszczerbku dla art. 12 ust. 2 niniejszego wspólnego działania. Zarząd przyjmuje swój regulamin.

6. Zarząd może podjąć decyzję w sprawie utworzenia grup roboczych ad hoc lub stałych komitetów w takim samym kształcie, co zarząd, zajmujących się określonymi tematami i kwestiami w granicach jego ogólnych kompetencji i pod jego nadzorem. Decyzja o utworzeniu takiej grupy lub komitetu określa jej/jego zadania, skład i okres, na jaki została(został) powołana(-y).

7. Przewodniczący zwołuje zarząd co najmniej dwa razy w roku, a także na żądanie co najmniej jednej trzeciej jego członków.

Artykuł 6

Dyrektor

1. Zarząd mianuje dyrektora Instytutu spośród obywateli Państw Członkowskich. Państwa Członkowskie przedstawiają kandydatury sekretarzowi generalnemu/wysokiemu przedstawicielowi, który przekazuje je zarządowi. Dyrektor jest mianowany na trzy lata, z możliwością przedłużenia na okres dwóch kolejnych lat.

2. Dyrektor jest odpowiedzialny za rekrutację całego personelu Instytutu. Członków zarządu informuje się z wyprzedzeniem o mianowaniu naukowców.

3. Dyrektor zapewnia realizację zadań Instytutu zgodnie z art. 2. Dyrektor stoi na straży wysokiego poziomu umiejętności i profesjonalizmu Instytutu, jak również wydajności i efektywności w wypełnianiu jego zadań.

Dyrektor jest również odpowiedzialny za:

- przygotowanie projektu rocznego programu pracy Instytutu, jaki również sprawozdań rocznych z jego działalności,
  - przygotowywanie pracy zarządu, w szczególności projektu rocznego programu pracy,
  - bieżące zarządzanie Instytutem,
  - wszystkie sprawy personalne,
  - przygotowanie sprawozdania o dochodach i wydatkach, a także z wykonania budżetu Instytutu,
  - informowanie Komitetu Politycznego i Bezpieczeństwa o rocznym programie pracy,
  - zapewnianie kontaktów i bliskiej współpracy ze Wspólnotą, krajowymi i międzynarodowymi instytucjami we właściwych dziedzinach.
4. W zakresie uzgodnionego planu działań i budżetu Instytutu dyrektor jest upoważniony do zawierania umów, zatrudniania pracowników zatwierdzonych w budżecie i do ponoszenia wydatków koniecznych do właściwego działania Instytutu.
5. Dyrektor przygotowuje roczne sprawozdanie z działalności Instytutu do dnia 31 marca następnego roku. Sprawozdanie to przekazywane jest zarządowi i Radzie, która przesyła je do Parlamentu Europejskiego, Komisji i Państw Członkowskich.
6. Dyrektor odpowiada przed zarządem.
7. Dyrektor jest prawnym przedstawicielem Instytutu.

Artykuł 7

Personel

1. Personel Instytutu, składający się z naukowców i pracowników administracyjnych, posiada status pracowników kontraktowych i jest rekrutowany spośród obywateli Państw Członkowskich. Personel pierwotny zostaje zatrudniony według potrzeb spośród personelu Instytutu Studiów nad Bezpieczeństwem UZE.

2. Naukowcy Instytutu przyjmowani są na podstawie kompetencji i doświadczenia naukowego w odniesieniu do WPZiB i, w szczególności EPBO, w drodze sprawiedliwych i przejrzystych procedur konkurencji.

Artykuł 8

Przepisy mające zastosowanie do personelu

Przepisy odnoszące się do personelu Instytutu są ustalane przez Radę stanowiącą na zalecenie dyrektora.

Artykuł 9

Niezależność intelektualna

Dyrektor i naukowcy korzystają z intelektualnej niezależności przy przeprowadzaniu badań i działalności dydaktycznej Instytutu.

Artykuł 10

Program działań

Nie później niż dnia 30 listopada każdego roku zarząd przyjmuje, na podstawie projektu przedstawionego przez dyrektora Instytutu, program jego pracy na następny rok. Działaniom zaplanowanym w rocznym programie towarzyszą prognozy koniecznych wydatków.

Artykuł 11

Budżet

1. Wszystkie pozycje dochodów i wydatków Instytutu stanowią przedmiot preliminarza formułowanego na każdy rok budżetowy, który odpowiada rokowi kalendarzowemu, i zostają wykazane w budżecie Instytutu, który zawiera listę personelu.

2. Budżet Instytutu jest zrównoważony w odniesieniu do dochodów i wydatków.

3. Na dochody Instytutu składają się składki Państw Członkowskich zgodnie ze skalą PNB. Za zgodą dyrektora dodatkowe wkłady mogą zostać przyjęte z innych źródeł na poszczególne działania.

Artykuł 12

Procedura budżetowa

1. Dyrektor sporządza, do dnia 30 czerwca każdego roku, projekt budżetu Instytutu zawierający wydatki administracyjne, wydatki operacyjne i przewidywane przychody na następny rok budżetowy i przedstawia go zarządowi. Dyrektor przesyła projekt budżetu Radzie w celach informacyjnych.

2. Zarząd przyjmuje budżet Instytutu jednomyślną uchwałą przedstawicieli Państw Członkowskich do dnia 15 grudnia każdego roku, dostosowując go do różnych wkładów na rzecz Instytutu i do jego innych środków.

Artykuł 13

Kontrola budżetu

1. Kontrolę zobowiązań i płatności wszystkich wydatków, a także rejestracji i zbierania wszystkich dochodów wykonuje niezależny kontroler finansowy mianowany przez zarząd.

2. Do dnia 31 marca każdego roku dyrektor przedstawia Radzie i zarządowi dokładne rachunki wszystkich dochodów i wydatków z poprzedniego roku budżetowego, włączając sprawozdanie z działalności Instytutu.

3. Zarząd udziela dyrektorowi absolutorium z wykonania budżetu.

Artykuł 14

Zasady finansowe

Zarząd, za zgodą Rady, opracowuje na wniosek dyrektora szczegółowe zasady finansowe określające w szczególności procedurę sporządzania i wykonania budżetu Instytutu.

Artykuł 15

Przywileje i immunitety

Przywileje i immunitety konieczne do wykonywania obowiązków Instytutu, dyrektora i personelu przewidziane są w umowie zawartej między Państwami Członkowskimi.

Artykuł 16

Odpowiedzialność prawna

1. Odpowiedzialność umowna Instytutu jest regulowana przez prawo właściwe dla danej umowy.

2. Odpowiedzialność osobista personelu wobec Instytutu regulowana jest przez właściwe przepisy, które mają zastosowanie do personelu Instytutu.

Artykuł 17

Naukowcy wizytujący

Naukowcy wizytujący mogą zostać na czas określony oddelegowani do Instytutu przez Państwa Członkowskie i państwa trzecie, po uzyskaniu zgody dyrektora, w celu uczestniczenia w działalności Instytutu zgodnie z art. 2.

Artykuł 18

Dostęp do dokumentów

Na wniosek dyrektora zarząd przyjmuje do dnia 30 czerwca 2002 r. reguły dotyczące publicznego dostępu do dokumentów Instytutu, uwzględniając zasady i ograniczenia ustanowione w rozporządzeniu nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. dotyczącego publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji [2].

Artykuł 19

Przegląd

Sekretarz generalny/wysoki przedstawiciel przedstawia Radzie, nie później niż pięć lat od wejścia w życie wspólnego działania, sprawozdanie z wykonania niniejszego wspólnego działania w związku z jego możliwym przeglądem.

Artykuł 20

Przepisy przejściowe

1. Pierwszy zarząd Instytutu zostaje powołany, a dyrektor mianowany, do dnia 31 lipca 2001 r. Dyrektorowi powierza się przekształcenie organu UZE w nowy podmiot.

2. Wyznaczony dyrektor przedstawia projekt budżetu na 2002 r. do dnia 15 września 2001 r. Zarząd przyjmuje budżet do dnia 15 listopada 2001 r.

3. Instytut zastępuje UZE jako pracodawcę personelu zatrudnionego w dniu 31 grudnia 2001 r. Zobowiązania wynikające z obecnych umów z personelem, określonych we właściwych aktach, są honorowane przez nowego pracodawcę.

4. Umowy nieodnoszące się do personelu, podpisywane przez UZE w imieniu Instytutu Studiów nad Bezpieczeństwem również zostają przejęte przez Instytut.

5. Budżet wydatków pokrywanych przez Państwa Członkowskie na rok budżetowy 2002 ustala się na poziomie 3,2 miliona EUR.

Artykuł 21

Niniejsze wspólne działanie wchodzi w życie z dniem jego przyjęcia.

Artykuł 22

Niniejsze wspólne działanie zostaje opublikowane w Dzienniku Urzędowym.

Sporządzono w Brukseli, dnia 20 lipca 2001 r.

W imieniu Rady

J. Vande Lanotte

Przewodniczący

Źródło: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:32001E0554>

Załącznik 5b – Sprostowanie do wspólnego działania Rady 2006/1002/WPZiB z dnia 21 grudnia 2006 r. zmieniającego wspólne działanie 2001/554/WPZiB w sprawie ustanowienia Instytutu Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 14,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 20 lipca 2001 r. Rada przyjęła wspólne działanie 2001/554/WPZiB w sprawie ustanowienia Instytutu Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem (IUESB).
  - (2) W dniu 28 lipca 2006 r. Sekretarz Generalny/Wysoki Przedstawiciel, zgodnie z art. 19 wspomnianego wspólnego działania, przedstawił sprawozdanie z realizacji wspólnego działania w związku z jego ewentualnym przeglądem.
  - (3) W dniu 22 września 2006 r., wypełniając swe zadanie sprawowania nadzoru politycznego nad działaniami Instytutu, Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa (KPB) przyjął do wiadomości to sprawozdanie oraz zalecił, by Rada zmieniła wspólne działanie stosownie do treści sprawozdania.
  - (4) Wspólne działanie 2001/554/WPZiB powinno zostać odpowiednio zmienione,
- PRZYJMUJE NINIEJSZE WSPÓLNE DZIAŁANIE:

Artykuł 1

We wspólnym działaniu 2001/554/WPZiB wprowadza się następujące zmiany:

- 1) artykuł 2 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 2

Zadania

Instytut przyczynia się do rozwoju WPZiB, w szczególności EPBiO, zgodnie z europejską strategią bezpieczeństwa. W tym celu prowadzi badania naukowe i dokonuje analiz kierunków polityki, organizuje seminaria oraz prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne w tej dziedzinie. Działalność Instytutu między innymi przyczynia się do pogłębiania dialogu transatlantyckiego. Obejmuje ona system wymiany z innymi instytutami badawczymi oraz zespołami ekspertów zarówno na terytorium Unii Europejskiej, jak i poza nią. Wyniki pracy Instytutu rozpowszechnia się na jak najszerszą skalę, z wyjątkiem informacji niejawnych, do których zastosowanie mają przepisy Rady dotyczące bezpieczeństwa określone w decyzji 2001/264/WE).

- 2) artykuł 5 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Decyzje zarządu podejmowane są w drodze głosowania przedstawicieli państw członkowskich przy uzyskaniu kwalifikowanej większości; głosy ważone są zgodnie z art. 23 ust. 2 akapit trzeci Traktatu, bez uszczerbku dla art. 12 ust. 2 niniejszego wspólnego działania. Zarząd przyjmuje swój regulamin.”;

- 3) w art. 6 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Po przyjęciu budżetu rocznego jednomyślną decyzją przedstawicieli państw członkowskich, jeżeli postanowi tak zarząd, uwzględniając konsekwencje finansowe, dyrektor może być wspierany przez zastępcę dyrektora, w szczególności w wykonywaniu zadań Instytutu zgodnie z art. 2.

Dyrektor mianuje swojego zastępcę po zatwierdzeniu przez zarząd. Zastępca dyrektora jest mianowany na okres trzech lat, z możliwością jednorazowego przedłużenia mandatu na okres kolejnych trzech lat.”;

- 4) artykuł 7 otrzymuje brzmienie:
„Artykuł 7
Personel
1. Personel Instytutu, składający się z naukowców i pracowników administracyjnych, posiada status personelu kontraktowego i jest rekrutowany spośród obywateli państw członkowskich.
2. Naukowcy Instytutu oraz zastępca dyrektora przyjmowani są na podstawie kompetencji i wiedzy naukowej dotyczącej WPZiB i, w szczególności, EPBiO w drodze sprawiedliwych i przejrzystych procedur konkursowych.”;
- 5) artykuł 10 otrzymuje brzmienie:
„Artykuł 10
Program działań
1. Do dnia 30 września każdego roku dyrektor sporządza projekt rocznego programu działań na następny rok, wraz z orientacyjnymi prognozami długoterminowymi na kolejne lata, oraz przedkłada go zarządowi.
2. Do dnia 30 listopada każdego roku zarząd zatwierdza roczny program działań.”;
- 6) artykuł 11 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Na dochody Instytutu składają się składki państw członkowskich zgodnie ze skalą produktu narodowego brutto (PNB). Za zgodą dyrektora na poszczególne działania mogą być przyjmowane dodatkowe wkłady z poszczególnych państw członkowskich lub innych źródeł.”;
- 7) artykuł 12 otrzymuje brzmienie:
„Artykuł 12
Procedura budżetowa
1. Do dnia 30 września każdego roku dyrektor przedkłada zarządowi projekt rocznego budżetu Instytutu zawierający wydatki administracyjne, wydatki operacyjne i przewidywane przychody na następny rok budżetowy.
2. Do dnia 30 listopada każdego roku zarząd zatwierdza roczny budżet Instytutu jednomyślną decyzją przedstawicieli państw członkowskich.
3. W przypadku zaistnienia nieuniknionych, wyjątkowych lub nieprzewidzianych okoliczności dyrektor może przedstawić zarządowi projekt budżetu korygującego. Zarząd z należyтым uwzględnieniem pilności sprawy zatwierdza budżet korygujący jednomyślną decyzją przedstawicieli państw członkowskich.”;
- 8) artykuł 17 otrzymuje brzmienie:
„Artykuł 17
Oddelegowywanie
1. Naukowcy wizytujący mogą być na określony okres oddelegowywani do Instytutu przez państwa członkowskie i państwa trzecie, za zgodą dyrektora, w celu ich uczestnictwa w działalności Instytutu zgodnie z art. 2.
2. Za zgodą dyrektora eksperci z państw członkowskich i urzędnicy instytucji lub agencji UE mogą być na określony okres oddelegowywani do Instytutu w celu objęcia stanowisk w strukturze organizacyjnej Instytutu lub uczestnictwa w określonych zadaniach i projektach.
3. Członkowie personelu mogą być w interesie Instytutu oddelegowani na określony okres do objęcia stanowiska poza Instytutem, zgodnie z przepisami dotyczącymi personelu Instytutu.
4. Przepisy dotyczące oddelegowywania przyjmowane są przez zarząd na wniosek dyrektora;
- 9) dodaje się artykuł w brzmieniu:
„Artykuł 18a
Włączanie Komisji w prace Instytutu
Komisja jest w pełni włączana w prace Instytutu. Instytut w zależności od potrzeb ustanawia stosunki robocze z Komisją, mając na uwadze wymianę specjalistycznej wiedzy i doradztwa w dziedzinach stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania.”;
- 10) artykuł 19 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 19

Sprawozdawczość

W terminie do dnia 31 lipca 2011 r. Sekretarz Generalny/Wysoki Przedstawiciel przedstawia Radzie sprawozdanie z działalności Instytutu, w miarę potrzeby wraz z odpowiednimi zaleceniami dotyczącymi jego dalszego rozwoju.”;

11) skreśla się art. 20 ust. 1, 2, 4 i 5.

Artykuł 2

Niniejsze wspólne działanie wchodzi w życie z dniem jego przyjęcia.

Artykuł 3

Niniejsze wspólne działanie zostaje opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Sporządzono w Brukseli, dnia 21 grudnia 2006 r.

W imieniu Rady

J. KORKEAOJA

Przewodniczący

Źródło: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32006E1002R\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32006E1002R(01))

Załącznik 6 – Tabela 1 – Wykaz Agencji wykonawczych, których mandat wygasł (zakończyły działalność)

Lp.	Nazwa agencji, adres	Siedziba	Okres działalności
1	Europejska Agencja Odbudowy (EAO) European Agency for Reconstruction (EAR)	Saloniki (Grecja)	2000 grudzień / 2008 zakończyła działalność
2	Agencja Wykonawcza ds. Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T EA)	Bruksela (Belgia)	2006-2015 zakończyła działalność
3	Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacji (AW ds. KiI) Executive Agency for Competitiveness and Innovation (EACI)	Bruksela (Belgia)	2005-2015 zakończyła działalność
4	Agencja Wykonawcza ds. Programu Zdrowia Publicznego (PHEA)	Luksemburg (Luksemburg)	styczeń 2005 grudzień 2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://bookshop.europa.eu/en/eu-agencies-working-for-you-pbTK>

1. Europejska Agencja Odbudowy (EAR) (Tabela 1, Załącznik 6)

Europejska Agencja Odbudowy była strukturą powołaną Rozporządzeniem Rady WE nr 2452/99 z dnia 15 listopada 1999 r. i działała w latach 2000-2008 na rzecz krajów bałkańskich, czyli miała przeznaczenie „zewnątrz wspólnotowe”. Toteż oprócz siedziby centralnej (Saloniki, Grecja) posiadała następujące biura operacyjne:

- w Belgradzie (Serbia),
- w Podgoricy (Czarnogóra),
- w Prisztinie (Kosowo),
- w Skopje (Macedonia).

Na początku swojej działalności agencja skupiała się na fizycznej odbudowie po stanie kryzysu. Natomiast w późniejszych latach funkcjonowania zajmowała się zarządzaniem projektami finansowanymi z funduszy UE. Pomoc ta miała na celu wspierania regionalnych procesów reform, w tym m.in. udzielanie pomocy administracji centralnej i lokalnej, policji, sądownictwu, finansowym publicznym oraz służbom komunalnym. Agencja włączyła się także w nadzorowanie i zarządzanie programem przedakcesyjnym CARDS na rzecz Obudowy, Rozwoju i Stabilizacji. W ten

sposób agencja wspierała rozwój gospodarki rynkowej przy inwestowaniu w infrastrukturę o kluczowym znaczeniu oraz w ochronę środowiska i wsparcie rozwoju społecznego⁷⁰.

2. Agencja Wykonawcza ds. Transeuropejskiej Sieci transportowej (TEN-T EA) (Tabela 1, załącznik 6)

Agencja Wykonawcza ds. Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-TEA) powołana została w 2006 r., a jej mandat wygasł z dniem 31 grudnia 2015 r. Zarządzała ona projektami infrastruktury transportowej realizowanymi według założeń perspektyw finansowych z okresu 2000-2006 i 2007-2013. Agencja podlegała Dyrekcji Generalnej i KE ds. Mobilności Transportu, która to dyrekcja odpowiadała za politykę transportową (tak jest również obecnie) i program TEN-T EA. TEN-T EA miała swoją siedzibę w Brukseli, a w agencji pracował międzynarodowy zespół doświadczonych specjalistów z dziedziny finansów, inżynierii, prawa, infrastruktury transportowej oraz zarządzania projektami. Na okres programowania 2014-2020 w miejsce ustępującej agencji TEN-T EA powołano nową Agencję Wykonawczą ds. Innowacyjności i Sieci (INEA), która znacząco rozszerzyła działalność poprzedniczki, poza infrastrukturą transportową obejmując swoim zasięgiem także infrastrukturę energetyczną oraz telekomunikacji cyfrowej⁷¹.

3. Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacji (EACI) (Tabela 1, Załącznik 6)

Agencja Wykonawcza ds. konkurencyjności i Innowacji (EACI) powołana została na okres dziesięciu lat, tj. działała w latach 2005-2015 i rozpoczęła swoją działalność na miejsce agencji, której mandat wygasł, a była to Agencja Wykonawcza ds. Inteligentnej Energii, tak więc łańcuch powstawania kolejnych agencji był tu następujący: Agencja Wykonawcza ds. Inteligentnej Energii (IEEA) → Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacji (EACI) → Agencja wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME). Wraz z wygasaniem mandatu jednej z agencji, powstawała na jej miejsce następną, o rozszerzonym obszarze działań i zarządzania programami.

Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacji (EACI) podlegała trzem ówczesnym dyrekcjom generalnym KE, a mianowicie:

- DG ds. Energii i Transportu,
- DG ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu,
- DG ds. Środowiska.

EACI zarządzała m.in. projektami i finansami programu „inteligentna Energia – Europa”, rozpowszechniała zdobytą podczas projektów realizowanych z ww. programu wiedzę specjalistyczną oraz najbardziej sprawdzone rozwiązania. Dzięki temu ów program był znany wśród państw Zjednoczonej Europy, a możliwości korzystania z jego dorobku otwarte i dostępne dla krajów członkowskich.

Od roku 2008 EACI prowadziła następującą działalność:

- zarządzała systemem wsparcia dla sektora MŚP,
- zarządzała inicjatywami w zakresie innowacji ekologicznych, które prowadziła KE w ramach „Programu Ramowego na rzecz Konkurencyjności i Innowacji” (na lata 2007-2013),
- zarządzała programem „Marco Polo”⁷².

4. Agencja Wykonawcza ds. Programu Zdrowia publicznego (PHEA) (Tabela 1, Załącznik 6)

Agencja Wykonawcza ds. Programu Zdrowia Publicznego (PHEA) funkcjonująca też pod skróconą nazwą, a mianowicie Agencja Wykonawcza ds. Zdrowia Publicznego, została powołana na sześć lat (styczeń 2005 – grudzień 2010) dla zarządzania wieloletnim programem KE „Działania w dziedzinie zdrowia publicznego” (PHP). Program ten miał na celu poprawę i ochronę zdrowia ludności UE. PHEA podlegała ówczesnej Dyrekcji Generalnej ds. Zdrowia i Ochrony

⁷⁰ Opracowano na podstawie: <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/ear/home/default.htm>

⁷¹ Opracowano na podstawie: http://europa.eu/about-eu/agencies/decentralised-agencies/index_pl.htm

⁷² http://europa.eu/about-eu/agencies/decentralised-agencies/index_pl.htm

Konsumentów oraz DG ds. Zasobów Ludzkich i bezpieczeństwa, a jej zadania koncentrowały się na następujących zagadnieniach:

- ogłaszaniu przetargów rocznych, ocenianie, negocjowanie i podpisywanie umów o dotacje oraz zarządzanie projektami, które otrzymały dofinansowanie,
- ogłaszaniu zamówień na usługi i zaproszeń do składania ofert,
- rozpowszechnianiu specjalistycznej wiedzy i najlepszych praktyk, zdobytych w ramach realizacji projektów,
- organizacji spotkań technicznych,
- ułatwianiu współpracy i koordynacji działań wszystkich zaangażowanych podmiotów oraz władz wspólnotowych i krajowych za pośrednictwem krajowych punktów kontaktowych PHP (zdrowia publicznego),
- udzielaniu informacji zwrotnej na temat projektów przedstawicielom Dyrekcji Generalnej ds. Zdrowia i Ochrony konsumentów oraz innym zaangażowanym podmiotom w celu doskonalenia programu działań w dziedzinie zdrowia publicznego⁷³.

---

⁷³ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol

Summary

This study has been devoted to the agency system of the European Union and its place and role in the decisional and management process of this integration grouping. The content of this monograph has been divided into six chapters – five of them describe the EU agencies; chapter I has an introductory character and presents the description of the EU institutional system.

In the following chapters (i.e. II, III, IV, V and VI) one can find a detailed description of a genesis, organizational structure, goals and functions of the Community agencies, foreign policy and security agencies, agencies for domestic affairs and judicature and executive agencies. To illustrate goals and functions, the decisional and management activities of the EU agencies have been presented as a decentralized structures supporting EU institutional system, member states and their citizens.

The deepening of the integration process has caused, that the agencies have become an indispensable element of the whole institutional system. The agencies have been entrusted with numerous and various tasks depending on the agency's type. In this way they secure a sophisticated knowledge, beginning from the quality of our professional life and environment, through basic rights, services for the society and the industry, finishing on security, justice and application of the structural aid. All these issues are present in this monograph.

Charakterystyka zawodowa autorów

Autorzy monografii, Marianna Greta i Jacek Otto, są pracownikami naukowo-dydaktycznymi zatrudnionymi na stanowiskach profesora nadzwyczajnego w Katedrze Integracji Europejskiej i Marketingu Międzynarodowego na Wydziale Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej.

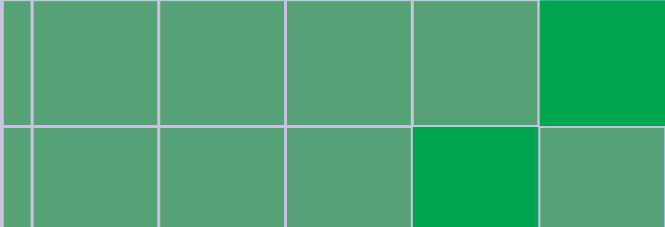
Zarówno Marianna Greta, jak i Jacek Otto, zgodnie z kierunkiem ukończonych studiów (handel zagraniczny na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego), od początku swojej działalności naukowej koncentrują się na problematyce międzynarodowej. M. Greta skupiła swoje zainteresowania na problematyce gospodarki światowej i integracji europejskiej. Jest autorką lub współautorką licznych publikacji oraz kilkunastu książek. Jej koronnym zagadnieniem stała się problematyka dotycząca euroregionów, czego efektem są m.in. książki: *Euroregiony a integracja europejska. Wnioski dla Polski* (2003); *Transborder Cooperation, Euroregion and EU regional Polity In the Context of Lisbon Strategy* (2008); *Institutional legal and Financial Aspects of the Functioning of Euroregions and Their Activity In the Youngest Polish Euroregions as well in the oldest one: Białowieza Forest, Szeszupa, Lyna-Lawa and Neisse* (2011); *Euroregiony polskie w procesie integracji europejskiej oraz w przewyciężaniu peryferyjności i dysproporcji* (2013).

Jacek Otto wyspecjalizował się przede wszystkim w problematyce marketingowej, w tym w marketingu międzynarodowym, czego rezultatem są bardzo liczne artykuły oraz książki, między innymi: *Marketing bezpośredni* (1994); *Marketing relacji – koncepcja i stosowanie* (2004); *Marketing w handlu i usługach* (2007).

Dorobek publikacyjny Autorów wynika z ich zaangażowania w liczne zespołowe i indywidualne projekty badawcze, granty i konferencje (w tym międzynarodowe).

Autorzy prowadzą zajęcia w formie wykładów, ćwiczeń, konserwatorów i seminariów z zakresu problematyki szeroko rozmięnianej integracji europejskiej i marketingu.

Prezentowana tu publikacja jest wynikiem połączenia różnych nurtów problematyki międzynarodowej dotyczącej integracji i marketingu, a reprezentowanych przez jej autorów. System agencyjny UE z jednej strony mocno „tkwi” w procesie integracji europejskiej i jej ewolucji, z drugiej zaś, przez swoje funkcje i zadania agencje „wkraczają” w problematykę marketingową.

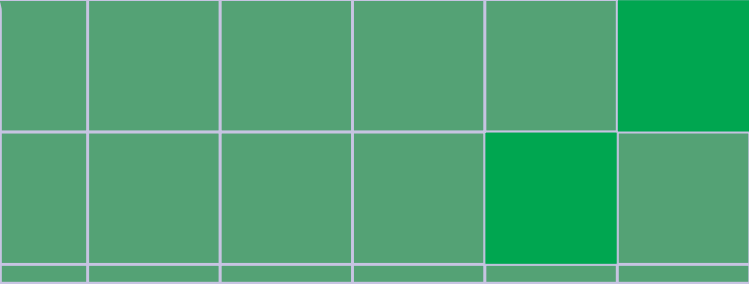

EASA

European Aviation Safety Agency

European Institute of
Innovation & Technology

FRONTEX

EUROPEAN BORDER AND COAST GUARD AGENCY

European Environment Agency

ISBN 978-83-72-83-785-1